Az Európai Unió
Hivatalos Lapja

C 177

Magyar nyelvű kiadás

Tájékoztatások és közlemények

66. évfolyam

2023. május 17.

Tartalom

EURÓPAI PARLAMENT

ÜLÉSSZAK: 2022–2023

2022. december 12–15-i ülések

ELFOGADOTT SZÖVEGEK

I *Állásfoglalások, ajánlások és vélemények*

ÁLLÁSFOGLALÁSOK

Európai Parlament

2022. december 13., kedd

2023/C 177/01 Az Európai Parlament 2022. december 13-i állásfoglalása a géntechnológiával módosított A5547-127 (ACS-GMØØ6-4) szójababot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezésének megújításáról szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (D084951/01 – 2022/2930(RSP)) . 2

2023/C 177/02 Az Európai Parlament 2022. december 13-i állásfoglalása a „CMIT/MIT SOLVENT BASED” elnevezésű biocid termékcsaládnak az 528/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti uniós engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási rendelet tervezetéről (D084293/01 – 2022/2929(RSP)) 9

2023/C 177/03 Az Európai Parlament 2022. december 13-i állásfoglalása: a fogyatékossággal élő személyek egyenlő jogai felé (2022/2026(INI)) 13

2023/C 177/04 Az Európai Parlament 2022. december 13-i állásfoglalása az EU vidéki területeire vonatkozó hosszú távú jövőképről – az erősebb, összekapcsolt, reziliens és virágzó vidéki területek 2040-ig történő megvalósítása felé (2021/2254(INI)) 35

2023/C 177/05 Az Európai Parlament 2022. december 13-i állásfoglalása a távolsági és a határokon átnyúló vasúti személyszállítási szolgáltatások fellendítését célzó cselekvési tervről (2022/2022(INI)) 48

2023/C 177/06 Az Európai Parlament 2022. december 13-i állásfoglalása a digitális szakadékról: a digitalizáció által teremtett társadalmi különbségek (2022/2810(RSP)) 57

HU

2022. december 14., szerda

2023/C 177/07 Az Európai Parlament 2022. december 14-i állásfoglalása az EU és Grúzia közötti társulási megállapodás végrehajtásáról (2021/2236(INI)) 63

2023/C 177/08 Az Európai Parlament 2022. december 14-i állásfoglalása az Izraelre és Palesztinára vonatkozó kétállami megoldás kilátásairól (2022/2949(RSP)) 73

2023/C 177/09 Az Európai Parlament 2022. december 14-i állásfoglalása az új európai kulturális menetrend és a nemzetközi kulturális kapcsolatokra vonatkozó európai uniós stratégia végrehajtásáról (2022/2047(INI)) 78

2022. december 15., csütörtök

2023/C 177/10 Az Európai Parlament 2022. december 15-i állásfoglalása a kínai kormány által a Kínai Népköztársaságban tartott békés tüntetések elleni fellépésről (2022/2992(RSP)) 95

2023/C 177/11 Az Európai Parlament 2022. december 15-i állásfoglalása a katonai junta békés tüntetések elleni erőszakos fellépéséről Csádban (2022/2993(RSP)) 101

2023/C 177/12 Az Európai Parlament 2022. december 15-i állásfoglalása Abdulhádi al-Havadzsa bahreini emberijog-védő ügyéről (2022/2994(RSP)) 105

2023/C 177/13 Az Európai Parlament 2022. december 15-i állásfoglalása a katari eredetű korrupció gyanújáról, valamint az átláthatóság és elszámoltathatóság európai intézményeken belüli érvényesítésének általános szükségességéről (2022/3012(RSP)) 109

2023/C 177/14 Az Európai Parlament 2022. december 15-i állásfoglalása 90 évvel a holodomor után az éheztetéssel elkövetett tömeggyilkosság népirtásként való elismeréséről (2022/3001(RSP)) 112

2023/C 177/15 Az Európai Parlament 2022. december 15-i állásfoglalása a 2021–2027-re szóló többéves pénzügyi keret bővítéséről: az új kihívásoknak megfelelő, reziliens uniós költségvetés (2022/2046(INI)) 115

2023/C 177/16 Az Európai Parlament 2022. december 15-i állásfoglalása a Petíciós Bizottság 2021. év során folytatott tanácskozásainak eredményéről (2022/2024(INI)) 129

III *Előkészítő jogi aktusok*

Európai Parlament

2022. december 13., kedd

2023/C 177/17 Az Európai Parlament 2022. december 13-i jogalkotási állásfoglalása a 2003/87/EK irányelvnek az Unióban székhellyel rendelkező légijármű-üzemeltetőkre vonatkozó piaci alapú globális intézkedés kapcsán a kibocsátáskompenzációról szóló értesítés tekintetében történő módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi határozatra irányuló javaslatról (COM(2021)0567 – C9-0323/2021 – 2021/0204(COD)) 139

2023/C 177/18 P9_TA(2022)0429

Közlekedés: az 1108/70/EGK tanácsi rendelet és a 851/2006/EK bizottsági rendelet hatályon kívül helyezése

Az Európai Parlament 2022. december 13-i jogalkotási állásfoglalása a vasúti, közúti és belvízi közlekedéssel kapcsolatos infrastrukturális kiadásokra vonatkozó elszámolási rend bevezetéséről szóló 1108/70/EGK tanácsi rendelet, valamint az 1108/70/EGK tanácsi rendelet I. mellékletében található számlaforma egyes rovataiban feltüntetendő tételek meghatározásáról szóló 851/2006/EK bizottsági rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2022)0381 – C9-0294/2022 – 2022/0232(COD))

P9_TC1-COD(2022)0232

Az Európai Parlament álláspontja, amely első olvasatban 2022. december 13-án került elfogadásra a vasúti, közúti és belvízi közlekedéssel kapcsolatos infrastrukturális kiadásokra vonatkozó elszámolási rend bevezetéséről szóló 1108/70/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről, valamint az 1108/70/EGK tanácsi rendelet I. mellékletében található számlaforma egyes rovataiban feltüntetendő tételek meghatározásáról szóló 851/2006/EK bizottsági rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló (EU) 2023/… európai parlamenti és tanácsi rendelet elfogadására tekintettel 140

2023/C 177/19 P9_TA(2022)0430

Polgári repülés: a 89/629/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezése

Az Európai Parlament 2022. december 13-i jogalkotási állásfoglalása a 89/629/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi határozatra irányuló javaslatról (COM(2022)0465 – C9-0310/2022 – 2022/0282(COD))

P9_TC1-COD(2022)0282

Az Európai Parlament álláspontja, amely első olvasatban 2022. december 13-án került elfogadásra a 89/629/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló (EU) 2023/… európai parlamenti és tanácsi határozat elfogadására tekintettel 141

2023/C 177/20 Az Európai Parlament 2022. december 13-i jogalkotási állásfoglalása a 389/2012/EU rendeletnek a jövedéki termékeket kereskedelmi célból tagállamok között szállító gazdasági szereplőkre vonatkozó elektronikus nyilvántartásokban tárolt információk cseréje tekintetében történő módosításáról szóló tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2022)0539 – C9-0367/2022 – 2022/0331(CNS)) 142

2023/C 177/21 Az Európai Parlament 2022. december 13-i jogalkotási állásfoglalása az Európai Unió működéséről szóló szerződés 93., 107. és 108. cikkének a vasúti, belvízi és multimodális szállítási ágazatnak nyújtott állami támogatások bizonyos kategóriáira történő alkalmazásáról szóló tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2022)0327 – C9-0290/2022 – 2022/0209(NLE)) 143

2022. december 14., szerda

2023/C 177/22 Az Európai Parlament 2022. december 14-i jogalkotási állásfoglalása az Ukrajna 2023. évi támogatását célzó eszköz (makroszintű pénzügyi támogatás plusz) létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet elfogadása céljából első olvasatban kialakított tanácsi álláspontról (15727/2022 – C9-0424/2022 – 2022/0371(COD)) 144

2023/C 177/23 Az Európai Parlament 2022. december 14-i jogalkotási állásfoglalása a Németországnak, Belgiumnak, Hollandiának, Ausztriának, Luxemburgnak, Spanyolországnak és Görögországnak a 2021 folyamán ezekben az országokban bekövetkezett természeti katasztrófákkal kapcsolatban történő támogatásnyújtás céljából az Európai Unió Szolidaritási Alapjának igénybevételéről szóló európai parlamenti és tanácsi határozatra irányuló javaslatról (COM(2022)0665 – C9-0350/2022 – 2022/0337(BUD)) . . . 145

2023/C 177/24 Az Európai Parlament 2022. december 14-én elfogadott módosításai a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról szóló (EU) 2018/2001 irányelv, az épületek energiahatékonyságáról szóló 2010/31/EU irányelv és az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelv módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló javaslathoz (COM(2022)0222 – C9-0184/2022 – 2022/0160(COD))

Módosítás 1 eltérő rendelkezés hiányában 148

EURÓPAI PARLAMENT

ÜLÉSSZAK: 2022–2023

2022. december 12–15-i ülések

ELFOGADOTT SZÖVEGEK

2022. december 13., kedd

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

ÁLLÁSFOGLALÁSOK

EURÓPAI PARLAMENT

P9_TA(2022)0433

A géntechnológiával módosított A5547-127 (ACS-GMØØ6-4) szójabab

Az Európai Parlament 2022. december 13-i állásfoglalása a géntechnológiával módosított A5547-127 (ACS-GMØØ6-4) szójababot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezésének megújításáról szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (D084951/01 – 2022/2930(RSP))

(2023/C 177/01)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a géntechnológiával módosított A5547-127 (ACS-GMØØ6-4) szójababot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezésének megújításáról szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetére (D084951/01,

— tekintettel a géntechnológiával módosított élelmiszerekről és takarmányokról szóló, 2003. szeptember 22-i 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([1]), és különösen 11. cikkének (3) bekezdésére és 23. cikkének (3) bekezdésére,

— tekintettel az 1829/2003/EK rendelet 35. cikkében említett Növények, Állatok, Élelmiszerek és Takarmányok Állandó Bizottságának 2022. október 27-i szavazására, ahol nem nyilvánítottak véleményt,

— tekintettel a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról szóló, 2011. február 16-i 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 11. és 13. cikkére ([2]),

— tekintettel az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA) által 2022. május 4-én elfogadott és 2022. június 20-án közzétett véleményre ([3]),

([1]) HL L 268., 2003.10.18., 1. o.
([2]) HL L 55., 2011.2.28., 13. o.
([3]) Scientific opinion of the EFSA Panel on Genetically Modified Organisms on the assessment of genetically modified soybean A5547-127 for renewal authorisation under Regulation (EC) No 1829/2003 (Az EFSA géntechnológiával módosított szervezetekkel foglalkozó tudományos testületének tudományos szakvéleménye a géntechnológiával módosított A5547-127 szójabab 1829/2003/EK rendelet szerinti engedélyezésének megújítása céljából történő értékeléséről) (EFSA-GMO-RX-020. sz. kérelem), EFSA Journal 2022,20(6):7340, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.2903/j.efsa.2022.7340

— tekintettel a géntechnológiával módosított szervezetek (GMO-k) engedélyezését kifogásoló korábbi állásfoglalásaira ([4]),

([4]) A 8. parlamenti ciklusban a Parlament 36 olyan állásfoglalást fogadott el, amelyben kifogást emelt GMO-k engedélyezésével szemben. Emellett a 9. parlamenti ciklusban a Parlament a következő állásfoglalásokat fogadta el:
- Az Európai Parlament állásfoglalása (2019. október 10.) a géntechnológiával módosított MZHG0JG (SYN-ØØØJG-2) kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (HL C 202., 2021.5.28., 11. o.).
- Az Európai Parlament állásfoglalása (2019. október 10.) a géntechnológiával módosított A2704-12 (ACS-GMØØ5-3) szójababot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezésének megújításáról szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (HL C 202., 2021.5.28., 15. o.).
- Az Európai Parlament állásfoglalása (2019. október 10.) a géntechnológiával módosított MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 kukoricát, valamint a MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 és DAS-40278-9 egyszeres genetikai eseményekből kettőt, hármat vagy négyet ötvöző, géntechnológiával módosított kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján történő engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (HL C 202., 2021.5.28., 20. o.).
- Az Európai Parlament állásfoglalása (2019. november 14.) a géntechnológiával módosított LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3) gyapotot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezésének megújításáról szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (HL C 208., 2021.6.1., 2. o.).
- Az Európai Parlament állásfoglalása (2019. november 14.) a géntechnológiával módosított MON 89788 (MON-89788-1) szójababot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezésének megújításáról szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (HL C 208., 2021.6.1., 7. o.).
- Az Európai Parlament állásfoglalása (2019. november 14.) a géntechnológiával módosított MON 89034 × 1507 × NK603 × DAS-40278-9 kukoricát, valamint a MON 89034 × NK603 × DAS-40278-9, 1507 × NK603 × DAS-40278-9 és NK603 × DAS-40278-9 alkombinációt tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (HL C 208., 2021.6.1., 12. o.).
- Az Európai Parlament állásfoglalása (2019. november 14.) a géntechnológiával módosított Bt11 × MIR162 × MIR604 × 1507 × 5307 × GA21 kukoricát, valamint a Bt11, MIR162, MIR604, 1507, 5307 és GA21 egyszeres genetikai eseményekből kettőt, hármat, négyet vagy ötöt ötvöző, géntechnológiával módosított kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján történő engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (HL C 208., 2021.6.1., 18. o.).
- Az Európai Parlament állásfoglalása (2020. május 14.) a géntechnológiával módosított MON 87708 × MON 89788 × A5547-127 szójababot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (HL C 323., 2021.8.11., 7. o.).
- Az Európai Parlament állásfoglalása (2020. november 11.) a géntechnológiával módosított MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × NK603 kukoricát, valamint a MON 87427, MON 89034, MIR162 és NK603 egyszeres genetikai eseményekből kettőt vagy hármat ötvöző, géntechnológiával módosított kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján történő engedélyezéséről és az (EU) 2018/1111 bizottsági végrehajtási határozat hatályon kívül helyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (HL C 415., 2021.10.13., 2. o.).
- Az Európai Parlament állásfoglalása (2020. november 11.) a géntechnológiával módosított SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5) szójababot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (HL C 415., 2021.10.13., 8. o.).
- Az Európai Parlament állásfoglalása (2020. november 11.) a géntechnológiával módosított MON 87427 × MON 87460 × MON 89034 × MIR162 × NK603 kukoricát, valamint a MON 87427, MON 87460, MON 89034, MIR162 és NK603 egyszeres genetikai eseményekből kettőt, hármat vagy négyet ötvöző, géntechnológiával módosított kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján történő engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (HL C 415., 2021.10.13., 15. o.).
- Az Európai Parlament állásfoglalása (2020. december 17.) a géntechnológiával módosított MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788 szójababot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (HL C 445., 2021.10.29., 36. o.).
- Az Európai Parlament állásfoglalása (2020. december 17.) a géntechnológiával módosított MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × MON 87411 kukoricát, valamint a MON 87427, MON 89034, MIR162 és MON 87411 egyszeres genetikai eseményekből kettőt vagy hármat ötvöző, géntechnológiával módosított kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján történő engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (HL C 445., 2021.10.29., 43. o.).

2022. december 13., kedd

— Az Európai Parlament állásfoglalása (2020. december 17.) a géntechnológiával módosított MIR604 (SYN-IR6Ø4-5) kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezésének megújításáról szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (HL C 445., 2021.10.29., 49. o.).

— Az Európai Parlament állásfoglalása (2020. december 17.) a géntechnológiával módosított MON 88017 (MON-88Ø17-3) kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezésének megújításáról szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (HL C 445., 2021.10.29., 56. o.).

— Az Európai Parlament állásfoglalása (2020. december 17.) a géntechnológiával módosított MON 89034 (MON-89Ø34-3) kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezésének megújításáról szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (HL C 445., 2021.10.29., 63. o.).

— Az Európai Parlament állásfoglalása (2021. március 11.) a géntechnológiával módosított GHB614 × T304-40 × GHB119 gyapotot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (HL C 474., 2021.11.24., 66. o.).

— Az Európai Parlament állásfoglalása (2021. március 11.) a géntechnológiával módosított MZIR098 (SYN-ØØØ98-3) kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (HL C 474., 2021.11.24., 74. o.).

— Az Európai Parlament állásfoglalása (2021. július 7.) a géntechnológiával módosított DAS-81419-2 szójababot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (HL C 99., 2022.3.1., 45. o.).

— Az Európai Parlament állásfoglalása (2021. július 7.) a géntechnológiával módosított DAS-81419-2 × DAS–44406–6 szójababot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (HL C 99., 2022.3.1., 52. o.).

— Az Európai Parlament állásfoglalása (2021. július 7.) a géntechnológiával módosított 1507 × MIR162 × MON810 × NK603 kukoricát, valamint az 1507, MIR162, MON810 és NK603 egyszeres genetikai eseményekből kettőt vagy hármat ötvöző, géntechnológiával módosított kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján történő engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (HL C 99., 2022.3.1., 59. o.).

— Az Európai Parlament állásfoglalása (2021. július 7.) a géntechnológiával módosított Bt 11 (SYN-BTØ11-1) kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezésének megújításáról szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (HL C 99., 2022.3.1., 66. o.).

— Az Európai Parlament állásfoglalása (2022. február 15.) a géntechnológiával módosított GMB151 (BCS-GM151-6) szójababot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (HL C 342., 2022.9.6., 22. o.).

— Az Európai Parlament állásfoglalása (2022. február 15.) a géntechnológiával módosított GHB614 (BCS-GHØØ2-5) gyapotot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezésének megújításáról szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (HL C 342., 2022.9.6., 29. o.).

— Az Európai Parlament állásfoglalása (2022. március 9.) a géntechnológiával módosított GHB811 (BCS-GH811-4) gyapotot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (HL C 347., 2022.9.9., 48. o.).

— Az Európai Parlament állásfoglalása (2022. március 9.) a géntechnológiával módosított 73496 (DP-Ø73496-4) olajrepcét tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (HL C 347., 2022.9.9., 55. o.),

— Az Európai Parlament állásfoglalása (2022. április 6.) a géntechnológiával módosított MON 87769 × MON 89788 szójababot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (HL C 434., 2022.11.15., 42. o.).

— Az Európai Parlament 2022. június 23-i állásfoglalása a géntechnológiával módosított DP4114 × MON 810 × MIR604 × NK603 kukoricát, valamint a DP4114, MON 810, MIR604 és NK603 egyszeres genetikai eseményekből kettőt vagy hármat ötvöző, géntechnológiával módosított kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján történő engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2022)0257.)

— Az Európai Parlament 2022. június 23-i állásfoglalása a géntechnológiával módosított NK603 × T25 × DAS-40278-9 kukoricát és annak T25 × DAS-40278-9 alkombinációját tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló, 2022. május 19-i (EU) 2022/797 bizottsági végrehajtási határozatról (Elfogadott szövegek, P9_TA(2022)0258.)

— tekintettel eljárási szabályzata 112. cikkének (2) és (3) bekezdésére,

— tekintettel a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság állásfoglalási indítványára,

A. mivel a 2012/81/EU bizottsági végrehajtási határozat ([5]) engedélyezte a géntechnológiával módosított A5547-127 szójababot (a továbbiakban: géntechnológiával módosított szójabab) tartalmazó, abból álló vagy abból előállított élelmiszerek és takarmányok forgalomba hozatalát; mivel az engedély hatálya kiterjedt a géntechnológiával módosított szójababot tartalmazó vagy abból álló – élelmiszeren és takarmányon kívüli – olyan termékek forgalomba hozatalára is, amelyeket – a termesztésen kívül – ugyanarra a felhasználásra szánnak, mint bármely más szójababot;

B. mivel 2020. december 10-én a németországi székhelyű BASF SE az egyesült államokbeli székhelyű BASF Agricultural Solutions Seed US LLC nevében kérelmet nyújtott be a Bizottsághoz az engedély megújítása iránt;

C. mivel az EFSA a géntechnológiával módosított szójabab engedélyezésének megújításával kapcsolatban 2022. május 4-én kedvező véleményt fogadott el, amelyet 2022. június 20-án tettek közzé;

D. mivel a géntechnológiával módosított szójabab toleranciát biztosít a glufozinát-ammóniumot tartalmazó gyomirtó szerekkel szemben;

A kiegészítő gyomirtó szer értékelésének hiánya

E. mivel a Bizottság 503/2013/EU végrehajtási rendelete ([6]) előírja annak értékelését, hogy a várható mezőgazdasági gyakorlatok befolyásolják-e a tanulmányozott végpontok eredményét; mivel az említett végrehajtási rendelet szerint ez különösen fontos a gyomirtó szernek ellenálló növények esetében;

F. mivel számos tanulmány kimutatta, hogy a gyomirtó szernek ellenálló, géntechnológiával módosított növények alkalmazása következtében nagyobb arányban használnak kiegészítő gyomirtó szereket, nagyrészt a gyomirtó szernek ellenálló gyomok megjelenése miatt ([7]); mivel következésképpen számítani kell arra, hogy a géntechnológiával módosított szójabab nagyobb mértékben és ismétlődően lesz kitéve glufozinátnak, és hogy emiatt a termésben nagyobb mennyiségű maradékanyag és bomlástermék (metabolit) lehet jelen;

G. mivel a glufozinát 1B. kategóriájú, reprodukciós toxicitású anyagnak minősül, és így az 1107/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletben előírt „kizárási kritériumok” vonatkoznak rá ([8]); mivel a glufozinát Unióban való használatára vonatkozó jóváhagyás 2018. július 31-én lejárt ([9]);

([5]) A Bizottság 2012/81/EU végrehajtási határozata (2012. február 10.) a géntechnológiával módosított A5547-127 (ACS-GMØØ6-4) szójababot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről (HL L 40., 2012.2.14., 10. o.).

([6]) A Bizottság 503/2013/EU végrehajtási rendelete (2013. április 3.) a géntechnológiával módosított élelmiszerek és takarmányok 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezése iránti kérelemről, valamint a 641/2004/EK és az 1981/2006/EK bizottsági rendelet módosításáról (HL L 157., 2013.6.8., 1. o.).

([7]) Lásd például: Bonny, S., „Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact” (A géntechnológiával módosított, gyomirtó szernek ellenálló növények, gyomok és a gyomirtó szerek: áttekintés és hatások), Environmental Management, 2016. január, 57(1), 31–48. o., https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738 és Benbrook, C.M., „Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years” (A géntechnológiával módosított növények hatása a gyomirtóhasználatra az USA-ban – az első tizenhat év), Environmental Sciences Europe; 2012. szeptember 28., 24(1) kötet, https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24

([8]) Az Európai Parlament és a Tanács 1107/2009/EK rendelete (2009. október 21.) a növényvédő szerek forgalomba hozataláról, valamint a 79/117/EGK és a 91/414/EGK tanácsi irányelvek hatályon kívül helyezéséről (HL L 309., 2009.11.24., 1. o.).

([9]) https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/start/screen/active-substances

2022. december 13., kedd

H. mivel a géntechnológiával módosított növényeken talált gyomirtószer-maradványok és bomlástermékeik (metabolitok) értékelése kívül esik az EFSA géntechnológiával módosított szervezetekkel foglalkozó tudományos testületének hatáskörén, ezért a GMO-kra vonatkozó engedélyezési eljárás részeként ilyen értékelésre nem kerül sor; mivel mindez problémákat vet fel, tekintettel arra, hogy a kiegészítő gyomirtó szerek érintett, géntechnológiával módosított növény általi lebontásának módját és a bomlástermékek összetételét és ily módon toxicitását maga a genetikai módosítás befolyásolhatja;

Tagállami észrevételek

I. mivel a tagállamok a három hónapos konzultációs időszak alatt több észrevételt nyújtottak be az EFSA-nak ([10]); mivel e kritikai észrevételek között szerepel az a tény, hogy hiányoznak a toxikológiai értékeléshez és a környezeti kockázatértékelés véglegesítéséhez szükséges fenotípusos jellemzéshez szükséges információk, hogy a toxikológiai értékelésnek vannak gyengeségei, mint például a gyomirtó szerek nem egyértelmű kezelése és az idegen genetikai anyagokkal való szennyeződésre vonatkozó információk hiánya, valamint hogy a géntechnológiával módosított szójababra vonatkozó, az engedélyezési időszakra vonatkozó nyomonkövetési jelentések alapvető hiányosságokat mutatnak;

Az Unió nemzetközi kötelezettségeinek tiszteletben tartása

J. mivel az Egyesült Nemzetek Szervezetén (ENSZ) belül az élelemhez való jog kérdésével megbízott különleges előadó 2017-es jelentésében megállapította, hogy a veszélyes peszticidek – különösen a fejlődő országokban – katasztrofális hatást gyakorolnak az egészségre ([11]); mivel az ENSZ 3.9. fenntartható fejlődési célja a veszélyes vegyi anyagok, valamint a levegő-, víz- és talajszennyezés és -fertőzöttség miatt bekövetkező halálesetek és megbetegedések számának jelentős mértékű csökkenését tűzte ki 2030-ra ([12]); mivel a géntechnológiával módosított szójabab behozatalának engedélyezése növelné a glufozináttal kezelt növény iránti keresletet, ezáltal növelve a munkavállalók és a környezet kitettségét a harmadik országokban; mivel a munkavállalók és a környezet fokozott kitettségének kockázata kiemelt problémát jelent a géntechnológiával módosított, a gyomirtó szereknek ellenálló növények esetében, tekintettel a felhasznált gyomirtó szerek nagyobb mennyiségére;

K. mivel bár a glufozinát használata az Unióban 2018. július vége óta nem engedélyezett, a számadatok azt mutatják, hogy 2020 óta az Unióból Brazíliába, Argentínába, az Egyesült Államokba, Kanadába és Japánba exportálják ([13]), amelyek mindegyike rendelkezik engedéllyel a géntechnológiával módosított szójabab termesztésére ([14]);

L. mivel az erdőirtás a biológiai sokféleség csökkenésének egyik legfontosabb oka; mivel a földhasználatból és a földhasználat – főképp erdőirtás révén történő – megváltoztatásából eredő kibocsátás az éghajlatváltozás második legjelentősebb okozója – a fosszilis tüzelőanyagok elégetése után ([15]); mivel az ENSZ 15. fenntartható fejlődési célja magában foglalja az erdőirtások 2020-ra történő megállításának célkitűzését ([16]); mivel az erdők olyan többfunkciós szerepet töltenek be, amely a fenntartható fejlődésre vonatkozó legtöbb ENSZ-cél eléréséhez is hozzájárul;

M. mivel a szójatermesztés az erdőirtás egyik fő előidézője a dél-amerikai Amazonas-vidék, Cerrado és Gran Chaco erdeiben; mivel a Brazíliában és Argentínában termesztett szója 97 %-a, illetve 100 %-a géntechnológiával módosított szója ([17]); mivel a Brazíliában és Argentínában termesztésre engedélyezett, géntechnológiával módosított szójababok túlnyomó többsége esetében az Unióba történő behozatal is engedélyezett;

([10]) A tagállamok észrevételei elérhetők az OpenEFSA portálon: https://open.efsa.europa.eu/
([11]) https://www.ohchr.org/en/calls-for-input/report-pesticides-and-human-rights
([12]) https://indicators.report/targets/3-9/
([13]) A „glufozinát” keresésével található információk: https://echa.europa.eu/information-on-chemicals/pic/export-notifications?p_p_id=exportnotifications_WAR_echapicportlet&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&_exportnotifications_WAR_echapicportlet_summaryDetails=summaryTab&_exportnotifications_WAR_echapicportlet_viewTab=searchTab
([14]) https://www.isaaa.org/gmapprovaldatabase/event/default.asp?EventID=166
([15]) A Bizottság 2019. július 23-i közleménye: „A világ erdőinek védelmére és helyreállítására irányuló uniós fellépés fokozásáról” (COM(2019)0352), 1. o.
([16]) Lásd a 15.2. célt: https://www.un.org/sustainabledevelopment/biodiversity/
([17]) International Service for the Acquisition of Agri-biotech Applications, „Global status of commercialized biotech/GM crops in 2017: Biotech Crop Adoption Surges as Economic Benefits Accumulate in 22 Years” (A forgalmazott biotechnológiai/ géntechnológiával módosított növények globális helyzete 2017-ben: A biotechnológiával termesztett növények elterjedése az elmúlt 22 év alatt megugrott, mivel halmozódnak az általuk elérhető gazdasági előnyök), az ISAAA 53. sz. tájékoztatója (2017), 16. és 21. o., http://www.isaaa.org/resources/publications/briefs/53/download/isaaa-brief-53-2017.pdf

N. mivel az Unió az ENSZ biológiai sokféleségről szóló egyezményének részes feleként felelős annak biztosításáért, hogy a joghatósága vagy ellenőrzése alá tartozó tevékenységek ne okozzanak kárt más országok környezetében ([18]);

O. mivel az 1829/2003/EK rendelet egyfelől rögzíti, hogy a géntechnológiával módosított élelmiszerek vagy takarmányok nem gyakorolhatnak kedvezőtlen hatást az emberi egészségre, az állati egészségre vagy a környezetre, másfelől pedig előírja a Bizottság számára, hogy határozatainak megszövegezése során vegye figyelembe az uniós jog minden vonatkozó rendelkezését és a vizsgált üggyel kapcsolatos egyéb jogszerű tényezőket; mivel az ENSZ fenntartható fejlődési céljai, a Párizsi Megállapodás és a biológiai sokféleségről szóló ENSZ-egyezmény értelmében az Unióra háruló kötelezettségeknek e jogszerű tényezők körébe kell tartozniuk;

Nem demokratikus döntéshozatal

P. mivel a Növények, Állatok, Élelmiszerek és Takarmányok Állandó Bizottságának 2022. október 27-i szavazása során nem nyilvánítottak véleményt, ami azt jelenti, hogy a tagállamok minősített többsége nem támogatta az engedélyezést;

Q. mivel a Bizottság maga is elismeri, hogy problematikus az az eljárása, amelynek során a GMO-k engedélyezésére vonatkozó határozatokat továbbra is a tagállamok minősített többségének támogatása nélkül fogadja el, ami a termékengedélyezés egésze terén ugyan meglehetősen kivételes esetnek számít, de a géntechnológiával módosított élelmiszerek és takarmányok esetében normává vált;

R. mivel a Parlament a 8. parlamenti ciklusban összesen 36 olyan állásfoglalást fogadott el, amelyben kifogásolta az élelmiszernek és takarmánynak szánt GMO-k forgalomba hozatalát (33 állásfoglalás), valamint GMO-k Unión belüli termesztését (három állásfoglalás); mivel a 9. parlamenti ciklusban a Parlament már 29 kifogást fogadott el GMO-k forgalomba hozatala ellen; mivel a tagállamok minősített többsége ezen GMO-k egyikénél sem támogatta az engedélyezést; mivel a tagállamok többek között az elővigyázatosság elvének az engedélyezési eljárás során való figyelmen kívül hagyása, valamint a kockázatértékeléssel kapcsolatos tudományos aggályok miatt nem támogatják az engedélyezést;

S. mivel a Bizottság – annak ellenére, hogy elismeri a demokratikus hiányosságokat, a tagállamok támogatásának hiányát és a Parlament kifogásait – továbbra is folytatja GMO-k engedélyezését;

T. mivel nincs szükség jogszabály-módosításra ahhoz, hogy a Bizottság elállhasson GMO-k engedélyezésétől olyan esetben, amikor a fellebbviteli bizottságban nincs meg a tagállamok minősített többségének támogatása ([19]);

1. úgy véli, hogy a bizottsági végrehajtási határozat tervezete túllépi az 1829/2003/EK rendeletben meghatározott végrehajtási hatásköröket;

2. úgy véli, hogy a bizottsági végrehajtási határozat tervezete nem felel meg az uniós jognak, mivel nem egyeztethető össze az 1829/2003/EK rendelet célkitűzésével, azaz a 178/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletben ([20]) meghatározott általános alapelvekkel összhangban azzal, hogy a belső piac hatékony működésének biztosítása mellett alapul szolgáljon az emberi élet és egészség, az állatok egészsége és az állatjólét, a környezet és a géntechnológiával módosított élelmiszerekre és takarmányokra vonatkozó fogyasztói érdekek magas szintű védelméhez;

3. felkéri a Bizottságot, hogy vonja vissza végrehajtási határozata tervezetét és nyújtson be új tervezetet a bizottságnak;

([18]) Az ENSZ biológiai sokféleségről szóló egyezménye, 3. cikk: https://www.cbd.int/convention/articles/?a=cbd-03

([19]) A 182/2011/EU rendelet (6. cikkének (3) bekezdése) szerint az Európai Bizottság az engedélyezést „folytathatja”, nem pedig „köteles folytatni”, ha a fellebbviteli bizottságban nincs meg a tagállamok minősített többsége által biztosított támogatás.

([20]) Az Európai Parlament és a Tanács 178/2002/EK rendelete (2002. január 28.) az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság létrehozásáról és az élelmiszerbiztonságra vonatkozó eljárások megállapításáról (HL L 31., 2002.2.1., 1. o.).

2022. december 13., kedd

4. ismételten és nyomatékosan felszólítja a Bizottságot, hogy vegye figyelembe az Unió által nemzetközi megállapodásokban – többek között a Párizsi Megállapodásban és a biológiai sokféleségről szóló ENSZ-egyezményben – vállalt, valamint az ENSZ fenntartható fejlődési céljai szerinti kötelezettségeit; megismétli felhívását, amely szerint a végrehajtási jogi aktusok tervezetének indokolása formájában kerüljön részletesen kifejtésre, hogy ezen aktusok miként tartják tiszteletben a „ne árts” elvet ([21]);

5. üdvözli, hogy a Bizottság a képviselőknek címzett 2020. szeptember 11-i levelében végül elismerte, hogy a GMO-kra vonatkozó engedélyezési határozatoknál figyelembe kell venni a fenntarthatóság elvét ([22]); ugyanakkor mély csalódottságának ad hangot amiatt, hogy a Bizottság azóta is folytatja GMO-k behozatalának engedélyezését, jóllehet a Parlament ezt ellenzi és a tagállamok többsége ellene szavaz;

6. felhívja a Bizottságot, hogy ne engedélyezze a gyomirtó szereknek ellenálló, géntechnológiával módosított növények behozatalát, mert ennek következményeként megnő a kiegészítő gyomirtó szerek használata, és ezáltal a biológiai sokféleséget, az élelmiszer-biztonságot és a munkavállalók egészségét fenyegető kockázatok is;

7. elvárja, hogy a Bizottság sürgősen és kellő időben e jogalkotási ciklusban teljesítse azon kötelezettségvállalását ([23]), hogy javaslatot terjeszt elő annak biztosítására, hogy az Unióban betiltott veszélyes vegyi anyagokat ne gyártsák exportra;

8. felhívja a Bizottságot, hogy haladéktalanul függessze fel – szükség esetén a 178/2002/EK rendelet 53. cikkét alkalmazva – a Brazíliában és az Argentínában termesztett, géntechnológiával módosított szójabab behozatalát mindaddig, amíg nem vezetnek be hatékony, jogilag kötelező erejű mechanizmusokat az erdőirtáshoz, valamint az annak kapcsán elkövetett emberijogi visszaélésekhez kapcsolódó termékek uniós piacon történő forgalomba hozatalának megakadályozására;

9. felhívja a figyelmet arra, hogy a 182/2011/EU rendelet ([24]) módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslattal kapcsolatban az Európai Parlament által, a Tanáccsal folytatott tárgyalások alapjaként 2020. december 17-én elfogadott módosítások kimondják, hogy a Bizottság nem engedélyezhet GMO-kat, amennyiben a tagállamok minősített többsége nem támogatja azt; ragaszkodik ahhoz, hogy a Bizottság tartsa tiszteletben ezt az álláspontot, és felhívja a Tanácsot, hogy folytassa munkáját, és sürgősen fogadjon el általános megközelítést e kérdéssel kapcsolatban;

10. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.

([21]) Az Európai Parlament 2020. január 15-i állásfoglalása az európai zöld megállapodásról (HL C 270., 2021.7.7., 2. o.), 102. bekezdés.
([22]) https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf
([23]) A vegyi anyagokra vonatkozó fenntarthatósági stratégiáról szóló, 2020. október 14-i bizottsági közlemény COM(2020)0667, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=COM%3A2020%3A667%3AFIN#document2 mellékletében foglaltaknak megfelelően.
([24]) HL C 445., 2021.10.29., 257. o.

2022. december 13., kedd

P9_TA(2022)0434

A „CMIT/MIT SOLVENT BASED” biocid termékcsalád

Az Európai Parlament 2022. december 13-i állásfoglalása a „CMIT/MIT SOLVENT BASED” elnevezésű biocid termékcsaládnak az 528/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti uniós engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási rendelet tervezetéről (D084293/01 – 2022/2929(RSP))

(2023/C 177/02)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a „CMIT/MIT SOLVENT BASED” elnevezésű biocid termékcsaládnak az 528/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti uniós engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási rendelet tervezetére (D084293/01,

— tekintettel a biocid termékek forgalmazásáról és felhasználásáról szóló, 2012. május 22-i 528/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([1]), és különösen annak 44. cikke (5) bekezdésének első albekezdésére,

— tekintettel a biocid termékekkel foglalkozó állandó bizottság 2022. szeptember 26-i véleményére,

— tekintettel a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról szóló, 2019. június 20-i (EU) 2019/1021 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([2]),

— tekintettel a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról szóló, 2011. február 16-i 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 11. cikkére ([3]),

— tekintettel eljárási szabályzata 112. cikkének (2) és (3) bekezdésére,

— tekintettel a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság állásfoglalási indítványára,

A. mivel a bizottsági végrehajtási rendelet tervezete előírja, hogy a Nutrition & Biosciences Netherlands B.V. EU-0023657–0000 engedélyszámon uniós engedélyt kapjon az 528/2012/EU rendelet V. melléklete szerinti 6. terméktípushoz tartozó, „CMIT/MIT SOLVENT BASED” elnevezésű biocid termékcsaládnak a vízmentesített nyersolaj és a finomított termékek (középnehéz és könnyű fűtőolajpárlatok) tartósítására történő forgalmazására és felhasználására;

B. mivel a Bizottság elkötelezte magát a szennyezőanyag-mentességi célkitűzés mellett annak érdekében, hogy toxikus anyagoktól mentes környezetet teremtsen és megfelelőbb védelmet biztosítson a polgároknak és a környezetnek a veszélyes vegyi anyagokkal szemben, valamint ösztönözze a biztonságos és fenntartható alternatívák kialakítására irányuló innovációt;

C. mivel a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról szóló Stockholmi Egyezmény ([4]) (a továbbiakban: a Stockholmi Egyezmény) és a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról szóló Aarhusi Jegyzőkönyv ([5]) célja az emberi egészségnek és a környezetnek a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokkal szembeni védelme; mivel az (EU) 2019/1021 rendeletet az Uniónak az említett egyezmény és jegyzőkönyv szerinti kötelezettségének végrehajtása érdekében fogadták el;

([1]) HL L 167., 2012.6.27., 1. o.
([2]) HL L 169., 2019.6.25., 45. o.
([3]) HL L 55., 2011.2.28., 13. o.
([4]) HL L 209., 2006.7.31., 3. o.
([5]) HL L 81., 2004.3.19., 37. o.

2022. december 13., kedd

D. mivel az Európai Vegyianyag-ügynökség (ECHA) biocid termékekkel foglalkozó bizottságának (BPC) 2020. március 5-i véleményében ([6]) Németország kisebbségi véleményt fogalmazott meg, amelyben arra a következtetésre jutott, hogy a „CMIT/MIT SOLVENT BASED” elnevezésű biocid termékcsalád tüzelőanyagokban tartósítószerként való felhasználása ellentétes e tagállam nemzeti jogszabályaival (10. szövetségi kibocsátásszabályozási rendelet, 2.§ (1) és (2) bekezdés), amelyek tiltják, hogy a közúti gépjárművekben használt tüzelőanyagok klór- vagy brómvegyületeket tartalmazó adalékanyagokat tartalmazzanak, továbbá tiltják a klór- vagy brómtartalmú adalékanyagok forgalomba hozatalát is, mivel ezek a vegyületek a tüzelőanyagok elégetése során dioxinképződést eredményeznek; mivel különösen ez a biocid termékcsalád tartalmaz szervesen kötött halogéneket (CMIT-MIT), amelyek a tüzelőanyagok elégetése során dioxinképződést eredményezhetnek;

E. mivel a dioxinok és furánok (PCDD/PCDF) a Stockholmi Egyezmény hatálya alá tartozó, a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagok kategóriájába tartoznak, és az (EU) 2019/1021 rendelet III. mellékletében a kibocsátáscsökkentési rendelkezések hatálya alá tartozó anyagokként szerepelnek; mivel a dioxinoknak és a dioxin jellegű anyagoknak való emberi expozíciót számos toxikus hatással hozták összefüggésbe, beleértve a rákkeltő hatást, a klóraknét, a reprodukcióra, a fejlődésre és az idegrendszeri fejlődésre gyakorolt hatásokat, az immunotoxicitást, valamint a pajzsmirigyhormonokra, a májra és a fogak fejlődésére gyakorolt hatásokat ([7]);

F. mivel 2019 januárjában az Unió közzétette a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagok kezelésére vonatkozó harmadik végrehajtási tervét ([8]); mivel az említett végrehajtási terv szerint „a C. mellékletben felsorolt, nem szándékosan előállított melléktermékeket (dioxinok, furánok, poliklórozott bifenilek, pentaklórbenzol, hexaklórbenzol és poliklórozott naftalinok – 2016. december) folyamatosan a lehető legalacsonyabb szintre kell csökkenteni, a végső célkitűzés pedig – lehetőség szerint – a kibocsátás teljes kiküszöbölése”;

G. mivel a Bizottság úgy határozott, hogy a dioxinképződéssel kapcsolatos aggályok kezelése érdekében az 528/2012/EU rendelet 75. cikke (1) bekezdése második albekezdésének g) pontja alapján kikéri az ECHA véleményét, hogy megbecsülje a dioxinképződés mértékét és a „CMIT/MIT SOLVENT BASED” elnevezésű biocid termékcsalád közúti és vízi közlekedésben használt tüzelőanyagokban való felhasználása következtében a dioxinkibocsátáshoz való általános hozzájárulást, valamint hogy tisztázza, hogy az emberi egészséget és a környezetet milyen mértékben veszélyezteti az említett biocid termékcsalád felhasználásából eredő, a környezeten keresztül megvalósuló dioxinexpozíció, annak megállapítása érdekében, hogy a kockázatok elfogadhatónak tekinthetők-e vagy sem;

H. mivel a Bizottság az ECHA véleményének kikérésére vonatkozó megbízásában hangsúlyozza, hogy tisztázni kell, hogy az adott biocid termékcsalád engedélyezése összhangban van-e az (EU) 2019/1021 rendeletben meghatározott célkitűzésekkel;

I. mivel az ECHA a 75. cikk (1) bekezdése második albekezdésének g) pontja szerinti kérelemre adott, 2021. július 5-i véleményében ([9]) arra a következtetésre jutott, hogy a C(M)IT/MIT olajban és tüzelőanyagban tartósítószerként való felhasználására vonatkozó jelenlegi ismeretek alapján nem lehet következtetéseket levonni a C(M)IT/MIT tüzelőanyagokban való felhasználásának a dioxinkibocsátás és -expozíció tekintetében történő lehetséges hozzájárulásának nagyságrendjéről, illetve a C(M)IT/MIT-hez hasonló klóradalékanyagok tüzelőanyagokban történő felhasználásával kapcsolatos, az emberi egészséget és a környezetet érintő kockázatokról;

J. mivel az ECHA következtetése ellenére a Bizottság úgy véli, hogy a „CMIT/MIT SOLVENT BASED” elnevezésű biocid termékcsaládra vonatkozó uniós engedély megtagadása nem eredményezné a dioxinkibocsátás jelentős csökkenését ahhoz képest, hogy megadnák az engedélyt, és ezért az engedély megadása megfelelne az Uniónak a Stockholmi Egyezményből és az (EU) 2019/1021 rendeletből eredő kötelezettségeinek;

([6]) A biocid termékekkel foglalkozó bizottság (BPC) 2020. március 5-i véleménye a 6. terméktípushoz tartozó, „CMIT/MIT SOLVENT BASED” elnevezésű biocid termékcsalád uniós engedélyezéséről

([7]) Egészségügyi Világszervezet (2019): A betegségek megelőzése egészséges környezettel: Dioxinoknak és dioxin jellegű anyagoknak való kitettség: jelentős közegészségügyi probléma, https://www.who.int/publications/i/item/WHO-CED-PHE-EPE-19.4.4

([8]) A Bizottság 2019. január 4-i jelentése a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról szóló 850/2004/EK rendelet 8. cikkének (4) bekezdése szerinti második európai közösségi intézkedési terv felülvizsgálatáról és aktualizálásáról, COM(2018)0848, https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2018)848&lang=hu

([9]) A BPC az 528/2012/EU rendelet 75. cikke (1) bekezdésének g) pontja szerinti kérelemre adott 2021. július 5-i véleménye a „CMIT/MIT SOLVENT BASED” elnevezésű biocid termékcsalád közúti és hajóközlekedésben használt tüzelőanyagokban való felhasználásából származó dioxinkibocsátás értékeléséről (ECHA/BPC/283/2021).

K. mivel a Bizottság érvelése szerint az európai zöld megállapodásban ([10]) és az (EU) 2021/1119 európai parlamenti és tanácsi rendeletben ([11]) foglalt, a klímasemlegesség 2050-ig történő elérésére irányuló törekvések következményeként a biocid termékcsaláddal potenciálisan kezelhető, és motorokban vagy fűtési rendszerekben elégethető tüzelőanyagok összmennyisége várhatóan jelentősen csökkenni fog az elkövetkező évtizedekben, aminek következtében a „CMIT/MIT SOLVENT BASED" elnevezésű biocid termékcsalád felhasználásával kapcsolatos dioxinképződés megfelelő csökkenését okozza;

L. mivel az ECHA 2021. július 5-i véleményében megállapítja, hogy „a szakirodalom alapján nem kétséges, hogy a klórtartalmú tüzelőanyaggal működő gépjárművek a dioxin- és furánkibocsátás forrásai", és hogy a Bizottság K. preambulumbekezdésben említett érvelésével ellentétben „bár a nem ipari diffúz források – beleértve a közlekedést is – [dioxin- és furánkibocsátáshoz való] relatív hozzájárulása még mindig csekély a jelenlegi domináns forrásokhoz képest, […] az valószínűleg növekedni fog.";

M. mivel az ECHA 2021. július 5-i véleményében azt is megállapítja, hogy „bár a közlekedésből származó kibocsátások a jelenlegi domináns forrásokhoz képest csekélyek, meg kell jegyezni, hogy viszonylagos jelentőségük az emberi expozíció szempontjából nagyobb lehet a sűrűn lakott városi területeken való eloszlásuk, a lakossághoz és a lakókörnyezethez való közelségük és a kibocsátások kisebb mértékű hígulása miatt."

N. mivel a „CMIT/MIT SOLVENT BASED" elnevezésű biocid termékcsalád felhasználásából eredő, a környezeten keresztül megvalósuló dioxinexpozíció miatt az emberi egészséget és a környezetet érintő kockázatok mértékére vonatkozó tudományos bizonytalanság nem teszi lehetővé annak megállapítását, hogy az említett biocid termékcsalád engedélyezése összhangban van-e a Stockholmi Egyezménnyel és az (EU) 2019/1021 rendelettel;

O. mivel Dánia és Belgium az 528/2012/EU rendelet 44. cikke (5) bekezdésének második albekezdésével összhangban kérelmet nyújtott be a Bizottsághoz, hogy a „CMIT/MIT SOLVENT BASED" elnevezésű biocid termékcsalád uniós engedélyezése ne legyen alkalmazandó saját területükön, az említett rendelet 37. cikke (1) bekezdésének a) és c) pontjában foglalt indokok alapján, mivel a szervesen kötött halogének, például a C(M)IT/MIT jelenléte a tüzelőanyagok elégetése során dioxinképződést eredményezhet; mivel Németország ugyanezen rendelkezéssel összhangban kérelmet nyújtott be a Bizottsághoz, hogy ugyanezen indokok alapján módosítsa az engedélyezés feltételeit a területén, és ne engedélyezze a nem kötött pályás közúti gépjárművek tüzelőanyagainak tartósítására történő felhasználását, kivéve a kutatás, fejlesztés vagy elemzés céljára történő felhasználást;

P. mivel a Bizottság úgy véli, hogy a Dánia, Belgium és Németország által benyújtott kérelmek „az 528/2012/EU rendelet 37. cikke (1) bekezdésének a) és c) pontja értelmében a környezet, valamint az emberek egészségének és életének védelme alapján indokoltak, mivel a szervesen kötött halogének, például a C(M)IT/MIT jelenléte a tüzelőanyagok elégetése során dioxinképződést eredményezhet";

Q. mivel nyilvánvaló ellentmondás áll fenn a „CMIT/MIT SOLVENT BASED" elnevezésű biocid termékcsalád engedélyezésére irányuló bizottsági határozat és a között, hogy – tekintve, hogy az engedélyezés összeegyeztethető a Stockholmi Egyezmény és az (EU) 2019/1021 rendelet célkitűzéseivel, a bizottsági végrehajtási rendelet tervezetének (9) preambulumbekezdésében megállapítottak szerint – ezt az engedélyt a Bizottság végrehajtási rendelet tervezetének (10)–(14) preambulumbekezdésében említett, a dioxinképződésből eredően az emberi egészségre és a környezetre gyakorolt lehetséges negatív hatásai miatt egyes tagállamokban nem alkalmazzák vagy kiigazítják;

R. mivel Dánia, Belgium és Németország az 528/2012/EU rendelet 44. cikke (5) bekezdésének második albekezdésével összhangban kérelmet nyújtott be, hogy a „CMIT/MIT SOLVENT BASED" elnevezésű biocid termékcsalád uniós engedélyezése ne legyen alkalmazandó saját területükön, illetve hogy az engedélyezés feltételeit kiigazítsák, azzal is indokolva, hogy a tüzelőanyag tartósítására halogénezett vegyületeket mellőző alternatívák is rendelkezésre állnak ([12]);

([10]) A Bizottság 2019. december 11-i közleménye az európai zöld megállapodásról, COM(2019)0640.

([11]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1119 rendelete (2021. június 30.) a klímasemlegesség elérését célzó keret létrehozásáról és a 401/2009/EK rendelet, valamint az (EU) 2018/1999 rendelet módosításáról (európai klímarendelet) (HL L 243., 2021.7.9., 1. o.).

([12]) Például: a glutáraldehid és a dimorfolinometán engedélyezett a 6. terméktípus esetében; paraformaldehid és 2-hidroxi-propilamin reakciótermékei (3:2 arányban) (MBO), 1,2-benzizotiazol-3(2H)-on (BIT), etiléndioxi)dimetanol, 2-oktil-2H-izotiazol-3-on (OIT), 2-metil-2H-izotiazol-3-on (MIT), pirition-cink, 2,2',2"-(hexahidro- 1,3,5-triazin- 1,3,5-triil)trietanol, piridin-2-tiol-1-oxid nátriumsó szerepelnek a felülvizsgálati programban.

2022. december 13., kedd

S. mivel a Stockholmi Egyezmény 5. cikkének c) pontja előírja, hogy az egyezmény C. mellékletében felsorolt vegyi anyagok mindegyikének antropogén forrásokból származó összes kibocsátásának csökkentésére a további minimalizálásuk, vagy, ahol megvalósítható, végleges kiküszöbölésük érdekében minden részes fél legalább megköveteli a mellékletben felsorolt vegyi anyagok kialakulásának és kibocsátásának megelőzésére az alternatív vagy módosított anyagok, termékek és eljárások fejlesztésének ösztönzését, és, ahol alkalmazhatónak ítéli, alkalmazását;

T. mivel az (EU) 2019/1021 rendelet 6. cikkének (2) bekezdése arra kötelezi a tagállamokat, hogy „a rendelet III. mellékletében szereplő anyagok tekintetében az összkibocsátás megállapítására, jellemzésére és minimalizálására, illetve lehetőség szerinti mielőbbi kiküszöbölésére" intézkedéseket hozzanak, és előírják „a helyettesítő vagy módosított anyagok, keverékek és árucikkek, illetve folyamatok kifejlesztésének előmozdítását, és indokolt esetben azok felhasználásának előírását az [említett] mellékletben felsorolt anyagok keletkezésének és kibocsátásának elkerülése érdekében.";

U. mivel a BPC 2020. március 5-i véleménye szerint a „CMIT/MIT SOLVENT BASED" elnevezésű biocid termékcsalád egyik segédanyagát potenciálisan endokrin károsító tulajdonságokkal rendelkezőnek minősítették; mivel azonban nem lehetett következtetést levonni arra vonatkozóan, hogy az említett segédanyag megfelel-e az (EU) 2017/2100 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendeletben az endokrin károsító tulajdonságok meghatározására szolgáló tudományos kritériumoknak ([13]); mivel a potenciálisan endokrin károsító tulajdonságokkal rendelkezőnek minősített segédanyag tekintetében a REACH szerinti eljárást a „The implementation of scientific criteria for the determination of endocrine-disrupting properties in the context of biocidal product authorisation" [Az endokrin károsító tulajdonságok meghatározására szolgáló tudományos kritériumok végrehajtása a biocid termékek engedélyezésének összefüggésében] című CA-March18-Doc.7.3.b-final feljegyzés 31. bekezdésének b) pontja szerint az eCA (Franciaország) indítja el;

1. úgy véli, hogy a bizottsági végrehajtási rendelet tervezete túllépi az 528/2012/EU rendeletben meghatározott végrehajtási hatásköröket;

2. úgy véli, hogy a bizottsági végrehajtási rendelet tervezete nem felel meg az uniós jognak, mivel nem egyeztethető össze az (EU) 2019/1021 rendelet céljával és tartalmával, valamint a Stockholmi Egyezmény követelményeivel;

3. úgy véli, hogy a „CMIT/MIT SOLVENT BASED" elnevezésű biocid termékcsaládra uniós engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási rendelet tervezete nem arányos, tekintettel a következőkre:

a) a „CMIT/MIT SOLVENT BASED" elnevezésű biocid termékcsalád felhasználásából eredő, a környezeten keresztül megvalósuló dioxinexpozíció miatt az emberi egészséget és a környezetet érintő kockázatok mértékére vonatkozó tudományos bizonytalanság,

b) a tüzelőanyag tartósítására halogénezett vegyületeket mellőző alternatívák elérhetősége, és

c) a dioxinexpozíció miatt az emberi egészségre és a környezetre jelentett elfogadhatatlan kockázatok, valamint nem áll elegendő adat rendelkezésre annak megállapításához, hogy az említett engedélyezés összhangban van-e a Stockholmi Egyezmény és az (EU) 2019/1021 rendelet célkitűzéseivel és rendelkezéseivel;

4. úgy véli, hogy ezért a Bizottságnak nem kellett volna engedélyeznie a „CMIT/MIT SOLVENT BASED" elnevezésű biocid termékcsaládot, vagy legalábbis fel kellett volna kérnie a kérelmezőt, hogy szolgáltasson több adatot az említett biocid termékcsalád közúti és vízi közlekedésben használt tüzelőanyagokban való felhasználása következtében keletkező dioxin mértékéről és a dioxinkibocsátáshoz való általános hozzájárulásáról, valamint hogy tisztázza, hogy az emberi egészséget és a környezetet milyen mértékben veszélyezteti az említett biocid termékcsalád felhasználásából eredő, a környezeten keresztül megvalósuló dioxinexpozíció, hogy a Bizottság megállapíthassa, hogy a kockázatok a Stockholmi Egyezmény céljaira tekintettel elfogadhatónak tekinthetők-e vagy sem;

5. felkéri a Bizottságot, hogy vonja vissza végrehajtási rendelete tervezetét, és nyújtson be új tervezetet a bizottságnak;

6. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.

([13]) A Bizottság (EU) 2017/2100 felhatalmazáson alapuló rendelete (2017. szeptember 4.) az endokrin károsító tulajdonságok meghatározására szolgáló tudományos kritériumoknak az 528/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján történő megállapításáról (HL L 301., 2017.11.17., 1. o.).

2022. december 13., kedd

P9_TA(2022)0435

A fogyatékossággal élő személyek egyenlő jogai felé

Az Európai Parlament 2022. december 13-i állásfoglalása: a fogyatékossággal élő személyek egyenlő jogai felé (2022/2026(INI))

(2023/C 177/03)

Az Európai Parlament,

— tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 2. cikkére és 3. cikkének (3) bekezdésére, valamint az Európai Unió működéséről szóló szerződés 2., 9., 10., 19. és 48. cikkére, 67. cikkének (4) bekezdésére, továbbá 153., 165., 168., 174. cikkére és 216. cikkének (2) bekezdésére,

— tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára (a továbbiakban: a Charta), különösen annak 3., 6., 14., 15., 20., 21., 23., 24., 25., 26., 34., 35., 40., 41. és 47. cikkére,

— tekintettel a szociális jogok európai pillérére és különösen annak az oktatásra, a képzésre és az egész életen át tartó tanulásra vonatkozó 1. elvére, a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó 2. elvére, az esélyegyenlőségről szóló 3. elvére, a foglalkoztatás aktív támogatásokra vonatkozó 4. elvére, a biztonságos és rugalmas foglalkoztatásra vonatkozó 5. elvére, a bérekre vonatkozó 6. elvére, az egészséges, biztonságos és megfelelően kialakított munkakörnyezetről és adatvédelemről szóló 10. elvére, a minimumjövedelemről szóló 14. elvére, valamint a fogyatékossággal élő személyek befogadásáról szóló 17. elvére,

— tekintettel a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményre (CRPD) és annak – a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezménynek az Európai Közösség által történő megkötéséről szóló, 2009. november 26-i 2010/48/EK tanácsi határozat szerinti – 2011. január 21-i hatálybalépésére ([1]),

— tekintettel a CRPD általános kommentárjaira mint a CRPD alkalmazásával kapcsolatos mérvadó iránymutatásra, különösen az akadálymentességről szóló, 2014. május 22-i 2. sz. általános észrevételre, a fogyatékossággal élő nőkről és lányokról szóló, 2016. november 25-i 3. sz. általános észrevételre, az inkluzív oktatáshoz való jogról szóló, 2016. november 25-i 4. sz. általános észrevételre, az önálló életvitelről és a közösségbe való befogadásról szóló, 2017. október 27-i 5. sz. általános észrevételre, az egyenlőségről és a megkülönböztetésmentességről szóló, 2018. április 26-i 6 sz. általános észrevételre, valamint a fogyatékossággal élő személyek, többek között a fogyatékossággal élő gyermekek az egyezmény végrehajtásában és felügyeletében való, képviselő szervezeteiken keresztüli részvételéről szóló, 2018. november 9-i 7. sz. általános észrevételre,

— tekintettel a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezménynek az Európai Unió általi végrehajtására és az Európai Unió ezen egyezmény tekintetében való képviseletére vonatkozó belső szabályok megállapításáról a Tanács, a tagállamok és a Bizottság között létrejött magatartási kódexre ([2]),

— tekintettel a fogyatékossággal élő személyek jogaival foglalkozó ENSZ-bizottságnak (CRPD-bizottság) az Európai Unió első jelentéséről szóló, 2015. október 2-i záró észrevételeire, valamint az ENSZ Fogyatékossággal Élő Személyek Jogainak Bizottsága által 2022. április 20-án, az Európai Unió második és harmadik időszaki jelentésének benyújtását megelőzően benyújtott kérdések listájára,

— tekintettel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára,

— tekintettel az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményre (emberi jogok európai egyezménye),

— tekintettel a nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetés minden formájának kiküszöböléséről szóló ENSZ-egyezményre (CEDAW),

— tekintettel a gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezményre,

([1]) HL L 23., 2010.1.27., 35. o.
([2]) HL C 340., 2010.12.15., 11. o.

2022. december 13., kedd

— tekintettel az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlesztési menetrendjére és annak fenntartható fejlődési céljainak céljaira, különösen a szegénység és az éhezés felszámolásáról szóló 1. és 2. célkitűzésben foglalt, a fogyatékosságra való kifejezett hivatkozásra, az egészségre vonatkozó 3., az oktatásra vonatkozó 4., a növekedésről és foglalkoztatásról szóló 8., az egyenlőtlenség csökkentésére vonatkozó 10., az emberi települések akadálymentességére vonatkozó 11. és az adatgyűjtésre vonatkozó 17. fenntartható fejlődési célban a fogyatékosságra vonatkozóan foglalt kifejezett hivatkozásokra,

— tekintettel az ENSZ nőjogi szervezetének a fogyatékossággal élő nőkről és lányokról szóló jelentéseire, különösen a 2021. július 1-jei, „Covid19, gender és fogyatékossági ellenőrzőlista: a nők, lányok és a nemi nonkonformista, fogyatékossággal élő személyek elleni nemi alapú erőszak megelőzése és kezelése a Covid19-világjárvány idején" című különjelentésére ([3]),

— tekintettel az Európa Tanácsnak a nők elleni és a családon belüli erőszak megelőzéséről és felszámolásáról szóló egyezményére (isztambuli egyezmény),

— tekintettel az európai ombudsman arra vonatkozó stratégiai vizsgálatára, hogy a Bizottság hogyan biztosítja weboldalainak akadálymentességét a fogyatékossággal élő személyek számára,

— tekintettel a CRPD 33. cikkének (2) bekezdésében előírt, felülvizsgált uniós szintű keretet létrehozó tanácsi intézkedésre,

— tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság „A fogyatékossággal élők tényleges jogai arra, hogy szavazzanak az európai parlamenti választásokon" című, 2019. március 20-i jelentésére ([4]),

— tekintettel az európai ombudsman arra vonatkozó stratégiai vizsgálatára, hogy az Európai Bizottság hogyan követi nyomon a fogyatékossággal élő személyek és az idősek önálló életvitelhez való jogának előmozdítására felhasznált uniós forrásokat,

— tekintettel az EU Alapjogi Ügynökségének 2021. és 2022. évi alapjogi jelentésére,

— tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság „A fogyatékossággal élő személyek jogaival kapcsolatos, 2020–2030 közötti időszakra vonatkozó menetrend kialakítása" című, 2019. december 11-i véleményére ([5]),

— tekintettel a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete által közzétett, a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó 2021. évi mutatóra,

— tekintettel a vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok jogairól és kötelezettségeiről szóló, 2007. október 23-i 1371/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([6]),

— tekintettel a Kreatív Európa program (2021–2027) létrehozásáról és az 1295/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2021. május 20-i (EU) 2021/818 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([7]),

— tekintettel a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról és a 2001/220/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló, 2012. október 25-i 2012/29/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([8]),

— tekintettel a közszférabeli szervezetek honlapjainak és mobilalkalmazásainak akadálymentesítéséről szóló, 2016. október 26-i (EU) 2016/2102 európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([9]),

— tekintettel a tagállamok audiovizuális médiaszolgáltatások nyújtására vonatkozó egyes törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek összehangolásáról szóló 2010/13/EU irányelvnek (audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv) a változó piaci körülményekre tekintettel való módosításáról szóló, 2018. november 14-i (EU) 2018/1808 európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([10]),

([3]) https://reliefweb.int/report/world/covid-19-gender-and-disability-checklist-preventing-and-addressing-gender-based
([4]) https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/files/qe-02-19-153-hu-n.pdf
([5]) HL C 97., 2020.3.24., 41. o.
([6]) HL L 315., 2007.12.3., 14. o.
([7]) HL L 189., 2021.5.28., 34. o.
([8]) HL L 315., 2012.11.14., 57. o.
([9]) HL L 327., 2016.12.2., 1. o.
([10]) HL L 303., 2018.11.28., 69. o.

— tekintettel az Európai Elektronikus Hírközlési Kódex létrehozásáról szóló, 2018. december 11-i (EU) 2018/1972 európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([11]),

— tekintettel a termékekre és a szolgáltatásokra vonatkozó akadálymentességi követelményekről szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/882 európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([12]),

— tekintettel a szülők és a gondozók vonatkozásában a munka és a magánélet közötti egyensúlyról szóló, 2019. június 20-i (EU) 2019/1158 európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([13]),

— tekintettel a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelvre ([14]),

— tekintettel az épületek felújításáról szóló, 2019. május 8-i (EU) 2019/786 bizottsági ajánlásra ([15]),

— tekintettel „Az igazságszolgáltatás digitalizációja az Európai Unióban – Lehetőségek eszköztára” című, 2020. december 2-i bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2020)0540),

— tekintettel a Bizottság „Egyenlőségközpontú Unió: a romák egyenlőségének, társadalmi befogadásának és részvételének előmozdítását célzó uniós stratégiai keretrendszer” című, 2020. október 7-i közleményére (COM(2020)0620),

— tekintettel az „Egyenlőségközpontú Unió: az LMBTIQ-személyek egyenlőségéről szóló stratégia (2020–2025)” című, 2020. november 12-i bizottsági közleményre (COM(2020)0698),

— tekintettel a Bizottság „Egyenlőségközpontú Unió: Stratégia a fogyatékossággal élő személyek jogainak érvényre juttatásáért (2021–2030)” című, 2021. március 3-i közleményére (COM(2021)0101), különös tekintettel az abban foglalt hat kiemelt kezdeményezésre,

— tekintettel a 2022. évi uniós igazságügyi eredménytábláról szóló, 2022. május 19-i bizottsági közleményre (COM(2022)0234),

— tekintettel a felülvizsgált Európai Szociális Chartára, különösen annak a fogyatékossággal élő személyek függetlenséghez, társadalmi beilleszkedéshez és a közösség életében való részvételhez való jogáról szóló 15. cikkére,

— tekintettel a személyek közötti, vallásra vagy meggyőződésre, fogyatékosságra, életkorra vagy szexuális irányultságra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló tanácsi irányelvre irányuló bizottsági javaslatra (COM(2008)0426) és a Parlament erre vonatkozó, 2009. április 2-i álláspontjára ([16]),

— tekintettel a fogyatékossággal élő emberek parkolási kártyájáról szóló, 1998. június 4-i tanácsi ajánlásra ([17]),

— tekintettel az európai gyermekgarancia létrehozásáról szóló, 2021. június 14-i (EU) 2021/1004 tanácsi ajánlásra ([18]),

— tekintettel a „Befogadó munkaerőpiacok: a munkaerőpiacon kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek foglalkoztatásának javítása” című, 2019. december 5-i tanácsi következtetésekre ([19]);

— tekintettel az „Emberközpontú gazdaság kiépítése: a szociális gazdaságra vonatkozó cselekvési terv” című, 2021. december 9-i bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2021)0373);

— tekintettel az Erasmus+ program keretében az integrációs intézkedések végrehajtásáról szóló, 2022. június 23-i állásfoglalására ([20]),

---

([11]) HL L 321., 2018.12.17., 36. o.
([12]) HL L 151., 2019.6.7., 70. o.
([13]) HL L 188., 2019.7.12., 79. o.
([14]) HL L 303., 2000.12.2., 16. o.
([15]) HL L 127., 2019.5.16., 34. o.
([16]) HL C 137. E, 2010.5.27., 68. o.
([17]) HL L 167., 1998.6.12., 25. o.
([18]) HL L 223., 2021.6.22., 14. o.
([19]) https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14646-2019-INIT/hu/pdf
([20]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2022)0265.

2022. december 13., kedd

— tekintettel az Európai Parlamentnek az Európai Parlament tagjainak közvetlen és általános választójog alapján történő választásáról, a 76/787/ESZAK, EGK, Euratom tanácsi határozat és az Európai Parlament tagjainak közvetlen és általános választójog alapján történő választásáról szóló okmány hatályon kívül helyezéséről szóló tanácsi rendeletre irányuló javaslatról szóló, 2022. május 3-i álláspontjára ([21]),

— tekintettel az ukrajnai háború elől menekülő gyermekek és fiatalok uniós védelméről szóló, 2022. április 7-i állásfoglalására ([22]),

— tekintettel „Az Ukrajnában zajló orosz háború társadalmi és gazdasági következményei az Unióra – az Unió reagálási képességének megerősítése” című, 2022. május 19-i állásfoglalására ([23]),

— tekintettel a nők egészségével összefüggésben a szexuális és reprodukciós egészség és jogok EU-ban fennálló helyzetéről szóló, 2021. június 24-i állásfoglalására ([24]),

— tekintettel a Bizottságnak szóló ajánlásokat tartalmazó, a nemi alapú erőszak elleni küzdelemről és azon belül az online erőszakról szóló, 2021. december 14-i állásfoglalására ([25]),

— tekintettel „A művészek helyzetéről és a kulturális helyreállításról az Unióban” című, 2021. október 20-i állásfoglalására ([26]),

— tekintettel „A fogyatékossággal élő személyek petíciók útján történő védelméről: tanulságok” című, 2021. október 7-i állásfoglalására ([27]),

— tekintettel az európai gyermekgaranciáról szóló, 2021. április 29-i állásfoglalására ([28]),

— tekintettel az CRPD-egyezmény fényében a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló 2000/78/EK tanácsi irányelv végrehajtásáról szóló, 2021. március 10-i állásfoglalására ([29]),

— tekintettel az értelmi fogyatékossággal élő személyek és családjaik jogainak a Covid19-válság alatti érvényesüléséről szóló, 2020. július 8-i állásfoglalására ([30]),

— tekintettel a Covid19-világjárvány és annak következményei elleni küzdelemre irányuló összehangolt uniós fellépésről szóló, 2020. április 17-i állásfoglalására ([31]),

— tekintettel a 2020 utáni időszakra vonatkozó európai fogyatékosságügyi stratégiáról szóló, 2020. június 18-i állásfoglalására ([32]),

— tekintettel a büntetés-végrehajtási rendszerekről és a börtönkörülményekről szóló, 2017. október 5-i állásfoglalására ([33]),

— tekintettel a fogyatékossággal élő nők helyzetéről szóló, 2018. november 29-i állásfoglalására ([34]),

— tekintettel az Uniós Belső Politikák Főigazgatósága által 2016. november 3-án közzétett, „European structural and investment funds and people with disabilities in the European Union” (Az európai strukturális és beruházási alapok és a fogyatékossággal élő személyek az Európai Unióban) című tanulmányra ([35]),

---

([21]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2022)0129.
([22]) HL C 434., 2022.11.15., 50. o.
([23]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2022)0219.
([24]) HL C 81., 2022.2.18., 43. o.
([25]) HL C 251., 2022.6.30., 2. o.
([26]) HL C 184., 2022.5.5., 88. o.
([27]) HL C 132., 2022.3.24., 129. o.
([28]) HL C 506., 2021.12.15., 94. o.
([29]) HL C 474., 2021.11.24., 48. o.
([30]) HL C 371., 2021.9.15., 6. o.
([31]) HL C 316., 2021.8.6., 2. o.
([32]) HL C 362., 2021.9.8., 8. o.
([33]) HL C 346., 2018.9.27., 94. o.
([34]) HL C 363., 2020.10.28., 164. o.
([35]) Tanulmány – „European structural and investment funds and people with disabilities in the European Union” (Az európai strukturális és beruházási alapok és a fogyatékossággal élő személyek az Európai Unióban), Európai Parlament, Uniós Belső Politikák Főigazgatósága, C. (Állampolgári Jogi és Alkotmányügyi) Tematikus Főosztály, 2016. november 3.

— tekintettel az Európai Parlament C. Tematikus Főosztálya által 2017. szeptember 15-én közzétett, „Inclusive education for learners with disabilities” (Inkluzív oktatás a fogyatékossággal élő tanulók számára) című tanulmányára ([36]),

— tekintettel az Uniós Belső Politikák Főigazgatósága által 2015. október 9-én közzétett, „The protection role of the Committee on Petitions in the context of the implementation of the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities” (A Petíciós Bizottságnak a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény végrehajtása terén betöltött védelmező szerepe) című tanulmányra ([37]) és annak 2016., 2017. és 2018. évi frissítéseire,

— tekintettel az Uniós Belső Politikák Főigazgatósága által 2016. augusztus 15-én közzétett, „The European Accessibility Act” (Az európai akadálymentesítési irányelv) című részletes elemzésre ([38]),

— tekintettel az Uniós Belső Politikák Főigazgatósága által 2018. május 8-án közzétett, „Transport and tourism for persons with disabilities and persons with reduced mobility” (A fogyatékossággal élő és a csökkent mozgásképességű személyek közlekedéssel és turizmussal kapcsolatos helyzete) című tanulmányra ([39]),

— tekintettel az Uniós Belső Politikák Főigazgatósága által 2020. július 15-én közzétett, „The Post-2020 European disability strategy” (A 2020 utáni időszakra vonatkozó európai fogyatékosságügyi stratégia) című tanulmányra ([40]),

— tekintettel a „The implementation of the 2015 Concluding Observations of the CRPD Committee by the EU” (A CRPD-bizottság 2015. évi záró észrevételeinek az EU általi végrehajtása) című, 2021. december 2-i tanulmányára ([41]),

— tekintettel az Európai Parlament eseti küldöttsége által a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság, az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság és a Petíciós Bizottság nevében 2022. június 14–16. között New Yorkban tartott, a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló egyezmény részes államainak konferenciájára (COSP) indított kiküldetésre,

— tekintettel az Európai Számvevőszék 10/2021. számú, „A nemek közötti egyenlőség általános érvényesítése az uniós költségvetésben: a szavak után eljött a tettek ideje” című, 2021. május 26-i különjelentésére ([42]),

— tekintettel az Európa 2020 stratégia szegénységre vonatkozó célkitűzéseire, a Portói Nyilatkozatra, a „Cselekvési terv a szociális jogok európai pillérének megvalósítására” című, 2021. március 4-i bizottsági közleményre (COM(2021)0102), valamint az abban a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemmel kapcsolatban 2030-ra kitűzött célra,

— tekintettel a személyek közötti, faji vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló, 2000. június 29-i 2000/43/EK tanácsi irányelvre ([43]),

---

([36]) Tanulmány – „Inclusive education for learners with disabilities” (Inkluzív oktatás fogyatékossággal élő tanulók számára), Európai Parlament, Uniós Belső Politikák Főigazgatósága, Állampolgári Jogi és Alkotmányügyi C. Tematikus Főosztály, 2017. szeptember 15.

([37]) Tanulmány – „The protection role of the Committee on Petitions in the context of the implementation of the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities” (A Petíciós Bizottságnak a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény végrehajtása terén betöltött védelmező szerepe), Európai Parlament, Uniós Belső Politikák Főigazgatósága, Állampolgári Jogi és Alkotmányügyi C. Tematikus Főosztály, 2015. október 9.

([38]) Részletes elemzés – „The European Accessibility Act” (Az európai akadálymentesítési irányelv), Európai Parlament, Uniós Belső Politikák Főigazgatósága, Állampolgári Jogi és Alkotmányügyi C. Tematikus Főosztály, 2016. augusztus 15.

([39]) Tanulmány – „Transport and tourism for persons with disabilities and persons with reduced mobility” (A fogyatékossággal élő és a csökkent mozgásképességű személyek közlekedéssel és turizmussal kapcsolatos helyzete), Európai Parlament, Uniós Belső Politikák Főigazgatósága, Strukturális és Kohéziós Politikai B. Tematikus Főosztály, 2018. május 8.

([40]) Tanulmány – „The Post-2020 European disability strategy” (A 2020 utáni időszakra vonatkozó európai fogyatékosságügyi stratégia), Európai Parlament, Uniós Belső Politikák Főigazgatósága, Állampolgári Jogi és Alkotmányügyi C. Tematikus Főosztály, 2020. július 15.

([41]) Tanulmány „The implementation of the 2015 Concluding Observations of the CRPD Committee by the EU” (A CRPD-bizottság 2015. évi záró észrevételeinek az EU általi végrehajtása), Európai Parlament, Belső Politikák Főigazgatósága, Állampolgári Jogi és Alkotmányügyi C. Tematikus Főosztály, 2021. december 2.

([42]) https://www.eca.europa.eu/hu/Pages/DocItem.aspx?did=58678

([43]) HL L 180., 2000.7.19., 22. o.

2022. december 13., kedd

— tekintettel a többéves pénzügyi keret szerinti uniós finanszírozási programokra, különösen az Európai Szociális Alapra, az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezésre, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra, az Erasmus programra és a Méltányos Átállást Támogató Alapra vonatkozó szabályokat megállapító rendeletekre, amelyek mindegyike biztosít uniós pénzügyi támogatást a fogyatékossággal élő személyek helyzetének javítására,

— tekintettel az esélyegyenlőségi szervekre vonatkozó normákról szóló, 2018. június 22-i (EU) 2018/951 bizottsági ajánlásra ([44]),

— tekintettel a Bizottság „Európai fogyatékosságügyi stratégia 2010–2020: megújított elkötelezettség az akadálymentes Európa megvalósítása iránt" című 2010. november 15-i közleményére (COM(2010)0636),

— tekintettel az „Eredményjelentés az európai fogyatékosságügyi stratégia (2010–2020) végrehajtásáról" című, 2017. február 2-i bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2017)0029),

— tekintettel az uniós fogyatékossági igazolvánnyal kapcsolatban 2016–2018 között nyolc tagállamban végrehajtott bizottsági kísérleti projektre irányuló kezdeményezésre, valamint az uniós fogyatékossági igazolvány kísérleti projektjének végrehajtását és az ahhoz kapcsolódó ellátásokat értékelő 2021. májusi vizsgálatra,

— tekintettel „Az európai fogyatékosságügyi stratégia (2010–2020) értékelése" című, 2020. november 20-i bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2020)0289),

— tekintettel a személyek közötti, faji vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló 2000/43/EK tanácsi irányelv (a faji egyenlőségről szóló irányelv) és a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló 2000/78/EK tanácsi irányelv (a foglalkoztatási egyenlőségről szóló irányelv) alkalmazásáról szóló, 2021. március 19-i bizottsági jelentésre (COM(2021)0139),

— tekintettel az Európai Alapítvány az Élet- és Munkakörülmények Javításáért (Eurofound) „People with disabilities and the COVID-19 pandemic: Findings from the *Living, working and COVID-19* e-survey" (A fogyatékossággal élő személyek és a Covid19-világjárvány: Az „Élet, munka és Covid19" elektronikus felmérés eredményei) című, 2022. március 21-i kiadványára,

— tekintettel az Eurofound „Fogyatékosság és munkaerőpiaci integráció: szakpolitikai trendek és támogatás az uniós tagállamokban" című, 2021. április 19-i jelentésére,

— tekintettel az Eurofound „Social and employment situation of people with disabilities" (A fogyatékossággal élő személyek társadalmi és foglalkoztatási helyzete) című, 2018. november 30-i szakpolitikai tájékoztatójára,

— tekintettel az európai gyermekgarancia létrehozásáról szóló, 2021. június 14-i (EU) 2021/1004 tanácsi ajánlásra ([45]),

— tekintettel eljárási szabályzatának 54. cikkére,

— tekintettel a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság és a Petíciós Bizottság véleményére,

— tekintettel a Kulturális és Oktatási Bizottság levelére,

— tekintettel az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság jelentésére (A9-0284/2022),

A. mivel a rendelkezésre álló adatok szerint az EU-ban mintegy 87 millió ember él valamilyen típusú fogyatékossággal, köztük több mint 24 millió súlyos fogyatékossággal élő személy;

B. mivel a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló uniós stratégia (2021–2030) szerint több mint 1 millió, 65 évesnél fiatalabb gyermek és felnőtt, valamint több mint 2 millió 65 éves és annál idősebb személy él intézményekben; mivel összefüggés van a fogyatékossággal élő személyek számának növekedése és az idősödő európai népesség között, és ezt figyelembe kell venni az uniós politikákban;

([44]) HL L 167., 2018.7.4., 28. o.
([45]) HL L 223., 2021.6.22., 14. o.

C. mivel a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló uniós stratégia (2021–2030) szerint a fogyatékossággal élő személyek 50,8 %-a dolgozik, szemben a fogyatékossággal nem rendelkezők 75 %-ával; mivel a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló, a 2021 és 2030 közötti időszakra szóló uniós stratégia szerint a 2010–2020 közötti időszakra szóló fogyatékosságügyi stratégia értékelése „a foglalkoztatást a jövőbeli fellépések öt legfontosabb szakpolitikai prioritásának egyikeként határozta meg”;

D. mivel az Unióban élő fogyatékossággal élő személyek továbbra is hátrányos megkülönböztetéssel szembesülnek, beleértve az észszerű alkalmazkodás megtagadását, a zaklatást és a megkülönböztetés többszörös és interszekcionális formáit az élet minden területén, beleértve a társadalmi-gazdasági hátrányokat, a társadalmi elszigetelődést, a bántalmazást és az erőszakot – ideértve a nemi alapú erőszakot is –, a kényszersterilizációt és kényszerű abortuszt, a közösségi szolgáltatásokhoz való hozzáférés hiányát, az alacsony színvonalú lakhatást, az intézményi elhelyezést, a nem megfelelő egészségügyi ellátást, valamint a társadalmi szerepvállalás és aktív társadalmi részvétel lehetőségének megtagadását ([46]);

E. mivel a 27 tagállamból csak 22 írta alá és ratifikálta a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló egyezmény (CPRD) fakultatív jegyzőkönyvét ([47]); mivel a Parlament számos állásfoglalásában figyelemmel kísérte, támogatta és szorgalmazta a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló egyezmény teljes körű végrehajtását, valamint felhívta a figyelmet az abban foglalt jogokra; mivel a Parlament is hangsúlyozta, hogy mind azoknak a tagállamoknak, amelyek ezt még nem tették meg, mind pedig az EU-nak ratifikálnia kell a CRPD fakultatív jegyzőkönyvét, mivel ez lehetőséget nyújt a megkülönböztetés egyedi vagy rendszerszintű eseteinek vizsgálatára;

F. mivel egy akadálymentes és a fogyatékossággal élőket befogadó Európa alapja egy olyan Unió, amelynek valamennyi tagállama elismeri egy személy fogyatékossági státuszát, és lehetővé teszi számára, hogy teljes mértékben élvezze szabad mozgáshoz való jogát; mivel a fogyatékossággal élő személyek a maguk teljes sokszínűségében jogosultak arra, hogy alapvető jogaikat egyenlő feltételek mellett élvezzék; mivel a fogyatékossággal élő személyek teljes körű és tényleges részvétele az élet és a társadalom minden területén alapvető fontosságú alapvető jogaik gyakorlásához;

G. mivel a Bizottság nem tett hatékony lépéseket a CRPD-vel való jogharmonizáció biztosítására; mivel a jogalkotási javaslat előterjesztése előtt eddig nem vizsgálták felül a meglévő jogszabályokat és politikát, és nem vizsgálták felül a hatásvizsgálatra vonatkozó iránymutatásokat sem;

H. mivel a fogyatékosság közös uniós fogalommeghatározásának hiánya jelentős akadályt jelent a fogyatékosság értékelésének kodifikálása és a fogyatékossággal kapcsolatos kérdésekben hozott nemzeti határozatok kölcsönös elismerése szempontjából, különös tekintettel a szociális biztonság területén a konkrét létesítményekhez és szolgáltatásokhoz való hozzáférésre való jogosultságra;

I. mivel uniós szinten nagyon korlátozott mennyiségű megbízható és lebontott adat áll rendelkezésre a fogyatékossággal élő személyekről;

J. mivel a Bizottság a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló stratégia (2021–2030) keretében ambiciózus programot terjesztett elő;

K. mivel az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége szerint a fogyatékossággal élő személyek jogaira vonatkozó hatályos uniós jogszabályokat nem hajtják végre és nem érvényesítik hatékonyan; mivel az uniós jogszabályok nem terjednek ki a megkülönböztetés többszörös és interszekcionális formáira, és még mindig vannak hiányosságok a megkülönböztetés eseteinek nyomon követésében;

L. mivel az uniós intézményeknek meg kell erősíteniük a fogyatékossággal élő személyekkel és képviseleti szervezeteikkel folytatott konzultáció strukturált folyamatát azáltal, hogy biztosítják a tájékoztatáshoz való jogot és az ilyen folyamatok akadálymentességét, mind az online platformok digitális akadálymentessége, a visszajelzésre biztosított időkeretek, mind pedig annak biztosítása tekintetében, hogy a jogalkotási folyamat azon szakaszaiban kérjenek visszajelzést, amikor még számítanak az észrevételek; mivel továbbra is hiányzik az átláthatóság arra vonatkozóan, hogy ezeket az észrevételeket hogyan dolgozzák fel és hogyan jelennek meg a végleges javaslatokban; mivel a tagállamoknak és az EU-n kívüli országoknak, különösen a tagjelölt országoknak is többet kellene tenniük e tekintetben;

([46]) Közös tájékoztató az ENSZ Fogyatékossággal Élő Személyek Jogainak Bizottsága számára a CPRD EU általi végrehajtásának felülvizsgálatáról, elérhető a következő internetcímen: https://equineteurope.org/wp-content/uploads/2022/02/02-14-Joint-Briefing-CRPD-Equality-and-intersectional-issues-faced-by-persons-with-disabilities-in-the-European-Union.pdf

([47]) https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=1138

2022. december 13., kedd

M. mivel azok a fogyatékossággal élő személyek, akiknek jogképességét megtagadták vagy korlátozták, esetleg nem tudják gyakorolni alapvető jogaikat, beleértve az igazságszolgáltatáshoz, az aktív és passzív választójoghoz, a lakóhely megválasztásához, vagy bármilyen szerződés aláírásához való jogot;

N. mivel az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés a jogállamiság alapvető eleme és alapvető jog, valamint előfeltétele más emberi jogok, például a törvény előtti egyenlőség és a jogszerű eljárás tiszteletben tartásának; mivel a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló egyezmény 13. cikke előírja, hogy a részes államok biztosítsák, hogy a fogyatékossággal élő személyek másokkal azonos alapon hatékonyan hozzáférjenek az igazságszolgáltatáshoz, megfelelő alkalmazkodás biztosításával, valamint az igazságszolgáltatás területén dolgozók megfelelő képzésének előmozdításával;

O. mivel a fogyatékosság megléte önmagában nem indokolja a fogyatékossággal élő személyek jogképességének megtagadását; mivel a jogképességüket korlátozó bármely intézkedésnek a körülményeikhez kell igazodnia, és arányosnak kell lennie a szükségleteikkel, és csak bizonyos feltételek és garanciák mellett alkalmazható;

P. mivel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2019. évi, „A fogyatékossággal élők tényleges jogai arra, hogy szavazzanak az európai parlamenti választásokon" című jelentése szerint mintegy 800 000 polgárt fosztottak meg az európai parlamenti választásokon való részvétel jogától fogyatékosságuk vagy mentális egészségi problémájuk miatt és több millió uniós polgárnak nincs lehetősége szavazni az európai parlamenti választásokon olyan technikai korlátok vagy a megfelelő szervezési intézkedések hiánya miatt, amelyek nem felelnek meg az egy vagy több fogyatékosságukból eredő szükségleteiknek;

Q. mivel 14 tagállamban a teljes vagy részleges gondokság alatt álló fogyatékossággal élő személyektől megtagadják a szavazati jogot ([48]); mivel csak hét tagállamban gyakorolhatják passzív választójogukat az európai parlamenti választásokon; mivel ez egyértelműen ellentétes a Charta 39. és 40. cikkével; mivel az akadálymentesség számos akadálya továbbra is gátolja a fogyatékossággal élő személyeket abban, hogy részt vegyenek a választásokon;

R. mivel a világjárvány súlyos hatást gyakorolt a gyermekek és a fiatalok, különösen a fogyatékossággal élő gyermekek és fiatalok pszichológiai jólétére; mivel a Covid19-világjárvány az intézményekben élő fogyatékossággal élő személyeket jobban érintette, mint másokat, tekintettel az ilyen intézmények látogatásának általános tilalmára; mivel a tagállamoknak fokozniuk kell a fogyatékossággal élő személyek életkörülményeinek javítására irányuló erőfeszítéseiket a jövőbeli világjárványok idején;

S. mivel az EU-nak jobban kell garantálnia a fogyatékossággal élő személyek jogait és szükségleteit egészségügyi politikáiban, például a Covid19-cel kapcsolatos szakpolitikákban, a mentális egészségügyi stratégiákban és a rák elleni küzdelemre irányuló európai tervben;

T. mivel a 2015–2030-as időszakra szóló sendai katasztrófakockázat-csökkentési keret egy olyan, emberi jogokon alapuló fenntartható fejlődési menetrendet tükröz, amely a fogyatékossággal élő személyekre is kiterjed és hozzáférhető számukra, és előírja, hogy minden katasztrófakockázat-csökkentési politikának integrálnia kell a fogyatékosság szempontját, és előmozdítja az inkluzív, kockázatalapú döntéshozatalt, amely a fogyatékosság szerint lebontott információk terjesztésén alapul;

U. mivel a mesterségesintelligencia-technológia rendelkezik azzal a potenciállal, hogy különösen leegyszerűsítse a látási, hallási, tanulási fogyatékossággal élő és a mozgásukban korlátozott személyek mindennapi életét, lehetővé téve számukra a kultúrához, a művészethez, a sporthoz, a munkához és a társadalmi tevékenységekhez való könnyebb hozzáférést, és hogy önállóbb életet élhessenek;

V. mivel a fogyatékossággal élő személyek legalább háromszor nagyobb valószínűséggel szembesülnek fizikai, szexuális és érzelmi erőszakkal, mint a fogyatékossággal nem rendelkező személyek; mivel a fogyatékossággal élő nők és lányok fokozottan ki vannak téve a nemi alapú erőszak kockázatának; mivel a fogyatékossággal élő nők akár tízszer nagyobb valószínűséggel szembesülnek szexuális erőszakkal ([49]), többek között kényszersterilizációval, és a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó uniós jogszabályok nem veszik teljes mértékben figyelembe jogaikat és szükségleteiket;

([48]) Az Európai Fogyatékosügyi Fórum 2022. évi európai emberi jogi jelentése.

([49]) Az ENSZ Népesedési Alapja (UNFPA) és a nők nemzetközi szervezete, „Women and Young Persons with Disabilities: Guidelines for Providing Rights-Based, Gender-Responsive Services to Address Gender-Based Violence and Sexual and Reproductive Health and Rights (Fogyatékossággal élő nők és fiatalok: Útmutató a jogokon alapuló, a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő szolgáltatások nyújtásához a nemi alapú erőszak, valamint a szexuális és reproduktív egészség és jogok kezelése érdekében), 2018, https://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/UNFPA-WEI_Guidelines_Disability_GBV_SRHR_FINAL_19-11-18_0.pdf

W. mivel az inkluzív válaszstratégiák elfogadásához elengedhetetlen az erőszak, a nemek és a fogyatékosság közötti összefüggés felismerése, amellyel a fogyatékossággal élő nők és lányok szembesülnek; mivel sok fogyatékossággal élő személy esetleg nem fér hozzá a szexuális neveléshez, ami máskülönben segíthetné őt a visszaélések azonosításában és megelőzésében, valamint az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés és az erőszak bejelentése terén fokozott akadályokkal szembesül; mivel a fogyatékossággal élő nők nagyobb valószínűséggel szembesülnek szegénységgel és elszigeteltséggel, mint a fogyatékossággal élő férfiak vagy a fogyatékosság nélkül élők;

X. mivel a fogyatékossággal élő fogvatartottak alapvető jogaik megsértésével továbbra is több tagállamban szembesülnek; mivel azok a fogyatékossággal élő fogvatartottak, akiknek fogyatékosságát nem ismerik el vagy nem veszik kellőképpen figyelembe, szégyenletes fogvatartási körülményekkel szembesülnek; mivel a tagállamok túl gyakran sértik meg a fogyatékossággal élő fogvatartottak alapvető jogait, mivel nem veszik figyelembe szükségleteiket;

Y. mivel a fogyatékossággal élő kulturális alkotók – például szerzők, előadóművészek és művészek – nehezebben férnek hozzá a hivatásos és nem hivatásos művészeti és kulturális tevékenységekhez, valamint kevesebb lehetőségük van arra, hogy hosszú távú karriert építsenek ki a kulturális és kreatív ágazatokban; mivel a kulturális és kreatív ágazatokban és iparágakban a fogyatékossággal élő művészeket gyakran kizárják a politikából és finanszírozásból, mivel nem veszik őket figyelembe, például a mozgáskorlátozottság vagy a bürokratikus finanszírozási eljárások által teremtett kihívások miatt;

Z. mivel az Uniónak további támogatást kell nyújtania a háború elől menekülő, fogyatékossággal élő gyermekek számára szükségleteik kielégítéséhez; mivel az ukrajnai háború elől menekülő gyermekek és fiatalok uniós védelméről szóló, 2022 áprilisában elfogadott állásfoglalása szerint Ukrajnában több mint 100 000 gyermek él intézményi gondozást nyújtó és bentlakásos iskolákban, és e gyermekek fele fogyatékossággal él;

AA. mivel az Eurofound kutatása szerint 2011 és 2016 között a felsőfokú végzettség megszerzése tekintetében a fogyatékossággal élő és a fogyatékosság nélküli személyek közötti rés 7 %-ról 9 %-ra nőtt; mivel a fogyatékossággal élő személyek mindössze 29,4 %-a szerez felsőfokú végzettséget, míg ez az arány a fogyatékosság nélküli személyek körében 43,8 %; mivel a fogyatékossággal élő személyek oktatáshoz való hozzáférését korlátozó tényezők az oktatási és képzési tevékenységekben való alacsonyabb részvételhez és így a társadalmi és gazdasági kirekesztés kockázatához vezetnek;

AB. mivel az EU, annak intézményei és tagállamai a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló egyezmény részes felei, és kötelesek az abban foglalt alapvető jogokat végrehajtani, beleértve a munkáról és a foglalkoztatásról szóló 27. cikket is; mivel a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló egyezményben foglalt jogok a fogyatékossággal élő személyek milliói számára messze állnak a valóságtól az Unióban, nem utolsó sorban a foglalkoztatási egyenlőségről szóló irányelv hiányosságai miatt;

AC. mivel a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény elismeri a fogyatékossággal élő személyek azon jogát, hogy másokkal azonos alapon munkát vállaljanak, ami magában foglalja a nyitott, befogadó és hozzáférhető munkaerőpiacon szabadon választott és elfogadott munka révén nyerhető megélhetés lehetőségét is; mivel a szociális jogok európai pillérének 4. alapelvével összhangban foglalkoztatási vagy önfoglalkoztatási kilátásainak javítása érdekében mindenkit megillet az időben történő és személyre szabott segítségnyújtáshoz való jog, ezen belül az álláskereséshez, a képzéshez és az átképzéshez nyújtott támogatás igénybevételéhez való jog; mivel a fogyatékossággal élő személyek jelentős többsége ki van zárva a nyitott munkaerőpiacról, és megtagadják tőlük a másokkal azonos alapon történő munkavállaláshoz való jogukat, vagy csak jelentős nehézségek árán és nem egyenlő feltételek mellett tudnak munkát vállalni; mivel az Eurofound kutatása rávilágított arra, hogy a fogyatékossággal élő személyek foglalkoztatásának útjában álló kulcsfontosságú akadályok közé tartoznak a fogyatékossághoz fűződő sztereotípiák, a rendelkezésre álló szolgáltatások elérésével összefüggő bürokratikus nehézségek, a stratégiai jövőkép hiánya az irányításban, a szakpolitikai intézkedések végrehajtásának nem megfelelő nyomon követése, a munkaadók számára rendelkezésre álló korlátozott képzési források, valamint a szakértői támogatás hiánya;

AD. mivel a fogyatékossággal élő személyek számára személyre szabott támogatáshoz és alkalmazkodáshoz való hozzáférést kell biztosítani munkahelyükön; mivel a fogyatékossággal élő személyeknek joguk van olyan jövedelemtámogatásra, amely biztosítja számukra a méltósággal élhető életet, a munkaerőpiacon és a társadalomban való részvételüket lehetővé tevő szolgáltatásokat, valamint a szükségleteikhez igazított munkakörnyezetet; mivel a fogyatékossággal élő személyek által tapasztalt hátrányok messze túlmutatnak a foglalkoztatás világán; mivel az Unióban a fogyatékossággal élő személyek szociális és pénzügyi helyzete lényegesen rosszabb, mint a fogyatékosság nélkül élőké, és egyet jelent a strukturális vagy oktatásbeli hátránnyal és megkülönböztetéssel; mivel a fogyatékossággal

élő személyek foglalkoztatáshoz való hozzáférésében és foglalkoztatásban maradásában kulcsszerepet játszanak azok a támogatási intézkedések is, amelyek nem a foglalkoztatásra, hanem egyéb területekre – például a szegénység csökkentésére, a lakhatáshoz és gyermekgondozáshoz való hozzáférésre, az elérhető tömegközlekedésre, valamint a személyi segítségnyújtásra – összpontosítanak;

AE. mivel a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló uniós stratégia (2021–2030) javasolja, hogy 2023 végére hozzanak létre egy valamennyi tagállamban elismerendő európai fogyatékossági igazolványt;

AF. mivel a műszaki innovációk, így például az etikus és emberközpontú mesterséges intelligencián alapuló rendszerek képesek hatékony, hozzáférhető és megkülönböztetéstől mentes munkaerő-felvételi folyamatok kifejlesztésére, mivel azonban a nem inkluzív jellegű technológiai fejlesztések új akadályok és új megkülönböztetési módok megjelenésének kockázatát hordozhatják a fogyatékossággal élő személyekkel szemben; mivel a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló egyezmény 9. cikke megköveteli az információk hozzáférhetővé tételét, valamint a kommunikációs technológiákhoz és rendszerekhez való hozzáférhetőség másokkal azonos alapon történő biztosítását; mivel a 16 éven felüli fogyatékossággal élő személyek 64,3 %-a rendelkezik otthoni internetkapcsolattal, míg ugyanez az arány a fogyatékosság nélkül élők körében 87,9 %;

AG. mivel az Eurofound kutatása szerint az útmutatás, képzés és pénzügyi segítségnyújtás formájában nyújtott vállalkozói és önfoglalkoztatási támogatás lehetőségeket biztosíthat a fogyatékossággal élő személyek számára, hogy aktívak legyenek a nyitott munkaerőpiacon, visszatartva őket attól, hogy kizárólag a rokkantsági ellátásra támaszkodjanak; mivel e támogatásnak megfelelően célzottnak kell lennie, és ahhoz megfelelő forrásokat kell biztosítani;

AH. mivel a Covid19-világjárvány súlyosbította a meglévő akadályokat és egyenlőtlenségeket minden fogyatékossággal élő személy számára; mivel az Eurofound kutatása megmutatta, hogy a világjárvány során a fogyatékossággal élő válaszadók átlagosan 71 %-a volt kitéve a depresszió kockázatának, és a fogyatékossággal élő válaszadók 25 %-a jelezte, hogy nem tud hozzáférni pszichológiai ellátáshoz, és ez a fogyatékosság nélküliek körében mért arány kétszerese; mivel az Eurofound kutatása szerint a Covid19-világjárvány miatti kijárási korlátozások és korlátozó intézkedések különös mértékben sújtották a 18 és 29 év közötti fogyatékossággal élő fiatal személyeket, hiszen a válaszadók 51 %-a jelezte, hogy magányosnak érezte magát, ami 19 %-kal magasabb a fogyatékosság nélkül élő fiatal személyek körében mért aránynál; mivel a munkába való visszatérést segítő tervek alapvető fontosságúak a mentális egészségügyi problémákban szenvedők számára;

AI. mivel az intézményi elhelyezés szintje egy évtizeddel azután sem változott, hogy az Unió a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló egyezmény részes felévé vált; mivel Európa-szerte továbbra is legalább 1,4 millió ember kerül elhelyezésre intézményekben – ez a szám az egyezmény elfogadása óta változatlan; mivel az Önálló Életvitel Európai Hálózata (ENIL) önálló életvitelre vonatkozó 2020-as felmérése szerint az Európa Tanácsban képviselt 43 országból 24-ben nincs intézményi kitagolásra irányuló stratégia, és abban a 18-ban, ahol van ilyen, a válaszadók 88 %-a szerint a stratégia nem megfelelő vagy javítást igényel;

AJ. mivel az Európa Tanács országai közül 33 nyújt valamilyen személyi segítséget, miközben a válaszadók 97 %-a szerint az ehhez való hozzáférés vagy nem megfelelő, vagy javítást igényel;

AK. mivel a jelenlegi jogszabályi keret nem teszi kötelezővé a tagállamok számára olyan esélyegyenlőségi szerv kijelölését, amely védelmet nyújtana a fogyatékosság alapján történő hátrányos megkülönböztetés áldozatai részére;

AL. mivel 2008-ban a Bizottság javaslatot nyújtott be azzal a céllal, hogy a foglalkoztatási egyenlőségről szóló irányelvben meghatározott, a foglalkoztatás és a munkavégzés területén a fogyatékosságon, életkoron, szexuális irányultságon és valláson vagy meggyőződésen alapuló hátrányos megkülönböztetést tiltó hátrányos megkülönböztetés ellen biztosított védelmet a foglalkoztatáson túlra is kiterjessze; mivel az új irányelv az egyenlőség elvének alkalmazását kiterjesztené az oktatásra, az árukhoz és a szolgáltatásokhoz való hozzáférésre, valamint a szociális védelemre, ideértve a szociális biztonságot és az egészségügyi ellátást is; mivel e javaslat elfogadására még nem került sor, és azt már 14 éve blokkolják a Tanácsban, ahol elfogadásához egyhangú döntésre van szükség;

AM. mivel valamennyi uniós tagállam ratifikálta a gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezményt, amely így kötelező erejűvé vált számukra, és mivel az EUSZ 3. cikkének (3) bekezdése célkitűzésként határozza meg az EU számára a gyermekjogok védelmének előmozdítását; mivel a Charta garantálja, hogy az uniós jog végrehajtása során az uniós intézményeknek és a tagállamoknak védeniük kell a gyermekjogokat; mivel a Parlament nagy többséggel megszavazta az európai gyermekgaranciáról szóló állásfoglalását, amelyben határozottan kérte, hogy a kisgyermekkortól

a serdülőkorig minden gyermek – köztük a roma, a fogyatékossággal élő, a hontalan és a migráns gyermekek, valamint a humanitárius vészhelyzetekben élő gyermekek – számára biztosítsák az inkluzív oktatáshoz való hozzáférést;

AN. mivel a minőségi foglalkoztatáshoz, az oktatáshoz és képzéshez, az egészségügyi ellátáshoz és a szociális védelemhez való – akár határokon átnyúló – hozzáférés, a megfelelő lakhatáshoz való hozzáférés, az önálló életvitel támogatása, valamint a szabadidős tevékenységekben és a közösségi életben való részvétellel kapcsolatos esélyegyenlőség alapvető fontosságú a fogyatékossággal élő személyek életminősége, a szegénység és a kiszolgáltatottság visszaszorítása, valamint az inkluzív és fenntartható növekedés támogatása szempontjából; mivel a nemzeti minimumjövedelmi rendszereknek egyenlő hozzáférést kell biztosítaniuk a fogyatékossággal élő személyek számára; mivel a fogyatékossággal élő személyeknek célzott támogatáshoz is hozzá kell férniük a fogyatékossághoz kapcsolódó további költségeik fedezéséhez, más szóval ezeket a költségeket nem kizárólag a jövedelmükből kellene fedezniük;

Önálló életvitel és a közösségbe való befogadás

1. emlékeztet arra, hogy a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló egyezmény 19. cikke értelmében a fogyatékossággal élő személyeknek joguk van az önálló élethez és a megfelelő közösségi alapú szolgáltatásokhoz; úgy véli, hogy ez a jog csak akkor garantálható teljes mértékben, ha az intézményekre alternatívát kínáló politikákat és jogszabályokat nemzeti, regionális és helyi szinten dolgozzák ki, és azokat európai normák vezérlik; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a lehető leghamarabb szüntessék meg a fogyatékossággal élő személyek intézményi gondozását a Fogyatékossággal Élő Személyek Jogainak Bizottságának 5. sz. általános észrevételében foglaltaknak megfelelően, és a Bizottság 2010–2020 közötti időszakra vonatkozó európai fogyatékosságügyi stratégiájában javasoltaknak megfelelően mozduljanak el az intézményi és egyéb szegregált környezettől egy olyan rendszer felé, amely lehetővé teszi a társadalmi részvételt, ahol a szolgáltatásokat – beleértve a közösségi gondozást is – az egyén szükségletei, akarata és preferenciája teljes mértékű figyelembevételével egy akadálymentes közösségben nyújtják; hangsúlyozza, hogy fel kell számolni azokat a sztereotípiákat, képeket és tévhiteket, amelyek megakadályozzák, hogy a fogyatékossággal élő személyek önálló életet élhessenek, és elő kell mozdítani a társadalomhoz való hozzájárulásukat; hangsúlyozza, hogy a munkaerőpiachoz való hozzáférés elengedhetetlen ahhoz, hogy a fogyatékossággal élő személyek önálló életet élhessenek és teljes mértékben részt vehessenek a társadalomban;

2. felszólítja a tagállamokat, hogy fogadjanak el az intézményesítettség csökkentésére irányuló stratégiákat, és biztosítsák, hogy az intézményesítettség csökkentésére vonatkozó jogszabályaik, politikáik és programjaik összhangban legyenek az önálló életvitelnek a CRPD-ben meghatározott fogalmával; felszólítja a Bizottságot, hogy e tekintetben az előrehaladás méréséhez használjon referenciaértékeket; felhívja továbbá a Bizottságot, hogy tegyen eleget a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló uniós stratégiában (2021–2030) vállalt azon kötelezettségének, hogy 2023-ig iránymutatást nyújt a tagállamoknak az önálló életvitel és a közösségbe való befogadás javítása tekintetében; felhívja a tagállamokat, hogy intézményi kitagolásra irányuló stratégiáikba építsenek be meghatározott időkeretet tartalmazó konkrét célokat, finanszírozzák azokat megfelelően, és dolgozzanak ki mechanizmusokat az illetékes hatóságok közötti hatékony koordináció biztosítására a különböző közigazgatási ágazatokban és szinteken; sajnálatosnak tartja az elérhető és megfizethető lakások hiányát, ami az önálló életvitel egyik jelentős akadálya; hangsúlyozza, hogy a CRPD-bizottság 5. sz. általános észrevételével összhangban erősíteni kell a közösségi alapú, önálló életvitelt, és azt az intézményi keretek alternatívájaként kell megvalósítani;

3. úgy véli, hogy a közösségi alapú támogató szolgáltatások és a támogató életkörülmények jobb életminőséget biztosítanak a fogyatékossággal élő személyek számára; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy fogadjanak el személyközpontú megközelítést és megfelelő támogatást a fogyatékossággal élő személyek teljes körű befogadásának biztosítása érdekében;

4. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy tegyenek erőfeszítéseket a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló egyezmény végrehajtásához kapcsolódó kulcsfogalmak, például az „akadálymentesítés”, a „részvétel” és a „közösségi alapú élet” fogalommeghatározásainak fokozatos közelítésére, ami a tagállamok közötti kohézió fokozásának és a fogyatékossággal élő személyek EU-n belüli mobilitása javításának eszköze, valamint hogy kölcsönösen ismerjék el az intézményi kitagolást és annak végrehajtási módszereit;

2022. december 13., kedd

5. felhívja a Bizottságot és az Eurostatot, hogy foglalkozzanak az európai fogyatékossággal élő személyek életkörülményeire vonatkozó adatok rendelkezésre állása, megbízhatósága és összehasonlíthatósága terén mutatkozó hiányosságokkal, beleértve a foglalkoztatási és bérszakadék mértékét is;

6. kitart amellett, hogy a vonatkozó uniós alapoknak a befogadó, akadálymentes környezetek, szolgáltatások, gyakorlatok és eszközök előmozdítására kell irányulniuk, a mindenki számára történő tervezés elvét követve és támogatva az intézményi kitagolást, valamint ki kell terjedniük a személyes segítségnyújtás és az önálló életvitel erőteljes támogatására;

7. üdvözli az Európai Számvevőszék bejelentését a fogyatékossággal élő személyek egyenlőségének biztosításához nyújtott uniós pénzügyi hozzájárulás hatékonyságára vonatkozó, közelgő ellenőrzésről; sürgeti a Bizottságot, hogy javítsa e szakpolitikai területen az uniós források felhasználásának nyomon követését, például vegye fontolóra a kifizetések felfüggesztését, visszavonását és visszafizettetését az alapvető jogok tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettség megsértése esetén; hangsúlyozza, hogy méretüktől függetlenül a szegregált környezeteket nem szabad uniós forrásokból finanszírozni, és ezeknek a forrásoknak mindig akadálymentesen hozzáférhetőnek kell lenniük a fogyatékossággal élő személyek számára; sürgeti továbbá a Bizottságot, hogy biztosítsa a Számvevőszék által „A nemek közötti egyenlőség általános érvényesítése az uniós költségvetésben” című különjelentésében megfogalmazott következtetések és ajánlások megfelelő nyomon követését; hangsúlyozza, hogy a jelentés szerint a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő költségvetés-tervezés a nemek közötti egyenlőség elérésének eszköze, és a nemek közötti egyenlőség elérésére irányuló intézkedéseknek figyelembe kell venniük a megkülönböztetés okait, beleértve a fogyatékosságot is;

8. emlékeztet arra, hogy a 2021–2027-es időszakra vonatkozó közös rendelkezésekről szóló rendelet ([50]) hangsúlyozza, hogy az Európai Szociális Alapot és az Európai Regionális Fejlesztési Alapot az uniós társadalmi befogadási politikákkal összhangban kell felhasználni; ezért szigorúbb rendelkezéseket szorgalmaz, amelyek tiltják az uniós alapok intézményi gondozás rendszereibe történő befektetését;

9. üdvözli az európai ombudsman saját kezdeményezésű vizsgálatát arra vonatkozóan, hogy az Európai Bizottság hogyan követi nyomon a fogyatékossággal élő személyek és az idősek önálló életvitelhez való jogának előmozdítására felhasznált uniós forrásokat; kiemeli, hogy következtetéseiben az európai ombudsman felhívja a Bizottságot, hogy nyújtson egyértelműbb iránymutatást a tagállamoknak és saját személyzetének az intézményi kitagolás előmozdításának szükségességéről és arról, hogy ez miként érhető el az uniós források felhasználásával összefüggésben;

Egyenlőség és megkülönböztetésmentesség: a megkülönböztetés tilalmáról szóló horizontális irányelvre van szükség sürgősen

10. kiemeli, hogy a CRPD szerint az EU-nak a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos valamennyi szakpolitikájában, programjában és stratégiájában érvényesítenie kell a fogyatékossággal élők szempontjait; támogatja a CRPD ajánlásait, és sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy fokozzák erőfeszítéseiket az ajánlások megfelelő követésének biztosítása terén; úgy véli, hogy az uniós jognak a CRPD-vel való összehangolása alapvető fontosságú az egyenlőség és a megkülönböztetésmentesség biztosítása érdekében; kiemeli a CRPD uniós keretének szerepét ebben a folyamatban;

11. üdvözli az európai ombudsman által a CRPD uniós keretének részeként végzett jelentős munkát, amelynek célja, hogy védje, előmozdítsa és nyomon kövesse a CRPD uniós intézmények általi végrehajtását;

12. felhívja azokat az uniós tagállamokat, amelyek még nem írták alá és nem ratifikálták a CRPD fakultatív jegyzőkönyvét, hogy tegyék meg ezt;

13. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy fokozzák erőfeszítéseiket az EU-n kívüli, fogyatékossággal élő személyek egyenlő jogainak előmozdítása érdekében, különösen a tagjelölt országok tekintetében; ezzel összefüggésben hangsúlyozza, hogy az Uniónak a csatlakozási tárgyalások során fel kell vetnie a fogyatékossággal élő személyek helyzetének javítását célzó reformok kérdését;

([50]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1060 rendelete (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízumpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról (HL L 231., 2021.6.30., 159. o.).

14. felhívja a Bizottságot, hogy a Parlament álláspontjára építve aktualizálja az egyenlő bánásmódról szóló uniós irányelvre irányuló javaslatot azáltal, hogy foglalkozik az interszekcionális megkülönböztetéssel is, és kifejezetten tiltja a Chartában felsorolt valamennyi ok kombinációján alapuló megkülönböztetést; felhívja a Tanács elnökségét, hogy kezelje kiemelten ezt az irányelvet, és vitassa azt meg a legmagasabb politikai szinten; hangsúlyozza, hogy konkrét intézkedésekre van szükség az irányelv elfogadásának előmozdítása érdekében, és ha az irányelvet nem fogadják el, alternatív jogalkotási intézkedésekre van szükség a megkülönböztetés kezelésére;

15. üdvözli, hogy a Bizottság elfogadta a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló, 2021–2030 közötti időszakra szóló ambiciózus stratégiáját, és kéri a Bizottságot, hogy kövesse nyomon és biztosítsa a tagállamok általi végrehajtását; hangsúlyozza, hogy egyértelmű szerepet kell kapnia a CRPD uniós keretének a stratégia felülvizsgálatában, és a fogyatékossággal élő személyeket és az őket uniós, nemzeti, regionális és helyi szinten képviselő szervezeteket rendszeresen és aktívan be kell vonni ebbe a felülvizsgálatba; felhívja a Bizottságot, hogy ezeket az intézkedéseket a fogyatékossággal élő személyekkel és az összes érintett szervezettel – kezdve a Parlament CRPD-hálózatával – koordinálva és kommunikálva dolgozza ki;

16. felhívja a Bizottságot, hogy a tagállamokkal együttműködésben és az uniós normáknak és a kapcsolódó nemzeti jogszabályoknak megfelelően gyűjtsön lebontott és megbízható adatokat és statisztikákat, többek között biztosítva, hogy az uniós szintű statisztikákban a fogyatékosság típusa szerinti bontásban szerepeljenek az adatok, és tartalmazzák az intézményekben élő személyek számát annak érdekében, hogy megfelelő és hatékony politikákat dolgozzanak ki annak biztosítására, hogy az EU-ban minden fogyatékossággal élő személy számára akadálymentes, inkluzív és egyenlő társadalmat biztosítsanak, függetlenül attól, hogy hol élnek, városi, vidéki vagy távoli térségben;

17. arra ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy növeljék a tudatosságot, különösen a gyerekek és fiatalok körében, és folytassanak egyértelműen strukturált konzultációkat a közvetlenül érintett személyek és az őket képviselő civil szervezetek részvételével és bevonásával annak érdekében, hogy a társadalom minden szintjén ténylegesen megismerjék a fogyatékosságokat;

18. úgy véli, hogy a CRPD 27. cikkével összhangban szükség van a fogyatékossággal élő személyek valamennyi területre történő bevonására irányuló sikeres projektekkel kapcsolatos bevált gyakorlatok európai szintű cseréjére, valamint az ennek eléréséről szóló nyilvános tájékoztató kampányokra;

19. felhívja a tagállamokat, hogy minden vonatkozó szakpolitika, finanszírozási program és tevékenység kidolgozása során megfelelően vegyék figyelembe a fogyatékossággal élő szerzők, előadóművészek és művészek egyedi helyzetét, és számoljanak fel az egyenlő jogok és lehetőségek kulturális és kreatív ágazatokban tevékenykedő valamennyi személy számára történő biztosításának útjában álló minden akadályt, különösen olyan intézkedések bevezetésével, amelyek lehetővé teszik valamennyi kulturális alkotásban való egyenlő hozzáférésüket, részvételüket és képviseletüket;

20. felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy az európai akadálymentesítési irányelvvel összhangbana mesterséges intelligenciára vonatkozó jövőbeli uniós jogszabályok a felhasználók lehető legszélesebb körét foglalják magukban, és könnyítsék meg és tegyék akadálymentessé a MI-rendszerekhez való hozzáférést a fogyatékossággal élő személyek számára;

21. emlékezteti a tagállamokat az ENSZ 11.7. fenntartható fejlődési céljára, amelynek célja, hogy 2030-ig egyetemes hozzáférést biztosítson a biztonságos, inkluzív és akadálymentes zöld és közterekhez, különösen a gyermekek és a nők, a fogyatékossággal élő személyek és az idősek számára;

A leginkább veszélyeztetett, fogyatékossággal élő személyek

22. elítéli, hogy egyes fogyatékossággal élő személyek – például a nők és a lányok, a gyermekek, az idősek, a hajléktalanságot megtapasztaló személyek, a fogvatartottak, a migránsok és a menekültek, a rasszizált személyek és az etnikai háttérrel rendelkezők, például a romák, valamint az LMBTIQ+-személyek – esetében nagyobb a kockázata annak, hogy valamilyen típusú megkülönböztetés és erőszak áldozatává válnak; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy célzott intézkedések révén foglalkozzanak e személyek sajátos kihívásaival, jogaival és szükségleteivel az igazságszolgáltatáshoz, az áldozatsegítéshez, a támogató szolgáltatásokhoz és a védelmi szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása, valamint a megkülönböztetés és az erőszak bejelentése előtt álló akadályok felszámolása érdekében;

23. hangsúlyozza, hogy a fogyatékossággal élő személyek, különösen a fogyatékossággal élő nők továbbra is többszörös és interszekcionális megkülönböztetéssel szembesülnek fogyatékosságuk, nemük, fajuk, etnikai hovatartozásuk, koruk, vallásuk vagy meggyőződésük, szexuális irányultságuk, migrációs státuszuk vagy társadalmi-gazdasági hátterük alapján; hangsúlyozza, hogy a fogyatékossággal élő nők és lányok különösen ki vannak téve a nemi alapú erőszaknak, és hogy a fogyatékossággal élő nők és lányok által tapasztalt nemi alapú erőszak a fizikai, szexuális, lelki és gazdasági erőszakot foglalhatja magában; aggasztónak tartja, hogy a fogyatékossággal élő nőket gyakran éri nemi alapú erőszak partnereik vagy

2022. december 13., kedd

családtagjaik részéről; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy gondoskodjanak a fogyatékossággal élő személyek elleni erőszak bejelentésére szolgáló mechanizmusok, valamint az áldozatokat támogató szolgáltatások bevezetéséről és akadálymentessé tételéről;

24. elismeri, hogy a gondozók fontos szerepet játszanak a fogyatékossággal élő személyek életében, valamint azokat az akadályokat, amelyekkel munkájuk során szembesülnek; hangsúlyozza, hogy a fogyatékossággal élő személyek, különösen a nők gondviselőiktől való jogi, pénzügyi és szociális függése kiszolgáltatottabb helyzetbe hozza őket; aggasztónak tartja a fogyatékossággal élő személyek elleni, olyan személyek által elkövetett erőszak bejelentett eseteit, akiknek akár otthon, akár intézményi környezetben a gondjaira vannak bízva;

25. tudomásul veszi, hogy a Bizottság a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló, 2021 és 2030 közötti időszakra szóló uniós stratégiában kötelezettséget vállalt arra, hogy különös figyelmet fordít a fogyatékossággal élő nőkre, akik kétszer-ötször nagyobb valószínűséggel szembesülnek erőszakkal, mint más nők ([51]); felszólítja a Bizottságot, hogy valamennyi uniós szakpolitikában és intézkedésben érvényesítse és vegye figyelembe a fogyatékossággal élő nők szempontjait és helyzetét;

26. mély aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a fogyatékossággal élő nőktől és lányoktól túlságosan gyakran megtagadják a szexuális és reproduktív egészségügyi szolgáltatásokhoz, különösen a nőgyógyászati szolgáltatásokhoz való hozzáférést, emellett megtagadják tőlük a fogamzásgátlók használatával kapcsolatos, tájékoztatáson alapuló beleegyezésüket, és még a kényszersterilizáció kockázatával is szembesülnek ([52]); felhívja a tagállamokat, hogy hajtsanak végre olyan jogalkotási intézkedéseket, amelyek védelmezik a fogyatékossággal élő személyek fizikai épségét, szabad választását, illetve a szexuális és reprodukciós életre vonatkozó önrendelkezését;

27. üdvözli a nők elleni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelemről szóló irányelvre irányuló bizottsági javaslatot, valamint egyes tagállamok e tekintetben tett kötelezettségvállalását és lépéseit; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy fogadjanak el a nemi alapú erőszak elleni küzdelemre irányuló olyan további konkrét intézkedéseket, amelyek célzott támogatást nyújtanak a fogyatékossággal élő személyek számára; sürgeti továbbá a Bizottságot és a tagállamokat, hogy szervezzenek a nemi alapú erőszakra reagáló rendszerekre irányuló egyedi képzéseket és figyelemfelkeltő tevékenységeket, amelyeknek biztosítaniuk kell a fogyatékossággal élő nők részvételét, és tájékoztatniuk kell őket jogaikról; úgy véli, hogy a Bizottságnak és a tagállamoknak meg kell vizsgálniuk a nem és a fogyatékosság egyedülálló metszetét a fogyatékossággal élő nők és lányok elleni nemi alapú erőszak összetett kérdésköre jobb megértésének és orvoslásának biztosítása érdekében;

28. sürgeti a tagállamokat, hogy különítsenek el elegendő emberi és pénzügyi erőforrást az általuk a CRPD 33. cikkének (2) bekezdése szerint meghatározott keret számára annak biztosítása érdekében, hogy nemzeti esélyegyenlőségi szervek hatékonyan és eredményesen teljesítsék feladataikat; sürgeti a Bizottságot, hogy adjanak meg az ehhez szükséges támogatást;

29. üdvözli és támogatja a Bizottságnak az esélyegyenlőségi szervekre vonatkozó minimumszabályokról szóló jogi kezdeményezését, amely ösztönözné a tagállamokat, hogy terjesszék ki az esélyegyenlőségi szervek megbízatását a fogyatékosságon alapuló megkülönböztetés áldozatainak védelmére; felszólítja a Bizottságot, hogy mielőbb terjesszen elő ambiciózus jogalkotási javaslatot;

30. sürgeti a Tanácsot, hogy zárja le az isztambuli egyezmény EU általi ratifikálását az egyezményhez való széles körű, korlátozások nélküli csatlakozás alapján, és szorgalmazza az egyezmény valamennyi tagállam általi megerősítését, mivel az alapvető fontosságú eszköz a fogyatékossággal élő nők és lányok elleni erőszak problémájának kezelésében;

31. sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy horizontális és strukturális intézkedések, például a fogyatékossággal élő nők, valamint családjaik és gondozóik körében folytatott oktatási és figyelemfelkeltő tevékenységek révén akadályozzák meg a fogyatékossággal élő nők teljes sokféleségükben való elszigetelését;

32. aggodalmát fejezi ki a fogyatékossággal élő fogvatartottak helyzete miatt a tagállamokban, fogyatékosságuk típusától függetlenül; sajnálattal állapítja meg, hogy egyes tagállamokban nem veszik teljesen figyelembe az idős és fogyatékossággal élő fogvatartottak kiszolgáltatott helyzetét; felhívja a tagállamokat annak biztosítására, hogy gondoskodjanak a fogyatékossággal élő fogvatartottak számára szükséges infrastruktúráról, ezen belül sajátos szükségleteik kielégítéséről, valamint az akadálymentességről és az észszerű alkalmazkodásról; felhívja továbbá a tagállamokat és az uniós

([51]) Stratégia a fogyatékossággal élő személyek jogairól 2021–2030 (COM(2021)0101), 16. o.
([52]) https://www.edf-feph.org/content/uploads/2022/09/Final-Forced-Sterilisarion-Report-2022-European-Union-copia_compressed.pdf

intézményeket, hogy hozzák meg a szükséges intézkedéseket a fogvatartottak, különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévők, például a mentális betegek és a fogyatékossággal élők alapvető jogainak tiszteletben tartása és védelme érdekében, többek között fogadjanak el közös európai normákat a fogva tartásra vonatkozóan az összes tagállamban;

33. felhívja a tagállamokat, hogy garantálják minden fogyatékossággal élő gyermek oktatáshoz való jogát, gondoskodva arról, hogy a koragyermekkortól a serdülőkorig egyenlő hozzáféréssel rendelkezzenek az inkluzív, magas színvonalú oktatáshoz, különösen a tanáraiknak és asszisztenseiknek szóló, személyre szabott infrastruktúrák és speciális képzések létrehozása révén; kiemeli, hogy különös figyelmet kell fordítani az iskolai szolgáltatások fogyatékossággal élő gyermekek számára való akadálymentességére; kiemeli, hogy a fogyatékossággal élő gyermekeknek továbbra is túlnyomó része intézményi gondozásban van, tartósan vagy végleg az intézményekben is maradnak, és súlyos megkülönböztetéssel és elhanyagolással szembesülnek;

34. hangsúlyozza, hogy a fogyatékossággal élő személyek nagyobb mértékben ki vannak téve annak a kockázatnak, hogy gyűlöletbeszéd és gyűlölet-bűncselekmények áldozataivá válnak; üdvözli a Bizottság arra irányuló javaslatát, hogy az „uniós bűncselekmények” listáját terjesszék ki a gyűlöletbeszédre és a gyűlölet-bűncselekményekre is;

A törvény előtti egyenlőség

35. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy hozzanak sürgős intézkedéseket a jogképességet érintő azon korlátozások megszüntetésére, amelyek akadályozzák a fogyatékossággal élő személyek Szerződésekben rögzített jogait, többek között tegyenek lépéseket annak érdekében, hogy a helyettes döntéshozatalt Unió-szerte a támogatott döntéshozatal váltsa fel, tiszteletben tartva az adott személy önállóságát, kívánságát és preferenciáit;

36. felhívja a tagállamokat, hogy hajtsanak végre olyan célzott programokat, amelyek a pszichoszociális fogyatékossággal élő személyek esetén lehetővé teszik a jogképességtől való megfosztásról a támogatott döntéshozatali rendszerekre való áttérést;

37. üdvözli, hogy 2022-ben az uniós igazságügyi eredménytábla első alkalommal vette figyelembe a fogyatékossággal élő személyek igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréssel kapcsolatos sajátos szükségleteit;

38. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy hozzanak megfelelő intézkedéseket annak érdekében, hogy felszámolják azokat a – többek között kulturális – akadályokat, amelyekkel a fogyatékossággal élő személyek szembesülnek az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés terén, kezelve a fogyatékossággal és a CRPD-vel kapcsolatos tudatosság hiányát az igazságszolgáltatási szolgálatok körében, például az igazságügyi személyzet képzésének megfelelő finanszírozása révén az információk akadálymentességének javítása és a fogyatékossággal élő áldozatoknak nyújtott professzionális támogatás céljából, különösen amikor az áldozat jogilag, pénzügyileg vagy szociálisan a bántalmazótól függ; megjegyzi, hogy mind a peres, mind a nemperes panaszkezelési mechanizmusokat akadálymentesebbé kell tenni a fogyatékossággal élők számára; felhívja továbbá a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a fogyatékossággal élő személyekkel foglalkozó személyzet, különösen az igazságügyi és büntetés-végrehajtási személyzet felvételi kritériumaiba építsék be a fogyatékossággal, valamint a többszörös és interszekcionális megkülönböztetéssel kapcsolatos tudatosságot;

39. kiemeli, hogy az igazságszolgáltatáshoz való egyenlő hozzáférés biztosítása érdekében a létesítményeknek és szolgáltatásoknak akadálymentesnek kell lenniük, és megfelelő segítséget kell nyújtaniuk azoknak, akik nehezen tudják gyakorolni jogképességüket; emlékeztet arra, hogy a kommunikációs nehézségek súlyos következményekkel járhatnak a fogyatékossággal élő fogvatartottak akadálymentes formátumú információkhoz és a fogyatékosságuknak megfelelő tevékenységekhez való hozzáférése tekintetében; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy hozzanak megfelelő intézkedéseket annak érdekében, hogy garantálják a fogyatékossággal élő személyek számára az igazságszolgáltatáshoz való megfizethető, biztonságos és hatékony hozzáférést, és biztosítsák, hogy a segítségnyújtás és az akadálymentes kommunikáció és tájékoztatás a folyamat valamennyi szakaszában biztosított legyen;

40. emlékeztet arra, hogy az ismételt áthelyezések és a gondozás folyamatosságának hiánya, valamint a fogyatékossággal élő fogvatartottak segítése terén megfelelő képzéssel rendelkező igazságügyi és büntetés-végrehajtási személyzet – ezen belül az egészségügyi személyzet – hiánya súlyosbítja az ilyen fogvatartottak kiszolgáltatottságát és elszigetelődését;

41. felhívja a Bizottságot, hogy hozzon létre programot az olyan bírósági tárgyalásokkal kapcsolatos bírósági eljárásokról szóló beszámolók finanszírozására, amelyekben a tagállamok kormányait a fogyatékossággal élő személyek hátrányos megkülönböztetésével vádolják; javasolja, hogy ezt a finanszírozást a jelenlegi Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+) alapból biztosítsák;

42. felhívja a Bizottságot és az Eurofoundot, hogy gyűjtsenek megbízható adatokat és átfogó kutatást arról, hogy a jogképesség korlátozása milyen hatást gyakorol a fogyatékossággal élő személyek, köztük a pszichoszociális fogyatékossággal élők életére;

2022. december 13., kedd

A politikai életben és közéletben való részvétel: „semmit rólunk nélkülünk”

43. felhívja a tagállamokat, hogy módosítsák az európai választási jogszabályokat és minden vonatkozó nemzeti jogszabályt annak biztosítása érdekében, hogy minden fogyatékossággal élő személy másokkal azonos alapon szavazhasson és indulhasson a választásokon; hangsúlyozza, hogy a származási tagállam által a jogképességtől fogyatékosság miatti megfosztásról hozott határozatok nem foszthatják meg az uniós polgárokat a lakóhelyük szerinti tagállambeli választójoguktól, ha e tagállam joga korlátozás nélkül minden fogyatékossággal élő személy számára biztosítja ezt a jogot. felhívja a Bizottságot, hogy különösen a következő, 2024. évi európai választásokra tekintettel működjön együtt a tagállamokkal a független és titkos szavazáshoz való jog, valamint annak biztosítása érdekében, hogy a fogyatékossággal élő személyek egyenlő esélyekkel rendelkezzenek a választásokon való kampányolásra; hangsúlyozza, hogy sok esetben nincsenek olyan infrastruktúrák, amelyek lehetővé tennék a fogyatékossággal élő személyek számára, hogy gyakorolják szavazáshoz való demokratikus jogukat; e tekintetben felhívja a tagállamokat annak biztosítására, hogy a szavazóhelyiségek akadálymentesek legyenek a fogyatékossággal élő személyek számára; e célból ismételten felhívja a figyelmet a fogyatékossággal élő személyek politikai jogairól szóló, 2022. május 3-i parlamenti jogalkotási állásfoglalás rendelkezésére;

44. sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy vonják be a fogyatékossággal élő, legkülönfélébb hátterű és lethelyzetű személyeket az uniós döntéshozatalba; úgy véli, hogy a fogyatékossággal élő, vezetői pozícióban lévő személyeket jobban kell támogatni a fogyatékossággal élő személyek szervezeteibe (OPD-k/DPO-k) való nagyobb befektetés révén, hogy megkönnyítsék érdemi részvételüket, és megnöveljék befolyásukat a döntéshozatalban;

45. felhívja az európai, nemzeti, regionális és helyi politikai pártokat, hogy biztosítsák a fogyatékossággal élő személyek jobb képviseletét a választói névjegyzékekben; felhívja a tagállamok kijelölt választási hatóságait, hogy gyűjtsenek adatokat a szavazóhelyiségek akadálymentességéről, beleértve annak jelzését is, hogy a szavazóhelyiségek igazodnak-e a fogyatékossággal élő személyek szükségleteihez, és erről legkésőbb egy évvel az európai parlamenti választások után tegyenek jelentést a Bizottságnak, a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek;

46. határozottan úgy véli, hogy az akadályok akadálymentesítési intézkedések és egyedi kommunikációs formátumok – például könnyen olvasható nyelv, Braille-írás és jelnyelv – előmozdítása és elfogadása révén történő lebontása jelentős lépés lenne a fogyatékossággal élő személyek politikai és közéletben való tényleges részvételének lehetővé tétele felé; hangsúlyozza annak szükségességét, hogy a digitális szolgáltatások akadálymentesebbek legyenek a fogyatékossággal élő személyek számára;

47. elismeri az új technológiák fejlődését és a fogyatékossággal élő személyek szempontjából bennük rejlő lehetőségeket; ösztönzi a Bizottságot, hogy ruházzon be olyan információs és kommunikációs (IKT) alkalmazások fejlesztésébe, amelyek lehetővé teszik a jelnyelven és Braille-írással történő kommunikációt és fordítást;

48. felhívja a Bizottságot, hogy erősítse tovább és mozdítsa elő a Kreatív Európa program befogadást előmozdító elemeit annak érdekében, hogy Unió-szerte növelje a kulturális részvételt a befogadóbb társadalom felé vezető fejlődés részeként, különösen a fogyatékossággal élő személyek számára, ösztönözve aktív részvételüket a kreatív folyamatokban és a közönségfejlesztésben;

A fogyatékossággal élőket is magában foglaló katasztrófakockázat-kezelésre vonatkozó uniós szintű végrehajtási terv szükségessége

49. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy erősítse meg a fogyatékossággal élő személyek és képviseleti szervezeteik részvételét a katasztrófakockázatok csökkentésére irányuló politikák és programok tervezésére, kezelésére, erőforrásaira és végrehajtására vonatkozó döntéshozatali folyamatban; szorgalmazza a fogyatékossággal élők szempontjainak általános érvényesítését az Unió válságkezelési reagálásában;

50. úgy véli, hogy e programoknak magukban kell foglalniuk a különböző ágazatok és kormányzati szintek közötti horizontális kezelést, és konkrét célokat és határidőket kell meghatározniuk a fogyatékossággal élőket is magában foglaló katasztrófakockázat-csökkentési cselekvési terv kidolgozásához a sendai keret megvalósítása érdekében;

51. hangsúlyozza, hogy az uniós szakpolitikákat és programokat lebontott, tényeken alapuló adatokkal kell alátámasztani; hangsúlyozza, hogy támogatni és finanszírozni kell a kutatást annak érdekében, hogy jobban megértsük a katasztrófák fogyatékossággal élő személyekre gyakorolt hatásait és az ezekre való reagálási képességüket;

52. felhívja a tagállamokat és a Bizottságot, hogy javítsák válsághelyzeti kommunikációjukat, és gondoskodjanak olyan formátumok használatáról, amelyek lehetővé teszik a fogyatékossággal élő személyek számára a releváns információkhoz való hozzáférést; aggodalommal veszi tudomásul az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének az e területen a Covid19-világjárvány idején tapasztalt jelentős hiányosságokról szóló következtetéseit;

53. megjegyzi, hogy a fogyatékossággal élők a leginkább marginalizált és legveszélyeztetettebb népességhez tartoznak minden válság sújtotta közösségben; hangsúlyozza továbbá, hogy a háború következtében fegyveres konfliktushelyzetekbe kerülő fogyatékossággal élők erőszakos támadásokkal szembesülnek, kényszerű lakóhelyelhagyásnak vannak kitéve, és a harcokba keveredett polgári személyeknek nyújtott humanitárius segítségnyújtás során folyamatosan elhanyagolják őket, és gyakran napokig vagy hetekig elhagyatva otthonukban vagy lakatlanná vált falvakban rekednek, és alig jutnak élelemhez vagy vízhez; emlékeztet ezzel kapcsolatban az EU gyermekjogi stratégiája, a gyermekgarancia, a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló uniós stratégia (2021–2030), valamint valamennyi meglévő uniós jogi eszköz, többek között az átmeneti védelemről szóló irányelv ([53]) fontosságára a tagállamok számára a fogyatékossággal élő menekültek sajátos szükségleteinek kezelése, védelme és ellátása tekintetében nyújtott támogatásban;

Szabad mozgás és kölcsönös elismerés: az uniós fogyatékossági igazolvány előnyei kiterjesztésének szükségessége

54. hangsúlyozza, hogy Unió-szerte minden területen elengedhetetlenül szükséges a fogyatékossági státusz kölcsönös meghatározása, diagnosztizálása és elismerése, és sürgeti a Bizottságot, hogy gyorsítsa fel az ezzel kapcsolatos munkáját annak érdekében, hogy biztosítsa a fogyatékossági státusz elismerését az EU-n belüli mozgás során, és garantálja a fogyatékossággal élő személyek szabad mozgását valamennyi tagállamban;

55. üdvözli, hogy a Bizottság a Parlamentnek címzett 2022. évi szándéknyilatkozatában bejelentette, hogy 2023-ban jogalkotási javaslatot fog benyújtani az európai fogyatékossági igazolványról, amely szerepel a Bizottság 2023. évi munkaprogramjában is;

56. határozottan úgy véli, hogy az uniós fogyatékossági igazolványnak kötelező erejű uniós jogszabályokon kell alapulnia, és a kultúrán, a szabadidőn és a sporton túl is számos különböző területre ki kell terjednie; hangsúlyozza, hogy a fogyatékossági igazolványt alapértelmezés szerint a nemzeti, regionális és helyi közszolgáltatásokra, például a tömegközlekedésre is tudni kell használni, rendelkeznie kell egy külön erre a célra létrehozott uniós honlappal és akadálymentes online adatbázissal az összes uniós nyelven, egyedi kommunikációs formátumokban, például könnyen olvasható nyelven, Braille-írással és jelnyelven is; kéri továbbá a Bizottságot, hogy vegye fontolóra, hogy az európai fogyatékossági igazolvány végrehajtásának irányítását az ESZA+ keretében finanszírozzák;

57. határozottan úgy véli, hogy a fogyatékossággal élő személyeket és az őket képviselő szervezeteket szorosan be kell vonni az uniós fogyatékossági igazolvány megvalósításába és az azzal kapcsolatos kommunikációba; úgy véli, hogy ehhez előbb – erős figyelemfelkeltési folyamattal támogatva – meg kell vizsgálni a meglévő jogszabályokat és szakpolitikákat, amit alábontott adatokon alapuló konkrét hatásvizsgálatoknak kell követnie, amelyeknek konkrét végrehajtási intézkedésekhez kell vezetniük;

Általános inkluzív oktatási környezet előmozdítása és minőségi és akadálymentes egészségügyi ellátás biztosítása

58. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy hozzanak intézkedéseket annak érdekében, hogy a CRPD-vel összhangban valamennyi fogyatékossággal élő tanuló számára megkönnyítsék az inkluzív és minőségi oktatáshoz – az e-oktatást és az egész életen át tartó tanulást is beleértve – való hozzáférést és annak gyakorlását, és az oktatási célra való törekvés során az Európa 2020 stratégiából származó fogyatékossági mutatókat építsenek be; hangsúlyozza az oktatáshoz való egyenlő hozzáférés biztosításának fontosságát az osztálytermekben a tanulók és diákok számára, ideértve a koragyermekkori nevelést is, függetlenül attól, hogy fogyatékossággal élnek-e vagy sem; felhívja a tagállamokat, hogy növeljék az Erasmus+ programba történő beruházásokat, és használják ki az általa kínált finanszírozási lehetőségeket;

59. sajnálatosnak tartja a speciális szakorvosi kezelést igénylő fogyatékossággal élő személyek számára kialakított létesítményekbe való beruházások hiányát egyes tagállamokban, ami egyes esetekben arra kényszeríti ezeket a személyeket, különösen az iskoláskorú fiatalokat, hogy a megfelelő létesítményekhez más tagállamokban való hozzáférés érdekében elhagyják családjukat;

60. felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy a digitális környezet mindenki számára akadálymentes legyen; megállapítja, hogy az élő feliratozás, a jelnyelvi tolmácsolás és az akadálymentes weboldalak alapvető fontosságúak a fogyatékossággal élő személyek oktatása és tájékoztatása szempontjából;

([53]) A Tanács 2001/55/EK irányelve (2001. július 20.) a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tömeges beáramlása esetén nyújtandó átmeneti védelem minimumkövetelményeiről, valamint a tagállamok e személyek befogadása és a befogadás következményeinek viselése tekintetében tett erőfeszítései közötti egyensúly előmozdítására irányuló intézkedésekről (HL L 212., 2001.8.7., 12. o.).

61. sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy tegyenek gyors lépéseket annak biztosítása érdekében, hogy a fogyatékossággal – többek között pszichoszociális fogyatékossággal – élő személyek az ingyenes vagy megfizethető egészségügyi ellátás és a más személyeknek nyújtott programok – a szexuális és reproduktív egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférést és az az uniós rákellenes terv kezdeményezéseit is beleértve – azonos választékával, minőségével és normáival rendelkezzenek;

62. határozottan javasolja, hogy az uniós források támogassák a fogyatékossággal élők számára befogadó betegségekkel kapcsolatos szolgáltatások kialakítását a tagállamokban; javasolja, hogy a Bizottság fontolja meg akadálymentességi normák kidolgozását a szűrőberendezések vonatkozásában;

63. úgy véli, hogy a betegségmegelőzéssel, -szűréssel és -kezeléssel kapcsolatos akadálymentes közegészségügyi kampányoknak és kommunikációnak ki kell terjedniük a fogyatékossággal élő személyekre is, és azokat különböző hozzáférhető formátumokban, például jelnyelven, Braille-írással és könnyen olvasható formátumban kell terjeszteni;

64. felhívja a tagállamokat, hogy garantálják az ellátás és a támogatás folyamatosságát, amely az iskoláztatás után gyakran megszűnik, ami nehézségeket okoz a munkaerőpiac irányába történő átmenet során, megszakítja a munkavállalás támogatásához való hozzáférési lehetőségeket és az önálló életvitelre való képességet;

65. felhívja a tagállamokat, hogy a társadalmi élet előtt álló akadályok eltávolításával és az egyetemes tervezési alapelveknek az EU területén zajló infrastrukturális és digitális beruházásokban való alkalmazásával biztosítsanak a fogyatékossággal élők számára egyenlő esélyeket a munkaerőpiacon, hozzáférést az inkluzív és többségi oktatáshoz és egészségügyi ellátáshoz, valamint egyenlő hozzáférést a közlekedéshez;

66. felhívja a Bizottságot, hogy a mentális egészséggel kapcsolatos uniós cselekvési keret megfelelő nyomonkövetéseként dolgozzon ki a mentális egészségre vonatkozó átfogó és horizontális európai stratégiát, és javítsa a mentális egészséggel és jólléttel kapcsolatos fellépés európai iránytűjét; megállapítja, hogy e stratégiának arra kell irányulnia, hogy – tekintettel a kettő közötti szoros összefüggésre – előírja a tagállamok számára a mentális egészségügyi ellátás fizikai gondozással való integrálását, külön figyelemmel a fogyatékossággal élőkre, a kutatási eredményeken és az emberi jogokon alapuló eredményes ellátás biztosítása, valamint a kínált szolgáltatások számának bővítése érdekében, hogy több ember férhessen hozzá a kezeléshez; felhívja a tagállamokat, hogy különösen a vonatkozó uniós alapjaikba építsenek be forrásokat a neuropszichiátriai szolgáltatások javítására a gyermekek és a fiatalok számára, akiket leginkább sújtottak a világjárvány során elfogadott intézkedések, amelyek súlyos következményekkel járó társadalmi nehézségekhez, szegénységhez és pszichológiai szenvedéshez vezettek;

67. felhívja a Bizottságot, hogy dolgozza át a határokon átnyúló egészségügyi ellátásról szóló irányelvet, és hangolja azt össze a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló egyezménnyel, és garantálja a fogyatékossággal élő személyek számára a határokon átnyúló, jó minőségű egészségügyi ellátáshoz való tényleges hozzáférést;

Az inkluzív foglalkoztatás előmozdítása

68. kiemeli, hogy a fogyatékossággal élő személyek munkához való jogának gyakorlása ([54]) szorosan kapcsolódik a közvetlen és közvetett diszkrimináció, a szegénység és az egészségügy, az oktatás, a képzés, a lakhatás, a gondozás, a támogatás, a személyes mobilitás, az épített környezet akadálymentessége, a szegregáció, az intézményi elhelyezés területén előforduló korlátok leküzdésére irányuló intézkedésekhez; ezért arra ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy hozzanak hatékony és konkrét intézkedéseket annak érdekében, hogy többek között a személyi segítségnyújtás, az önálló életvitel, a szociális védelem, a tudatosság növelése és az akadálymentes környezet révén a társadalom minden részében előmozdítsák az egyenlőséget, a sokszínűséget és a horizontális befogadást a fogyatékossággal élő személyek és családtagjaik számára; emlékeztet arra, hogy a fogyatékossággal élő személyek munkaerőpiaci integrációja nemcsak a társadalmi befogadás és az esélyegyenlőség szempontjából alapvető fontosságú, hanem jelentős gazdasági lehetőségeket is kínál a fogyatékossággal élő személyek pénzügyi függetlenségének megteremtéséhez, és a gazdaság egésze számára előnyös;

69. kéri az Európai Munkaügyi Hatóságot, hogy működjön együtt a nemzeti munkaügyi felügyelőségekkel a meglévő jogszabályok végrehajtása érdekében; javasolja, hogy a munkaügyi felügyelőségek kövessék nyomon a köz- és a magánszférabeli munkaadókat a fogyatékossággal élő személyek foglalkoztatáshoz kapcsolódó jogainak érvényesítése érdekében;

([54]) A fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló egyezmény 27. cikke.

70. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy fogadjanak el életciklus-alapú, holisztikus szakpolitikai megközelítést a hátrányos megkülönböztetés megelőzésének támogatása, valamint a fogyatékossággal élő személyek munkaerőpiacon való eredményes megmaradásának és befogadásának biztosítása érdekében; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy teljes mértékben hajtsák végre és érvényesítsék a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló egyezményt minden jogalkotási, szakpolitikai és finanszírozási intézkedésben, különösen a fogyatékossággal élő személyek társadalmi és munkaerőpiaci befogadása tekintetében; szorgalmazza, hogy az EU és az összes tagállam ratifikálja a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló egyezmény fakultatív jegyzőkönyvét;

71. üdvözli a foglalkoztatási és szociális ügyekért felelős miniszterek között 2022. június 16-án megrendezett szakpolitikai vitát a fogyatékossággal élő személyek foglalkoztatásáról, valamint a fogyatékossággal élő személyek alkalmazását hátráltató tényezők felszámolásának módjáról, továbbá a munkaerőpiaci integrációjukat előmozdító fellépésekről; várja a tagállamok e vita nyomán hozott konkrét intézkedéseit;

72. hangsúlyozza, hogy különös figyelmet kell fordítani az etnikai kisebbségekhez tartozó, fogyatékossággal élő személyek, például a bevándorlók, a menekültek, a romák és az afrikai származásúak foglalkoztatási helyzetére;

73. hangsúlyozza, hogy emberi jogokon alapuló megközelítést kell kialakítani a fogyatékosságra vonatkozó társadalmi párbeszéd kereteként, és ennek megfelelően kell átalakítani a fogyatékossággal élők támogatását; hangsúlyozza az akadálymentesség holisztikus meghatározásának és alkalmazásának fontosságát, valamint annak értékét a fogyatékossággal élő személyek – a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló egyezménnyel és a CRPD-bizottság 2. sz. általános észrevételével összhangban lévő – esélyegyenlőségének nélkülözhetetlen alapjaként, figyelembe véve a fogyatékossággal élő személyek szükségleteinek sokféleségét, valamint uniós elvként előmozdítva az egyetemes tervezést ([55]);

74. felhívja a Bizottságot, hogy mielőbb kezdje meg a foglalkoztatási egyenlőségről szóló irányelv felülvizsgálatát, különösen a fogyatékossággal élő munkavállalókat érintő észszerű alkalmazkodásra vonatkozó uniós harmonizált minimumszabályokat illetően, hogy az irányelv teljes összhangba kerüljön a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló egyezménnyel, és megvalósuljon egy olyan részvételi folyamat, amelynek célja a fogyatékossággal élő személyeket képviselő szervezetek közvetlen és teljes körű bevonásának biztosítása;

75. hangsúlyozza, hogy fontos a fogyatékossággal élő személyek, családjaik és az őket képviselő szervezetek aktív bevonása az őket érintő összes intézkedés kidolgozásába és végrehajtásába; hangsúlyozza a fogyatékossággal kapcsolatos szempontok munkahelyeken történő általános érvényesítésének fontosságát, valamint a társadalmi párbeszéd és a képzés szerepét a munkaadók számára ebben a tekintetben; felhívja a tagállamokat, hogy hozzanak aktív intézkedéseket annak érdekében, hogy mindenki számára biztosítsák a megkülönböztetésmentességet, és hogy a fogyatékossággal élő személyek másokkal egyenlő feltételek mellett gyakorolhassák munkavállalói és szakszervezeti jogaikat;

76. rámutat arra, hogy a munkahelyi zaklatás, beleértve a szexuális zaklatást és a szóvá tétel miatti megtorlást is, akadályozza a munkához és a foglalkoztatáshoz való hozzáférést, az állások megtartását és az egyenlő munkahelyi előmenetelt, különösen a fogyatékossággal élő nők esetében ([56]), és hogy a tagállamokban konkrét intézkedésekre van szükség a fogyatékossággal élőket érintő zaklatás megelőzése, leküzdése és szankcionálása érdekében;

77. úgy véli, hogy a jövedelemtámogatási programok, a fogyatékossággal kapcsolatos támogatás és az aktív foglalkoztatási támogatás kiegészítő jelleggel mozdítják elő a fogyatékossággal élő személyek teljes körű és hatékony munkaerő-piaci részvételét, mivel a keresetek nem helyettesítik a fogyatékossággal kapcsolatos többletköltségek fedezését; felhívja ezért a tagállamokat, hogy válasszák külön a jövedelemtámogatásokat, az aktív fogyatékossággal kapcsolatos támogatásokat ([57]) és a fogyatékossággal kapcsolatos támogatást annak biztosítása érdekében, hogy a jogosultsági szabályok a lehető leginkluzívabbak legyenek, és fedezzék a fogyatékossággal kapcsolatos többletköltségeket, fellépjenek a dolgozói szegénység ellen, és biztosítsák az egyenlőséget, a méltóságot és az önállóságot a fogyatékossággal élő személyek számára; ösztönzi a tagállamokat, hogy vezessenek be hasonló megoldásokat a fogyatékossággal élő személyek gondozói számára, hogy a gondozással kapcsolatos ellátásaikon túlmenően jövedelemre is szert tegyenek;

([55]) A fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló egyezmény 2. cikke szerint „egyetemes tervezés” alatt „a termékek, a környezet, a programok és szolgáltatások oly módon történő tervezését értjük, hogy azok minden ember számára a lehető legnagyobb mértékben hozzáférhetőek legyenek: adaptálás, vagy speciális tervezés szükségessége nélkül. Az egyetemes tervezés nem zárhatja ki a fogyatékossággal élő személyek csoportjai számára szükséges támogató-segítő eszközök és technológiák indokolt esetben történő használatát”.

([56]) Europe 2020 data & People with disabilities – tables (EU SILC 2017) (Az Európa 2020 adatai és a fogyatékossággal élő személyek – adattáblák [EU-SILC 2017]), készítette Stefanos Grammenos, Centre for European Social and Economic Policy, 2019. december 27.

([57]) Az ENSZ fogyatékossággal élő személyek jogaival foglalkozó különleges előadója: az ENSZ Közgyűlésének 70. ülésszakán, 2015. augusztus 7-én előadott „A fogyatékossággal élő személyek jogaival foglalkozó különleges előadó jelentése”.

2022. december 13., kedd

78. sürgeti a Bizottságot annak biztosítására, hogy a tagállamok tiszteletben tartsák az egyenlő bánásmód és az egyenlő értékű munkáért valamennyi munkavállaló számára járó egyenlő bér elvét; ragaszkodik továbbá ahhoz, hogy a védett műhelyekben a fogyatékossággal élő munkavállalók számára legalább a nyitott munkaerőpiacon dolgozók munkavállalói jogaival egyenértékű jogokat és jogállást biztosítsák; úgy véli, hogy ezeknek a műhelyeknek személyre szabott megközelítést kell alkalmazniuk, és e műhelyeket – amennyire ez megvalósítható – átmeneti lehetőségként kell használni a fogyatékossággal élő személyek munkával töltött életszakasza során; úgy véli továbbá, hogy az ilyen műhelyeknek a készségfejlesztést kellene célozniuk, és támogatniuk kéne a nyitott munkaerőpiacra való átmenetet; kitart amellett, hogy az e környezetben dolgozó fogyatékossággal élő személyek számára a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló egyezmény 27. cikkével összhangban másokkal egyenlő alapon, a szociális védelemre és a munkakörülményekre, többek között a minimálbérek nyújtotta védelemre vonatkozó meglévő jogi keretek között kell védelmet biztosítani; felhívja a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki olyan inkluzív, a fogyatékossággal élő személyek jogait tiszteletben tartó modelleket a védett és támogatott munkavállalásra, amelyek a tényleges befogadásra és a nyitott munkaerőpiacra való későbbi átvezetésre irányuló intézkedésként szolgálnak; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a fogyatékossággal élő személyek olyan minőségi munkahelyet találjanak, amely megfelel képességeiknek és ambícióiknak, valamint hogy a fogyatékossággal élő személyek képzése, továbbképzése és átképzése valódi képességeket és készségeket nyújtson; felhívja a tagállamokat annak értékelésére, hogy a meglévő védett műhelyek mennyire hatékonyan biztosítanak a nyílt munkaerőpiacon való elhelyezkedéshez szükséges készségeket a fogyatékossággal élő személyek számára; felszólítja a Bizottságot, hogy kövesse nyomon ezt a folyamatot;

79. megjegyzi, hogy a Covid19-válság a távmunka megnövekedéséhez vezetett, és hogy a távmunka az észszerű alkalmazkodás egy formájaként, valamint a munka és a magánélet közötti nagyobb egyensúly megvalósításának és a fájdalommal és fáradtsággal összefüggő munkaerőpiaci akadályok csökkentésének eszközeként elősegíthetné a fogyatékossággal élő személyek nagyobb számban történő foglalkoztatását; óva int azonban attól, hogy a munkáltatók arra használják a távmunkát, hogy elkerüljék a fogyatékossággal élő személyek igényeihez való észszerű alkalmazkodás megvalósítását vagy a fogyatékossággal élő munkavállalókkal szemben befogadó munkahelyi légkör kialakítását ([58]), mivel ez elszigetelheti a fogyatékossággal élőket, és rossz hatással lehet mentális egészségükre; hangsúlyozza, hogy a távmunkára vonatkozó jövőbeni politikákat a fogyatékossággal élő személyek jogait szem előtt tartva kell kialakítani, és be kell vonni a fogyatékossággal élő személyeket kidolgozásukba, a távmunkáról szóló új kollektív szerződések megtárgyalásába és a vállalatok távmunkára vonatkozó szabályainak felülvizsgálatába annak biztosítása érdekében, hogy azok fogyatékosságbarátak legyenek; emlékeztet arra, hogy ahhoz, hogy az emberek ki tudják használni a digitalizáció által teremtett új foglalkoztatási lehetőségeket, meg kell teremteni a fogyatékossággal élők oktatáshoz és képzéshez való egyenlő hozzáférését, és mind a városi, mind a vidéki és távoli területeken szükség van a digitális készségek elsajátítására és a kapcsolódó digitális infrastruktúra akadálymentességére; hangsúlyozza, hogy az észszerű alkalmazkodás a fogyatékossággal élő munkavállalókat megillető jog, és úgy véli, hogy a hatóságoknak elő kell mozdítaniuk a fogyatékossággal élő személyek készségeivel és képességeivel kapcsolatos tudatosságnövelő intézkedéseket és programokat, valamint a magán- és állami munkáltatók észszerű alkalmazkodással kapcsolatos műveltségét, hogy kezeljék a fogyatékosellenesség problémáját, és biztosítsák, hogy a kötelezettek rendelkezzenek a fogyatékossággal élő munkavállalók foglalkoztatásához, támogatásához és megtartásához szükséges eszközökkel;

80. megjegyzi, hogy az időskorúak jogainak előmozdítása szoros kapcsolatban áll a fogyatékossággal élő személyek jogegyenlőségének elérésével, mivel az időskorúak nagyobb valószínűséggel élnek valamilyen fogyatékossággal, és a 60 év felettiek több mint 46 %-a él fogyatékossággal; a demográfiai változásokkal, különösen a népesség idősödésével összefüggésben hangsúlyozza, hogy foglalkozni kell a fogyatékosságoknak a munkaerő elöregedésével összefüggő gyakoribbá válása, valamint a krónikus betegségekben szenvedő munkavállalók nagyobb aránya miatt felmerülő új kihívásokkal; hangsúlyozza a fogyatékossággal élő munkavállalók munkaerőpiaci integrációját elősegítő szakpolitikák, többek között a rugalmas munkaidő-beosztás, valamint a fogyatékossággal élők számára nyújtott gondozási szolgáltatások, ezen belül a személyzet képzésére és a személyi segítségnyújtásra vonatkozó normák kidolgozásának fontosságát;

81. felhívja a tagállamokat, hogy kövessék nyomon a szociális jogok európai pillére 2. és 3. alapelvének tiszteletben tartását, amely a férfiak és nők között faji vagy etnikai származástól, vallástól vagy világnézeti meggyőződéstől, fogyatékosságtól, kortól vagy szexuális irányultságtól függetlenül biztosítja az egyenlő bánásmódot és az esélyegyenlőséget a munkaerőpiaci részvétel, a foglalkoztatás feltételei és a szakmai előmenetel tekintetében; kéri a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló egyezmény intézkedései elfogadásának nyomon követését;

82. felhívja a tagállamokat, hogy az inkluzív és aktív munkaerőpiaci politikák biztosítása érdekében nyújtsanak személyre szabott támogatást a fogyatékossággal élők számára a készségfejlesztéshez, a szakképzéshez és a foglalkoztatáshoz való hozzáférés tekintetében; ösztönzi a foglalkoztatási szolgálatokat, valamint az állami és magánszektort, hogy a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló egyezménynek való megfelelés érdekében vezessenek be személyre szabott intézkedéseket a fogyatékossággal élő személyek foglalkoztathatóságának és munkaerőpiacon tartásának javítása céljából, és

([58]) Schur, L.A., Ameri, M. és Kruse, D., „Telework After COVID:A »Silver Lining« for Workers with Disabilities?" (Távmunka a Covid után: szerencse a szerencsétlenségben a fogyatékossággal élő munkavállalók számára?), Journal of Occupational Rehabilitation, 30. kötet, 4. szám, 2020, 521–536. o.

az állami foglalkoztatási szolgálatok európai hálózatán keresztül folytassanak tapasztalatcserét a fogyatékossággal élő személyek foglalkoztatásával kapcsolatos bevált gyakorlatok tekintetében; felhívja a tagállamokat, hogy nyújtsanak iránymutatást, képzést és pénzügyi támogatást a fogyatékossággal élő személyek vállalkozásának és önfoglalkoztatásának, valamint az őket célzó munkahelyteremtésnek és munkaerő-felvételnek a támogatására, többek között az ESZF+ révén; hangsúlyozza, hogy a szociális gazdaság pozitív szerepet játszhat a fogyatékossággal élők foglalkoztatásában; felhívja a tagállamokat, hogy hozzanak létre olyan ösztönzőket, amelyek a fogyatékossággal élőket szociális gazdasági szervezetek létrehozására és jövedelemtermelő tevékenységek elindítására bátorítják;

83. úgy véli, hogy a munkaerőpiaci támogató intézkedéseknek figyelembe kell venniük a fogyatékosságot és a fogyatékossággal élők foglalkoztatási beilleszkedésének támogatására irányuló személyre szabott szakpolitikai válaszokat; felhívja a tagállamokat, hogy a fogyatékossággal élő személyek szükséges munkahelyi integrációjának és megtartásának támogatása érdekében támogassák a munkaközvetítést, a szakmai profilalkotást, az egyidejű foglalkoztatást és képzést, a munkahelyi bevezetést, a munkahelyi képzést, a karrierfejlesztést és mentorálást, valamint a befogadó és akadálymentes szakképzést; hangsúlyozza, hogy a fogyatékossággal élők befogadásának és foglalkoztatásának javítását célzó intézkedések nem lesznek igazán hatékonyak a fogyatékossággal kapcsolatos sztereotípiák és a megbélyegzés munkahelyi és társadalmi szintű kezelése nélkül; e tekintetben hangsúlyozza a tudatosítás és képzés fontosságát a pedagógusok, a munkáltatók és a munkavállalók és általában a lakosság körében a fogyatékosságon alapuló megkülönböztetés felszámolása, a gondolkodásmód megváltoztatása és a valóban befogadó társadalmak biztosítása terén;

84. hangsúlyozza, hogy a fogyatékossággal élő személyek alacsony aktivitási rátája akadályozza a társadalmi-gazdasági befogadást, amelyet a munkaerőpiacról kirekesztett személyek aktivizálását és képzését célzó európai és nemzeti programokkal kell javítani; hangsúlyozza, hogy miközben a fogyatékossággal élők munkaerőpiaci részvételének támogatása és előmozdítása alapvető fontosságú, megfelelő és inkluzív szociális védelmi mechanizmusokat is létre kell hozni annak biztosítása érdekében, hogy a támogatás minden fogyatékossággal élő személy számára elérhető legyen;

85. ismét felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a fogyatékosság szempontjából értékeljék a munka jövőjével kapcsolatos legfontosabb tendenciákat annak érdekében, hogy olyan konkrét intézkedéseket határozzanak meg és vezessenek be, amelyek befogadóbbá teszik a munkaerőpiacot és csökkentik a digitális szakadékot; hangsúlyozza az innovatív technológiák jobb kihasználásának fontosságát az egyenlő versenyfeltételek megteremtése, az oktatás, a képzés és a foglalkoztatás előtt álló – különösen a digitális munkaerőpiacon jelen lévő – akadályok felszámolása, valamint a fogyatékossággal élők önálló életvitelhez nélkülözhetetlen digitális eszközökhöz és szoftverekhez való hozzáférésének elősegítése érdekében; hangsúlyozza, hogy a fogyatékossággal élő személyek számára védelmet kell nyújtani a mesterségesintelligencia-alapú hátrányos megkülönböztetéssel szemben a munkaerő-felvétellel, kiválasztással, előléptetéssel és a munkaviszony megszüntetésével kapcsolatos döntések során; felhívja a tagállamokat, hogy javítsák a digitális készségek területét érintő képzések elérhetőségét azon csoportok – többek között a fogyatékossággal élők és az idősek – körében, akik ki vannak téve a kirekesztés veszélyének annak érdekében, hogy javítsák integrációjukat a társadalmi élet és a munkaerőpiac területén, és biztosítsanak jobb hozzáférést számukra az elektronikus szolgáltatásokhoz és a közigazgatáshoz;

86. határozottan támogatja a fogyatékossággal élők, különösen az autizmus spektrumzavarral élők hosszú távú munkahelyi beilleszkedésének támogatása terén eredményesnek bizonyult programokra és szolgáltatásokra irányuló uniós szintű kutatásokat, szociális beruházásokat és célzott kezdeményezéseket; javasolja, hogy a tagállamok adjanak megbízást modellek és programok kutatására olyan területeken, ahol még nem áll rendelkezésre tudományos tényanyag, valamint finanszírozzanak újításokat a szolgáltatásnyújtás területén, például a MI segítő technológiák területén való alkalmazásában ([59]);

87. felhívja a tagállamokat, különösen a nemzeti koordinátorokat, hogy az európai gyermekgarancia keretében kidolgozott többéves nemzeti stratégiáikban fordítsanak különös figyelmet a fogyatékossággal élő gyermekek szükségleteire, és biztosítsák a minőségi szolgáltatásokhoz, különösen az inkluzív oktatáshoz való hatékony és ingyenes hozzáférést; felhívja őket, hogy az (EU) 2021/1004 tanácsi ajánlással összhangban biztosítsanak tényleges hozzáférést az egészséges táplálkozáshoz és a megfelelő lakhatáshoz minden fogyatékossággal élő menekült gyermek számára, a fogadó országokban élő gyermekekkel azonos feltételek mellett, annak biztosítása érdekében, hogy a nemzeti integrált intézkedések figyelembe vegyék az egymást metsző hátrányokat; felhívja ezért a tagállamokat és a Bizottságot, hogy legalább 20 milliárd eurós célzott költségvetéssel sürgősen növeljék az európai gyermekgarancia finanszírozását; ösztönzi a tagállamokat, hogy az ESZF+ megosztott irányítás alá tartozó forrásaiból a minimálisnál többet fordítsanak az európai gyermekgarancia keretében végzett támogató tevékenységekre; ismételten felhívja a tagállamokat, hogy hajtsák végre a javított ifjúsági garanciát a magas színvonalú ajánlatok biztosítása érdekében, ideértve a méltányos javadalmazást és a szociális védelemhez való hozzáférést, valamint a fogyatékossággal élő személyek igényeihez igazított munkakörnyezet biztosítását;

([59]) European Platform for Rehabilitation, „Artificial intelligence and service provision for people with disabilities – An analytical paper” (Mesterséges intelligencia és szolgáltatásnyújtás a fogyatékossággal élő személyek számára – elemzés), 2022.

88. felhívja a tagállamokat, hogy a szülők és a gondozók vonatkozásában hajtsák végre a munka és a magánélet közötti egyensúlyról szóló irányelvet, amely évi öt munkanap gondozási szabadságot vezet be; kitart amellett, hogy a különösen hátrányos helyzetben lévő szülők – például a fogyatékossággal élő szülők, illetve a fogyatékossággal élő vagy tartósan beteg gyermekek szülei – számára a gondozói szabadság, az apasági szabadság, a szülői szabadság és a rugalmas munkaidő tekintetében különleges intézkedéseket kell fontolóra venni, anélkül, hogy ez a munkáltató részéről bármilyen következménnyel járna;

89. felhívja a tagállamokat, hogy többek között megfelelő minimálbérek és a bérek átláthatóságára vonatkozó intézkedések révén biztosítsanak jobb munka- és életkörülményeket a fogyatékossági bérszakadék csökkentése és a munkaerőpiac inkluzív és fenntartható növekedésének elérése érdekében; hangsúlyozza a minimálbérről, illetve a bérek átláthatóságáról szóló irányelv gyors elfogadásának fontosságát, amelyeket teljes mértékben alkalmazni kell a fogyatékossággal élő személyekre;

90. felhívja a Bizottságot, hogy dolgozza ki és támogassa a befogadó vállalkozásokra vonatkozó európai jogi keretet annak érdekében, hogy tartós foglalkoztatást teremtsen a fogyatékossággal élő személyek számára.

o

o o

91. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.

2022. december 13., kedd

P9_TA(2022)0436

Az EU vidéki területeire vonatkozó hosszú távú jövőkép

Az Európai Parlament 2022. december 13-i állásfoglalása az EU vidéki területeire vonatkozó hosszú távú jövőképről – az erősebb, összekapcsolt, reziliens és virágzó vidéki területek 2040-ig történő megvalósítása felé (2021/2254(INI))

(2023/C 177/04)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a Bizottság „Hosszú távú jövőkép az EU vidéki területei számára – Az erősebb, összekapcsolt, reziliens és virágzó vidéki területek 2040-ig történő megvalósítása felé” című, 2021. június 30-i közleményére (COM(2021)0345),

— tekintettel az ENSZ által elfogadott, a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendre és a fenntartható fejlődési célokra,

— tekintettel az ENSZ Éghajlat-változási Keretegyezménye Feleinek 21. Konferenciája során elfogadott Párizsi Megállapodásra,

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 39. és 174. cikkére,

— tekintettel a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről szóló, 2020. december 17-i (EU, Euratom) 2020/2093 tanácsi rendeletre ([1]),

— tekintettel a klímasemlegesség elérését célzó keret létrehozásáról és a 401/2009/EK rendelet, valamint az (EU) 2018/1999 rendelet módosításáról szóló, 2021. június 30-i európai parlamenti és tanácsi (EU) 2021/1119 rendeletre (európai klímarendelet) ([2]),

— tekintettel a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2021. december 2-i (EU) 2021/2115 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([3]),

— tekintettel a közös agrárpolitika finanszírozásáról, irányításáról és monitoringjáról, valamint az 1306/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2021. december 2-i (EU) 2021/2116 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([4]),

— tekintettel az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízumpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról szóló, 2021. június 24-i (EU) 2021/1060 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([5]),

— tekintettel a Digitális Európa program létrehozásáról szóló, 2021. április 29-i (EU) 2021/694 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([6]),

— tekintettel a vidéki területeken a KAP munkahelyteremtéshez való hozzájárulásának mikéntjéről szóló, 2016. október 27-i állásfoglalására ([7]),

([1]) HL L 433., 2020.12.22., 11. o.
([2]) HL L 243., 2021.7.9., 1. o.
([3]) HL L 435., 2021.12.6., 1. o.
([4]) HL L 435., 2021.12.6., 187. o.
([5]) HL L 231., 2021.6.30., 159. o.
([6]) HL L 166., 2021.5.11., 1. o.
([7]) HL C 215., 2018.6.19., 228. o.

2022. december 13., kedd

— tekintettel a vidéki térségekben élő nőkről és szerepükről szóló, 2017. április 4-i állásfoglalására ([8]),

— tekintettel a „Cselekvési terv a természetért, az emberekért és a gazdaságért” című, 2017. november 15-i állásfoglalására ([9]),

— tekintettel az élelmiszer-ágazat és a mezőgazdaság jövőjéről szóló, 2018. május 30-i állásfoglalására ([10]),

— tekintettel a vidéki, hegyvidéki és távoli területek sajátos szükségleteinek kezeléséről szóló, 2018. október 3-i állásfoglalására ([11]),

— tekintettel a kohéziós politika innovatív és intelligens átalakulásban, valamint a regionális IKT-összekapcsoltság előmozdításában játszott szerepéről szóló, 2022. március 8-i állásfoglalására ([12]),

— tekintettel „Az európai erdőgazdálkodási stratégia – a további lépések” című, 2020. október 8-i állásfoglalására ([13]),

— tekintettel a tisztességes, egészséges és környezetbarát élelmiszerrendszerre irányuló „a termelőtől a fogyasztóig” stratégiáról szóló, 2021. október 20-i állásfoglalására ([14]),

— tekintettel „A 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia: Hozzuk vissza a természetet az életünkbe!” című, 2021. június 9-i állásfoglalására ([15]),

— tekintettel az európai zöld megállapodásról szóló, 2019. december 11-i bizottsági közleményre (COM(2019)0640),

— tekintettel „A termelőtől a fogyasztóig stratégia a méltányos, egészséges és környezetbarát élelmiszerrendszerért” című, 2020. május 20-i bizottsági közleményre (COM(2020)0381),

— tekintettel „A 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia – Hozzuk vissza a természetet az életünkbe!” című, 2020. május 20-i bizottsági közleményre (COM(2020)0380),

— tekintettel az élelmiszer-ellátás és az élelmezésbiztonság válság idején történő biztosítását célzó vészhelyzeti tervről szóló, 2021. november 12-i bizottsági közleményre (COM(2021)0689),

— tekintettel „A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó új uniós erdőstratégia” című, 2021. július 16-i bizottsági közleményre (COM(2021)0572),

— tekintettel „A 8. kohéziós jelentésről: Kohézió Európában 2050-ig” című, 2022. február 4-i bizottsági közleményre (COM(2022)0034),

— tekintettel a demográfiai változások hatásairól szóló, 2020. június 17-i bizottsági jelentésre (COM(2020)0241),

— tekintettel a Bizottság „Idősödés: A generációk közötti szolidaritás és felelősség előmozdítása” című, 2021. január 27-i zöld könyvére (COM(2021)0050),

— tekintettel a 2016 szeptemberében Corkban tartott európai vidékfejlesztési konferencia résztvevői által elfogadott, „Jobb életminőség a vidéki területeken” című Cork 2.0 nyilatkozatra,

— tekintettel a 2018. április 13-án a szlovéniai Bledben aláírt, az uniós vidéki területek intelligensebb jövőjéről szóló bledi nyilatkozatra,

— tekintettel a gazdák és más, vidéki térségekben dolgozó emberek jogairól szóló, 2018. szeptember 28-án az Emberi Jogi Tanács által formájában elfogadott ENSZ-nyilatkozatra,

— tekintettel az ökológiai gazdálkodásra vonatkozó uniós cselekvési tervről szóló, 2022. május 3-i állásfoglalására ([16]),

---

([8]) HL C 298., 2018.8.23., 14. o.
([9]) HL C 356., 2018.10.4., 38. o.
([10]) HL C 76., 2020.3.9., 62. o.
([11]) HL C 11., 2020.1.13., 15. o.
([12]) HL C 347., 2022.9.9., 37. o.
([13]) HL C 395., 2021.9.29., 37. o.
([14]) HL C 184., 2022.5.5., 2. o.
([15]) HL C 67., 2022.2.8., 25. o.
([16]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2022)0136.

— tekintettel a nőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetés kiküszöbölésével foglalkozó bizottság 34. sz., a vidéken élő nők jogairól szóló, 2016. március 7-én elfogadott általános ajánlására (2016),

— tekintettel a szociális jogok európai pillérének 20. cikkére,

— tekintettel „Az európai gazdálkodási modell jövője: a gazdaságok és a gazdálkodók számában az EU-ban bekövetkező csökkenés társadalmi-gazdasági és területi hatásai" című, a Parlament Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottságának kérésére a Strukturális és Kohéziós Politikai Tematikus Főosztály által 2022 áprilisában kiadott tanulmányra,

— tekintettel az ökológiai termelés fejlesztésére irányuló cselekvési tervről szóló, 2021. március 25-i bizottsági közleményre (COM(2021)0141),

— tekintettel 2022. március 24-i állásfoglalására az EU-n belüli és kívüli élelmezésbiztonság biztosítását szolgáló sürgős uniós cselekvési terv szükségességéről az ukrajnai orosz invázió fényében ([17]),

— tekintettel „A KAP által a generációs megújulásra, a helyi fejlődésre és a vidéki térségekben a munkahelyekre gyakorolt hatás értékelése" című, 2021. április 8-i bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2021)0078),

— tekintettel a Régiók Európai Bizottságának „Hosszú távú jövőkép az EU vidéki területei számára" című, 2022. január 26-i véleményére ([18]),

— tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság „Hosszú távú jövőkép az EU vidéki területei számára" című, 2022. március 23-i véleményére ([19]),

— tekintettel eljárási szabályzata 54. cikkére,

— tekintettel a Regionális Fejlesztési Bizottság és a Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság véleményeire,

— tekintettel a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság jelentésére (A9-0269/2022),

A. mivel a vidéki területek az Unió teljes területének mintegy 83 %-át teszik ki, és mintegy 137 millió embernek (az uniós lakosság 30 %-ának) adnak otthont; mivel az EU vidéki területei nagy jelentőséggel bírnak az élelmiszer-termelés, az erdők és az energiatermelés, különösen a megújuló energia, valamint az európai zöld megállapodás, a klímasemlegesség és a fenntartható fejlődési célok megvalósítása szempontjából; mivel a vidéki területek, különösen a távoli és kevésbé fejlett vidéki régiók, a hegyvidéki területek, a szigetek és a legkülső régiók sajátos, hosszú távon megoldatlan kihívásokkal néznek szembe, és nem ismerik el egyedülálló fejlődési és innovációs potenciáljukat;

B. mivel a vidéki területek lakosságának teljes aránya az elmúlt évtizedben uniós szinten kismértékbenm az elmúlt 50 évben pedig jelentősen csökkent, nevezetesen az elöregedés és a kivándorlás (urbanizáció) miatt; mivel a 65 évesnél idősebbek aránya általában a vidéki területeken a legmagasabb, és a jövőben várhatóan növekedni is fog; mivel 2050-re az EU öt vidéki régiójából négyben valószínűleg csökkenni fog a népesség, a távoli vidéki területek pedig várhatóan tovább veszítik a lakosságot;

C. mivel az EUMSZ 174. cikke kimondja, hogy az Uniónak különösen a különböző régiók fejlettségi szintje közötti egyenlőtlenségek és a legkedvezőtlenebb helyzetű régiók lemaradásának csökkentésére kell törekednie, különösen figyelmet fordítva egyes régiókra, nevezetesen a vidéki térségekre; mivel a fenntartható fejlődés megvalósítása érdekében a vidéki területeknek megfelelő pénzügyi támogatásban kell részesülniük;

D. mivel az EU vidéki térségeinek átlagos foglalkoztatási rátája a 2012–2020 közötti időszakhoz képest kedvezően alakult, bár tagállamonként eltérő volt, és a foglalkoztatási kínálat minősége is eltérő volt; mivel a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett népesség aránya a vidéki térségekben magasabb, mint a nagyvárosokban és városokban

([17]) HL C 361., 2022.9.20., 2. o.
([18]) HL C 270., 2022.7.13., 18. o.
([19]) HL C 290., 2022.7.29., 137. o.

2022. december 13., kedd

E. mivel az uniós mezőgazdasági ágazatban foglalkoztatott munkavállalók jelentős részének munkakörülményei rendkívüli kihívást jelentenek és igen bizonytalanok, és azokat alacsony bérek, hosszú munkaidő, be nem jelentett munkavégzés, a balesetek és betegségek magas előfordulási gyakorisága és nyomorúságos lakáskörülmények jellemzik;

F. mivel a vízszolgáltatásokhoz, a megfelelő higiénés körülményekhez, a közúti összeköttetésekhez, az egészségügyi ellátáshoz, az oktatáshoz, a szélessávú internethez és más alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés elengedhetetlen a vidéki területek fejlődéséhez; mivel egyes vidéki térségekben a háztartások még mindig nem férnek hozzá a legfontosabb alapvető szolgáltatásokhoz, nevezetesen a víz- és szanitációs szolgáltatásokhoz, miközben a tagállamok között továbbra is különbségek vannak ([20]); mivel a polgárok a közlekedési infrastruktúrákat és összeköttetéseket a vidéki területek legfontosabb szükségleteiként azonosították;

G. mivel a nagyon nagy sebességű összeköttetések csak minden hatodik vidéki lakos számára állnak rendelkezésre; mivel jelentős különbség van a vidéki és a városi területek között az alapvető digitális készségek tekintetében, mivel a vidéki térségekben élő felnőttek 28 %-a rendelkezett alapvető vagy annál magasabb szintű digitális készségekkel, szemben a városokban élő felnőttek 62 %-ával (2019); mivel továbbra is jelentős különbségek vannak a tagállamok között az internetkapcsolat tekintetében, míg egyes tagállamokban a vidéki háztartások mintegy 25 %-a még mindig nem rendelkezik internet-hozzáféréssel ([21]);

H. mivel a nemek közötti egyenlőség az Unió egyik alapértéke, amelyet a Szerződések és az Alapjogi Charta is elismernek; mivel a vidéki területeken továbbra is jelentősek a nemek közötti egyenlőtlenségek, mivel a nők körében magasabb a munkanélküliség, a bizonytalan szerződések és az informális munkafeltételek aránya, valamint alulreprezentáltak az olyan döntéshozó testületekben, mint a mezőgazdasági szövetkezetek, a szakszervezetek és a helyi kormányzatok;

I. mivel az EU 27 tagállamában a gazdaságok száma 2003 és 2016 között 32 %-kal csökkent, a legnagyobb csökkenést az 5 hektárnál kisebb gazdaságokban (-38 %) regisztrálva; mivel 2016-ban 10,5 millió gazdaság volt az EU-ban, amelyek többsége (92 %) családi gazdaságként működött; mivel 2040-re az EU további 6,4 millió gazdaságot veszíthet el, amelynek eredményeképpen EU-szerte legfeljebb körülbelül 3,9 millió gazdaság maradna, ami 2016-hoz képest látványos, 62 %-os csökkenést jelent;

J. mivel 2016-ban minden 35 évnél fiatalabb gazdálkodóra több mint hat 65 évnél idősebb gazdálkodó jutott ([22]), amiért az uniós mezőgazdasági termelők elöregedése jelenti az egyik legnagyobb kihívást a vidéki területek számára; mivel a fiatal női mezőgazdasági termelők aránya különösen alacsony;

K. mivel az uniós állattartó gazdaságok körülbelül 4 millió embert foglalkoztatnak, és a közös agrárpolitika (KAP) második pillérébe tartozó, hátrányos helyzetű térségekben működő gazdaságoknak nyújtott támogatások fő kedvezményezettjei, amelyek az EU mezőgazdasági hasznosítású területének 50 %-át teszik ki;

L. mivel az Európai Vidékfejlesztési Hálózat tematikus csoportjai hatékony eszköznek bizonyultak a köz- és magánszféra közötti területi partnerség számára; mivel e csoportoknak sikerült továbbá egységes fórumot biztosítaniuk a területi újjáélesztéssel, az innovációval, a mezőgazdaság és a vidékfejlesztés alulról felfelé építkező és integrált megközelítéseivel, a decentralizált irányítással, a hálózatépítési integrációval és az együttműködéssel kapcsolatos kérdések kezelésére;

M. mivel a jelenlegi programozási időszakban a közös agrárpolitika egyik célkitűzése a foglalkoztatás, a növekedés, a nemek közötti egyenlőség előmozdítása, beleértve a nők mezőgazdaságban való részvételét, a társadalmi befogadást és a helyi fejlesztést a vidéki térségekben;

N. mivel aggályok merültek fel a bányászati tevékenységeknek a vízre, a védett területekre és a környezetre gyakorolt negatív hatásai, valamint a környezetében és más megélhetési forrásokban okozott ökológiai károk miatt, amelyek hatással lehetnek az emberek jövedelmére, egészségére és életminőségére ([23]);

([20]) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=SDG_6_-_Clean_water_and_sanitation#Sanitation
([21]) https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ISOC_CI_IN_H__custom_2784346/default/table?lang=en
([22]) CAP specific objectives explained – Structural change and generational renewal (A KAP konkrét célkitűzéseinek ismertetése – Strukturális változás és generációs megújulás), https://agriculture.ec.europa.eu/system/files/2019-11/cap-briefs-7-structural-change_en_0.pdf
([23]) https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2022/729156/IPOL_STU(2022)729156_EN.pdf

Kihívások és lehetőségek az erősebb, reziliens és inkluzív vidéki térségek számára

1. kiemeli, hogy az EU vidéki területei történelmi, földrajzi, gazdasági és társadalmi szempontból sokfélék; emlékeztet arra, hogy a városi központokhoz közeli vidéki területek, a part menti, határokon átnyúló vagy hegyvidéki területek, a legkülső régiók, valamint a ritkán lakott területek különböző kihívásokkal néznek szembe, amelyek személyre szabott, a helyi érdekelt felekkel együttműködésben végrehajtott megoldásokat igényelnek;

2. hangsúlyozza, hogy az uniós szintű szakpolitikák és fellépések, valamint a helyalapú megközelítéssel rendelkező nemzeti, regionális és helyi politikák és fellépések kulcsfontosságúak a vidéki európai polgárok jólétének és jóllétének biztosítása, valamint az előttük álló kihívások – nevezetesen a népesség csökkenése és elöregedése, a szegénység és a társadalmi kirekesztődés magasabb kockázata, valamint a kevesebb minőségi munkalehetőség – kezelése szempontjából; emlékeztet arra, hogy a vidéki területek egy főre jutó GDP-je jelentősen elmarad az uniós átlagtól;

3. kiemeli továbbá, hogy a vidéki területek nem férnek hozzá a jó minőségű általános érdekű szolgáltatásokhoz, például a vízszolgáltatásokhoz, a megfelelő higiénés körülményekhez, a közúti összeköttetésekhez, az egészségügyi ellátáshoz, a gyermekgondozáshoz, valamint a minőségi oktatáshoz és képzéshez, és hogy ezek a területek rosszul kapcsolódnak egymáshoz, korlátozott közlekedési lehetőségekkel és nagysebességű szélessávú internet, valamint más alapvető szolgáltatások, például postai és banki szolgáltatások nélkül, emellett elégtelen minőségű és nem elérhető lakhatás, az éghajlati és környezeti nyomás, a nemek közötti egyenlőség terén fennálló különbségek, valamint az innováció korlátozott lehetőségei és a technológiai fejlesztésekhez való korlátozott hozzáférés is sújtják őket; rámutat arra, hogy a távoli fekvés jelentősen megnöveli a vidéki területeket sújtó nehézségeket;

4. kiemeli, hogy a demográfiai hanyatlás és az elöregedés minden régiót érinteni fog, de különösen a vidéki területeket, a lakosság városi területek felé történő eltolódása és a fiatalok elvándorlása miatt, ami negatívan befolyásolja növekedési potenciáljukat, életminőségüket, készségfejlesztésüket és a szolgáltatásokhoz való hozzáférésüket; megjegyzi, hogy a közpolitikák nem tudták visszafordítani a vidéki területek elnéptelenedésének tendenciáját;

5. kiemeli, hogy a vidéki területek központi szerepet játszhatnak a társadalmi, gazdasági és környezeti kihívások kezelésében azáltal, hogy ökoszisztéma-szolgáltatásokat nyújtanak az éghajlatváltozás és a környezetkárosodás mérséklése érdekében, biztosítják a fenntartható és elegendő élelmiszer-termelést, beleértve az ökológiai élelmiszert is, megőrzik a materiális és immateriális vidéki örökséget, elősegítik a természetmegőrzést és a biológiai sokféleséget, egyedülálló kulturális hátteret biztosítanak a szabadidős és rekreációs célokhoz, emellett fejlesztik a körforgásos gazdaságot, és hozzájárulnak az igazságos zöld és digitális átálláshoz;

6. e tekintetben kiemeli a vidéki közösségek, a környezetvédelem, az élelmezésbiztonság és az állatjóléttel kapcsolatos tudatosság közötti szinergiákat; hangsúlyozza, hogy megfelelően támogatni és kompenzálni kell a mezőgazdasági termelőket a vidéki területek gazdasági életképességéhez hozzájáruló közjavak és ökoszisztéma-szolgáltatások nyújtásáért;

7. felhívja a figyelmet, hogy egyre nő az elégedetlenség a vidéki lakosság körében, akik úgy érzik, hogy szükségleteiket nem veszik kellőképpen figyelembe a politikai döntéshozatal során, és alulképviseltnek érzik magukat, ami termékeny táptalaja a polgári és politikai szerepvállalás mellőzésének, amit kezelni kell, és ami a demokratikus jogfosztottság különböző formáihoz vezethet; kitart amellett, hogy az egyre élesebb vidéki-városi szakadék, a földrajzi távolság és az alapvető szolgáltatások hiánya együttesen növeli ezt az elégedetlenséget; úgy véli, hogy a fiataloknak a helyi közösségi életbe való bevonása hozzájárulhat a vidéki térségekből származó fiatalok elvándorlásának lassításához;

8. tudomásul veszi, hogy ahogy azt az Eurobarométer felmérései is mutatják, az európai polgárok még mindig erősen bíznak a regionális és helyi önkormányzatokban, és hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a vidéki területek európai projekthez nyújtott támogatásának újjáélesztése érdekében erre a kormányzati szintre kell támaszkodni;

9. hangsúlyozza, hogy a vidéki területek különösen ki vannak téve a válsághatásoknak, például a Covid19-világjárványnak, az ukrajnai háborúnak és az éghajlatváltozásnak, de képesek arra is, hogy megfelelő támogatási keret birtokában új lehetőségeket és megoldásokat kínáljanak válaszként az ilyen válságokra, és kulcsszerepet játsszanak az élelmezésbiztonság, az élelmiszer-önellátás, valamint a fosszilis tüzelőanyagoktól vagy az energiaimporttól való függetlenség biztosításában;

10. kiemeli, hogy a Covid19-világjárvány új életmódokat – például távmunkát – eredményezett az élet, a munka és az interakció terén, ami új lehetőségeket teremtszámos, számos pozitív externáliával a helyi területek rehabilitációja szempontjából; megjegyzi, hogy a polgárok megértették, hogy a vidéki területek megoldásokat kínálhatnak erre a válságra;

2022. december 13., kedd

Hosszú távú jövőkép az EU vidéki területei számára

11. üdvözli, hogy a Bizottság közleménye a vidéki területekre vonatkozó hosszú távú jövőképet tartalmaz; egyetért annak általános céljaival, és úgy véli, hogy ez egy rendkívül értékes lehetőség a vidéki területek jelenével és jövőjével kapcsolatos fellépések koordinálására és megerősítésére, megvizsgálva a társadalmi, gazdasági és környezeti megújulás új lehetőségeit; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy az uniós alapok és politikák kiegészítsék egymást a vidéki területek támogatása érdekében, és hogy az információk hozzáférhetők legyenek a helyi érdekelt felek számára;

12. hangsúlyozza, hogy a vidéki területek fejlesztésének továbbra is kiemelt helyet kell maradnia az EU napirendjén, és felhívja az Európai Unió Tanácsának soron következő elnökségeit, hogy teljes mértékben kövessék ezt a törekvést, és következtetéseikben fejezzék ki, hogy a vidéki területek érdekében cselekedni kell;

13. tudomásul veszi a vidékfejlesztési cselekvési tervre irányuló javaslatot, amelynek a jövőbeli fellépések konkrét eredményekkel járó, dinamikus eszközévé kell válnia, támogatva a fenntartható fejlődésre irányuló integrált stratégiákat a partnerség elvével összhangban; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy kezeljék kiemelt prioritásként a terv végrehajtását, és határozzanak meg egyértelmű kötelező mennyiségi teljesítési célokat annak biztosítása érdekében, hogy azt a hatékony végrehajtáshoz szükséges források kísérik, és hogy 2040-ig elérjék a vidéki területek erősebbé, összekapcsoltabbá, reziliensebbé és virágzóbbá tételére vonatkozó célt;

14. egyetért azzal, hogy szükség van a funkcionális vidéki területek fogalmának közös, uniós szintű meghatározására, amely magában foglalja a vidéki és a városkörnyéki területek közötti különbségtételt, és elismeri e területek komplexitását, sokféleségét és sajátosságait;

15. sürgeti a Bizottságot, hogy a nemzeti, regionális és helyi érdekelt felekkel együttműködve mielőbb dolgozza ki és tegye működőképessé ezt a fogalommeghatározást; úgy véli, hogy ezt a fogalommeghatározást fel lehetne használni az európai vidéki térségek fejlődésének összehasonlítására és a szakpolitikák és intézkedések célzottabb végrehajtásáról való tájékoztatásra e területeken; felkéri a Bizottságot, hogy dolgozzon ki közös módszertant, miközben kellő rugalmasságot is magában foglal a tagállamok sajátos jellemzőinek és szükségleteinek figyelembevétele érdekében;

16. támogatja egy vidékfejlesztési paktum kidolgozását, hangsúlyozva annak fontosságát, hogy a kezdeményezés sikeres kimenetele érdekében a helyi, regionális és nemzeti érdekelt feleket – a civil társadalmat is beleértve – inkluzív módon bevonják annak irányításába;

17. úgy véli, hogy a vidékfejlesztési paktumnak konkrét célkitűzésekre, elérendő eredményekre, többszintű kormányzási és nyomonkövetési rendszerekre, valamint intézményi felelősségi körökre van szükség; úgy véli, hogy a vidékfejlesztési paktumnak platformként kell szolgálnia a bevált gyakorlatok vidéki területek közötti megosztásához, és támogatnia kell őket a rendelkezésre álló eszközök alkalmazásában, hozzájárulva az uniós beavatkozások szinergiáihoz, kiegészítő jellegéhez és koherenciájához, valamint elősegítve az EU stratégiai autonómiáját;

18. üdvözli a vidéki területekre vonatkozó adatgyűjtés és -elemzés javítását célzó vidéki megfigyelőközpont bejelentését; úgy véli, hogy ez megfelelő eszköz a jobb közpolitikák tájékoztatására, kialakítására és nyomon követésére, valamint a hosszú távú jövőkép és a jövőbeli uniós politikák és vidékfejlesztési stratégiák, köztük az uniós vidékfejlesztési cselekvési terv végrehajtása terén elért haladás nyomon követésére;

19. úgy véli, hogy a vidéki megfigyelőközpontnak lehetőséget kell nyújtania az adathiányok azonosítására és az adatbázisok javítására, különösen a nemek szerint lebontott adatokat illetően, a részletesebb statisztikai megközelítés előmozdítására és a megfelelő földrajzi szintű mutatók kidolgozására a lakosság szükségleteinek felmérése érdekében; hangsúlyozza, hogy elegendő finanszírozásra és erőforrásra, átláthatóságra és egyértelmű ütemtervre van szükség, határidőkkel és célkitűzésekkel;

20. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy az uniós kezdeményezésekre vonatkozóan az uniós politikák koherenciájának és kiegészítő jellegének, illetve a vidéki térségekre gyakorolt lehetséges hatásuk értékelése érdekében vezessenek be egy, a vidék szempontjait figyelembe vevő mechanizmust; sürgeti a tagállamokat, hogy nemzeti szinten mozdítsák elő a vidéki térségekre gyakorolt hatások vizsgálatát célzó, a vidéki területeken javasolt jogszabályok célnak való megfelelése biztosítása érdekében azok hatásait értékelő, hatékony mechanizmusok kidolgozását és végrehajtását, és felhívja a Bizottságot, hogy segítse ebben a tagállamokat; úgy véli, hogy kötelezővé kell tenni a vidék szempontjait figyelembe vevő mechanizmust, és hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat bevonják a vidéki területek szempontjainak vizsgálatára szolgáló mechanizmusok meghatározásába és végrehajtásába, valamint európai és nemzeti szintű irányításukba;

A vidéki területek jövőjének útja 2040-ig

21. kitart amellett, hogy a vidéki polgároknak – minden más polgárhoz hasonlóan – egyenlő feltételeket kell élvezniük szakmai, szociális és személyes céljaik elérése terén, különös tekintettel a kiszolgáltatottabb csoportokra, és kitart a szociális jogok európai pillérének alkalmazása mellett;

22. hangsúlyozza, hogy az inkluzív és méltányos élet- és jólléti feltételek biztosítása érdekében a vidéki közösségek számára egyenlő hozzáférést kell biztosítani az általános érdekű szolgáltatásokhoz, nevezetesen az egészségügyi szolgáltatásokhoz, az oktatáshoz, a tovább- és átképzéshez és az egész életen át tartó tanuláshoz, a szociális ellátáshoz, a gyermek- és idősgondozáshoz, az összekapcsoltsághoz és a mobilitáshoz, a lakhatáshoz, valamint a postai és banki szolgáltatásokhoz, a szociális találkozóhelyekhez, valamint a kulturális tevékenységekhez és infrastruktúrákhoz;

23. e tekintetben kiemeli a közberuházások és a közszektoron belüli partnerségek, valamint a határokon átnyúló és a vidéki-városi együttműködés javításának fontosságát; rámutat a decentralizált és multifunkcionális szolgáltatóközpontokban, a testre szabott újrapozicionált épületekben, valamint a szolgáltatásnyújtás innovatív megközelítéseiben rejlő lehetőségekre;

24. úgy véli, hogy különös figyelmet kell fordítani a vidéki területeken élő kiszolgáltatott csoportokra, például a fogyatékossággal élőkre, az idősekre és a migránsokra, különösen az idénymunkásokra, biztosítva, hogy foglalkozzanak a sajátos szükségleteikkel, elmőmozdítva a társadalmi befogadást; felhívja a Bizottságot, hogy harmonizálja tovább a tagállamok gyakorlatait a fogyatékossággal élő személyek befogadása tekintetében;

25. hangsúlyozza, hogy előtérbe kell helyezni a fiatalokat támogató és a hatékony generációs megújulást előmozdító célzott beavatkozásokat a fiatalok vidéki területeken való állandó jelenlétének ösztönzése és a demográfiai hanyatlás ellensúlyozása érdekében; hangsúlyozza, hogy különös figyelmet kell fordítani a fő kihívások leküzdésére és a meglévő akadályok felszámolására, például a felsőoktatáshoz való hozzáférésre és a tudástranszferre, a foglalkoztatási lehetőségekre, az üzleti készségek elsajátítására, valamint a földhöz és tőkéhez való hozzáférésre; hangsúlyozza, hogy a fiatal szakemberek képzéséhez magas színvonalú mezőgazdasági oktatási rendszerekre van szükség; kiemeli e tekintetben a fiatal mezőgazdasági termelők fontos szerepét az uniós mezőgazdaság modernizálásában és a vidéki térségek lehetőségeinek bővítésében; hangsúlyozza, hogy támogatni kell sikeres integrációjukat, nevezetesen a mezőgazdasági földterületek megvásárlásának és bérlésének megkönnyítésével, és e tekintetben megjegyzi a mezőgazdasági inkubátorokban rejlő lehetőségeket;

26. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a szociális jogok európai pillérével összhangban dolgozzanak ki és erősítsenek meg intézkedéseket a vidéki területeken élő munkavállalók jogainak, munkakörülményeinek, biztonságának, egészségének és szociális védelmének javítása érdekében, beleértve az idénymunkások és migráns munkavállalók élet- és munkakörülményeit is, biztosítva az e területet érintő szakpolitikák közötti koherenciát;

27. hangsúlyozza, hogy az európai zöld megállapodás, beleértve „a termelőtől a fogyasztóig” stratégiát és a digitális átalakulást is, új lehetőségeket nyithat meg a vidéki térségekben, új dinamikát teremthet reziliensebb jövő számára, valamint lehetőségeket a fenntartható munkahelyek számára; rámutat arra, hogy biztosítani kell az igazságos és inkluzív átállást, előmozdítva a vidék gazdasági életképességét, valamint a területi és társadalmi kohéziót, valamint megfelelő támogatást és forrásokat kell biztosítani az ezzel kapcsolatos kihívások kezeléséhez, különösen a jelenlegi válság idején;

28. hangsúlyozza, hogy a mezőgazdaság, az agrár-élelmiszeripari ágazat és a fenntartható erdőgazdálkodás központi szerepet játszik a vidéki térségekben a munkahelyteremtésben, valamint a jó minőségű, változatos élelmiszerek és a fenntartható módon előállított biomassza biztosításában; kitart amellett, hogy a mezőgazdasági termelők számára méltányos jövedelmet biztosító, a szociális, környezeti és gazdasági szempontból fenntartható mezőgazdaság, ideértve az agrárökológiát és a biogazdálkodást is, kulcsfontosságú e területek életképessége szempontjából;

29. felhívja a figyelmet arra, hogy a kis- és közepes méretű gazdaságok és a családi gazdaságok fontos szerepet töltenek be a vidéki népesség fenntartásában és a földgazdálkodás és a tájformálás megőrzésében, és úgy véli, hogy támogatást kell kapniuk a megfelelő életkörülmények biztosítása és a gazdaságok száma csökkenésének mérséklése érdekében; kiemeli, hogy a távoli és vidéki területeken gazdálkodó termelők, különösen a mezőgazdasági kistermelők még mindig nem férnek hozzá kellő mértékben a technológiákhoz

30. elismeri a mezőgazdasággal és a szociális gazdasággal kapcsolatos együttműködési kezdeményezések mint vidékfejlesztési eszközök támogatásának fontosságát; felhívja a figyelmet az agrár-élelmiszeripari szövetkezetek szerepére a vidéki területek környezeti, gazdasági és társadalmi fenntarthatóságában, hozzáadott értéket adva a termékeknek, munkahelyeket teremtve és diverzifikálva a helyi gazdaságot; sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy ösztönözzék és támogassák a vidéki térségekben működő szövetkezeteket;

2022. december 13., kedd

31. hangsúlyozza az uniós minőségrendszerek, különösen a földrajzi jelzések népszerűsítésének fontosságát, mivel ezek a gazdasági értékek élelmiszerláncokon belüli minőségi és méltányos elosztásának, és végső soron az EU területén élő vidéki lakosság fenntartásának eszközei;

32. hangsúlyozza, hogy a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok továbbra is súlyos problémát jelentenek a mezőgazdasági ágazatban, és kiemeli, hogy további lépésekre van szükség az érték jobb elosztásának biztosításához a lánc mentén; emlékeztet rá, hogy a rövid ellátási láncok képesek a fogyasztók és a termelők egymáshoz való közelítésére, lehetővé téve a mezőgazdasági termelők jobb javadalmazását és az üvegházhatású gázok csökkentését az élelmiszer-termelési ciklusban; hangsúlyozza, hogy figyelembe kell venni a szabadkereskedelmi megállapodások vidéki területekre gyakorolt hatását;

33. megjegyzi, hogy a régiók és a vidéki területek kiegyensúlyozott fejlődésének biztosítása érdekében a közvetlen kifizetések igazságos elosztására van szükség; hangsúlyozza a hátrányos természeti adottságokkal rendelkező területek számára a KAP által biztosított kifizetések fontosságát az e területeken folytatott fenntartható tevékenységek megőrzése tekintetében; felhívja a tagállamokat, hogy a vidékfejlesztés valamennyi szereplőjének koordinációja érdekében alakítsanak ki erős területi vidékfejlesztési hálózatokat a KAP keretében;

34. rámutat, hogy az extenzív állandó gyepterület-alapú, erdei legeltetéses vagy külterjes állattenyésztés, amely gyakran magas környezeti értéket képviselő legelőket és veszélyeztetett tenyésztett fajokat és fajtákat foglal magában, különösen a távoli hegyvidéki területeken, az európai vidéki területek kulcsfontosságú elemei, amelyeket támogatni és ösztönözni kell;

35. rámutat arra, hogy a fenntartható mezőgazdaság szempontjából fontos a testre szabott beruházásokhoz, a kutatáshoz és az innovációhoz való hozzáférés; tudomásul veszi a mezőgazdaság termelékenységét és fenntarthatóságát célzó európai innovációs partnerség sikerét, és felszólít ezen innovatív és alulról építkező megközelítés, valamint más, többszereplős vidéki innovációs partnerségek és innovációs központok folytatására és kiterjesztésére a helyi érdekelt felek által kidolgozott, testre szabott megoldások felé; úgy véli, hogy az innovációnak összeegyeztethetőnek kell maradnia a hagyományos, különösen az egyes területek jellemzőihez igazodó gyakorlatokkal és tudással;

36. emlékeztet arra, hogy a nagyragadozók, különösen a farkasok, hatással lehetnek a gazdálkodás életképességére, különösen egyes, biológiai sokféleségben gazdag, extenzív művelésű mezőgazdasági területen; megjegyzi, hogy ez rávilágít arra, hogy biztosítani kell az emberek és ezen állatok kiegyensúlyozott együttélését a vidéki területeken; e tekintetben felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy tegyenek konkrét lépéseket ezen együttélés biztosítására annak érdekében, hogy ne veszélyeztessék a vidéki területek fenntartható fejlődését és dinamizmusát, és különösen a hagyományos mezőgazdasági gyakorlatok, például a legeltető állattartás védelme érdekében; emlékeztet a Bizottság azon felelősségére, hogy értékelje a védettségi helyzet megszerzése terén elért eredményeket, és adott esetben módosítsa a fajok védelmi helyzetét, amennyiben elérik a kívánt védettségi állapotot; sürgeti a Bizottságot, hogy ösztönözze a nagyragadozókról szóló vitát a vidéki szereplőkkel, nyújtson tájékoztatást az állatállomány elleni támadásokat megelőző intézkedések finanszírozási lehetőségeiről, és mozdítsa elő a tagállamok közötti összehangolt megközelítéseket;

37. hangsúlyozza, hogy a vidéki gazdaság helyi potenciálon és sajátosságokon alapuló, inkább területi megközelítést alkalmazó diverzifikációja és innovációja kulcsfontosságú a digitális és zöld átállásból adódó lehetőségek kiaknázásához; felhívja a tagállamokat, hogy vezessenek be intézkedéseket a vidéki gazdaság igazságos átállásának és diverzifikációjának támogatására, valamint a vidéki minőségi munkahelyteremtés támogatására; hangsúlyozza a biokörzetekben, az ökorégiókban, a karbongazdálkodásban és az ökoturizmusban rejlő lehetőségeket a vidéki gazdaság diverzifikációja szempontjából; emlékeztet arra, hogy a fenntartható mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és halászat is kínálhat lehetőségeket a vállalkozások diverzifikációjára a vidéki térségekben;

38. elismeri, hogy a turizmus fontos bevételi forrást jelenthet a vidéki közösségek számára, kiemelve a fenntartható turizmus diverzifikált modelljeiben rejlő lehetőségeket; rámutat arra, hogy a szabadidős horgászatban és a horgászturizmusban gyakran kiaknázatlan lehetőségek vannak arra, hogy egész évben vonzzák a turistákat; erőfeszítéseket kér a vidéki turizmus, például a borturizmus szerepének megerősítésére a vidéki gazdaság diverzifikálására irányuló stratégiákban, a mezőgazdasági és élelmiszeripari ágazattal együtt;

39. elismeri, hogy a vidéki területek jövője tekintetében fontos szerepet játszik a fenntartható vadgazdálkodás társadalmi, gazdasági, kulturális és biodiverzitási szempontú megőrzése;

40. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy tegyenek sürgős lépéseket a nemek közötti – nevezetesen a bérek és a nyugdíjak terén megnyilvánuló – különbségek leküzdésére irányuló intézkedések kidolgozása és végrehajtása érdekében; hangsúlyozza, hogy a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítését a politikai döntéshozatal minden szintjén alkalmazni kell, biztosítva a 2020–2025 közötti időszakra szóló uniós nemi esélyegyenlőségi stratégia végrehajtását, különösen a vidéki területeken;

41. sajnálja, hogy a vidéken élő nők munkáját még mindig nem ismerik el megfelelően, nevezetesen a mezőgazdaságban; rámutat, hogy a vidéki térségekben élő nőket jobban érinti a rejtett munkanélküliség és az informális gazdaságban való részvétel, ami hozzájárul a fiatal nők gyakoribb elvándorlásához; hangsúlyozza, hogy célzott intézkedésekre van szükség a munkaerőpiac sajátos kihívásainak leküzdése és a megfelelő szolgáltatásokhoz – többek között a széles körű egészségügyi ellátáshoz – való hozzáférésük javítása érdekében, különös tekintettel a legkiszolgáltatottabb csoportok befogadására; ismételten hangsúlyozza a munka és a magánélet közötti pozitív egyensúly fontosságát, és üdvözli e tekintetben a közelgő európai gondozási stratégiát;

42. kitart amellett, hogy javítani kell a nők részvételét a döntéshozatalban és a politikai életben a vidéki térségekben; felhívja a tagállamokat, hogy mozdítsák elő a nemek közötti egyenlőséget, és segítsék elő az egyenlő részvételt valamennyi vidéki szervezetben, egyesületben és közintézményben a döntéshozatali pozíciókban, a vállalkozások tulajdonlásában és a minőségi munkahelyekhez való hozzáférésben; hangsúlyozza, hogy célzott képzésre és készségfejlesztésre, valamint támogató környezetre, a pénzügyi forrásokhoz való könnyebb hozzáférésre és a nők vállalkozói tevékenységének előmozdítására van szükség a vidéki térségekben;

43. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy mozdítsák elő a nők mezőgazdaságba való bevonását, különösen azáltal, hogy megvizsgálják az európai gazdaságok közös tulajdonlása támogatásának lehetőségét; kéri, hogy a nők mezőgazdasági tevékenységekben végzett munkáját, különösen a segítő házastársak és partnerek mezőgazdaságban végzett munkáját a jogi elismerésen és a szociális jogokhoz való teljeskörű hozzáférésen keresztül teljes mértékben ismerjék el; hangsúlyozza a nők vidéki területeken betöltött szerepét a fenntartható mezőgazdaság felé való elmozdulásban és a zöld átállásban;

44. kiemeli a vidéki területek központi szerepét a karbonsemleges és körkörös gazdaságra, többek között fenntartható biogazdaságra és erdőgazdálkodásra való átállásában; felszólítja az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy könnyítsék meg és tegyék lehetővé a helyi szereplők számára a kezdeményezések, nevezetesen a vidéki energiaközösségek létrehozását, ami hozzájárul a megújuló energiaforrások helyi elfogadásához;

45. hangsúlyozza, hogy a vidéki területeken megvalósuló kezdeményezéseknek, például a megújulóenergia-infrastruktúra fejlesztésének hatékonyan hozzá kell járulniuk e területek gazdasági, társadalmi és környezeti életképességéhez, és figyelembe kell venniük a helyi társadalmi elfogadottság iránti igényt; kitart amellett, hogy az élelmiszer-termelésre és a nagy környezeti értéket képviselő területek, például a Natura 2000 területek védelmére vonatkozó célkitűzéseket prioritásként kell kezelni;

46. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy továbbra is támogassák a vidéki térségeket a fenntartható megújulóenergia-termelés bővítésében, többek között a meglévő akadályok felszámolása, a termelési és tárolási rendszerek decentralizálása, az energiahálózatok megerősítése és a képzett szakemberek képzése révén, valamint mozdítsák elő a megújuló energiaforrások használatát az energetikai autonómiához, a jövedelemdiverzifikációhoz, valamint az energiaszegénység és az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez való hozzájárulás eszközeként; megjegyzi, hogy fontos a mezőgazdasági üzemen belüli körforgásosság fokozása;

47. megjegyzi a mikrotermelés fontosságát a gazdaságokban; hangsúlyozza, hogy a mezőgazdasági nem kerülhetnek hátrányos helyzetbe a villamos energia hálózatba táplálásakor amiatt, hogy – többek között a KAP-ból – állami támogatásokat használnak fel;

48. kiemeli, hogy a vidéki területek nagyobb mértékben ki vannak téve a társadalmi kirekesztés és az energiaszegénység kockázatának a nagyobb távolságok és a mobilitási korlátok miatt számos vidéki térségben; kiemeli továbbá, hogy ezek a kockázatok az infrastruktúrákhoz és a szolgáltatásokhoz egyaránt kapcsolódnak; rámutat, hogy akadálymentes, nyilvános, zöld és innovatív vidéki mobilitási megoldásokra és beruházásokra van szükség a méltányos növekedés és területi kohézió eléréséhez, összhangban a fenntartható energetikai átállással;

49. olyan inkluzív infrastruktúra-tervezést szorgalmaz, amely egyetlen régiót sem hagy magára, nevezetesen az állami beruházások megerősítése, valamint a vidéki területek összeköttetéséhez hozzájáruló uniós és nemzeti alapok gyors végrehajtása, az integrált és intermodális közlekedési rendszerek támogatása és fejlesztése, valamint a transzeurópai közlekedési hálózatban az elszigetelt és leválasztott területek előtérbe helyezése révén;

50. hangsúlyozza, hogy a digitális átállás új lehetőségeket teremt a vidéki térségek számára, amelyek csak akkor érhetők el, ha minden vidéki területen megfelelő, stabil, nagy sebességű és hozzáférhető széles sávú lefedettség áll rendelkezésre, ami még nem valósult meg minden vidéki térségben; kiemeli, hogy a digitális fejlődés növeli a vidéki területek vonzerejét, csökkenti a távoli fekvéssel kapcsolatos problémákat, javítja a szolgáltatásokhoz való hozzáférést és megkönnyíti a digitalizációt a mezőgazdaságban; felszólít a távmunkára szabott, helyi alapú, nagy sebességű „digitális központok” létrehozására;

51. figyelmeztet a vidéki digitális szakadék növekedésének kockázataira az 5G lefedettség hiánya miatt, és felhívja a tagállamokat, hogy mozgósítsanak minden rendelkezésre álló eszközt az 5G hálózatok teljes körű kiépítésének javítása és az adminisztratív akadályok megszüntetése érdekében, különösen az uniós kohéziós alapok és a tagállamok helyreállítási és rezilienciaépítési terveinek, valamint magánberuházások támogatásával; hangsúlyozza, hogy időben felül kell vizsgálni a piac által nem kiszolgált vidéki területekre vonatkozó állami támogatási iránymutatásokat;

52. felhívja a figyelmet arra, hogy a digitális készségek vidéki területeken tapasztalható viszonylagos hiánya megakadályozhatja a vidéki közösségeket abban, hogy kihasználják a digitalizáció kínálta lehetőségeket, valamint gátolhatja a kis- és középvállalkozások (kkv-k) fejlődését;

53. uniós, nemzeti, regionális és helyi szinten olyan intézkedéseket szorgalmaz, amelyek biztosítják a digitális befogadást, különösen a népesség elöregedésével összefüggésben, és előmozdítják a megfelelő digitális készségeket, miközben támogatják az innovációt és a testre szabott digitális megoldások fejlesztését támogató környezetet; rámutat a digitális eszközökben rejlő lehetőségekre a fenntartható mezőgazdaság és az intelligens gazdálkodás, a helyi, rövid ellátási lánc fejlesztése és a mezőgazdasági ágazat vonzerejének növelése szempontjából a fiatal mezőgazdasági termelők számára;

54. úgy véli, hogy az intelligens falvakat az uniós vidékfejlesztési cselekvési terv kiemelt projektjének kell tekinteni annak érdekében, hogy jobban előmozdítsák annak 2020 utáni fejlesztését; hangsúlyozza a köz- és magánszféra közötti kiegyensúlyozott partnerségek fontosságát ebben az összefüggésben; rámutat az intelligens városi technológiákban rejlő lehetőségekre, amelyeket megfelelően finanszírozni kell, és úgy véli, hogy az „Intelligens városok piactere” ([24]) digitális platform mintaként szolgálhatna az intelligens falvak ökoszisztémájának továbbfejlesztéséhez; hangsúlyozza, hogy a LEADER vidéki gazdasági és fejlesztési módszer és a közösségvezérelt helyi fejlesztés finanszírozási eszközeit az intelligens falvak további fejlesztésére is fel kell használni;

55. megjegyzi, hogy a vidéki közösségek továbbra is kihívásokkal szembesülnek az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés, a gazdasági lehetőségek és a város-vidék közötti megosztottsággal kapcsolatos tervezés bizonyos fokú inkoherenciája tekintetében; hangsúlyozza, hogy a környezetvédelembe, a vidéki infrastruktúrába, valamint a vidéki egészségügybe és oktatásba történő beruházások kulcsfontosságúak a fenntartható vidékfejlesztés szempontjából; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy határozzanak meg minimális jóléti kritériumokat, amelyeket egy adott terület lakosságával kapcsolatban biztosítani kell;

A vidéki térségekre vonatkozó jövőkép és stratégia meghatározásának első lépései

56. sajnálatát fejezi ki a bizottsági közlemény késői közzététele miatt, ami megakadályozta annak teljes körű beépítését a jogalkotási eszközökbe és a jelenlegi programozási keret tervezésébe; felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy valamennyi tagállam megfelelően foglalkozzon a vidéki, integrált és közösségvezérelt területek szempontjaival, és értékelje annak végrehajtását és hatását a közös agrárpolitika stratégiai terveiben, a kohéziós politikai programokban, az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alap programjaiban, valamint a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekben;

57. sürgeti a tagállamokat, hogy a jelenlegi többéves pénzügyi keret programjainak végrehajtása során foglalkozzanak a vidéki területek és közösségeik sajátos kihívásaival, és biztosítsák és támogassák a társadalmi befogadáshoz, a gazdasági és környezeti teljesítményhez és a munkahelyteremtéshez szükséges beruházásokhoz való hozzáférést a versenyképesség előmozdítása, az igazságos digitális és zöld átállás lehetővé tétele, valamint a vidéki területeken az életminőség vonzóbbá tétele érdekében; felhívja a Bizottságot, hogy kövesse nyomon az uniós programokban szereplő mutatókat, és értékelje azok összhangját az EU vidéki területeire vonatkozó hosszú távú jövőkép célkitűzéseivel;

58. üdvözli a REPowerEU tervet, amely kulcsszerepet játszhat a fosszilis tüzelőanyagoktól – különösen az orosz eredetű tüzelőanyagoktól – való függőség csökkentésében, és kiemeli, hogy e tekintetben számos lehetőség kínálkozik a vidéki területek számára, ugyanakkor mély aggodalmát fejezi ki a megosztott irányítású alapokból származó források átcsoportosítása lehetőségének jelentős növelésére irányuló javaslatok miatt, ami káros következményekkel járhat a méltányos zöld és digitális átállásra irányuló közép- és hosszú távú szakpolitikai tervezésre nézve, többek között a vidéki területeken is;

([24]) https://smart-cities-marketplace.ec.europa.eu/

59. felhívja a tagállamokat, hogy hatékonyan használják ki a különböző finanszírozási lehetőségeket, többek között a kkv-k kilátásainak javítása érdekében, tekintettel a vidéki térségekben a munkahelyteremtésben betöltött jelentős szerepükre, és felhívja a Bizottságot, hogy kövesse nyomon és értékelje, hogy az általa nyújtott támogatás eléri-e a vidéki területeket, és előnyös-e azok közösségei számára; hangsúlyozza a vállalkozói lét, a szociális gazdaság és a szociális innováció, többek között az ezüst gazdaság támogatásának fontosságát, különösen a szociális jogok európai pillérének végrehajtásához való hozzájárulás tekintetében;

60. felhívja a tagállamokat, hogy használják ki jobban a vidéki területek támogatására rendelkezésre álló összes eszközt, például a vidéki térségekben letelepedni kívánó magánszemélyeknek és vállalkozásoknak nyújtott adókedvezményeket, amelyek célja a munkahelyteremtés előmozdítása és az új lakosok letelepedésének ösztönzése, valamint ösztönözzék a magánvállalatokat a távmunka előmozdítására, az elnéptelenedés elleni aktív küzdelem céljából; felkéri a Bizottságot, hogy az állami támogatások keretében vegyen fontolóra egyéb támogatási lehetőségeket a nagyon alacsony népsűrűségű vidéki területeken;

61. sajnálatát fejezi ki a több alapra épülő, értékes megközelítés útjában álló állandó akadályok miatt, amelyek hátráltatják az integratív megközelítések vidéki területeken történő alkalmazását, és egyértelmű útmutatás kidolgozására szólít fel e megközelítés végrehajtása tekintetében; felhívja a Bizottságot, hogy 2023 elején terjesszen elő egy olyan célzott jogalkotási javaslatot, amely kiterjeszti a „vezető alap” megközelítés lehetőségét a több megosztott irányítású alap által társfinanszírozott beavatkozásokra, valamint hogy egyszerűsítse azt annak meghatározásával, hogy a vezető alap szabályai teljes egészében alkalmazandók; felkéri a Bizottságot, hogy ezzel párhuzamosan vizsgálja meg az integrált területfejlesztés több alapra épülő megközelítéseinek alternatíváit;

62. felhívja a Bizottságot, hogy javítsa az uniós finanszírozási eszközök, például a kohéziós politika, a KAP és a Next Generation EU helyreállítási eszköz, valamint a nemzeti eszközök közötti szinergiákat és koordinációt a sikeres uniós vidékfejlesztés érdekében; sürgeti a Bizottságot, hogy 2023 elején terjesszen elő célzott jogalkotási javaslatot a megosztott irányítású alapok közötti forrásátcsoportosítás lehetővé tételére a vidéki területi stratégiák támogatása, valamint az alapok és programok közötti szinergiák fokozása során;

63. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy törekedjenek további egyszerűsítésre, és csökkentsék az adminisztratív terheket, különösen a vidéki területek számára kulcsfontosságú kisebb projektek és mikrofinanszírozás esetében a feladatok megkettőzésének elkerülése érdekében a belső igazgatásuk koordinálása révén; megjegyzi, hogy egyes vidéki területek információ- és kapacitáshiány miatt nem tudják kihasználni a rendelkezésre álló finanszírozási lehetőségeket, és ennek orvoslásához támogatásra van szükségük; úgy véli, hogy az egyszerűsített költségelszámolási módszerek alkalmazása az adminisztráció egyszerűsítésének hatékony eszköze;

64. hangsúlyozza, hogy valamennyi uniós politikának és alapnak – mind a megosztott, mind a közvetlen irányítás alatt állóknak – szerepet kell játszania a vidéki területek támogatásában azáltal, hogy az intézkedések és a fellépések kialakításakor beépítik a vidékfejlesztési dimenziót, és hangsúlyozza a politikai koherencia szükségességét; felhívja a Bizottságot, hogy dolgozzon ki mechanizmust az egyes alapok vidéki területeknek nyújtott hozzájárulásának értékelésére és nyomon követésére;

65. kéri a Bizottságot, hogy fordítson különös figyelmet az EUMSZ 174. cikkének végrehajtására, és biztosítsa, hogy valamennyi uniós politika alkalmazza a „ne árts a kohéziónak” elvét, különösen vidéki területeken;

66. emlékeztet arra, hogy az uniós kohéziós politika, amely az Unió gazdasági, társadalmi és területi kohéziójának előmozdítására törekszik, létfontosságú a vidéki térségek számára, különös tekintettel azokra, amelyek különös figyelmet igényelnek; megjegyzi, hogy a kohéziós politika rendelkezéseivel összhangban az EU-nak különös figyelmet kell fordítania a hátrányos helyzetű régiók és területek kihívásainak kezelésére;

67. kiemeli a Bizottság tanulmányának következtetéseit a LEADER program hatékonyságáról a helyi szintű gazdasági, társadalmi és fejlesztési kihívások és lehetőségek kezelésében, valamint a fenntartható vidékfejlesztés megoldásaihoz való hozzájárulásban;

68. felhívja a tagállamokat, hogy támogassák a közösségvezérelt helyi fejlesztést, beleértve a LEADER-t is, ösztönözve a helyi akciócsoportokban való részvételt, elősegítve és előmozdítva a több alapra épülő megközelítéseket, és biztosítva a helyi akciócsoportok tényleges autonómiáját összetételük és döntéshozataluk tekintetében; úgy véli, hogy a közösségvezérelt helyi fejlesztéshez nyújtott támogatás érdemi elkülönítése valamennyi vonatkozó uniós szintű alap – hasonlóan az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alaphoz (EMVA) – keretében hozzájárulna az erősebb integrált és fenntarthatóbb, reziliensebb területfejlesztéshez;

2022. december 13., kedd

A partnerség elve, a vidéki térségek irányítása és szerepvállalásuk növelése

69. hangsúlyozza, hogy a vidéki közösségek megerősítése, különösen a legtávolabbi és kevésbé lakott területeken, valamint a szigeteken, előmozdítja a nagyobb társadalmi kohéziót, az innovációt, a vállalkozói szellemet és az összetartozás és az identitás érzésének erősödését, és hogy a projektek létrehozásához és végrehajtásához határozottabb kapacitásépítési erőfeszítésekre lesz szükség; hangsúlyozza, hogy a vidéki közösségek kulcsfontosságúak az EU kohéziója szempontjából, és ezért támogatni kell őket a kiegyensúlyozott társadalmi-gazdasági fejlődés ösztönzése érdekében; emlékeztet a legkülső régióknak az EUMSZ 349. cikkében meghatározott sajátos jellegére, és hangsúlyozza, hogy a legkülső régiók vidéki térségeire további korlátozások vonatkoznak, e tekintetben is;

70. felszólít a szubszidiaritás elvének hatékony alkalmazására, közösségi alapú, decentralizáltabb és alulról építkező politikák és támogatási intézkedések révén, bevonva a helyi szereplőket, köztük a mezőgazdasági termelőket és a helyi szervezeteket, hatóságokat és a civil társadalmat, ezért ragaszkodik ahhoz, hogy a döntéshozataltól kezdve a politikák kidolgozásáig, végrehajtásáig és értékeléséig aktív szerepet játsszanak az egyes területek szükségleteinek legjobb azonosítása érdekében;

71. megjegyzi, hogy míg az uniós jogszabályok többszintű kormányzási megközelítéseket és partnerségeket irányoznak elő, azok érdemi alkalmazásával szemben ellenállás tapasztalható néhány tagállamban; felhívja a tagállamokat, hogy támogassák ezeket a megközelítéseket azáltal, hogy megfelelő helyi irányítási szinthez rendelik a felelősséget, és biztosítják a politikai szerepvállalást és a politikák és beruházások szoros koordinációját valamennyi kormányzati szinten; felhívja a Bizottságot, hogy a vidéki térségekre jelentős hatást gyakorló uniós politikák irányításában folytasson közvetlen és strukturált párbeszédet a különböző irányítási szintekkel;

A 2027 utáni jövő alakítása

72. tudomásul veszi a Bizottság azon szándékát, hogy 2023 közepéig áttekinti az EU és a tagállamok által a vidéki területeken hozott intézkedéseket, és ennek alapján 2024 elején nyilvános jelentést készít; úgy véli, hogy ez az értékelés kulcsfontosságú szerepet játszhatna, nevezetesen azon területek azonosítása révén, ahol további támogatásra és finanszírozásra van szükség, és előkészítheti az utat a vidéki stratégia felé a 2028–2034 közötti programozási időszakban a félidős felülvizsgálattól és a vidékfejlesztési cselekvési tervtől kezdve; ezért felkéri a Bizottságot, hogy közvetlenül vonja be ebbe az értékelésbe az összes érdekelt felet és irányító hatóságot;

73. felkéri a Bizottságot, hogy a következő programozási időszakban vizsgálja meg a finanszírozás alternatív szakpolitikai stratégiáit és megközelítéseit, beleértve a regionális és helyi hatóságokkal egyeztetve egy nemzeti stratégia és az összes megosztott irányítású alapra vonatkozó egyetlen rendelet lehetőségét, valamint a partnerségi elv és a többszintű kormányzási megközelítések megerősítésének új módjait, előmozdítva a valóban integrált területfejlesztést a vidéki területeken;

74. a jövőbeli kohéziós politikai rendeletekbe kéri erős vidéki dimenzió beépítését, amelynek külön erre e célra szánt finanszírozást is magában kell foglalnia; javasolja, hogy a Bizottság nyilvános konzultációt követően készítsen tanulmányt annak lehetőségéről, hogy más kedvező beruházások mellett az Európai Regionális Fejlesztési Alap és a Kohéziós Alap egy részét a vidéki térségek számára különítsék el, különösen az egyedi földrajzi sajátosságokkal rendelkező régiók, például a hegyvidéki régiók, a távoli területek, a szigetek és a legkülső régiók számára;

75. emlékeztet arra, hogy a vidéki területek jövője és boldogulása kiemelkedően fontos Európa élelmezésbiztonsága, -autonómiája és -rezilienciája, valamint az EU energiafüggetlenségéhez hozzájáruló fenntartható energiaszerkezet szempontjából, amint azt a közelmúltbeli Covid19-világjárvány és Ukrajna orosz megszállása egyértelműen megmutatta; kiemeli, hogy az agrár-élelmiszeripari rendszerek lehetővé tették a minőségi élelmiszerekhez való folyamatos hozzáférést e válságok idején, miközben új lehetőségeket nyitottak meg az élelmiszer-ellátási láncok lerövidítésére, valamint a helyi élelmiszer- és takarmánytermelésre, különösen a fehérjenövények termesztésére;

76. kéri, hogy a hosszú távú jövőképet alakítsák át konkrét és mérhető, valódi uniós szintű vidékfejlesztési stratégiává, beleértve a városi területekkel folytatott együttműködés stratégiai párbeszédét, valamint az összes uniós alap és politika vidéki területekhez való hozzájárulásának összehangolását; hangsúlyozza, hogy ezt a stratégiát teljes mértékben integrálni kell a jövőbeli programozási időszakokba; felhívja a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki nemzeti és regionális szintű vidéki stratégiákat a vidéki területek problémáinak kezelésére szolgáló módszer és eszközök meghatározására;

77. felhívja a Bizottságot, hogy kellő időben értékelje az EMVA-nak a megosztott irányítású alapoknak az (EU) 2021/1060 rendeletben meghatározott közös rendelkezéseiről való leválasztása lehetséges hatását a vidéki térségekre vonatkozó integrált területi megközelítések kidolgozására, értékelje a vidékfejlesztés holisztikus megközelítésének szükségességét, és vonja le a tanulságokat a következő programozási időszak számára azok bevonása tekintetében;

Az EU-n kívüli vidéki területek

78. úgy véli, hogy az EU-nak komoly érdeke fűződik nem csak a határokon átnyúló, hanem a saját határain túli partnerségek kiépítéséhez is a virágzóbb vidéki társadalmak és a hosszú távú kölcsönös előnyökkel járó gazdaságok előmozdítása érdekében; hangsúlyozza, hogy ebben a folyamatban nemcsak az együttműködés és a tudásmegosztás fontos, hanem az egyenlő versenyfeltételeket is biztosítani kell;

79. kiemeli az Afrika, Latin-Amerika és Európa közötti stratégiai együttműködési kapcsolatok fontosságát, építve a vidéki területek átalakítására vonatkozó Afrika–Európa cselekvési programkeretében elért eredményekre, amely program az afrikai agrár-élelmiszeripari ágazat és a vidéki területek fenntartható megerősítését célzó kezdeményezéseket határoz meg; ezzel összefüggésben hangsúlyozza, hogy továbbra is éberen figyeli Kína változó szerepét és növekvő stratégiai befolyását az afrikai kontinensen, az új EU-Kína stratégiáról szóló, 2021. szeptember 16-i állásfoglalásának ([25]) megfelelően;

80. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a területek tanuljanak egymástól és használják ki az egyes vidéki területek sikertörténeteiben rejlő lehetőségeket; ezért több cserelehetőséget és platformok bevezetését szorgalmazza a vidéki területeken, illetve e területek között a kohézió, a szolidaritás és az egész EU-ra kiterjedő csere előmozdítása érdekében;

o

o o

81. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.

([25]) HL C 117., 2022.3.11., 40. o.

2022. december 13., kedd

P9_TA(2022)0437

Cselekvési terv a távolsági és határokon átnyúló vasúti személyszállítás fellendítésére

Az Európai Parlament 2022. december 13-i állásfoglalása a távolsági és a határokon átnyúló vasúti személyszállítási szolgáltatások fellendítését célzó cselekvési tervről (2022/2022(INI))

(2023/C 177/05)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a zöld megállapodásra és az azt követő „Irány az 55 %!” intézkedéscsomagra,

— tekintettel a negyedik vasúti csomagra,

— tekintettel az „Útiterv az egységes európai közlekedési térség megvalósításához – Úton egy versenyképes és erőforrás-hatékony közlekedési rendszer felé” című fehér könyvre (COM(2011)0144),

— tekintettel a Bizottság „A méltányos és hatékony közlekedési árképzés felé: a közlekedés külső költségeinek internalizálására vonatkozó szakpolitikai lehetőségek az Európai Unióban” című zöld könyvére (COM(1995)0691),

— tekintettel a termékekre és a szolgáltatásokra vonatkozó akadálymentességi követelményekről szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/882 európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([1]) (európai akadálymentesítési irányelv),

— tekintettel a „Fenntartható és intelligens mobilitási stratégia – az európai közlekedés időálló pályára állítása” című, 2020. december 9-i bizottsági közleményre (COM(2020)0789),

— tekintettel az egységes európai vasúti térség létrehozásáról szóló, 2012. november 21-i 2012/34/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([2]),

— tekintettel a transzeurópai közlekedési hálózat fejlesztésére vonatkozó uniós iránymutatásokról és a 661/2010/EU határozat hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 11-i 1315/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([3]) (TEN-T rendelet),

— tekintettel a transzeurópai közlekedési hálózat (TEN-T) megvalósításának előmozdítását célzó egyszerűsítési intézkedésekről szóló, 2021. július 7-i (EU) 2021/1187 európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([4]),

— tekintettel a transzeurópai közlekedési hálózatra (TEN-T) vonatkozó iránymutatások felülvizsgálatáról szóló, 2021. január 20-i állásfoglalására ([5]),

— tekintettel a „Vasútbiztonság és jelzőrendszerek: az Európai Vasúti Forgalomirányítási Rendszer (ERTMS) kiépítése jelenlegi állásának értékelése” című, 2021. július 7-i állásfoglalására ([6]),

— tekintettel az „Új európai iparstratégia” című, 2020. március 10-i bizottsági közleményre,

— tekintettel az ifjúság európai évéről (2022) szóló, 2021. december 22-i (EU) 2021/2316 európai parlamenti és tanácsi határozatra ([7]),

— tekintettel a vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok jogairól és kötelezettségeiről szóló, 2021. április 29-i (EU) 2021/782 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([8]),

([1]) HL L 151., 2019.6.7., 70. o.
([2]) HL L 343., 2012.12.14., 32. o.
([3]) HL L 348., 2013.12.20., 1. o.
([4]) HL L 258., 2021.7.20., 1. o.
([5]) HL C 456., 2021.11.10., 47. o.
([6]) HL C 99., 2022.3.1., 2. o.
([7]) HL L 462., 2021.12.28., 1. o.
([8]) HL L 172., 2021.5.17., 1. o.

— tekintettel a Bizottság 2021 októberében kiadott, „Távolsági, határokon átnyúló vasúti személyszállítási szolgáltatások” című tanulmányára,

— tekintettel eljárási szabályzata 54. cikkére,

— tekintettel a Közlekedési és Idegenforgalmi Bizottság jelentésére (A9-0242/2022),

A. mivel az új fenntartható és intelligens mobilitási stratégia mérföldkőként határozza meg a nagy sebességű vasúti forgalom 2030-ig történő megkétszerezését, valamint a nagy sebességű vasúti forgalom 2050-ig történő megháromszorozását;

B. mivel a nagy sebességű vasút utasforgalma 2001 és 2018 között csaknem megduplázódott, ami azt bizonyítja, hogy a nagy sebességű vasút iránti kereslet minden esetben fennáll, amikor az rendelkezésre áll ([9]);

C. mivel az uniós repülőtereken jelentősen nő a késések száma ([10]); mivel jelentős kapacitáshiányt prognosztizálnak (2040-re mintegy 1,5 millió járat esetében), ha nem fogadnak el sürgős korrekciós intézkedéseket ([11]); mivel a közúti torlódások évente mintegy 110 milliárd EUR-ba kerülnek az EU-nak (az EU GDP-jének 1 %-a) ([12]);

D. mivel a nagy sebességű vasút számos előnnyel jár, például csökkenti a halálos kimenetelű balesetek számát, a forgalmi torlódásokat és a kibocsátásokat, valamint pozitív gazdasági hatással jár azáltal, hogy javítja a hozzáférhetőséget, csökkenti az utazási időt és munkalehetőségeket teremt;

E. mivel fontos jogalkotási lépések történtek az egységes európai vasúti térség megvalósítása felé;

F. mivel az ERTMS-hez kapcsolódó pálya menti berendezésekhez és a fedélzeti fejlesztésekhez nyújtott finanszírozás kulcsszerepet játszik a TEN-T egészében a kiépítési arány növelésében, valamint a biztonság és a kölcsönös átjárhatóság növelésében, miközben előmozdítja a valóban interoperábilis európai vasúti térség megvalósítását;

G. mivel a TEN-T megvalósítása – a másodlagos hálózatok fejlesztésére irányuló kapacitás fenntartása mellett – döntő fontosságú a fenntarthatóbb közlekedési módok, különösen a vasút felé történő előrelépés, valamint az uniós városok, régiók, peremterületek és szigetek közötti multimodális összeköttetés fellendítése szempontjából;

H. mivel az uniós tagállamok között közlekedő vonatok esetében továbbra is fennállnak az interoperabilitást érintő technológiai akadályok;

I. mivel az intelligens multimodális jegyértékesítés kulcsfontosságú eszköz a fenntartható vasúti és multimodális közlekedés nagyobb mértékű használatának ösztönzésében; mivel a vasúthálózat és az állomások kulcsszerepet játszhatnak más közlekedési módoknak az első/utolsó kilométer megtételére szolgáló összeköttetésbe történő integrálásában;

J. mivel a vasút 2021-es európai éve lehetőséget kínált arra, hogy a vasút Unió-szerte a személyszállítás gerincévé váljon, jobban szolgálja a polgárokat és javítsa a TEN-T hálózat fejlesztését a tagállamokban;

K. mivel az ifjúság 2022-es európai éve lehetőséget kínál arra, hogy a fiatalokat célzó fellépések révén megerősítsük ezt a lendületet;

L. mivel a városi csomópontok jelenleg nincsenek kellőképp integrálva a jelenlegi TEN-T hálózatba; mivel jelentős számú, az utolsó kilométer megtételére szolgáló infrastruktúra hiányzik az árufuvarozáshoz és az utasokat szolgáló multimodális összeköttetésekhez;

1. üdvözli a Bizottság cselekvési tervét, és támogatja a vasúti közlekedés vonzóbbá, versenyképesebbé és hatékonyabbá tételére irányuló javasolt célokat;

([9]) Európai Bizottság, Mobilitáspolitikai és Közlekedési Főigazgatóság, *EU transport in figures: statistical pocketbook 2021*, (Az EU közlekedése számokban: Statisztikai zsebkönyv 2021.), Kiadóhivatal, 2021.

([10]) https://www.eurocontrol.int/press-release/european-aviation-facing-serious-capacity-challenges-now-and-future

([11]) https://www.eurocontrol.int/sites/default/files/2020-01/eurocontrol-nm-user-forum-2020-airport-perspective-schiphol.pdf

([12]) https://www.eca.europa.eu/lists/ecadocuments/ap19_07/ap_urban_mobility_en.pdf

2022. december 13., kedd

2. üdvözli az e cselekvési terv keretében kitűzött fő célkitűzéseket, különösen a következőket:

a) felismerve, hogy a vasút döntő szerepet játszik az EU-n belüli mobilitás dekarbonizációjában, és kezdeményezéseket téve annak érdekében, hogy az egységes európai vasúti térség a szükséges modális váltás előfeltételévé váljon ([13]);

b) hozzájárulás az egységes európai vasúti térség létrehozásához, amely segíti majd az EU belső piacának javítását, az európai polgárok mobilitási igényeinek kielégítését és az Unió társadalmi-gazdasági kohéziójának előmozdítását;

c) a közlekedési összekapcsoltság javítása egész Európában, beleértve a vidéki területeket, távoli régiókat, szigeteket, hegyvidéki területeket és a ritkábban lakott területeket;

d) a bővítési országokkal és a keleti partnerség országaival, különösen Ukrajnával és Moldovával való összeköttetések megerősítése;

e) a hatékonyság javítása és a magas színvonalú közlekedési szolgáltatások biztosítása, megfelelő szállítási kapacitás biztosításával és az utazási idő megfelelő viteldíjak melletti csökkentésével;

f) tisztességes verseny biztosítása a vasúttársaságok között, valamint a közlekedési módok közötti egyenlő versenyfeltételek és azok egymást kiegészítő jellegének megteremtése;

g) valamennyi különböző közlekedési mód esetében azonos szintű védelem biztosítása és az utasok jogainak további megerősítése, ami növelni fogja a vasút vonzerejét, különösen a fiatalok számára, és egyenlő hozzáférést biztosít mindenki számára az európai akadálymentesítési irányelv teljes körű végrehajtása révén;

h) a vasúti járművezetők és a vasúti személyzet jövőbeli igényeinek megfelelő képzés, továbbképzés, átképzés és tanúsítás biztosítása és előmozdítása;

i) egy a versenyképes távolsági vasúti személyszállítási szolgáltatásokba történő beruházások növelését elősegítő keret létrehozása;

3. üdvözli a határokon átnyúló kísérleti szolgáltatások létrehozását, és kéri a Bizottságot, hogy a lehető leghamarabb határozza meg az a célt szolgáló lehetséges forrásokat, és állapítson meg megfelelő mérföldkövekkel és célkitűzésekkel tagolt egyértelmű időkeretet;

Az uniós vasúti vívmányok jobb végrehajtása és az interoperabilitás felgyorsítása

4. üdvözli a negyedik vasúti csomag és az átjárhatósági műszaki előírások (ÁME) teljes körű végrehajtásának biztosítására irányuló munka felgyorsítását;

5. hangsúlyozza, hogy az ERTMS teljes körű kiépítése – a TEN-T rendeletre irányuló felülvizsgált jogalkotási javaslatban foglalt célok elérése révén – hozzá fog járulni a digitális egységes európai vasúti térség létrehozásához, biztosítva a nagyobb hálózati kapacitás, valamint a biztonságos, védett, gyors és hatékony vasúti közlekedési szolgáltatások további fejlesztését a távolsági és a határokon átnyúló összeköttetések tekintetében;

6. kiemeli, hogy a távolsági vasúti közlekedés fellendítését a különböző régióközi, regionális, városi és városkörnyéki vasúti hálózatokba, valamint más közlekedési módokba és a TEN-T-be való integrálásának kell kísérnie, ezáltal javítva a háztól házig történő mobilitást; kiemeli, hogy ez kulcsfontosságú lesz a vasúti és multimodális személyszállítási szolgáltatások vonzerejének növeléséhez;

7. hangsúlyozza az új vasútvonalak építése felgyorsításának és az infrastrukturális projektek – többek között a szigeteket a szárazfölddel összekötő hidak – megvalósítása további előmozdításának fontosságát a hiányzó összeköttetések megszüntetése és a szigetek tengeri gyorsforgalmi utakkal való integrációjának javítása érdekében;

8. üdvözli a Bizottság arra irányuló javaslatát, hogy a TEN-T rendelet felülvizsgálata során felgyorsítsák az ERTMS Unió-szerte történő kiépítését, ugyanakkor határidőt tűzzenek ki a B. osztályú örökölt rendszerek leszerelésére;

([13]) A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az európai zöld megállapodás (COM(2019)0640).

9. hangsúlyozza, hogy a szabályozás kiszámíthatósága – többek között az átjárhatóságra vonatkozó műszaki előírások tekintetében – kulcsfontosságú a köz- és magánszférabeli érdekelt felek részéről az ERTMS kiépítésére és az interoperabilitásra vonatkozó uniós és nemzeti szintű célkitűzések eléréséhez szükséges beruházások fellendítéséhez;

10. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy biztosítsák a pálya menti rendszerek és a fedélzeti egységek szinkronizált telepítését, valamint az ERTMS jobb irányításának szükségességét annak érdekében, hogy nemzeti és uniós szinten egyaránt biztosítani lehessen e szinkronizált telepítést, többek között az eljárások észszerűsítése és felgyorsítása révén;

11. hangsúlyozza, hogy gyors, elégséges és hatékony finanszírozást és forrásokat kell biztosítani a beruházások támogatásához, amelyeknek az illetékes hatóságokat is be kell vonniuk, és amelyek lehetővé teszik az ERTMS fedélzeti egységeinek és más ÁME-szabványoknak ([14]) a közszolgáltatásokban történő lehető leggyorsabb kiépítését;

12. Üdvözli az Európai Unió Vasúti Ügynökségének (ERA) szerepét, amely az Európai Unió vasúti politikájának egyik pillére; rámutat arra, hogy az ERA-t megfelelő finanszírozásban kell részesíteni annak érdekében, hogy támogatást tudjon nyújtani a TEN-T megvalósításának célkitűzéseihez, különösen a határokon átnyúló szakaszokon;

13. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy tegyenek megfelelő kezdeményezéseket az ERTMS-be való beruházás vonzerejének további növelése érdekében;

14. kéri, hogy törekedjenek az egyes tagállamokban már bevezetett összehangolt menetrendek uniós szintre történő kiterjesztésére annak érdekében, hogy megkönnyítsék valamennyi uniós polgár határokon átnyúló könnyű és zökkenőmentes utazását;

A vasúti személyszállítási infrastruktúra megerősítése

15. úgy véli, hogy a multimodális, gördülékeny TEN-T törzshálózati folyosók 2030-ig történő, időben történő befejezése, ami az első lépés lesz a további hálózati integráció felé, elengedhetetlen, és magában kell foglalnia a szűk keresztmetszetek és a hiányzó összeköttetések megszüntetését, valamint a határokon átnyúló szakaszok befejezését; támogatja a kibővített törzshálózaton belül tervezett, nagy sebességű vasúti összeköttetések 2040-ig történő befejezését; úgy véli, hogy a kiemelt beruházásoknak a távolsági, határokon átnyúló nagy sebességű vasúti összeköttetések fejlesztésére is irányulniuk kell, különösen azokon a területeken, ahol jelenleg nincs nagy sebességű vasúti infrastruktúra; a TEN-T iránymutatások felülvizsgálatával összefüggésben hangsúlyozza annak fontosságát, hogy az uniós fővárosokat megfizethető és hatékony nagy sebességű vasúti szolgáltatásokkal kapcsolják össze, és javítsák az infrastruktúra minőségét; kiemeli, hogy az új nagy sebességű vonalak hatékony eszközt jelentenek a vasúti közlekedés versenyképességének növeléséhez.

16. hangsúlyozza az új infrastruktúra kiépítésének rendkívüli fontosságát a nagy sebességű vasút iránti kereslet kielégítése érdekében; emlékeztet arra, hogy a nagy sebességű vasúti forgalom 2030-ig történő megduplázásához a hálózat jelenlegi 11 526 km-es hosszának legalább 75 %-os növelésére van szükség ([15]);

17. hangsúlyozza a TEN-T, a minőségi vasúti összeköttetések és a multimodális közlekedés szerepét a gazdasági növekedés és az inkluzivitás támogatásában, különösen az elszigetelt régiókban és a jelentős strukturális hátrányban lévő területeken; ezért felhívja a Bizottságot, hogy fogadjon el olyan intézkedéseket és projekteket, amelyek támogatják a helyi fenntartható és vasúti multimodális közlekedés jobb összeköttetését a peremterületeken és a part menti területeken, ahol szűkebb a fejlesztési mozgástér;

18. sajnálja, hogy a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (CEF II) keretében korlátozott uniós finanszírozás áll rendelkezésre, amely a TEN-T törzshálózat befejezéséhez szükséges összes beruházásnak csupán mintegy 5 %-át fedezi ([16]);

([14]) Az átjárhatósági műszaki előírások (ÁME) meghatározzák azokat a műszaki és üzemeltetési szabványokat, amelyek biztosítják az Európai Unió vasúti rendszerének átjárhatóságát. A telematikai alkalmazások (TAP) alrendszerére vonatkozó ÁME a személyszállítási szolgáltatásokra vonatkozó alkalmazásokat érinti, beleértve az utasok számára az utazás előtt és alatt információt nyújtó rendszereket, a helyfoglalási és fizetési rendszereket, a poggyászkezelést, valamint a vonatok közötti és az egyéb közlekedési módokkal való összeköttetések kezelését.

([15]) Európai Vasutak Közössége (CER), tájékoztató: „A TEN-T a modális váltás és az európai zöld megállapodás megvalósítása érdekében”, Brüsszel, 2021. december.

([16]) Ugyanott.

19. hangsúlyozza, hogy javítani kell az uniós alapok felhasználását az Európai Regionális Fejlesztési Alapon (ERFA) és a kohéziós alapokon túl, beleértve az Európai Hálózatfinanszírozási Eszközt, a NextGenerationEU-t, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt, a kohéziós célú és az európai területeknek nyújtott helyreállítási támogatást (REACT-EU) vagy az Európai Beruházási Banktól (EBB) származó finanszírozást a fenntartható és hatékony közlekedési infrastruktúrába, többek között a hiányzó nagy sebességű vasúti összeköttetésekbe történő jelentős, magas színvonalú beruházások biztosítása érdekében.

20. hangsúlyozza, hogy tekintettel arra, hogy jelenleg az uniós határ menti lakosoknak csak 44 %-a fér hozzá vasúti szolgáltatásokhoz ([17]), és gyakran nincsenek megfelelő multimodális közlekedési megoldások, annak érdekében, hogy a TEN-T betölthesse szerepét az EU belső piacán a társadalmi-gazdasági és területi kohézió előmozdításában, intelligens összeköttetésre van szükség a TEN-T törzshálózattal, és fejleszteni kell a különböző nemzeti hálózatok további integrációját, beleértve a vidéki, távoli, szigeti, periférikus és egyéb hátrányos helyzetű területeket is, társadalmi-gazdasági fejlődésük előmozdítása érdekében;

21. hangsúlyozza a nyugat-balkáni régióval, Ukrajnával és Moldovával való, határokon átnyúló vasúti összeköttetések jelentőségét; megjegyzi, hogy az EU külső határain egy hatékony és gyors határátlépési mechanizmus kulcsfontosságú az EU, valamint a bővítési és a keleti partnerség országai közötti zökkenőmentes vasúti személyszállítási összeköttetés biztosításához;

22. üdvözli azokat az ígéretes alternatívákat, amelyeket a hidrogénnel és az akkumulátorral működtetett vonatok kínálnak ott, ahol valamely vasúti szakasz villamosítása nem lehetséges;

23. támogatja, hogy a Bizottság az első/utolsó mérföldes multimodális csomópontok kiépítésére összpontosít a városi csomópontokban, ezáltal erősítve a légi, tengeri és közúti közlekedéssel való vasúti összeköttetést; emlékeztet azonban arra, hogy a kisebb és gyéren lakott városi csomópontoknak hatékony összeköttetéssel kell rendelkezniük az ésszerű távolságra található multimodális csomópontokkal és terminálokkal;

24. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy erősítsék meg a vasútállomások stratégiai szerepét egy integrált és fenntartható mobilitási rendszerben, különösen a kis állomások korszerűsítésének támogatása révén;

25. üdvözli az ERA szerepének megerősítését a vasúti járművek tanúsításában és engedélyezésében a zökkenőmentes és időszerű folyamatok biztosítása érdekében, különösen a határokon átnyúló összeköttetések esetében, valamint a nemzeti szabályok egységesítésében és számuk csökkentésében; ösztönzi továbbá mind az ERA-t, mind a tagállamokat, hogy gyorsítsák fel együttműködésüket a „bárhol üzemeltethető” vasúti járművekre vonatkozó előírásokkal kapcsolatban;

A vasúti járművek megfelelő rendelkezésre állása

26. kéri, hogy a felülvizsgált vasúti iránymutatásokban tisztázzák és egyszerűsítsék a határokon átnyúló szállításhoz és a kapcsolódó szolgáltatási létesítményekhez, valamint a vasúti infrastrukturális szolgáltatásokhoz szükséges interoperábilis vasúti járművek közfinanszírozására vonatkozó állami támogatási szabályokat, beleértve az ilyen járművek finanszírozására rendelkezésre álló eszközöket és a sínpályához kötött járművekről szóló luxemburgi jegyzőkönyv végrehajtását is;

27. felhívja a vasúttársaságokat, hogy tervezzenek be elegendő nagy sebességű vasútijármű-rendelést, összhangban a Bizottság azon céljával, hogy 2040-ig megduplázódjon a nagy sebességű járművek száma; rámutat arra is, hogy az éjszakai vonatok reneszánszának megkönnyítése érdekében az éjszakai vasúti szolgáltatáshoz szükséges vasúti járművek tekintetében időben elvégzett tervezésre van szükség; felhívja továbbá a figyelmet arra, hogy biztosítani kell a vasúti járművek megfelelő rendelkezésre állását a határokon átnyúló regionális vasúti összeköttetések soron következő tervezett visszaállításához;

28. fenntartja, hogy a jobb vágánybiztonsághoz a napi szinten személy- és áruszállításra használt vonatok technológiai és mechanikai biztonságának azonos szintjét kell társítani;

29. ösztönzi a Bizottságot, hogy kinyilvánított szándékaira tekintettel vizsgálja tovább és értékelje egy európai vasútijármű-állomány létrehozásának lehetőségét, és folytassa a megbeszéléseket ennek végrehajtásáról az EBB-vel;

30. hangsúlyozza, hogy egyértelmű követelményekre és átjárhatósági előírásokra, valamint a vasúti járművekbe történő további beruházásokra van szükség;

31. kiemeli, hogy ezek a beruházások különösen fontosak abban az esetben, ha a vasúti járműveket utólag szerelik fel azokkal a többrendszerű alkalmazásokkal, amelyek több országban is lehetővé teszik a határokon átnyúló és nemzetközi üzemelést;

([17]) Medeiros, E. et al., „Boosting cross-border regions through better cross-border transport services. (A határokon átnyúló régiók fellendítése jobb határokon átnyúló közlekedési szolgáltatások révén). The European case,” *Case Studies on Transport Policy*, 9 (2021), 2021. március. (Esettanulmányok a közlekedéspolitikáról).

32. sajnálja, hogy a „bárhol üzemeltethető” vasúti járművekre vonatkozó előírások előkészítése átkerült az ÁME következő felülvizsgálatába, ami hároméves késedelmet okoz; sürgeti a tagállamokat, hogy a „bárhol üzemeltethető” vasúti járművekre vonatkozó előírások kidolgozásának előmozdítása érdekében helyezzék előtérbe az ERA-val való együttműködést;

33. emlékeztet arra, hogy az Európai Beruházási Bank (EBB) által nemrégiben elindított zöld vasúti beruházási platform kulcsfontosságú kezdeményezés a vasúti projektekbe történő állami és magánberuházások támogatása és fellendítése szempontjából; ösztönzi a vasúti társaságokat, a pályahálózat-működtetőket, a közlekedési hatóságokat és más érdekelt feleket, hogy a konkrét piaci igények kielégítése érdekében lépjenek be a platformba;

34. innovatív kezdeményezésekre szólít fel a kis- és középvállalkozások (kkv-k) és a mikrovállalkozások támogatása érdekében; hangsúlyozza a helyi, regionális és nemzeti igények figyelembevételének fontosságát a kkv-k üzleti környezetének megerősítése és ösztönzése, valamint az új uniós szintű iparpolitikával való összekapcsolása érdekében;

35. felhívja a Bizottságot, hogy a vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok jogairól szóló rendeletben előírtaknak megfelelően kövesse nyomon a kerékpárszállító kocsik üzembe helyezését a határokon átnyúló személyszállító vonatokon;

A mozdonyvezetők és a vasúti személyzet képzésének és képesítésének összehangolása a jövőbeli szükségletekkel

36. hangsúlyozza, hogy a vasúti járművezetők tanúsítására vonatkozó harmonizáció hiánya akadályozhatja a tagállamok közötti mobilitásukat és a távolsági személyszállítási szolgáltatások fejlődését, különösen a határokon átnyúló szakaszokon;

37. tudomásul veszi, hogy a nyelvhasználat kérdése fontos tényező a határokon átnyúló szállítás területén dolgozó vasúti járművezetők esetében, és felhívja a Bizottságot, hogy támogassa a digitális nyelvi eszközök fejlesztését, amelyek megfizethető megoldást kínálnak a nyelvi akadályok elhárítására és a meglévő hiányosságok áthidalására;

38. hangsúlyozza továbbá, hogy elő kell mozdítani egy egységes, az egész EU-ra kiterjedő munkanyelvet, nevezetesen az angolt azon vasúti járművezetők számára, akik távolsági és határokon átnyúló vasúti személyszállítási összeköttetéseket üzemeltetnek, és akik nem beszélik az utazás során érintett tagállamok nyelveit;

39. támogatja a vasúti személyzet nyelvi képzését annak biztosítása érdekében, hogy minden utast megfelelően kiszolgálhassanak;

40. hangsúlyozza egy egyértelmű európai készségfejlesztési stratégia fontosságát a határokon átnyúló forgalmat gátló, tartósan fennálló technikai és működési akadályok felszámolása érdekében;

41. hangsúlyozza az új európai iparstratégia jelentőségét a vasúti járművezetők átképzésének és továbbképzésének támogatásában, különösen az új digitális készségek terén; hangsúlyozza továbbá annak fontosságát, hogy biztosítsák a foglalkoztatási rátákat és az esélyegyenlőséget mindenki számára;

42. emlékeztet arra, hogy a vasútbiztonságról szóló (EU) 2016/798 irányelv ([18]) rendelkezik a kísérő személyzet egyedi tanúsításáról; úgy véli, hogy szakképzett személyzetre van szükség nemcsak a vasúti szolgáltatás javítása érdekében, hanem mindenekelőtt a vasúti közlekedés biztonságának minden szempontból történő biztosítása érdekében;

43. további kezdeményezésekre szólít fel a nők vasúti ágazatbeli szakmák választására való ösztönzése érdekében;

44. további kezdeményezéseket szorgalmaz annak érdekében, hogy a fiatalokat és a kkv-k munkavállalóit felvértezzék a megfelelő készségekkel és ismeretekkel;

A hálózatok hatékonyabb kihasználása

45. hangsúlyozza a hálózat jobb kihasználása biztosításának fontosságát, különösen a TEN-T mentén, és intézkedéseket szorgalmaz a zökkenőmentes utasforgalom érdekében, beleértve a nagy sebességű útvonalak mentén kialakított tranzit- és terminálcsomópontokat, valamint az éjszakai vonatok vonzerejének növelését; rámutat arra, hogy ezek a lépések szoros együttműködést igényelnek a vegyes forgalmú vonalakon a személy- és áruszállítási megállapodások kialakítása során a szűk keresztmetszetek és a nyomvonal túlterheltségének megelőzése érdekében, amelyek aláássák az egész hálózat teljesítményét;

([18]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/798 irányelve (2016. május 11.) a vasútbiztonságról (átdolgozás) (HL L 138., 2016.5.26., 102. o.).

46. kiemeli, hogy a kapacitás rendelkezésre állása és a szűk keresztmetszetek hiánya kulcsfontosságú a hatékony hálózathasználat és a vasút modális részesedésének növelése szempontjából;

47. ösztönzi a tagállamokat, hogy biztosítsanak többéves perspektívát infrastruktúrájuk finanszírozásához annak érdekében, hogy lehetővé tegyék az infrastruktúra tervezett és nemzetközileg összehangolt karbantartását és fejlesztését, csökkentsék az ideiglenes kapacitáskorlátozásokat és javítsák a nemzetközi vasút megbízhatóságát.

48. arra ösztönzi a Bizottságot, hogy használja a jelenleg kidolgozás alatt álló „összeköttetési mutatót" a hálózati hatás biztosításához szükséges infrastrukturális beruházások pontos azonosítására;

49. kiemeli a digitalizáció szerepét, valamint a megfelelő kiberbiztonság és a jobb koordináció szükségességét, különösen a határokon átnyúló vasúti forgalom tekintetében; e tekintetben hangsúlyozza, hogy a rendelkezésre álló kapacitás kihasználásának javítása érdekében jobb koordinációra van szükség a kapacitás tagállami hálózatokon belüli kezelése terén; ezért felszólít a kapacitástervezésre és -elosztásra vonatkozó eljárások és kritériumok fokozottabb harmonizálására, valamint a digitális eszközök teljes interoperabilitására; kéri a Bizottságot, hogy fontolja meg koordinációs mechanizmusok létrehozását a határokon átnyúló vasúti forgalomnak a nemzeti közlekedésbe való jobb integrálása, és ezáltal a vasúti kapacitás hatékonyabb kezelése érdekében mind a személy-, mind a tehervonatok esetében;

50. kitart amellett, hogy hatékonyabb határokon átnyúló pályaelosztásra van szükség;

Megfelelő árképzés a pályahasználatra

51. üdvözli a Bizottság következő terveit, miszerint iránymutatásokat tesz közzé a pályahasználati díjak megállapítására vonatkozóan, és ösztönzi a pályahasználati díjak csökkentését a határokon átnyúló szolgáltatások létrehozásakor, valamint azok kiszámításának átláthatóságát;

52. ismételten hangsúlyozza a pályahasználati díjak mint a vasúti piacot befolyásoló döntő tényező fontosságát; felhívja a Bizottságot, hogy a küszöbön álló iránymutatásokban javasoljon ajánlásokat az éjszakai vonatok külön infrastruktúra-használati díjaira vonatkozóan;

53. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy valamennyi szolgáltató számára tisztességes és megfelelő pályahasználati árakat alkalmazzanak, ugyanakkor garantálják a meglévő szolgáltatókkal és az új belépőkkel szembeni egyenlő bánásmódot, és biztosítsák az infrastruktúra-hálózatok megfelelő finanszírozását;

54. hangsúlyozza, hogy a pályahasználati díjak jelentős bevételi forrást jelentenek a pályahálózat-működtetők számára, és emlékeztet arra, hogy a pályahasználati díjak egyik kiszámítása az elegendő infrastruktúra-kapacitás hiánya által okozott szűkösségen alapul ([19]);

Felhasználóbarát jegyértékesítés és a vasúti rendszerhez való hozzáférés

55. elismeri, hogy a távolsági vasúti személyszállítási szolgáltatások vonzóbbá tételéhez a következőkre van szükség:

a) hozzáférhetőbb intelligens jegyértékesítés a multimodális utazástervezés megkönnyítése érdekében: az utasoknak zökkenőmentes felhasználói élményt kell élvezniük vasúti szolgáltatásaik keresése, kiválasztása és megvásárlása során, pártatlan jegyértékesítéssel, ami azt jelenti, hogy valamennyi vasúti társaság jegyét valamennyi jegycsatornán keresztül értékesítik; a gördülékeny jegyértékesítés megvalósítása érdekében fontolóra kell venni és elő kell mozdítani az átszállójegyrendszer alkalmazását, amely már eleve magában foglalja a multimodális jegyértékesítés esetleges bevezetésének lehetőségét;

b) az utasok megfelelő védelme késés vagy elmulasztott csatlakozás esetén: függetlenül attól, hogy átszállójegyet vagy külön jegyeket foglaltak-e, az utasoknak legalább lehetőségük kell legyen az utazás folytatására, ami kulcsfontosságú tényező a közlekedési mód megválasztásában;

56. kéri, hogy a vasúti jegyek egyértelműen adják meg a már nyilvánosan hozzáférhető információkat a lefoglalt utazás szén-dioxid-lábnyomáról (pl. olyan weboldalakon, mint az EcoPassenger) annak érdekében, hogy jól tájékozott mobilitási tervezés révén tovább ösztönözzék a modális váltást;

([19]) Európai Bizottság, Mobilitáspolitikai és Közlekedési Főigazgatóság, Távolsági, határokon átnyúló vasúti személyszállítási szolgáltatások: végleges jelentés, az Európai Unió Kiadóhivatala, 2021.

57. várakozással tekint a multimodális digitális mobilitási szolgáltatásokról szóló, küszöbön álló bizottsági javaslat elé (MDMS), amelynek célja az utazási adatokhoz való hozzáférés, azok rendelkezésre állásának és cseréjének további javítása, valamint a tisztességes kereskedelmi megállapodások megkötésének megkönnyítése, mivel mindkét elv alapvető fontosságú valamennyi piaci szereplő számára; hangsúlyozza, hogy a vasúti társaságok és a menetjegy-értékesítők közötti együttműködésre van szükség a jegyforgalmazás javítása érdekében, tisztességes, észszerű és megkülönböztetésmentes feltételeket teremtve a nyílt szabványokon alapuló, géppel olvasható formátumokon, valamint a szolgáltatás zavaraira és/vagy törlésére vonatkozó egyedi rendelkezéseket tartalmazó alkalmazásprogramozási interfészeken (API-k) keresztül történő adatcseréhez;

58. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy tisztességes, könnyen hozzáférhető, megfizethető és előnyös jegyárakat biztosítsanak az utasok valamennyi kategóriája számára, beleértve a legkiszolgáltatottabbakat is, valamint a platformokhoz és jegyszolgáltatókhoz való hozzáférést, különösen az idősek és a csökkent mozgásképességű személyek számára;

59. hangsúlyozza, hogy a multimodális összeköttetésekhez való könnyebb hozzáférés érdekében átfogó megközelítésre van szükség, egyértelmű végrehajtási mérföldkövekkel, a célnak megfelelő, interoperábilis megoldások alapján;

60. felhívja a Bizottságot, hogy továbbra is kövesse nyomon a vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok jogairól szóló új rendeletnek való megfelelést;

Egyenlő versenyfeltételek a többi közlekedési móddal

61. úgy véli, hogy minden lehetséges módot meg kell vizsgálni a más közlekedési módokéval egyenlő versenyfeltételek biztosítása érdekében; üdvözli a Bizottság bejelentését, miszerint értékelni fogja a nemzetközi vasúti szolgáltatások uniós szintű héamentességét, valamint az állami támogatásokra vonatkozó szabályok felülvizsgálatát és egyszerűsítését;

62. hangsúlyozza, hogy az utasok számára átlátható tájékoztatást kell biztosítani, hogy fenntarthatóbb döntéseket hozhassanak, és hogy a „CountEmission EU” kezdeményezés segíthetne a kibocsátás-összehasonlítás keretének kialakításában;

63. felhívja a tagállamokat, hogy optimalizálják a közpénzek felhasználását a tömegközlekedés – például a vasúti szolgáltatások – javítása érdekében, amelyek nagy utasforgalmat képesek lebonyolítani és kielégíthetik a közlekedés iránti egyre növekvő igényeket;

Közszolgáltatási kötelezettségek a fenntartható, határokon átnyúló és/vagy multimodális közösségi közlekedés előmozdítása érdekében

64. kiemeli, hogy a vasúti közlekedés létfontosságú szerepet játszik abban, hogy a közlekedés még válsághelyzetekben is működőképes maradjon, azáltal, hogy rövid időn belül hatalmas beáramló utasforgalmat bonyolít le;

65. hangsúlyozza, hogy a közszolgáltatási szerződések – a kereskedelmi alapú szolgáltatások megkülönböztetésmentes piaci keretének egyértelmű javítása mellett – kulcsszerepet játszhatnak az európai polgárok számára nyújtott, határokon átnyúló szolgáltatások folytonosságának előmozdításában és az érdekes célállomásokkal, például a turisztikai és történelmi célállomásokkal való összeköttetések javításában azáltal, hogy olyan vasúti szolgáltatásokat nyújtanak, amelyek hozzájárulnak a sűrű, rendszeres, megbízható és minőségi vasúti hálózat fenntartásához, még a kevésbé vonzó célállomásokhoz is;

66. úgy véli, hogy a közszolgáltatási kötelezettségek a továbbfejlesztett és tisztességes piaci keret kiegészítéseként előmozdíthatják a vasút használatát, beleértve a távolsági személyszállítást is, különösen a határokon átnyúló szakaszok, különösen az útvonalak utolsó szakaszán jelentkező piaci hiányosságok esetén, esetleg más nyereséges hálózati szegmensekkel kombinálva;

A fiatalok társadalmi szerepvállalásának ösztönzése

67. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy az ifjúság 2022-es európai évében tartsák fenn a vasút 2021-es európai évének lendületét azáltal, hogy arra ösztönzik a fiatalokat, hogy vonattal utazzanak, és vonzzák őket a vasúti ágazathoz – amely az innováció és digitalizáció miatt szakemberhiánnyal szembesül – a megfelelő bérszintek és munkakörülmények biztosításával;

68. úgy véli, hogy az egységes európai nagy sebességű vasúthálózat fontos az emberek, köztük a fiatalok összekapcsolásához; fenntartja, hogy az oktatáshoz és a munkahelyekhez való hozzáférés javítani fogja a kohéziót Európában;

2022. december 13., kedd

69. üdvözli a Bizottság tervezett kezdeményezéseit, amelyek célja a határokon átnyúló éjszakai vasúti szolgáltatások nyújtásának megkönnyítése, és arra ösztönzi a vasúti társaságokat, hogy teljes mértékben használják ki az éjszakai vonatokban rejlő lehetőségeket;

o

o o

70. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.

2022. december 13., kedd

P9_TA(2022)0438

Digitális szakadék: a digitalizáció miatt kialakuló társadalmi különbségek

Az Európai Parlament 2022. december 13-i állásfoglalása a digitális szakadékról: a digitalizáció által teremtett társadalmi különbségek (2022/2810(RSP))

(2023/C 177/06)

Az Európai Parlament,

— tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés 2. cikkére, 3. cikkének (3) bekezdésére, valamint 6. cikkére,

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 9., 10., 12., 14., 16., 19., 26., 36. cikkére, 67. cikke (4) bekezdésére, 114. cikke (3) bekezdésére, 153. cikkére, 165. cikkére, 169. cikke (1) bekezdésére és 174. cikkére,

— tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára és különösen annak 3., 8., 11., 21., 26., 34., 38. és 52. cikkére,

— tekintettel az emberi jogok európai egyezményére, és különösen annak 14. cikkére,

— tekintettel a szociális jogok európai pillérére, és különösen annak 3., 17. és 20. elvére,

— tekintettel a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) „digitális szakadék” meghatározására, amely a különböző társadalmi-gazdasági szinteken lévő egyének, háztartások, vállalkozások és földrajzi területek közötti szakadékra utal, mind az információs és kommunikációs technológiákhoz (IKT) való hozzáférési lehetőségeik, mind pedig az internetnek a tevékenységek széles körében történő használata tekintetében ([1]),

— tekintettel a digitális egységes piacon a fogyasztói jogok támogatásáról szóló, 2014. november 27-i állásfoglalására ([2]),

— tekintettel a belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló, 2015. november 25-i (EU) 2015/2366 európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([3]) (PSD2),

— tekintettel a közszférabeli szervezetek honlapjainak és mobilalkalmazásainak akadálymentesítéséről szóló, 2016. október 26-i (EU) 2016/2102 európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([4]),

— tekintettel a Bizottság 2017. november 27-i (EU) 2018/389 felhatalmazáson alapuló rendeletére az (EU) 2015/2366 irányelvnek az erős ügyfél-hitelesítésre, valamint a közös és biztonságos nyílt kommunikációs standardokra vonatkozó szabályozástechnikai standardok tekintetében történő kiegészítéséről ([5]),

— tekintettel a termékekre és a szolgáltatásokra vonatkozó akadálymentességi követelményekről szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/882 európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([6]),

— tekintettel az Európai Központi Bank (EKB) euróövezetbeli fogyasztók fizetési fegyelméről szóló 2020. évi tanulmányára (SPACE),

— tekintettel az EKB Gazdasági jelentésének 5/2022. számában megjelent, „Guaranteeing freedom of payment choice: access to cash in the euro area (A fizetés megválasztására vonatkozó szabadság garantálása: készpénzhez való hozzáférés az euróövezetben)” című cikkre,

— tekintettel a „Digitális iránytű 2030-ig: a digitális évtized megvalósításának európai módja” című, 2021. március 9-i bizottsági közleményre (COM(2021)0118),

---

([1]) OECD, „Understanding the Digital Divide (A digitális szakadék megértése)”, 2001.
([2]) HL C 289., 2016.8.9., 65. o.
([3]) HL L 337., 2015.12.23., 35. o.
([4]) HL L 327., 2016.12.2., 1. o.
([5]) HL L 69., 2018.3.13., 23. o.
([6]) HL L 151., 2019.6.7., 70. o.

2022. december 13., kedd

— tekintettel „A digitális évtizedhez vezető út” elnevezésű, 2030-ig szóló szakpolitikai program létrehozásáról szóló, 2021. szeptember 15-i európai parlamenti és tanácsi határozatra irányuló javaslatra (COM(2021)0574),

— tekintettel az Európa jövőjéről szóló, 2022. májusi konferencia végeredményéről szóló jelentésre,

— tekintettel az 1123/2021. számú petícióról a Petíciós Bizottság 2022. május 17-i ülésén folytatott vitára,

— tekintettel „A fogyatékossággal élő személyek petíciók útján történő védelméről: tanulságok” című, 2021. október 7-i állásfoglalására ([7]),

— tekintettel az ENSZ fenntartható fejlődési céljaira, amelyek eléréséhez csökkenteni kell a digitális szakadékot,

— tekintettel eljárási szabályzata 227. cikkének (2) bekezdésére,

A. mivel a Petíciós Bizottsághoz beérkezett egy petíció, amely jogos aggodalomnak adott hangot amiatt, hogy mobiltelefon nélkül lehetetlen hozzáférni alapvető banki szolgáltatásokhoz – például fizetés megerősítése, személyes bankszámla elérése –, annak ellenére, hogy nincs ilyen eszköz birtoklására vonatkozó jogi kötelezettség; mivel szakadék tátong a digitális fizetőeszközöket egyre gyakrabban használó személyek és azok között, akik nem tudják vagy vonakodnak használni azokat; mivel ez a petíció felveti a digitalizáció polgárokra, fogyasztókra és a köz- és magánszolgáltatások felhasználóira gyakorolt hatásának tágabb kérdését;

B. mivel az euróövezetben a készpénz a leggyakrabban használt fizetési eszköz; mivel az EKB legfrissebb adatai szerint az euróövezetben a készpénzkiadó automaták teljes száma 2021-ben 4,2 %-kal, 0,28 millióra csökkent ([8]); mivel ezzel párhuzamosan csökkent az egy főre jutó bankfiókok száma az euróövezetben; mivel 127 milliárd EUR-t különítettek el a digitális vonatkozású reformokra és beruházásokra a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervekben ([9]); mivel a tagállamok a Covid19-világjárvány idején előrelépést értek el a digitalizációra irányuló erőfeszítéseik terén, ugyanakkor továbbra is küzdenek a digitális készségek és a kis- és középvállalkozások digitális átállása terén fennálló hiányosságok csökkentésével;

C. mivel a Petíciós Bizottsághoz beérkezett egy petíció, amely aggodalomnak adott hangot amiatt, hogy a legtöbb szolgáltató csak online és gyakran csak okostelefonokkal kompatibilis csatornákon keresztül teszi elérhetővé az információkat, ami hátrányos helyzetbe hozza az időseket, a fogyatékossággal élőket, az alacsony jövedelműeket, a digitális térben idegenül mozgó személyeket és a korlátozott internet-hozzáféréssel rendelkezőket;

D. mivel bár a digitalizáció és a digitális eszközök megfelelő használata sok gazdasági és társadalmi előnnyel és lehetőséggel jár, számos etikai, jogi és foglalkoztatási kihívás merül fel, amelyek súlyos hátrányokat vagy károkat okozhatnak az egyéneknek és a társadalom egészének; mivel az új technológiákban rejlő lehetőségek ambivalensek, minthogy használatuktól és szabályozásuktól függően vagy elősegíthetik egy befogadóbb társadalom megteremtését és csökkenthetik az egyenlőtlenségeket, vagy felerősíthetik a meglévő egyenlőtlenségeket és a megkülönböztetés új formáit teremthetik;

E. mivel a digitalizáció jelentős hatással van a polgárok, a munkavállalók és a fogyasztók mindennapi társadalmi, gazdasági, politikai és kulturális életére, és a társadalom minden területét érinti; mivel a digitalizáció számos társadalmi különbség gyökere, és új digitális szakadék alakul ki nemcsak a jól összekapcsolt városi területek, valamint a vidéki és távoli területek között, hanem azok között is, akik teljes mértékben ki tudják használni a szolgáltatások széles skáláját kínáló gazdag, hozzáférhető és biztonságos digitális tér előnyeit, és azok között, akik ezt nem tudják megtenni; mivel a digitális fizetések – többek között a kártyák, a digitális pénztárcák és a mobilalkalmazások – egyre elterjedtebb használata azt eredményezi, hogy egyes kiskereskedők már nem fogadják el a készpénzt;

F. mivel a készpénzes tranzakciók csökkenő használata a készpénzinfrastruktúra romlásához vezethet, és ezáltal csökkentheti az emberek készpénzhez való hozzáférését; mivel haladéktalanul orvosolni kell a készpénzhez való hozzáférés hiányosságait, és biztosítani kell a fizetésre vonatkozó választás szabadságát;

([7]) HL C 132., 2022.3.24., 129. o.
([8]) Az EKB 2021. évi statisztikája a nem készpénzes fizetésekről.
([9]) 2022. évi jelentés a digitális gazdaság és társadalom fejlettségét mérő mutatóról (DESI).

G. mivel a technológiai eszközök túlzott használata súlyosbíthatja az olyan mentális és fizikai egészségi jelenségeket, mint az elszigeteltség, a technológia használatával kapcsolatos függőségi problémák, az alváshiány, az érzelmi kimerülés, a szorongás és a kiégés;

H. mivel a digitalizáció hátrányosan érintheti azokat, akik nem rendelkeznek elegendő digitális készségekkel, vagy nem férnek hozzá internetkapcsolathoz vagy digitális eszközökhöz; mivel ez felerősítheti a társadalmi különbségeket azáltal, hogy csökkenti egyes munkavállalók azon lehetőségeit, hogy minőségi foglalkoztatáshoz jussanak; mivel fel kell vetni azt a kérdést, hogy a köz- és magánszolgáltatások digitalizációja milyen negatív hatást gyakorol a munkavállalókra és olyan emberekre, mint például az idősek és a fogyatékossággal élők, az alacsony jövedelműek, a szociálisan hátrányos helyzetű vagy munkanélküli polgárok, a migránsok és menekültek, illetve a vidéki és távoli területeken élők;

I. mivel az EU digitáliskészség-mutatója jelenleg csak 56 %-os; mivel az EU digitális célkitűzései arra irányulnak, hogy ez a készségmutató 2030-ig 80 %-ra emelkedjen ([10]); mivel a világjárvány súlyosbította a meglévő egyenlőtlenségeket, többek között a digitális szakadékot, és szükségessé tette annak biztosítását, hogy minden európai polgár és vállalkozás kihasználhassa a digitális átállás előnyeit a jobb, biztonságosabb és virágzóbb élet érdekében; mivel a világjárvány megmutatta az oktatás terén meglévő digitális szakadék hatásait, mivel egyes tanárok és diákok kiszorultak a körből, mivel nem rendelkeznek a kellő technológiával és digitális készségekkel, valamint nem férnek hozzá az eszközökhöz;

J. mivel becslések szerint az EU-ban mintegy 87 millió ember él valamilyen fogyatékossággal ([11]); mivel az online űrlapok hozzáférhetőségével gyakran nem foglalkoznak, így előfordulhat, hogy a képernyőolvasóra támaszkodó felhasználók még a „küldés” gombot sem tudják észrevenni; mivel biztosítani kell a web-akadálymentesítést annak érdekében, hogy mindenki, többek között a fogyatékossággal élő személyek is érzékelhessék és megérthessék a webtartalmakat, böngészhessenek a tartalmak között, és azokkal interakcióba léphessenek;

K. mivel a személyes adatok, a magánélet és az eszközök hatékony védelme, a hálózatok és az elektronika biztonsága, valamint a polgárok azon benyomása, hogy adataik, magánéletük és eszközeik védettek és biztonságban vannak, alapvető fontosságú a polgárok bizalmának biztosításához és ahhoz, hogy leküzdhessék a digitális szolgáltatások használatától való vonakodásukat;

L. mivel a digitális jogokról és elvekről szóló európai nyilatkozatra irányuló, 2022. január 26-i javaslat (COM(2022)0027) hangsúlyozza, hogy mindenki számára lehetővé kell tenni, hogy objektív, átlátható és megbízható információk alapján ténylegesen megválaszthassa, hogy melyik digitális szolgáltatást használja;

M. mivel az Európa jövőjéről szóló konferencia foglalkozott a digitális oktatás kérdésével, és azt ajánlotta, hogy az EU tegyen erőfeszítéseket annak érdekében, hogy a technológiák hozzáférhetőbbé váljanak az idősebb generáció számára azáltal, hogy programokat és kezdeményezéseket mozdít elő, például a szükségleteikhez igazított órák formájában; mivel az EU-nak garantálnia kell a digitalizáció használatához való jogot azok számára, akik ezt szeretnék, és alternatívákat kell javasolnia azok számára, akik nem;

N. mivel Európában az iskoláskorú gyermekek 5,3 %-a digitális nélkülözésben él, és nagy különbségek figyelhetők meg az uniós országok között ([12]), a legsúlyosabban pedig azok a gyermekek érintettek, akiknek a családja szegénységben vagy súlyos anyagi nélkülözésben él, akik nem engedhetik meg maguknak, hogy számítógéppel és/vagy internetkapcsolattal rendelkezzenek;

1. aggodalmát fejezi ki a digitális szakadék fennmaradása miatt, mivel az távolról sem csökken, és jelentős kihívásokat támaszt az internet és a mobiltelefonok használatának tekintetében, valamint a köz- és magánszolgáltatások kizárólag digitális csatornákon keresztül történő nyújtása tekintetében; emlékeztet arra, hogy a digitalizáció társadalmi-gazdasági különbségeket teremthet az emberek és az országok között, mivel olyan beruházásokat és infrastruktúrát igényel, amelyek nagyon költségesek a kevésbé fejlett régiók és a vidéki területek számára; kéri, hogy alaposan vizsgálják meg az emberek igényeit a digitális fejlődés és az innováció terén – különös tekintettel a kiszolgáltatott csoportok szükségleteire –, annak értékelése érdekében, hogy hogyan használhatnák ki az új technológiák előnyeit; hangsúlyozza, hogy a digitális átállásnak mindenki javát kell szolgálnia;

([10]) A digitális gazdaság és társadalom fejlettségét mérő 2021. évi mutató.

([11]) Eurostat, „Statisztikák a funkcionális és tevékenységi korlátozottságokról”. Lásd még: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Functional_and_activity_limitations_statistics&action=statexp-seat&lang=hu

([12]) DigiGen, „The impact of technological transformations on the Digital Generation” (DigiGen: „A technológiai átalakulás hatása a digitális generációra”), 2021.

2022. december 13., kedd

2. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy sok ember vagy nem használja rendszeresen a digitális szolgáltatásokat, vagy bizonytalannak érzi magát az online tranzakciók lebonyolításával kapcsolatban, mivel ez jelentős negatív hatást gyakorolhat személyes életére, gazdasági és társadalmi helyzetére, valamint alapvető jogaira, többek között személyes adatainak védelmére és egyéb kiberbiztonsági kérdésekre; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy vannak olyan akadályok, amelyek különösen gátolják a kiszolgáltatott polgárokat, az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezőket, az időseket, a fogyatékossággal élő személyeket, a tanulási nehézségekkel küzdőket és az alacsony jövedelműeket abban, hogy teljes mértékben részt vegyenek egy olyan világban, ahol az alapvető szolgáltatások, például a banki vagy adminisztratív szolgáltatások digitálisak, mivel fennáll a társadalomból való kirekesztés és a gazdasági lehetőségek elmulasztásának lehetősége; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy mindenki számára lehetőséget biztosítsanak a digitalizáció által előidézett változásokhoz való alkalmazkodásra, különösen a korai digitális oktatás, az aktualizált digitális oktatási tantervek, az egész életen át tartó tanulás vagy az átképzés és továbbképzés révén, a digitális kirekesztés kezelése, a társadalmi digitális szakadék leküzdése és valamennyi polgár befogadásának lehetővé tétele érdekében;

3. hangsúlyozza, hogy a különböző pénzforgalmi szolgáltatások igénybevétele jelentős eltéréseket mutat az EU-n belül és a tagállamokon belül is; megjegyzi, hogy sok polgár továbbra is a készpénzt veszi igénybe egyedüli fizetési lehetőségként;

4. elismeri, hogy a készpénzmentes fizetések és a pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló második irányelv számos előnnyel járt az egységes piac számára, ideértve a csalás csökkentését, a kisvállalkozások gazdasági hasznát és a termékek szélesebb körének elérhetőségét; felhívja a Bizottságot, hogy a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv alkalmazásának és hatásának átfogó felülvizsgálata során vizsgálja meg, hogy miként lehetne tovább növelni a digitális fizetések biztonságát és küzdeni a fizetési csalások, többek között az online csalások ellen, valamint biztosítani a fogyasztóvédelmet, figyelembe véve a polgárok sajátos igényeit, és garantálva, hogy mindenki választhat a fizetési módok közül; hangsúlyozza a személyes adatok és a magánélet védelmének fontosságát, különösen azok számára, akik nem ismerik az online adatbiztonságot; hangsúlyozza, hogy rendelkezéseket kell bevezetni a digitális fizetési lehetőségekhez szükséges felhasználóbarát szoftverinterfészek, a magas szintű adatvédelmi és adatinteroperabilitási normák, az ügyfelek kényelme és a készpénzhez való tényleges hozzáférés biztosítása érdekében;

5. hangsúlyozza, hogy az uniós szabályozási keretnek biztosítania kell, hogy a digitalizáció emberközpontú legyen, és hogy az alapvető jogokat teljes mértékben tiszteletben tartsák a digitális gazdaságban, különösen a munkavállalók számára;

6. emlékeztet arra, hogy a demokratikus életnek és az online közszolgáltatásoknak inkluzívnak és mindenki számára teljes mértékben hozzáférhetőnek kell lenniük, és hogy a technológiai megkülönböztetés a szegénység és a társadalmi kirekesztés olyan formája, amely megfoszt egyes polgárokat a fejlődéshez és a jólét megteremtéséhez szükséges alapvető erőforrásoktól; hangsúlyozza, hogy mindenkinek részesülnie kell a legmagasabb színvonalú digitális környezet előnyeiből, olyan felhasználóbarát, hatékony és személyre szabott szolgáltatások és eszközök révén, amelyek magas szintű biztonsági és magánélet-védelmi normákat kínálnak, ugyanakkor biztosítékokat nyújtanak a digitális készségek használatát igénylő alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés során felmerülő esetleges megkülönböztetéssel szemben;

7. hangsúlyozza, hogy számos napi szolgáltatásnak nem digitális megoldást kell kínálnia azon polgárok igényeinek kielégítése érdekében, akik nem rendelkeznek az online szolgáltatások használatához szükséges készségekkel vagy ismeretekkel, akik offline kívánnak szolgáltatásokat igénybe venni, vagy akik nem férnek hozzá digitális eszközökhöz és alkalmazásokhoz; e tekintetben ragaszkodik az online és offline világ közötti egyenlő versenyfeltételek fenntartásához; felhívja a közigazgatási szerveket és a vállalatokat, hogy legyenek inkluzívak, és érthető módon alakítsák ki online szolgáltatásaikat, hogy azokhoz életkortól és iskolázottsági szinttől függetlenül hozzá lehessen férni és használni lehessen őket, segítve ezzel a társadalmunkban a technológiához való egyenlőtlen hozzáférés miatt továbbra is fennálló szakadékok megszüntetését;

8. hangsúlyozza, hogy kezelni kell a digitális szakadékot és a kiszolgáltatott társadalmi csoportok pénzügyi kirekesztését annak érdekében, hogy a digitális átállásban senki se maradjon le, különös tekintettel azokra, akik a leginkább ki vannak téve annak a kockázatnak, hogy nem rendelkeznek a köz- és magánszolgáltatások digitalizációjában rejlő lehetőségek lehető legjobban történő kiaknázásához szükséges digitális készségekkel, annak érdekében, hogy valamennyi polgárt be lehessen vonni a digitális társadalomba, függetlenül jövedelmüktől, társadalmi helyzetüktől, földrajzi elhelyezkedésüktől, egészségi állapotuktól vagy életkoruktól; hangsúlyozza, hogy mivel leginkább a legbizonytalanabb helyzetben lévők támaszkodnak adminisztratív eljárásokra pénzügyi jogaik gyakorlása érdekében, több kezdeményezést kell indítani a technológiához, többek között a digitális jártassági programokhoz való hozzáférés megkönnyítése érdekében, és ismételten rámutat az oktatás és a folyamatos tanulás fontosságára a digitális korban szükséges készségek fejlesztése és a digitális kirekesztés elleni küzdelem érdekében;

9. aggodalmát fejezi ki a közszolgáltatások fizikai jelenlétének csökkenése miatt, különösen a vidéki területeken és a városok külvárosaiban; hangsúlyozza annak rendkívüli fontosságát, hogy az online szolgáltatások fejlesztése mellett valamennyi közszolgáltatás számára fizikai létesítményeket tartsanak fenn; kéri, hogy tegyenek lépéseket az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés különleges védelmének előmozdítására mindenki számára, a technológiai ismeretek elégtelensége miatti megkülönböztetés nélkül; olyan emberközpontú ügyfélszolgálati modellt szorgalmaz, amely senkit sem hagy hátra; kiemeli, hogy a közszolgáltatásokhoz digitális formában való hozzáférés tekintetében fontos eltávolodni attól a megközelítéstől, amely szerint az adminisztratív munka egy részét a felhasználóra hárítják, és ez a teherátadás a felelősség átadásával és a felhasználó azon kötelezettségével jár, hogy megtanulja, hogyan használja a digitális technológiát, hogy önálló legyen, és megfeleljen a közigazgatás ideális felhasználóval szembeni elvárásainak;

10. felszólít egy olyan közszolgáltatási modell kidolgozására, amely az egyes felhasználók választási szabadságán alapul abban a tekintetben, hogy milyen módon veszik fel a kapcsolatot a közigazgatással, és hangsúlyozza, hogy intézkedéseket kell hozni a nyilvános helyszínek tervezésének és kiépítésének javítására az akadálymentességgel kapcsolatos problémák leküzdése érdekében, és biztosítani kell a felhasználók számára a szükséges jogi, technikai és adminisztratív támogatást ahhoz, hogy ezeket a helyszíneket önállóan használhassák;

11. elismeri, hogy e közszolgáltatási modell végrehajtásához emberi, technikai és gazdasági erőforrásokra van szükség, és emlékeztet arra, hogy az uniós alapok, különösen a NextGenerationEU forrásai nagy lehetőséget jelenthetnek ehhez az átálláshoz;

12. tudatában van annak, hogy az erős ügyfél-hitelesítés milyen hatással van a mobiltelefonnal nem rendelkező felhasználókra; kéri, hogy ezt a hitelesítést terjesszék ki más eszközökre is, például e-mailre, telefonhívásokra vagy személyes figyelemre a pultnál; sajnálja, hogy a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv nem biztosít közvetlen jogot a fogyasztó számára arra, hogy alternatív hitelesítési módszert kérjenek; felhívja a Bizottságot, hogy a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv rendelkezéseinek értékelése során vegye figyelembe az idősekkel és más kiszolgáltatott csoportokkal szembeni megkülönböztetés kockázatát;

13. hangsúlyozza a közös európai megközelítés fontosságát a digitalizáció etikai vonatkozásai tekintetében; üdvözli a digitális évtizedben érvényre juttatandó digitális jogokról és elvekről szóló, 2022. januári európai nyilatkozattervezetet, és hangsúlyozza, hogy a Bizottságnak és a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a technológiai megoldások tiszteletben tartsák az emberek jogait, és hogy a digitális átállás senkit ne hagyjon hátra, az átfogó cél pedig a digitális szakadék felszámolása;

14. emlékeztet arra, hogy a szociodemográfiai tényezők jelentősen befolyásolják a digitális készségek szintjét, például a fiatal felnőttek, a magas szintű formális oktatásban részt vevő személyek és a felsőoktatási hallgatók több mint kétharmada legalább alapvető digitális készségekkel rendelkeznek; ezzel szemben megjegyzi, hogy az 55–74 évesek, a nyugdíjasok és az inaktívak csupán mintegy egyharmada rendelkezik legalább alapvető digitális készségekkel; megjegyzi továbbá, hogy a vidéki és városi területeken élők digitális készségei közötti szakadék továbbra is jelentős ([13]); megjegyzi, hogy a digitális konnektivitás kulcsfontosságú tényező a sűrűn és ritkán lakott területek közötti digitális szakadék kezelésében és mérséklésében, és felhívja a Bizottságot, hogy a kohéziós politika aktualizálása révén sürgősen foglalkozzon a meglévő digitális szakadékkal;

15. hangsúlyozza a digitális szakadék áthidalásának fontosságát, különösen az alapvető és speciális készségek előmozdítása révén, különös tekintettel a legkiszolgáltatottabb csoportokra, valamint az oktatási és képzési rendszerek fejlesztésére, beleértve az egész életen át tartó tanulást, az átképzést és a továbbképzést; emlékeztet arra, hogy nem mindenki válhat digitálisan műveltté, és hangsúlyozza, hogy nem szabad megkülönböztetést tenni az emberek digitális készségei alapján; megismétli, hogy a digitális hatékonyság elve nem indokolhatja az embereknek az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférésből való kizárását;

16. erőfeszítéseket kér annak biztosítása érdekében, hogy a digitális átállás mindenki számára új digitális jogokat garantáljon, abból az igényből fakadóan, hogy minden térségben hozzáférjenek a digitális médiához a térségek, a különböző térségekben élő, különböző hátterű és életkorú emberek közötti digitális szakadék elkerülése érdekében, különös tekintettel a nemek közötti szakadékra és az idősek szükségleteire, akik a fiatalokkal ellentétben gyakran kevésbé ismerik az új technológiák használatát;

([13]) „A digitális gazdaság és társadalom fejlettségét mérő 2022. évi mutató (DESI):humán tőke”.

17. úgy véli, hogy az új technológiák hozzájárulhatnak a valamilyen fogyatékossággal élő mintegy 87 millió európait érintő digitális szakadék megszüntetéséhez a gazdaságba való befogadásuk és az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférésük támogatása érdekében; meggyőződése, hogy a digitális technológiák használata csökkentheti azokat az akadályokat, amelyekkel a fogyatékossággal élő személyek a munkaerőpiacra való belépés során szembesülnek, mint például a munkafeladatok elvégzése, a kommunikáció, a kölcsönhatások vagy a rugalmasság;

18. megjegyzi, hogy a digitális szakadék jelentős következményekkel jár a bevándorlókra nézve, mivel a hátrányos megkülönböztetés fokozódhat, ha az online köz- és magánszolgáltatásokhoz és a digitális médiához való hozzáférés hiányos vagy elégtelen ([14]);

19. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, valamint a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.

([14]) „Divides – Impact of the digital divide on the foreign population" (A digitális szakadék hatása a külföldi lakosságra), 2018.

2022. december 14., szerda

P9_TA(2022)0442

Éves végrehajtási jelentés az EU és Grúzia közötti társulási megállapodásról

Az Európai Parlament 2022. december 14-i állásfoglalása az EU és Grúzia közötti társulási megállapodás végrehajtásáról (2021/2236(INI))

(2023/C 177/07)

Az Európai Parlament,

— tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés 8. cikkére és V. címére, különösen 21., 22., 36. és 37. cikkére, valamint az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) ötödik részére,

— tekintettel az egyrészről az Európai Unió, az Európai Atomenergia-közösség és tagállamaik, másrészről Georgia közötti társulási megállapodásra ([1]), amely 2016. július 1-jén lépett teljes mértékben hatályba,

— tekintettel a Bizottság 2022. június 17-i, Grúzia európai uniós tagságra irányuló kérelméről szóló véleményére (COM(2022)0405),

— tekintettel az Európai Tanács 2022. június 23-24-i, Ukrajna, a Moldovai Köztársaság és Grúzia tagsági kérelméről szóló következtetéseire,

— tekintettel a Grúziáról szóló korábbi állásfoglalásaira,

— tekintettel a Tanácshoz és a Bizottság alelnökéhez/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjéhez intézett 2022. június 8-i ajánlására az EU kül-, biztonság- és védelempolitikájáról az Ukrajna elleni orosz támadó háború megindítását követően ([2]),

— tekintettel a georgiai politikai erők között 2021. április 19-én az Európai Tanács elnöke közvetítésével létrejött megállapodásra,

— tekintettel a társulási menetrend Grúzia általi végrehajtásáról szóló, 2022. augusztus 10-i jelentésre (SWD(2022)0215),

— tekintettel az Európai Unió és Grúzia 2021–2027 közötti időszakra szóló, 2022. augusztus 16-án elfogadott társulási menetrendjére ([3]),

— tekintettel az EU–Grúzia Társulási Tanács 2022. szeptember 6-i hetedik ülésének eredményére,

— tekintettel a „Helyreállítás, reziliencia és reform: a keleti partnerség 2020 utáni időszakra vonatkozó prioritásai” (SWD(2021)0186) című, 2021. július 2-i dokumentum I. mellékletében meghatározott, a keleti partnerségre vonatkozó gazdaságélénkítési és beruházási tervre,

— tekintettel a Riporterek Határok Nélkül által közzétett 2022. évi sajtószabadság-indexre,

— tekintettel az Európa Tanács Velencei Bizottságának a büntetőeljárási törvénykönyv grúz parlament által 2022. június 7-én elfogadott módosításairól szóló, 2022. augusztus 26-i sürgős véleményére, a rendes bíróságokról szóló sarkalatos törvény 2021. decemberi módosításairól szóló, 2022. június 20-i véleményére, a rendes bíróságokról szóló sarkalatos törvény módosításairól szóló, 2021. július 2-i sürgős véleményére, a választási törvénykönyv módosított módosítástervezetéről szóló, 2022. július 5-i sürgős közös véleményére, a rendes bíróságokról szóló sarkalatos törvényt módosító ökológiai törvény tervezetéről szóló, 2020. október 8-i véleményére, valamint a Legfelsőbb Bíróság bíráinak kiválasztásáról és kinevezéséről szóló, 2019. április 16-i sürgős véleményére,

([1]) HL L 261., 2014.8.30., 4. o.
([2]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2022)0235.
([3]) HL L 218., 2022.8.23., 40. o.

2022. december 14., szerda

— tekintettel az EBESZ Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatalának (ODIHR) a grúz Állami Felügyelői Szolgálatra vonatkozó jogszabály módosításáról szóló, 2022. február 18-i véleményére és a grúziai Legfelsőbb Bíróság bíráinak kiválasztásáról és kinevezéséről szóló, 2021. augusztus 23-i végleges jelentésére,

— tekintettel eljárási szabályzatának 54. cikkére, valamint eljárási szabályzata 1. cikke (1) bekezdésének e) pontjára és 3. mellékletére, valamint az Elnökök Értekezlete 2002. december 12-i ülésén hozott, a saját kezdeményezésű jelentések engedélyezésére vonatkozó eljárásról szóló határozatára,

— tekintettel a Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság véleményére,

— tekintettel a Külügyi Bizottság jelentésére (A9-0274/2022),

A. mivel Grúzia 2022. március 3-án – Grúzia európai törekvéseinek a közvélemény általi erőteljes és kitartó támogatása mellett, valamint Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborújából eredő új geopolitikai helyzettel összefüggésben – benyújtotta az uniós tagság iránti kérelmét;

B. mivel az Európai Tanács 2022. június 23–24-i következtetéseiben elismerte Grúzia európai integrációjának lehetőségét, és kifejezte, hogy kész tagjelölt ország státuszt adni a számára, mihelyt a Grúzia kérelméről szóló bizottsági véleményben meghatározott, prioritást élvező kérdések megoldódnak;

C. mivel Grúzia szuverenitását és területi integritását, valamint az Unió közvetítésével létrejött 2008. augusztus 12-i tűzszüneti megállapodást megsértve az Oroszországi Föderáció továbbra is jogellenes megszállás alatt tartja Abházia és Csinvali/Dél-Oszétia grúz területeit;

D. mivel az Oroszországi Föderáció és megszálló rendszerei szándékosan akadályozzák az Abházia és Csinvali/Dél-Oszétia grúz területeiről etnikai tisztogatás következtében erőszakkal kiutasított belső menekültek és menekültek biztonságos és méltóságteljes visszatérését;

E. mivel az Oroszországi Föderáció folytatja Grúzia megszállt területeinek „lopakodó” annektálását, többek között azáltal, hogy a Csinvali régióban népszavazást kíván tartani az Oroszországhoz való „csatlakozásról”, a „Picunda” ingatlankomplexumnak és a környező területnek az Oroszországi Föderáció részére történő átadásáról, valamint Abházia és Csinvali/Dél-Oszétia grúz régióinak az Oroszországi Föderáció katonai, gazdasági, igazságszolgáltatási, szociális és egyéb ágazataiba történő további integrálásáról;

F. mivel a folyamatosan zajló etnikai tisztogatás, hátrányos megkülönböztetés, valamint a Grúzia Oroszország által megszállt területein élő grúzok emberi jogainak egyéb módokon történő súlyos megsértése, a szögesdrót kerítések és más mesterséges akadályok építése, a megszállt övezetek határa mentén található úgynevezett átkelőhelyek hosszas zárva tartása, illetve a grúz állampolgárok orosz megszálló erők általi jogellenes fogva tartása és elrablása destabilizálja a helyzetet az egész országban;

G. mivel Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborújának kezdete óta oroszok ezrei érkeztek Grúziába a nyugati szankciók és a Putyin által elrendelt mozgósítás elől, csakúgy, mint számos belarusz, köztük olyanok, akik üldöztetés elől menekülnek;

H. mivel Oroszország továbbra is dezinformációt, kibertámadásokat és más hibrid módszereket alkalmaz Grúzia társadalmi és intézményi rezilienciájának aláásására;

I. mivel Grúzia továbbra is részt vesz a közös biztonság- és védelempolitika (KBVP) keretében végrehajtott polgári és katonai válságkezelési műveletekben, és 32 csapattal támogatja az Unió közép-afrikai köztársasági katonai kiképzési misszióját, valamint egy tiszttel az Unió mali kiképzési misszióját;

J. mivel Miheil Szaakasvili volt grúz elnök, akinek egészségi állapota a közelmúltbeli jelentések szerint továbbra is romlik, továbbra sem kap megfelelő ellátást, és félő, hogy élete veszélyben van;

K. mivel Dr. David E. Smith, M. D. & Associates toxikológiai jelentése arra a következtetésre jutott, hogy a Miheil Szaakasvilitől származó haj- és körömminták vizsgálata nehézfémek és egyéb anyagok, többek között higany és arzén jelenlétét tárta fel, és hogy számos, Miheil Szaakasvilin megfigyelhető patológiai tünet nehézfémmérgezés eredménye, ami hozzájárult egészségének gyors romlásához;

L. mivel Grúzia és az EU a 2016. július 1-je óta hatályos társulási megállapodásban kötelezettséget vállalt arra, hogy a demokrácia, a jogállamiság, a jó kormányzás, az emberi jogok és az alapvető szabadságok közös értékei és elvei alapján előmozdítják a politikai társulást és a gazdasági integrációt;

M. mivel Grúzia továbbra is haladást mutat a társulási megállapodás és a mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi térség (DCFTA) végrehajtása terén, és folytatja igazodását az uniós vívmányokhoz és normákhoz; mivel bár az EU Grúzia kulcsfontosságú kereskedelmi partnere, az együttműködésben rejlő lehetőségeket még nem aknázták ki teljes mértékben;

N. mivel számos kulcsfontosságú jogszabályt, többek között az igazságszolgáltatás működéséről és a kulcsfontosságú kinevezési eljárásokról, a megfigyelésre vonatkozó eljárásokról, valamint az Állami Ellenőri Szolgálat feloszlatásáról szóló törvényeket a grúz parlament a szükséges konzultációk vagy az EU vagy az Európa Tanács normáinak való megfelelés elemzése nélkül, sietve fogadott el, amint azt a társulási menetrend Grúzia általi végrehajtásáról szóló, 2022. évi bizottsági jelentés is megállapítja;

O. mivel az Európai Tanács elnökének közvetítésével létrejött, 2021. április 19-i megállapodás hangsúlyozta, hogy az igazságszolgáltatási rendszer függetlenségének, átláthatóságának és elszámoltathatóságának növelése érdekében igazságügyi reform révén kell kezelni az átpolitizáltnak érzékelt igazságszolgáltatást;

P. mivel a jelenlegi kormányt bírálókat célzó szelektív nyomozások és büntetőeljárások aláássák a közvéleménynek nemcsak az igazságügyi intézményekbe, hanem a grúz hatóságokba vetett bizalmát is;

Q. mivel a véleménynyilvánítás szabadságának, a tömegtájékoztatás szabadságának és az újságírók biztonságának – a működő demokrácia sarokköveinek – helyzete továbbra is romlik, és a 180 országot vizsgáló sajtószabadság-indexben Grúzia a 60. helyről 2022-ben a 89. helyre esett vissza; mivel a közvélemény médiába vetett bizalma Grúziában rendkívül alacsony;

R. mivel Nika Gvaramiát, a Mtavari televíziós csatorna igazgatóját pénzmosás, vesztegetés és okmányhamisítás kétes vádjával három és fél év börtönbüntetésre ítélték;

S. mivel a grúz médiában és közösségi hálózatokban az utóbbi időben jelentősen nőtt a nyugatellenes propaganda és dezinformáció; mivel a kormányzó párt tagjai továbbra is polarizáló és ellenséges nyelvezetet használnak, amikor az európai intézményekre és képviselőikre utalnak;

T. mivel a nemek közötti egyenlőség továbbra is kihívást jelent, amint azt az is mutatja, hogy a Világgazdasági Fórum nemek közötti szakadékra vonatkozó globális mutatójában Grúzia 2021-ben 154 ország közül a 49. helyről 2022-ben 146 ország közül az 55. helyre esett vissza, ami azt jelzi, hogy romlik a helyzet az iskolázottság, az egészség és a túlélés, valamint a politikai szerepvállalás terén; mivel a nemi alapú és kapcsolati erőszak, valamint az LMBTQI+-személyekkel szembeni megkülönböztetés továbbra is aggodalomra ad okot;

1. üdvözli az Európai Tanács azon döntését, hogy elismeri Grúzia európai integrációjának lehetőségét annak nemzetközileg elismert határain belül; véleménye szerint e döntés határozott jele annak, hogy a grúz nép európai integrációs törekvései az EU részéről politikai támogatásban részesülnek, ezért sürgeti Grúziát, hogy ragadja meg ezt a történelmi lehetőséget; ismételten kifejezésre juttatja, hogy Grúzia csak akkor nyerheti el a tagjelölt státuszt, ha sikeresen eleget tesz a Bizottság által a Grúzia európai uniós tagsága iránti kérelemről szóló véleményében megjelölt és az Európai Tanács által jóváhagyott 12 kulcsfontosságú prioritásnak;

2. felhívja a grúz hatóságokat, hogy tartsák fenn a demokrácia, a jogállamiság, az emberi jogok és az alapvető szabadságok legmagasabb szintű normáit, és elkötelezetten tegyenek eleget a Bizottság véleményében meghatározott és a 2021. április 19-én kötött megállapodást tükröző reformprioritásoknak annak érdekében, hogy egyértelműen kifejezésre juttassák politikai elkötelezettségüket a nemzet ambiciózus európai integrációs törekvéseinek végrehajtása mellett, amint azt a Grúzia által 2022. március 3-án benyújtott, uniós tagság iránti kérelem kifejezésre juttatta; üdvözli a Grúzia által az e prioritások kezelését célzó munkafolyamat elindítása érdekében tett azonnali lépéseket, és arra ösztönzi a grúz hatóságokat, hogy inkluzív és átlátható módon vezessék ezt a folyamatot; felszólít minden grúz politikai erőt, hogy építő módon vegyenek részt ezen erőfeszítésekben, és járuljanak hozzá azokhoz, és felszólítja a grúz hatóságokat, hogy vegyék figyelembe a civil társadalmi szervezetek által benyújtott javaslatokat annak érdekében, hogy minden szinten biztosítsák a civil társadalom érdemi bevonását a döntéshozatali folyamatokba, különösen e fontos reformok tekintetében; hangsúlyozza, hogy Grúzia uniós csatlakozási kérelmét továbbra is a saját érdemei és az uniós tagság koppenhágai kritériumainak teljesítésében, különösen a demokratikus reformok tekintetében elért sikere alapján fogják értékelni;

3. ösztönzi Grúziát, hogy folytassa megerősített együttműködését Ukrajnával és a Moldovai Köztársasággal a kormányzás minden szintjén, osszák meg egymással a jövőbeli csatlakozási folyamat uniós tagsági kritériumainak teljesítésével kapcsolatos bevált gyakorlatokat, és fokozza a regionális együttműködést a keleti partnerségben;

2022. december 14., szerda

Területi integritás és biztonság

4. hangsúlyozza, hogy Oroszország Ukrajna elleni támadó háborújával szemben a nemzetközi közösségnek egységesnek és szolidárisnak kell lennie, mivel ez döntő fontosságú lesz Grúzia területi integritásának helyreállítása szempontjából is, amelyet a nemzetközi közösség 2008-ban nem védett meg kellő erővel; üdvözli a grúz társadalom Ukrajnát támogató, határozott válaszát; tisztelettel adózik az Ukrajnában harcoló grúziai légió katonái előtt, akik 2014 óta harcolnak az orosz agresszor ellen; felhívja a grúz hatóságokat, hogy az ország európai törekvéseivel összhangban igazodjanak a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének az EU nevében tett vonatkozó nyilatkozataihoz és a tanácsi határozatokhoz; felhívja a hatóságokat, hogy igazodjanak az uniós szankciókhoz, és biztosítsák, hogy az Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborújával kapcsolatos nemzetközi szankciókat ne lehessen Grúzián keresztül kijátszani;

5. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy egyes jelentések szerint bizonyos orosz személyek és szervezetek állítólag Grúziát használják a nyugati szankciók megkerülésére; felhívja az uniós intézményeket, hogy vizsgálják meg alaposabban ezeket az állításokat, különösen a Bidzina Ivanisvili Oroszországhoz fűződő kapcsolatairól szóló különböző jelentéseket, köztük az ukrán korrupciómegelőzési hivatal egyik jelentését; kéri, hogy amennyiben ezek az állítások megerősítést nyernek, vezessenek be személyes szankciókat vele és legközelebbi munkatársaival szemben; emlékeztet arra, hogy Ivanisvili családjának tagjait és a vele közeli kapcsolatban álló személyeket Ukrajna szankciókkal sújtotta a Kremlhez fűződő kapcsolataik miatt, amelyek magyarázzák a jelenlegi grúz kormány Oroszországgal szembeni ellentmondásos álláspontját; e tekintetben üdvözli az Oroszországgal szembeni szankciók nyolcadik csomagjának elfogadását, amely magában foglal egy új jegyzékbe vételi kritériumot, amely alapján az EU-nak lehetősége nyílik szankcionálni azokat a személyeket is, akik elősegítik a szankciók kijátszására vonatkozó tilalom megsértését;

6. megismétli, hogy állhatatosan támogatja Ukrajna szuverenitását és nemzetközileg elismert határain belüli területi integritását; felszólít a konfliktus tárgyalásos úton történő békés rendezését és a grúz területek orosz megszállásának megszüntetését célzó erőfeszítések folytatására; miközben elismeri a kihívást jelentő körülményeket, arra ösztönzi Grúziát, hogy a bizalomépítés és a fenntartható konfliktusmegoldás érdekében folytassa a konstruktív párbeszédet az abháziai és dél-oszétiai grúz régiók lakosságával; felhívja az Uniót, hogy folytassa szerepvállalását az Oroszország és Grúzia közötti konfliktus békés megoldása érdekében, hatékonyan felhasználva az összes rendelkezésre álló eszközt, beleértve a dél-kaukázusi és a grúziai válság ügyével megbízott különleges képviselőt, a genfi nemzetközi tárgyalásokat, az incidensek megelőzésére és a reagálásra szolgáló mechanizmusokat, a grúziai európai uniós megfigyelő missziót, valamint az el nem ismerési és közeledési politikát; üdvözli az EU grúziai megfigyelő missziója megbízatásának 2024. december 14-ig történő meghosszabbítását, amely lehetővé teszi számára, hogy továbbra is ellássa a helyzet stabilizálására és normalizálására, valamint az egyre feszültebb biztonsági környezetben a konfliktusban részt vevő felek közötti bizalomépítésre irányuló feladatait;

7. határozottan elítéli, hogy az Oroszországi Föderáció jogellenesen megszállta Abházia és Csinvali/Dél-Oszétia grúz régióit, valamint az e területeken folytatódó jogellenes „határosítási” tevékenységeket; aggodalmát fejezi ki a Grúzia megszállt területein uralkodó súlyos biztonsági, humanitárius és emberi jogi helyzet miatt, és határozottan elítéli a grúz etnikumú lakosok hátrányos megkülönböztetését Gali és Ahalgori körzetekben, az anyanyelvükön történő oktatáshoz való joguk megsértését, a jogellenes fogva tartásokat, emberrablásokat és a szabad mozgás korlátozását a közigazgatási határvonal mentén, valamint a Grúzia megszállt területeiről erőszakkal, többek között etnikai tisztogatások következtében kiutasított belső menekültek és menekültek arra irányuló jogának megsértését, hogy biztonságban és méltóságban visszatérhessenek otthonaikba; hangsúlyozza az emberek közötti kapcsolatok és a bizalomépítő intézkedések fontosságát a konfliktus által megosztott közösségek között;

8. felszólítja az Oroszországi Föderációt, hogy tegyen eleget az Unió közvetítésével létrejött 2008. augusztus 12-i tűzszüneti megállapodás szerinti nemzetközi kötelezettségeinek, nevezetesen annak a kötelezettségének, hogy teljes katonai és biztonsági személyzetét vonja ki Grúzia megszállt területeiről, és tegye lehetővé az ottani nemzetközi biztonsági mechanizmusok létrehozását annak érdekében, hogy az európai uniós megfigyelő misszió – megbízatásának megfelelően – akadálytalanul beléphessen Grúzia egész területére;

9. hangsúlyozza Grúziának az EU megbízható biztonsági partnereként betöltött szerepét az uniós KBVP-műveletekhez való jelentős hozzájárulása révén; felszólítja a Tanácsot és az Európai Külügyi Szolgálatot, hogy tartsa fenn kapcsolatait Grúziával a KBVP területén, különös tekintettel Grúzia ahhoz fűződő érdekére, hogy állandó strukturált együttműködési projektekben vegyen részt, és együttműködést alakítson ki az érintett uniós ügynökségekkel;

10. felszólít a Grúziának biztosított fokozott segítségnyújtásra és megerősített partnerségre a biztonság és a védelem területén, az EU stratégiai iránytűjében foglaltaknak megfelelően, többek között az Európai Békekereten keresztül; üdvözli az EU elkötelezettségét és eltökéltségét amellett, hogy támogassa Grúziát a hibrid fenyegetések elleni küzdelemben, és üdvözli annak elismerését, hogy a fekete-tengeri tengerhajózási biztonság kulcsfontosságú az Unió biztonsága szempontjából;

Politikai párbeszéd és választások

11. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a mély polarizáció továbbra is Grúzia politikai környezetének meghatározó jellemzője; felszólítja az összes politikai érdekelt felet, hogy tartózkodjanak a megosztó és agresszív hangvételű retorikától, a Grúzia uniós tagságára vonatkozó közös törekvés veszélyeztetésének elkerülése érdekében ambiciózus demokratikus, igazságügyi és korrupcióellenes reformok végrehajtása révén egyesítsék erőiket; hangsúlyozza, hogy ki kell építeni és növelni kell a bizalmat valamennyi politikai és intézményi érdekelt fél között, valamint közöttük és a grúz nép között; hangsúlyozza azonban, hogy az eszközök többsége a kormányzó párt kezében van, és ő viseli a fő felelősséget ennek megvalósításáért; megismétli, hogy a 2021. április 19-i, az EU közvetítésével létrejött megállapodás alapvető rendelkezései továbbra is utat mutatnak a demokrácia és a jogállamiság megerősítése, valamint a polarizáció csökkentése felé Grúziában, és ezért tükröződnek a 2021–2027-es időszakra vonatkozó EU–Grúzia társulási menetrendben; sajnálatát fejezi ki a kormányzó Grúz Álom párt azon döntése miatt, hogy eláll az április 19-i megállapodástól, és felszólítja az összes politikai erőt, hogy tartsák tiszteletben a megállapodás keretében vállalt kötelezettségeket; megjegyzi, hogy a bíróság azon döntése, hogy elítéli a Lelo Grúziáért politikai párt vezetőit, Mamuka Hazaradzét és Badri Dzsaparidzét, és az, hogy a bíróság ítéletét arra használják, hogy megfosszák Dzsaparidzét parlamenti mandátumától, egyértelműen bizonyítja, hogy politikailag motivált ítélet született; hangsúlyozza, hogy politikai vezetők további elítélése ellentmond a polarizáció csökkentésére irányuló kinyilvánított szándéknak;

12. felszólítja a grúz politikai vezetőket, hogy hagyjanak fel az európai parlamenti képviselők és az euroatlanti partnerek, például az EU vagy az USA más képviselői elleni agresszív szóbeli támadásokkal, valamint azzal az alaptalan és káros retorikával, miszerint a nemzetközi partnerek állítólag „bele akarják sodorni Grúziát a háborúba”; aggodalommal állapítja meg, hogy Grúziában egyre nő a nyugatellenes propaganda, dezinformáció és a retorika, ami ellentmond az ország euroatlanti integrációja iránti töretlen és rendkívül magas társadalmi támogatottságnak;

13. felhívja a grúz hatóságokat, hogy a 2024-es parlamenti választásokig fejezzék be az ország választási reformját – az EBESZ/ODIHR ajánlásaival összhangban –, és orvosolják a választási kampányok és a választások lebonyolítása terén fennálló hiányosságokat, különös tekintettel a tisztviselők és a választásokon induló ellenfelek által a szavazókra és a jelöltekre gyakorolt nyomásra, valamint az állítólagos megfélemlítésre, kényszerítésre és szavazatvásárlásra, továbbá az adminisztratív erőforrásokkal a választási folyamat során való visszaélésre; üdvözli, hogy a grúz hatóságok véleményezésre benyújtották a választási törvény módosításainak tervezetét az EBESZ/ODIHR és a Velencei Bizottság részére, és felhívja a hatóságokat, hogy a módosítástervezetek elfogadása előtt maradéktalanul hajtsák végre az e szervektől érkező ajánlásokat; ösztönzi a grúz hatóságokat, hogy foglalkozzanak a külföldön élő grúz állampolgárok szavazati jogának kérdésével; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a Nemzetközi Társaság a Tisztességes Választásokért és a Demokráciáért elnevezésű szervezetet kizárták a választási reformmal foglalkozó parlamenti munkacsoportból, és kéri, hogy vonják be a folyamatba; emlékezteti a grúz hatóságokat a parlamenti választásokra vonatkozó választási küszöb csökkentésére vonatkozó kötelezettségvállalásukra;

14. hangsúlyozza, hogy meg kell szüntetni a magánérdekű felek túlzott befolyását a gazdasági, politikai és közéletre, ami a Bizottság által megjelölt, a tagjelölt státusz megadása előtt kezelendő prioritások egyike; javasolja az egyéni érdekeknek, különösen Bidzina Ivanisvili oligarcha és volt miniszterelnök túlzott befolyásának rendszerszintű kezelését az ország politikai, gazdasági és közéletének különböző területein végrehajtott strukturális és szabályozási reformok révén; ismételten felszólítja a Tanácsot és a demokratikus partnereket, hogy hozzanak megfelelő intézkedéseket, többek között Ivanisvilire és mindazokra a személyekre vonatkozó személyes szankciók kiszabását, akik lehetővé teszik a demokratikus politikai folyamat romlását, és felelősek érte;

15. üdvözli a Velencei Bizottsággal az oligarchiarendszer felszámolásáról szóló közelmúltbeli törvénytervezetről folytatott konzultációt; sürgeti a grúz parlamentet, hogy kellően vegye figyelembe a Velencei Bizottság majdani véleményét, és biztosítsa, hogy az ezzel kapcsolatos törvénytervezetek összhangban legyenek a Velencei Bizottság ajánlásaival azok elfogadásakor, és hogy e törvények azon a célkitűzésen alapuljanak, hogy rendszerszintű megközelítés révén szüntessék meg az egyéni érdekek gazdasági, politikai és közéletre gyakorolt túlzott befolyását;

16. súlyos aggodalmának ad hangot Dr David E. Smith orvos és társai által készített toxikológiai jelentés miatt, amely arra a következtetésre jutott, hogy számos, Miheil Szaakasvilin megfigyelhető patológiai tünet nehézfémmérgezés eredménye, ami hozzájárult egészségének gyors romlásához; megismétli, hogy a grúz kormány teljes felelősséggel tartozik a volt elnök egészségéért és jólétéért, és felelősségre kell vonni, ha bármi történik vele; felkéri Grúzia elnökét, hogy éljen alkotmányos előjogaival e kérdés megoldása érdekében; felhívja a Bizottság alelnökét/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjét, hogy aktívan vegyen részt a volt elnök szabadon bocsátásának biztosításában; ismételten felszólítja a grúz hatóságokat, hogy engedjék szabadon Miheil Szaakasvili volt elnököt, és tegyék lehetővé számára, hogy humanitárius okokból és a politikai polarizáció csökkentésének eszközeként megfelelő orvosi ellátást kapjon külföldön Grúzia büntetőeljárási törvénykönyvének 283. cikke értelmében;

2022. december 14., szerda

Jogállamiság, jó kormányzás és a tömegtájékoztatás szabadsága

17. hangsúlyozza, hogy ambiciózus, tényleges és alapos igazságügyi reformot kell végrehajtani, a 2021 utáni időszakra vonatkozó átlátható és hatékony igazságügyi reformstratégia és cselekvési terv alapján és széles körű, inkluzív és pártok közötti konzultációs folyamat révén; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az igazságszolgáltatás reformja megrekedt, sőt számos kulcsfontosságú területen visszalépés tapasztalható; felhívja a hatóságokat, hogy orvosolják a bírák minden szinten és különösen a legfelsőbb bíróságba történő, valamint a legfőbb ügyész kiválasztása és kinevezése tekintetében a Velencei Bizottság által feltárt hiányosságokat, ezen eljárásokat maradéktalanul összhangba állítva az európai normákkal; üdvözli a legfőbb ügyész kinevezésének a Velencei Bizottság ajánlásaival való összehangolására irányuló lépéseket; felszólít a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács alapos reformjára, amelyet még üres posztjai betöltése előtt végre kell hajtani, és ennek folyamatának átláthatónak, érdemeken alapulónak és az európai normákkal összhangban állónak kell lennie; hangsúlyozza e tekintetben a 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó, kölcsönösen elfogadott EU–Grúzia társulási menetrendet és a grúz hatóságok – különösen a Legfelső Igazságszolgáltatási Tanácsra és a legfőbb ügyészre vonatkozó – releváns kötelezettségvállalásait;

18. hangsúlyozza, hogy a kulcsfontosságú posztok esetében az elkapkodott kinevezések, illetve a nem átlátható intézményi változtatások az igazságszolgáltatás további átpolitizáltságához vezetnek, amelyet sürgősen kezelni kell; e tekintetben különösen sajnálja, hogy a Legfelsőbb Bíróság bíráit még azelőtt kinevezték, hogy orvosolták volna az ODIHR és a Velencei Bizottság által a kinevezési eljárásban feltárt hiányosságokat, és annak ellenére, hogy többször is felszólítottak a kinevezési folyamat felfüggesztésére és európai normákkal való összehangolására; megismétli, hogy az igazságügyi reform terén elért előrehaladás hiánya miatt 2021 szeptemberéig nem teljesültek a 75 millió EUR összegű uniós makroszintű pénzügyi támogatás fogadásához szükséges feltételek; hangsúlyozza, hogy minden kinevezésnek átláthatónak, az európai normákkal összhangban állónak kell lennie, és feddhetetlenségen, függetlenségen, pártatlanságon és hozzáértésen kell alapulnia;

19. aggodalmát fejezi ki az állam foglyul ejtése és a korrupció elleni küzdelem stagnálása miatt; ismételten felszólítja a grúz hatóságokat, hogy növeljék a korrupció és a szervezett bűnözés elleni küzdelmet; tudomásul veszi az új Korrupcióellenes Hivatalt létrehozó jogszabály-módosítások elfogadását, és felhívja a grúz hatóságokat, hogy nyújtsák be azokat véleményezésre a Velencei Bizottságnak, és maradéktalanul hajtsák végre az általa válaszul kiadott ajánlásokat, különösen annak érdekében, hogy az új Korrupcióellenes Hivatal szigorúan kezelhesse a magas szinten elkövetett korrupcióval kapcsolatos ügyeket, és biztosítsanak számára megfelelő eszközöket és forrásokat megbízatásának teljes körű ellátásához; felhívja továbbá a grúz hatóságokat, hogy hajtsák végre a korrupció megelőzésére, a feddhetetlenség elvére és az összeférhetetlenségre vonatkozó jogszabályi normákat a közszolgálatban, és gondoskodjanak azok megsértésének felderítéséről;

20. felhívja a grúz hatóságokat, hogy hatékonyan vizsgálják ki a 2021 szeptemberében feltárt tömeges jogellenes lehallgatást, ami kiterjedt az EU grúziai küldöttsége vezetőjének kommunikációjára; aggodalmát fejezi ki Grúzia büntetőeljárási törvénykönyvének módosításai miatt – amelyeket a grúz parlament 2022. június 7-én fogadott el és az elnök 2022. június 22-én megvétózott –, mert növelik azon bűncselekmények számát, amelyek esetében megengedett a „fedett" nyomozati cselekmények lefolytatása, valamint növelik az ilyen cselekmények időtartamát is; felhívja a grúz hatóságokat, hogy hajtsák végre a Velencei Bizottság 2022. augusztus 26-án kiadott ajánlásait, különösen az átlátható és inkluzív jogalkotási folyamat biztosítása érdekében, bevonva minden érdekelt felet és a civil társadalmat;

21. kiemeli, hogy a Bizottság véleménye hangsúlyt fektet a többszintű kormányzásra, a decentralizációs folyamatra és a közigazgatási reformokra a sikeres európai szintű helyi önkormányzás létrehozása és a hatalom központi szintű koncentrációjának megelőzése érdekében; ragaszkodik ahhoz, hogy az EU és Grúzia közötti decentralizált együttműködés fontos szerepet tölt be; hangsúlyozza az adminisztratív kapacitás további megerősítésének fontosságát központi és helyi kormányzati szinten;

22. súlyos aggodalmának ad hangot amiatt, hogy annak ellenére, hogy Grúzia szilárd jogi kerete garantálja a véleménynyilvánítás szabadságát és a média szabadságát, 2021-ben romlott a médiakörnyezet és az újságírók biztonsága; elítéli az újságírók elleni megfélemlítés, fenyegetés és erőszak eseteit, valamint az újságírók üldözését, beleértve a médiában dolgozók és médiatulajdonosok elleni büntetőeljárások növekvő számát; felhívja a grúz hatóságokat, hogy haladéktalanul reagáljanak a média képviselőivel szembeni jogellenes beavatkozásra és hatalommal való visszaélésre vonatkozó állításokra, és ezeket hatékonyan vizsgálják ki, valamint hogy a média szabadságával kapcsolatos törvényeket – például az elektronikus hírközlésről szóló törvényt – hozzák összhangba a Velencei Bizottság nemzetközi normáival és ajánlásaival;

23. felszólítja Grúziát, hogy biztosítsa a média szabadságát, amely magában foglalja a szerkesztői függetlenséget, az átlátható médiatulajdont, valamint a politikai nézetek magán- és különösen a közszolgálati műsorszolgáltatók általi plurális, pártatlan és megkülönböztetésmentes közvetítését, különösen a választási kampányidőszakokban, továbbá biztosítsa a nyilvánosan elérhető információkhoz való akadálytalan hozzáférést és az újságírók és más médiaszakemberek biztonságát,

védelmét és szerepvállalását; felszólítja a grúz hatóságok valamennyi képviselőjét, hogy tartózkodjanak az agresszív retorikától és a grúz média képviselőivel szembeni diszkriminatív bánásmódtól, és nyilatkozataikban az emberi jogokat tiszteletben tartó, toleráns megközelítés mellett foglaljanak állást;

24. felhívja a grúz hatóságokat, hogy vessenek véget a politikai indíttatású büntetőügyeknek, és vizsgálják felül a kormányt bíráló médiaorgánumok tulajdonosai vagy közeli családtagjai ellen folyamatban lévő büntetőügyeket; e tekintetben emlékeztet Nika Gvaramia, a Mtavari TV igazgatójának, valamint más médiaorgánumok, például a Formula TV és a Pirveli TV igazgatóinak és alapítóinak ügyére; mély aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy 2022. november 2-án a Tbiliszi Fellebbviteli Bíróság helybenhagyta Nika Gvaramia kétes vádak alapján történő elítélését az üggyel, különösen az időzítéssel és a vádakkal kapcsolatban felmerült jelentős kérdések ellenére; tudomásul veszi a grúz kirendelt védő 2022. december 7-i nyilatkozatát, amely felszólítja Grúzia elnökét, hogy használja ki a megbocsátási mechanizmust Nika Gvaramiaval kapcsolatban, mivel az ügy nem indokolt, és nem felel meg a büntetőjog alapelveinek; felkéri Salome Zourabichvili grúz elnököt, hogy részesítse kegyelemben Nika Gvaramiát; emlékeztet a Bizottság 2022. június 17-i véleményében megjelölt kulcsfontosságú prioritásokra, többek között a grúz hatóságokhoz intézett azon felhívásra, hogy biztosítsák, hogy a médiatulajdonosok ellen indított büntetőeljárások megfeleljenek a legmagasabb szintű jogi normáknak; elvárja, hogy az Európai Külügyi Szolgálat és az EU grúziai küldöttsége továbbra is nyomon kövesse a politikai indíttatású ügyekkel kapcsolatos valamennyi grúziai pert;

25. elvárja, hogy a grúz kormány és hatóságok komolyan vegyék azon kötelezettségüket, hogy biztonságot nyújtsanak az önkényuralmi rendszerek elől menekülőknek, miután beszámolók szerint nem grúz újságírók zaklatást és kormányzati beavatkozást tapasztaltak a grúz határon;

26. emlékeztet arra, hogy Grúzia nagymértékben ki van téve az orosz propagandának és dezinformációs kampányoknak; hangsúlyozza a grúz társadalomnak az ilyen kampányokkal, valamint a grúz politika és közvélemény befolyásolására irányuló kísérletekkel szembeni ellenállásának növelése érdekében tett folyamatos erőfeszítések fontosságát, többek között a médiapluralizmus és -függetlenség védelme és a médiaműveltség javítása révén; felhívja az uniós intézményeket és a tagállamokat, hogy folytassák az együttműködést az érintett grúz intézményekkel az orosz dezinformáció és következményei kezelése érdekében;

27. megjegyzi, hogy az orosz propaganda a totalitárius múltat és a totalitárius kommunista vezetők kultuszát használja a befolyásolás eszközeként Grúziában; hangsúlyozza, hogy Sztálin dicsőítése – többek között új szobrok emelése révén – torzítja a kommunizmus véres és kegyetlen örökségét, és sérti a sztálinista terror több millió áldozatát; elismerését fejezi ki a civil társadalomnak az orosz dezinformáció elleni, többek között olyan kezdeményezések révén folyatott küzdelemért, mint a Szovjet Múlt Kutatólaboratóriuma (SovLab);

Az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartása

28. elítéli a 2021. július 5-i tbiliszi Pride felvonulás békés résztvevői és az eseményről tudósító újságírók ellen elkövetett durvaságokat; határozottan elítéli, hogy sem az erőszak szervezésének gondos kivizsgálására, sem a felelős személyek büntetőeljárás alá vonására nem került sor; megjegyzi, hogy az erőszak hat elkövetőjét 2022 áprilisában legfeljebb öt év börtönbüntetésre ítélték, de felhívja a legfőbb ügyészséget, hogy folytasson átfogó és hatékony vizsgálatot az erőszak valamennyi szervezőjével és elkövetőjével szemben, tekintettel a média, a civil társadalom és a grúz ombudsman által összegyűjtött jelentős mennyiségű bizonyítékra; megállapítja, hogy a 2022-es Tbiliszi Pride rendezvényre tervezett eseményekre zárt térben került sor, és hogy a rendőrség időben reagált a Pride eseményeket ellenző csoportok beavatkozásának és erőszakos fellépéseinek megelőzésére; sürgeti a grúz kormányt, hogy tartsa fenn a békés gyülekezéshez és a véleménynyilvánítás szabadságához való jogot, és felszólítja a grúz hatóságokat, hogy biztosítsák a tüntetők biztonságát;

29. felhívja a hatóságokat, hogy biztosítsák az emberi jogok védelmét, különösen a nők és más kiszolgáltatott csoportok, például az LMBTQI+-közösség és az etnikai kisebbségek körében, és a gyakorlatban maradéktalanul hajtsák végre az emberi jogokra és a megkülönböztetés elleni küzdelemre vonatkozó jogszabályokat, és folytassanak hatékony küzdelmet az emberi jogokat érintő valamennyi jogsértés, különösen a súlyos jogsértések büntetlensége ellen; sürgeti a 2021–2030-as időszakra szóló emberi jogi stratégia és cselekvési terv elfogadását; elismerését fejezi ki a grúz kormánynak a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény végrehajtásáért felelős, a miniszterelnök felügyelete alatt álló ügynökségközi koordinációs bizottság létrehozásáért; felhívja a grúz hatóságokat, hogy a gyermekek jogairól szóló törvénykönyv követelményeivel összhangban dolgozzanak az ország intézményi kitagolásra irányuló stratégiáján és cselekvési tervén, mivel továbbra is kiterjedt probléma a gyermekek ellen családon belül, bentlakásos gondozásban, nevelőszülői gondozásban és oktatási intézményekben elkövetett erőszak;

2022. december 14., szerda

30. felhívja a grúz hatóságokat, hogy javítsák tovább a nők képviseletét és az egyenlő bánásmódot a politikai, gazdasági és társadalmi élet minden szintjén, számolják fel a munkaerőpiacon tapasztalható egyenlőtlenségeket és a nemek közötti bérszakadékot; sürgeti a grúz kormányt és hatóságokat, hogy hajtsanak végre intézkedéseket a nemi alapú erőszak, többek között a kapcsolati erőszak és a nőgyilkosságok ellen, és hangsúlyozza a túlélők támogatásának, az elkövetők rehabilitációs programjainak és a figyelemfelkeltő kampányoknak a fontosságát, különösen a helyi közösség szintjén;

31. elítéli az LMBTQI+-csoportok és személyek folyamatos megkülönböztetését, többek között a munkaügyi, egészségügyi, társadalmi és gazdasági területeken, valamint az ultranacionalista gyűlöletcsoportok általi célbavételüket;

32. ismételten hangsúlyozza a grúz állami intézmények független felügyeletének fontosságát; súlyos aggodalmának ad hangot e tekintetben amiatt, hogy az ODIHR ajánlásai ellenére és érdemi előzetes konzultáció nélkül felszámolták az Állami Felügyelői Szolgálatot; kiemeli Nino Lomdzsaria, a grúz ombudsman pozitív szerepét az emberi jogok védelmében, a jó kormányzás előmozdításában, a jogállamiság megerősítésében, a média szabadságának megőrzésében, valamint annak felügyeletében, hogy a végrehajtó hatalom politikái és fellépései megfelelnek-e a nemzetközi emberi jogi normáknak; elítéli a grúz ombudsman függetlenségének aláásására, valamint a hivatal és személyzete feddhetetlenségének megkérdőjelezésére irányuló, többek között a hatóságok által tett rendszeres kísérleteket; üdvözli egy független testület létrehozását az ombudsman tisztségére jelölt személyek értékelésére, és felhívja a parlamenti többséget, hogy haladéktalanul válasszon ki egyet az igazgatótanács által javasolt három legjobb független jelölt közül;

33. hangsúlyozza a civil társadalmi szervezetek kulcsfontosságú szerepét a demokratikus felügyelet terén; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy nyújtsanak politikai, technikai és pénzügyi támogatást a civil társadalomnak és a független médiának, és osszanak el alapvető forrásokat a civil társadalom számára a kapacitásépítés és a szakértelem növelése érdekében;

34. felszólítja Grúziát, hogy korlátozza a közéleti részvételt akadályozó stratégiai perek alkalmazását, amelyek az emberi jogok védelmezői és a média képviselői ellen irányulnak, és amelyek akadályozzák kritikus és független munkájukat;

35. aggodalmát fejezi ki az EU-ban tartózkodó grúz menedékkérők száma miatt, és felhívja a grúz hatóságokat, hogy fokozzák az együttműködést európai partnereikkel, és tegyenek további intézkedéseket e kérdés kezelésére;

Gazdasági és kereskedelmi kapcsolatok

36. üdvözli a Grúzia által a jogszabályok közelítése és a teljes mértékben működőképes piacgazdaság kiépítése terén elért eredményeket; kéri, hogy a gazdaságélénkítési és beruházási terv által kínált lehetőségeket használják ki a dinamikus és reziliens, az EU egységes piacába szervesen beépülni képes grúz gazdaság kiépítésére; üdvözli továbbá, hogy az EU Grúzia vezető kereskedelmi partnere, mivel Grúzia teljes kereskedelmének mintegy 21 %-a az EU-val folyik; felhívja a Bizottságot, hogy vizsgálja felül a mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi megállapodásban rejlő lehetőségeket az EU és Grúzia közötti kereskedelem volumenének növelésére, különös figyelmet fordítva a kis- és középvállalkozások támogatására és a strukturális reformokra – beleértve a minőségi infrastruktúra, például az uniós egészségügyi és növény-egészségügyi tanúsítást végző grúziai laboratóriumok fejlesztését –, valamint a kereskedelmi szabványok technikai akadályaira; üdvözli Grúzia arra irányuló kérelmét, hogy csatlakozhasson az egységes eurófizetési térséghez;

37. ösztönzi a grúz hatóságokat, hogy fokozzák a kis- és középvállalkozások részvételét a mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi térségben, különösen a számukra elérhető lehetőségekről szóló kommunikáció fokozása, az exportlehetőségekhez való hozzáférés javítása, valamint a meglévő ENPARD (európai mezőgazdasági és vidékfejlesztési szomszédsági program) (Grúzia) és EU4Business bizottsági programok lehető legjobb kihasználása révén;

Ágazati együttműködés

38. megismétli, hogy a társulási megállapodás, a mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi megállapodás és a 2021–2027-es társulási menetrend szilárd keretet biztosítanak ahhoz, hogy Grúzia az uniós egységes piacon való jelenlétének fokozása és a megerősített ágazati együttműködés révén egyre közelebb kerüljön az EU-hoz;

39. felhívja a Bizottságot és a Tanácsot, hogy alakítsanak ki megerősített és strukturált politikai párbeszédet Grúziával és más tagjelölt és potenciális tagjelölt országokkal a további gazdasági integráció és a jogszabályok harmonizációjának előmozdítása érdekében; úgy véli, hogy e párbeszédnek magában kell foglalnia az Európai Tanács üléseinek alkalmával az adott országok vezetőivel tartott találkozókat, hogy a képviselőiknek rendszeresen, strukturált módon részt kell venniük az Európai Tanács munkacsoportjainak és bizottságainak ülésein, továbbá hogy ezen országoknak megfigyelőként részt kell venniük az EUMSZ 291. cikke és a 182/2011/EU rendelet ([4]) alapján létrehozott bizottságok munkájában az országok reformorientációjának és igazgatási know-how-jának megerősítése érdekében;

40. hangsúlyozza, hogy javítani kell a közlekedési, energetikai és digitális konnektivitást, ez ugyanis eszközül szolgálhat Grúzia földrajzi és gazdasági potenciáljának maradéktalan kihasználásához minden szinten, különösen a kis- és közepes méretű, valamint a vidéki településeken;

41. felszólítja Grúziát, hogy javítsa energiaágazatát és konnektivitását amellett, hogy biztosítja a környezeti fenntarthatóságot, fokozza az éghajlatváltozás elleni küzdelmet és a környezet védelmét, különösen a biodiverzitás és a védett területek megőrzésével, többek között az uniós vívmányokkal és az európai zöld megállapodással kapcsolatos szakpolitikákkal való további jogszabályi harmonizáció, valamint Grúzia közigazgatásának a zöld átállás lehetővé tétele érdekében történő megerősítése révén;

42. felszólítja a grúz hatóságokat, hogy tegyenek döntő lépéseket a villamosenergia- és gázszállítási rendszerüzemeltetők szétválasztása és tanúsítása érdekében zöld átállás felgyorsítása és az Oroszországtól való energiafüggőség kerülése érdekében, összhangban a REPowerEU tervvel;

43. ösztönzi az Európai Bizottságot, Villamosenergia-piaci Átvitelirendszer-üzemeltetők Európai Hálózatát és Grúziát, hogy mérjék fel a grúz villamosenergia-hálózat európai kontinentális hálózattal való szinkronizálásának, valamint Grúzia kontinentális Európa szinkronterületébe (CESA) való bevonásának lehetőségét;

44. felhívja a grúz kormányt, hogy fokozza a társadalmi-gazdasági fejlődés erősítésére és fenntartására irányuló erőfeszítéseit a jövedelemszint és a regionális fejlődés növelése érdekében; megismétli, hogy támogatja a humántőke fejlesztését a magánszektor szakképzési rendszer irányításában betöltött szerepének megerősítése és a strukturális munkaerőhiány kezelése révén a foglalkoztatási kilátások javítása érdekében;

45. sürgeti a Bizottságot, a tagállamokat és Grúziát, hogy fokozzák a népegészségügyi reziliencia terén folytatott együttműködést, beleértve a népegészségügyi hatóságok, a kutatási létesítmények és a vészhelyzeti képességek közötti együttműködést, valamint osszák meg a bevált gyakorlatokat és működjenek együtt a civil társadalommal a legkiszolgáltatottabb csoportokra, köztük az idősekre, a hajléktalanokra, az idénymunkásokra és a migránsokra összpontosító járványügyi stratégiák kidolgozása terén;

46. üdvözli Grúzia 2022–2030 közötti időszakra vonatkozó átfogó nemzeti népegészségügyi stratégiája és az azt kísérő cselekvési terv, valamint a 2022–2030-as időszakra szóló új mentális egészségügyi stratégia és az azt kísérő cselekvési terv elfogadását;

47. üdvözli Grúzia arra irányuló folyamatos erőfeszítéseit, hogy megerősítse az Bűnüldözési Együttműködés Európai Uniós Ügynökségével (Europol) és az Európai Unió Bűnüldözési Képzési Ügynökségével (CEPOL) folytatott nemzetközi bűnüldözési együttműködését, beleértve a CEPOL és Grúzia közötti új munkamegállapodás 2022. június 22-i aláírását, amely fokozni fogja a tudás, a szakértelem, a bevált gyakorlatok és a tanulás összehangolt megközelítéseinek megosztását;

48. üdvözli a munkajogi reformok elfogadását, és felhívja Grúzia kormányát, hogy javítsa tovább a munkavállalói jogok védelmét szolgáló grúz keretet, többek között azáltal, hogy megfelelő kompetenciákkal, kapacitásokkal és erőforrásokkal rendelkező, hatékony munkaügyi felügyeleti rendszert biztosít, javítja az alapvető munkaügyi jogszabályokat annak érdekében, hogy azokat teljes mértékben összhangba hozza a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet normáival és az uniós rendeletekkel, minimálbért vezet be a szociális partnerekkel és a munkajogi szervezetekkel konzultálva, hatékony szociális védelmi rendszereket dolgoz ki a munkavállalók számára, és cselekvési tervet dolgoz ki az informális szektor hivatalos keretek közé terelése érdekében;

([4]) Az Európai Parlament és a Tanács 182/2011/EU rendelete (2011. február 16.) a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról (HL L 55., 2011.2.28., 13. o.).

2022. december 14., szerda

49. felszólítja a Bizottságot, hogy összehangolt segítségnyújtás révén támogassa a Grúzia és az EU közötti közös barangolási térség létrehozását, különös tekintettel a Grúzia és az EU közötti nemzetközi barangolási díjaknak az uniós rendeletekkel összhangban történő fokozatos csökkentésére, ezáltal védve a fogyasztók jogait, valamint támogatva Grúziát az uniós vívmányokhoz való fokozatos közelítésben és hozzájárulva Grúzia európai integrációs folyamatához;

50. felszólítja a Bizottságot, hogy támogassa Grúzia arra irányuló erőfeszítéseit, hogy a digitális konnektivitás és a digitális szolgáltatások regionális csomópontjává váljon, és előmozdítsa digitális szuverenitását azáltal, hogy Grúzián keresztül stratégiai nemzetközi konnektivitási és digitális közlekedési folyosókat fejleszt ki Európa és Ázsia különböző részei között; üdvözli a digitalizációt támogató uniós segítségnyújtási programokat, például az EU4Digital programot és a keleti partnerség Connect programját, ugyanakkor kiemeli a hozzáférhető digitális konnektivitás szükségességét – különösen a vidéki területeken – és az annak érdekében tett erőfeszítéseket is; üdvözli a vidéki települések gyors széles sávú hálózatára irányuló beruházási kezdeményezést; üdvözli a 2021–2024-es időszakra szóló nemzeti kiberbiztonsági stratégia és cselekvési terv elfogadását; felszólítja a grúz hatóságokat, hogy működjenek együtt az EU-val az ország kiberrezilienciájának megerősítése érdekében, összhangban az EU bevált gyakorlataival és jogszabályaival, nevezetesen a hálózati és információs rendszerek biztonságáról szóló uniós irányelvvel ([5]);

51. felhívja a Bizottságot és Grúziát, hogy fontolják meg a transzeurópai közlekedési hálózattal kapcsolatos projektek számának növelését Grúziában; kiemeli a stratégiai infrastruktúrába történő kínai beruházások kedvezőtlen biztonsági következményeit; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az Anaklia mélytengeri kikötő fejlesztése továbbra is késedelmet szenved, miután a grúz kormány 2020-ban felmondta az Anaklia Fejlesztési Konzorciummal kötött projektszerződést; kifejezi reményét, hogy Grúzia – stratégiai euroatlanti célkitűzéseivel összhangban – felgyorsítja az Anaklia mélytengeri kikötő építését;

52. üdvözli Grúzia csatlakozását a Horizont Európához, az EU 2021–2027-es kutatási és innovációs programjához, amely új lehetőségeket nyit meg a grúz tudományos és innovációs közösség számára, valamint üdvözli Grúzia elkötelezettségét amellett, hogy elindítja a folyamatot, amelynek eredményeként az Erasmus+ programhoz társult harmadik országgá válik;

Intézményi rendelkezések

53. ismételten kifejezésre juttatja, hogy elkötelezetten támogatja Grúzia parlamenti demokráciájának kapacitásfejlesztését; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az Európai Parlament által a grúz parlamentnek tett, Jean Monnet párbeszéd létrehozására vonatkozó ajánlatot nem fogadták el;

o

o o

54. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió kül- és biztonságpolitikai főképviselőjének, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, valamint Grúzia kormányának és parlamentjének.

([5]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/1148 irányelve (2016. július 6.) a hálózati és információs rendszerek biztonságának az egész Unióban egységesen magas szintjét biztosító intézkedésekről (HL L 194., 2016.7.19., 1. o.).

2022. december 14., szerda

P9_TA(2022)0443

A kétállami megoldás lehetőségei Izrael és Palesztina számára

Az Európai Parlament 2022. december 14-i állásfoglalása az Izraelre és Palesztinára vonatkozó kétállami megoldás kilátásairól (2022/2949(RSP))

(2023/C 177/08)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a közel-keleti békefolyamatról szóló korábbi állásfoglalásaira, különösen a kétállami megoldás közel-keleti megvalósításáról szóló, 2017. május 18-i állásfoglalására ([1]),

— tekintettel a közel-keleti békefolyamatról szóló, 2016. január 18-i és 2016. június 20-i tanácsi következtetésekre,

— tekintettel az EU–Izrael Társulási Tanács 2022. október 3-i ülésére és annak következtetéseire,

— tekintettel az Európai Unió 2021. évi jelentésére a Ciszjordániában, többek között Kelet-Jeruzsálemben található izraeli telepekről,

— tekintettel a terroristák uniós jegyzékére,

— tekintettel az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsának vonatkozó határozataira,

— tekintettel az 1949. évi genfi egyezményre,

— tekintettel az 1993. és 1995. évi oslói megállapodásokra,

— tekintettel az 2002. évi arab békekezdeményezésre,

— tekintettel eljárási szabályzata 132. cikkének (2) és (4) bekezdésére,

A. mivel az EU többször megerősítette, hogy támogatja a kétállami megoldást, amely szerint két szuverén, demokratikus állam békében és garantált biztonságban él egymás mellett, és mindkét állam fővárosa Jeruzsálem;

B. mivel az ENSZ Biztonsági Tanácsa számos határozatot fogadott el a kérdésről, többek között a 2334 (2016) sz. határozatot; mivel az EU-27 az EU–Izrael Társulási Tanács legutóbbi ülését követő nyilatkozatában hivatkozott ezekre a határozatokra és azok tiszteletben tartásának szükségességére;

C. mivel az Európai Unió képviselője hivatalának 2021. évi jelentése szerint a tavalyi évben a megszállt palesztin területeken tovább nőtt a telepek száma (22 030), különösen Kelet-Jeruzsálemben, ahol 2020-hoz képest több mint kétszeresére nőtt az új lakóegységek száma (6 288-ról 14 894-re), az izraeli telepek folyamatos bővülését mutató tendencia részeként;

D. mivel az erőszakot, a terrorizmust, beleértve a polgári lakosság elleni támadásokat és az erőszakra való felbujtást provokatív intézkedések és lázító retorika súlyosbítja, és ezek alapvetően összeegyeztethetetlenek a konfliktus békés rendezésével; mivel az Unió részvételét fejezi ki valamennyi áldozat családtagjainak;

E. mivel az izraelieknek és a palesztinoknak egyaránt joguk van ahhoz, hogy biztonságban éljenek; mivel ez magában foglalja a területük védelméhez és jogos biztonsági érdekeik védelméhez fűződő jogot is;

F. mivel az Ukrajna elleni agresszív orosz háború súlyosbította a régió instabilitását és geopolitikai feszültségeit, és az élelmiszer-ellátás bizonytalansága drasztikusan növekszik;

G. mivel 2022. május 11-én Sírín abú Ákila újságírót meggyilkolták a megszállt Ciszjordániában található Jeninben történt izraeli katonai rajtaütés során; mivel az erre irányuló számos felhívás ellenére nem végeztek független vizsgálatot a meggyilkolásával kapcsolatban, és e bűncselekmény elkövetőit nem vonták felelősségre;

([1]) HL C 307., 2018.8.30., 113. o.

2022. december 14., szerda

H. mivel a Bíróság 2019. november 12-én határozatot fogadott el az Izrael Állam, illetve a megszállt palesztin területek területéről származó áruk kereskedelmének differenciálására irányuló uniós politikáról ([2]); mivel ennek megfelelően az EU-nak alkalmaznia ezt az ítéletet;

I. mivel Izrael demokratikus állam, amely legutóbb 2022. november 1-jén tartott parlamenti választásokat; mivel a legutóbbi palesztin parlamenti választásokat 2006-ban tartották, és az uniós jegyzékben szereplő terrorista szervezet, a Hamász győzelméhez vezettek Gázában; mivel a legutóbbi palesztin elnökválasztásra 2005 januárjában került sor;

J. mivel a Gázai övezet 15 éve blokád alatt áll, és kétmillió lakosát egy 40 km hosszú és 11 km széles földsávra szorították be; mivel az ENSZ Humanitárius Ügyeket Koordináló Hivatala (UNOCHA) szerint a Gázai övezet lakosságának 53 %-a a szegénységi küszöb alatt él;

K. mivel a nemzetközi közösség többször is felszólított Hadar Goldin és Oron Saul maradványainak Izrael számára történő visszaszolgáltatására, mivel a maradványokat a nemzetközi humanitárius jog megsértésével tartják vissza a Gázai övezetben, és mivel a nemzetközi közösség egyhangú szolidaritását fejezte ki a Goldin- és a Saul-családdal;

L. mivel az izraeli hatóságok lerombolták a nemzetközi adományozók által az alapvető szolgáltatások nyújtása érdekében finanszírozott kulcsfontosságú infrastruktúrát; mivel jelenleg számos, az EU vagy a tagállamok által finanszírozott épület esetében rendelték el a munkák leállítását vagy az elbontást;

M. mivel 2021 októberében az izraeli védelmi minisztérium katonai parancsot adott ki, amelyben hat palesztin nem kormányzati szervezetet „törvénytelen szervezetnek” (terrorista szervezetnek) minősített; mivel 2022 augusztusában e szervezetek irodáiban az izraeli erők házkutatást tartottak, dokumentumokat koboztak el, és eszközöket semmisítettek meg;

N. mivel a régióban, konkrétabban Izraelben, Ciszjordániában és a Gázai övezetben a civil társadalom kulcsszerepet játszik a társadalmi kapcsolatok kiépítésében, valamint a béke, a tolerancia és az erőszakmentesség légkörének előmozdításában;

Általános elvek

1. ismételten hangsúlyozza, hogy határozottan támogatja az 1967-es határokon nyugvó, két állam elvén alapuló megoldást, amely szerint két szuverén, demokratikus állam békében és garantált biztonságban él egymás mellett, mindkettő fővárosa Jeruzsálem és teljes körűen tiszteletben tartják a nemzetközi jogot;

2. felszólít arra, hogy vessenek véget az elhúzódó izraeli-palesztin konfliktusnak és a palesztin területek megszállásának azáltal, hogy újrakezdik a két fél közötti valódi béketárgyalásokat a két állam elvén alapuló megoldás meghatározott paraméterei alapján, a nemzetközi közösség támogatásával, ami a végleges jogállásról szóló tárgyalásos megállapodáshoz vezet;

3. sürgeti mindkét felet, hogy erősítsék meg a kétállami megoldás iránti elkötelezettségüket; kéri a következő izraeli kormányt, hogy egyértelműen kötelezze el magát a kétállami megoldás mellett; felszólítja az izraeli és a palesztin vezetőket, hogy tartózkodjanak a provokatív fellépésektől és retorikától, valamint az egyoldalú döntésektől;

4. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az elmúlt évtizedekben nem születtek kézzelfogható eredmények a közel-keleti békefolyamatban, ami folyamatos erőszakhoz és terrorizmushoz, a megszállt palesztin területeken folyamatosan romló helyzethez, a palesztin társadalom fokozódó frusztrációjához, Izraelben növekvő feszültségekhez és bizonytalansághoz, valamint ahhoz vezetett, hogy terrorista és szélsőséges csoportok eszközként használták fel a konfliktust;

A két állam elvén alapuló megoldás akadályai

5. emlékeztet, hogy a telepek a nemzetközi jog értelmében jogellenesek, felszólít az építkezések azonnali leállítására, és hangsúlyozza, hogy az új telepek létrehozására vonatkozó közelmúltbeli döntések még inkább aláássák az életképes kétállami megoldás kilátásait, különösen az E1 körzetben és Ciszjordániában; elítéli a telepesek által elkövetett erőszakot, és elszámoltathatóságra szólít fel;

6. kéri Izraelt, hogy tegyen eleget a nemzetközi jog értelmében megszálló hatalomként rá háruló feladatoknak és kötelezettségeknek, és tartsa tiszteletben a palesztinok emberi jogait;

([2]) A Bíróság 2019. november 12-i ítélete, Organisation juive européenne és Vignoble Psagot Ltd kontra Ministre de l'Économie et des Finances, C-363/18, ECLI:EU:C:2019:954.

7. határozottan elítéli az Izrael elleni folytatódó terrorizmust, és emlékeztet Izraelnek a létezéshez és az önvédelemhez való jogára; teljes mértékben elismeri Izrael jogos biztonsági aggályait és az előtte álló kihívásokat; hangsúlyozza Izraelnek az erőszakos cselekmények elleni küzdelemhez való teljeskörű jogát és polgári lakosságának megvédéséhez való jogát;

8. elítéli az izraeliek és palesztinok közötti valamennyi erőszakos cselekményt és kéri azok azonnali beszüntetését, beleértve az izraeli védelmi erők által a katonai műveletekben alkalmazott túlzott mértékű erőszakot, az ártatlan civilek és polgári infrastruktúrák elleni terrortámadásokat, a telepesek által elkövetett erőszakos cselekményeket és a véletlenszerű támadásokat, így a Gázai övezetből az uniós jegyzékben szereplő palesztin terrorista szervezetek, köztük a Hamász, a Palesztin Iszlám Dzsihád és a Népi Front Palesztina Felszabadításáért által indított rakétatámadásokat;

9. hangsúlyozza, hogy az EU-nak feltétlenül Izraellel, a Palesztin Hatósággal, az Egyesült Államokkal és a régióbeli arab partnerekkel együtt kell tevékenykednie annak érdekében, hogy meg lehessen előzni a gázai övezeti és ciszjordániai terrorista csoportok újbóli felfegyverzését, valamint az általuk folytatott fegyvercsempészetet, rakétagyártást és alagútépítést; ismételten hangsúlyozza, hogy égető szükség van arra, hogy Gázában minden terrorista csoportot lefegyverezzenek, összhangban a Külügyek Tanácsának korábbi következtetéseivel; elítéli a gázai de facto hatóságok elfogadhatatlan tevékenységeit, és ezzel összefüggésben ismételten hangsúlyozza, hogy a Palesztin Hatóságnak kell irányítania a Gázai övezetet;

10. kéri, hogy a nemzetközi joggal összhangban vonják felelősségre az ilyen erőszakos cselekmények elkövetőit; emlékeztet, hogy a béke és biztonság megteremtéséhez elengedhetetlen, hogy az államok és a nem állami szereplők tiszteletben tartsák a nemzetközi humanitárius jogot és a nemzetközi emberi jogokat, beleértve a tetteik miatti elszámoltathatóságot is;

11. megerősíti elkötelezettségét az ENSZ Biztonsági Tanácsának vonatkozó határozatai, köztük legutóbb a 2334 (2016) sz. határozat mellett, és hangsúlyozza ezek tiszteletben tartását, amint azt az EU-27 az EU–Izrael Társulási Tanács legutóbbi ülését követő nyilatkozatában is megerősítette;

12. hangsúlyozza, hogy tovább kell támogatni a palesztin demokráciát és felszólítja a nemzetközi közösséget, hogy kettőzze meg az intézményei megerősítésére irányuló erőfeszítéseit a Palesztinán belüli egység megvalósítása érdekében, amely a kétállami megoldás fontos eleme; sürgeti a palesztin erőket, hogy haladéktalanul folytassák a megbékélésre irányuló erőfeszítéseiket, különösen a régóta esedékes elnökválasztás és törvényhozási választások megtartásával;

13. átlátható, hiteles és inkluzív választások megrendezését kéri Palesztinában; komoly aggodalmának ad hangot az uniós jegyzékben szereplő terrorista szervezetekkel kapcsolatban álló azon személyek vonatkozásában, akik palesztin politikai posztokért indulnak vagy szándékoznak indulni; felszólítja Izraelt, hogy tegye lehetővé Kelet-Jeruzsálemben e választások megtartását; ismételten hangsúlyozza, hogy az EU-nak és a Parlamentnek felkérés esetén meg kell figyelnie ezeket a választásokat;

14. elítéli a Palesztin Hatóság és a gázai de facto hatóságok arra irányuló szisztematikus erőfeszítéseit, hogy elfojtsák az eltérő véleményeket, többek között azáltal hogy önkényesen letartóztatják a bírálókat és ellenfeleket, akiket később gyakran kínzásnak vagy más rossz bánásmódnak vetnek alá, valamint hogy korlátozzák a véleménynyilvánítás, az egyesülés és a gyülekezés szabadságát;

15. sürgeti Izraelt, hogy hagyjon fel azzal a széles körben elterjedt gyakorlattal, hogy palesztinokat, köztük kiskorúakat bírósági eljárás nélkül fogva tart, és felszólít a tisztességes eljáráshoz való jog tiszteletben tartására; elítéli, hogy palesztin militáns csoportok kiskorúakat alkalmaznak öngyilkos merénylőként;

16. kiemeli, hogy a palesztin népnek joga van saját természeti erőforrásait használni, beleértve a vízforrásokat, az energiaforrásokat és a mezőgazdasági földterületeket saját területükön;

17. részvétét fejezi ki Hadar Goldin és Oron Saul izraeli katonák családjainak; sajnálja, hogy a Hamász nem hajlandó maradványaikat temetés céljából visszaszolgáltatni Izraelnek; kéri, hogy tegyenek meg minden erőfeszítést maradványaik azonnali hazaszállítására; felszólít továbbá Avraham Mengisztu és Hisám Al-Sayed izraeli állampolgárok azonnali szabadon bocsátására, akik nem követtek el semmilyen olyan bűncselekményt vagy vétséget, amely indokolhatná a Hamász általi fogva tartásukat a Gázai övezetben;

2022. december 14., szerda

18. felszólítja Izrael Államot, hogy mind Ciszjordániában, mind Gázában tegye lehetővé a humanitárius segélyek eljutását a legkiszolgáltatottabbakhoz; ismételten kéri a Gázai övezet blokádjának azonnali megszüntetését és a humanitárius válság enyhítését, a szükséges biztonsági garanciákkal az Izrael elleni erőszak megakadályozására; ismét hangsúlyozza, hogy az uniós finanszírozást konkrét gázai projektekre kell fordítani, összhangban a civilek háromoldalú pénzügyi támogatási mechanizmusával; kéri, hogy az Európai Parlament képviselői akadálytalanul beléphessenek a Gázai övezetbe;

19. felszólít a palesztin otthonok lerombolásának azonnali beszüntetésére; felszólítja az EU-t és tagállamait, hogy követeljenek kártérítést az összes uniós finanszírozású infrastruktúra lerombolásáért a megszállt palesztin területeken;

20. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy Izraelben és a megszállt palesztin területeken csökken a civil társadalom mozgástere, és sürgeti az EU-t, hogy ezt a kérdést az izraeli kormánnyal és a Palesztin Hatósággal folytatott politikai párbeszéd során kezeljék prioritásként;

Az Európai Unió szerepe

21. felhívja a Bizottság alelnökét/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjét, és az EU közel-keleti békefolyamathoz rendelt különleges képviselőjét, hogy indítsanak el egy európai békekezdeményezést az Izrael és Palesztina közötti konfliktus tisztességes, átfogó és tartós békéhez vezető politikai távlat helyreállítása érdekében; e célból kéri, hogy a közel-keleti békefolyamathoz rendelt különleges képviselő megbízatását hosszabbítsák meg e tartós konfliktus tényleges rendezéséig;

22. kéri, hogy ez a kezdeményezés egy nemzetközi konferencia formájában valósuljon meg, amely az e cél elérését célzó többoldalú keret első lépése; üdvözli az olyan kezdeményezéseket, mint a müncheni formátum, és ösztönzi az Európai Külügyi Szolgálatot és a tagállamokat, hogy indítsanak el egy európai kezdeményezést arra, hogy ismét a kétállami megoldás felé haladjanak;

23. felhívja az EU-t, hogy vizsgálja meg az érintett arab országokkal, hogy az Izraellel kötött normalizálási megállapodásaik hogyan segíthetik elő a kétállami megoldást és a régió gazdasági fejlődését;

24. felhívja az EU-t és tagállamait, hogy támogassanak minden olyan kezdeményezést, amely a nemzetközi humanitárius jog és az emberi jogok megsértése esetén az elszámoltathatóság biztosítására irányul; ennek kapcsán hangsúlyozza a Nemzetközi Büntetőbíróság munkáját;

25. ***üdvözli*** a Külügyek Tanácsának az EU–Izrael Társulási Tanács újraindításáról szóló határozatát; úgy véli, hogy annak meg kell erősítenie az EU és Izrael közötti partnerséget, meg kell vitatnia az izraeli-palesztin konfliktussal kapcsolatos kérdéseket, és törekednie kell a közel-keleti békefolyamat előmozdítására;

26. úgy véli, hogy a civil társadalomnak nyújtott uniós finanszírozás konstruktív szerepet játszik az izraeliek és palesztinok közötti hidak építésében; kéri, hogy az uniós programok erősítsék az emberek közötti kapcsolatokat a különböző etnikai és vallási kisebbségek, az emberijog-védők, az újságírók és a női szervezetek között;

27. hangsúlyozza, hogy az EU-nak és tagállamainak támogatniuk kell a közös kezdeményezéseket a társadalmi és gazdasági ágazatokban, többek között a víz- és az energiaágazatban, a jólét és a társadalmi kapcsolatok előmozdítása érdekében a két terület között; megismétli, hogy támogatja a Global Gateway stratégiát, amely a déli szomszédságra vonatkozó gazdasági és beruházási tervvel szinergiában kereskedelmi kapcsolatokat fog kialakítani a régióban;

28. elismeri az ENSZ közel-keleti palesztin menekülteket segélyező hivatala által betöltött szerepet a létfontosságú szolgáltatások nyújtása terén a közel-keleti palesztin menekültek számára; ismételten hangsúlyozza az oktatás fontosságát a kétállami megoldás kialakításában; megismétli, hogy a gyűlölet, az erőszakra való uszítás és az antiszemitizmus ellentétes az uniós értékekkel, és a konfliktus megoldásának egyik fő akadályát képezik; megismétli azon álláspontját, hogy az uniós alapokból támogatott valamennyi iskolai tankönyvnek és iskolai tananyagnak összhangban kell lennie az UNESCO békére, toleranciára, együttélésre és erőszakmentességre vonatkozó normáival; hangsúlyozza, hogy az uniós finanszírozást fel kell függeszteni, ha egyértelmű és megalapozott bizonyíték kerülnek napvilágra visszaélésekre vonatkozóan;

29. emlékeztet, hogy az EU által finanszírozott valamennyi tantervnek összhangban kell lennie az UNESCO békére, toleranciára, együttélésre és erőszakmentességre vonatkozó normáival, és határozottan elítéli a gyűlöletbeszédet, az erőszakot és az antiszemitizmust, amelyek továbbra is tetten érhetők a Palesztin Hatóság tanterveiben;

o

o o

30. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, az Európai Unió közel-keleti békefolyamathoz rendelt különleges képviselőjének, az ENSZ főtitkárának, az Arab Államok Ligája főtitkárának, a Knesszetnek és az izraeli kormánynak, a Palesztin Hatóság elnökének és a Palesztin Törvényhozó Tanácsnak.

2022. december 14., szerda

P9_TA(2022)0444

Az új európai kulturális menetrend és a nemzetközi kulturális kapcsolatokra vonatkozó európai uniós stratégia végrehajtása

Az Európai Parlament 2022. december 14-i állásfoglalása az új európai kulturális menetrend és a nemzetközi kulturális kapcsolatokra vonatkozó európai uniós stratégia végrehajtásáról (2022/2047(INI))

(2023/C 177/09)

Az Európai Parlament,

— tekintettel az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendjére és az ENSZ fenntartható fejlődési céljaira, különös tekintettel a fenntartható fejlődést szolgáló globális partnerség újjáélesztéséről szóló 17. célra,

— tekintettel az UNESCO 2022. szeptember 28–30. között Mexikóvárosban tartott, kulturális politikákkal és fenntartható fejlődéssel foglalkozó világkonferenciája – MONDIACULT 2022 – által elfogadott zárónyilatkozatra,

— tekintettel az Európai Unió tagállamai kulturális és európai ügyekért felelős minisztereinek 2019. május 3-i informális párizsi találkozóját követően elfogadott nyilatkozatra,

— tekintettel az Európa Tanács által a kulturális utakról szóló kibővített részmegállapodás létrehozásáról 2010. december 8-án elfogadott állásfoglalásra,

— tekintettel a tagállamok szakértőiből álló, nyitott koordinációs módszert (OMC) alkalmazó munkacsoport „Hogyan segítheti elő a kultúra és a művészet a kultúrák közötti párbeszédet a migrációs és menekültválság összefüggésében” című, 2017. május 4-i jelentésére,

— tekintettel a tagállamok szakértőiből álló, nyitott koordinációs módszert (OMC) alkalmazó munkacsoportnak a fenntartható kulturális turizmusról szóló, 2019. december 17-i jelentésére,

— tekintettel a tagállamok szakértőiből álló, nyitott koordinációs módszert (OMC) alkalmazó munkacsoport „Úton a nemek közötti egyenlőség felé a kulturális és a kreatív ágazatokban” című, 2021. június 4-i jelentésére,

— tekintettel a tagállamok szakértőiből álló, nyitott koordinációs módszert (OMC) alkalmazó munkacsoport „A kulturális örökség éghajlatváltozással szembeni ellenálló képességének megerősítése” című, 2022. szeptember 5-i jelentésére,

— tekintettel a tagállamok szakértőiből álló, nyitott koordinációs módszert (OMC) alkalmazó munkacsoport „Viharos idők. Természet és emberek: a változáshoz szükséges kulturális bátorság” című, 2022. szeptember 22-i jelentésére,

— tekintettel a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló egyezményre,

— tekintettel a G20-ak kulturális minisztereinek 2021. július 30-i Római Nyilatkozatára,

— tekintettel a Nemzetközi Büntetőbíróság Római Statútuma 8. cikkének (2) bekezdésére,

— tekintettel az Európa Tanács kulturális javak sérelméről szóló egyezményére (nicosiai egyezmény),

— tekintettel a Bizottság „Új európai kulturális menetrend” című, 2018. május 22-i közleményére (COM(2018)0267),

— tekintettel a Bizottságnak és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének „A nemzetközi kulturális kapcsolatokra vonatkozó európai uniós stratégia felé” című, 2016. június 8-i közös közleményére (JOIN(2016)0029),

— tekintettel a Bizottság alelnöke/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője (alelnök/főképviselő) által, 2016. június 28-án ismertetett, „Közös jövőkép, közös fellépés: Erősebb Európa – Globális stratégia az Európai Unió kül- és biztonságpolitikájára vonatkozóan" című dokumentumra,

— tekintettel az Európai Külügyi Szolgálat és az Európai Unió nemzeti kulturális intézetei által, 2021 januárjában közzétett közös iránymutatásokra,

— tekintettel a kulturális örökség európai évének (2018) végrehajtásáról, eredményeiről és általános értékeléséről szóló, 2018. október 28-i bizottsági közleményre (COM(2019)0548),

— tekintettel a Bizottságnak „Az új európai Bauhaus: Szép, fenntartható, közös" című, 2021. szeptember 15-i közleményére (COM(2021)0573),

— tekintettel a Bizottságnak a 2019–2022-es időszakra szóló kulturális munkatervről szóló, 2022. június 29-i jelentésére (COM(2022)0317),

— tekintettel a 2019–2022-re szóló kulturális munkatervre vonatkozó, 2018. november 15-i tanácsi következtetésekre,

— tekintettel a nemzetközi kulturális kapcsolatokra vonatkozó uniós stratégiai megközelítésről és cselekvési keretről szóló, 2019. június 7-i tanácsi következtetésekre,

— tekintettel a külső konfliktusok és válságok integrált megközelítéséről szóló, 2018. január 22-i tanácsi következtetésekre,

— tekintettel a kulturális örökség konfliktusokban és válságokban való uniós megközelítéséről szóló, 2021. június 21-i tanácsi következtetésekre,

— tekintettel a kulturális és kreatív ágazatok helyreállításáról, rezilienciájáról és fenntarthatóságáról szóló, 2021. május 18-i tanácsi következtetésekre,

— tekintettel a kulturális örökség valamennyi uniós szakpolitikai területen történő előtérbe helyezésének szükségességéről szóló, 2018. június 8-i tanácsi következtetésekre;

— tekintettel a 27 tagállam vezetői, valamint az Európai Tanács, az Európai Parlament és az Európai Bizottság által jóváhagyott, 2017. március 25-i Római Nyilatkozatra,

— tekintettel az Új európai kulturális menetrendről szóló, 2018. december 11-i állásfoglalására ([1]),

— tekintettel a nemzetközi kulturális kapcsolatokra vonatkozó európai uniós stratégiáról szóló, 2017. július 5-i állásfoglalására ([2]),

— tekintettel a kulturális örökség európai éve tekintetében valódi szakpolitikai eredmények eléréséről szóló, 2021. január 20-i állásfoglalására ([3]),

— tekintettel a művészek társadalmi helyzetéről szóló, 2007. június 7-i állásfoglalására ([4]), valamint „A művészek helyzetéről és a kulturális helyreállításról az Unióban" című, 2021. október 20-i állásfoglalására ([5]),

— tekintettel „A kultúra, az oktatás, a média és a sport szerepe a rasszizmus elleni küzdelemben" című, 2022. március 8-i állásfoglalására ([6]),

([1]) HL C 388., 2020.11.13., 30. o.
([2]) HL C 334., 2018.9.19., 112. o.
([3]) HL C 456., 2021.11.10., 24. o.
([4]) HL C 125. E, 2008.5.22., 223. o.
([5]) HL C 184., 2022.5.5., 88. o.
([6]) HL C 347., 2022.9.9., 15. o.

2022. december 14., szerda

— tekintettel az Európa kulturális helyreállításáról szóló, 2020. szeptember 17-i állásfoglalására ([7]),

— tekintettel az új európai Bauhausról szóló, 2022. szeptember 14-i állásfoglalására ([8]),

— tekintettel az Erasmus+, a Kreatív Európa és az Európai Szolidaritási Testület környezetbarátabbá tételét célzó hatékony intézkedésekről szóló, 2020. szeptember 15-i állásfoglalására ([9]),

— tekintettel a Kreatív Európa program (2021–2027) létrehozásáról szóló, 2021. május 20-i (EU) 2021/818 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([10]),

— tekintettel az „Erasmus+" elnevezésű uniós oktatási és képzési, ifjúsági és sportprogram létrehozásáról szóló, 2021. május 20-i (EU) 2021/817 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([11]),

— tekintettel az Európai Szolidaritási Testület program létrehozásáról szóló, 2021. május 20-i (EU) 2021/888 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([12]),

— tekintettel az ifjúság európai évéről (2022) szóló, 2021. december 22-i (EU) 2021/2316 európai parlamenti és tanácsi határozatra ([13]),

— tekintettel az Európa kulturális fővárosai kezdeményezés 2020–2033. évekre szóló uniós fellépésének létrehozásáról szóló 445/2014/EU határozat módosításáról szóló, 2020. december 23-i (EU) 2020/2229 európai parlamenti és tanácsi határozatra ([14]),

— tekintettel a kulturális örökség európai évéről (2018) szóló, 2017. május 17-i (EU) 2017/864 európai parlamenti és tanácsi határozatra ([15]),

— tekintettel a kulturális kifejezések sokszínűségének védelméről és előmozdításáról szóló 2005. évi UNESCO-egyezményre,

— tekintettel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára, különösen annak a kulturális életben való részvételhez való jogról szóló 27. cikkére,

— tekintettel a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet „A kultúra javítása: Kreatív emberek, helyek és iparágak" című, 2022. évi jelentésére,

— tekintettel a „Kultúra az EU külkapcsolataiban" elnevezésű előkészítő intézkedésre és ajánlásaira,

— tekintettel a kulturális javak tiltott kereskedelme elleni uniós cselekvési tervre,

— tekintettel az Európa Tanácsnak a Szent Jakab Zarándokút első európai kulturális útvonallá való nyilvánítása alkalmával megfogalmazott, 1987. október 23-i Santiago de Compostela-i nyilatkozatára,

— tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 3. cikkének (3) bekezdésére,

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 6. és 167. cikkére,

— tekintettel eljárási szabályzatának 54. cikkére, valamint az Elnökök Értekezlete 2002. december 12-i ülésén hozott, a saját kezdeményezésű jelentések engedélyezésére vonatkozó eljárásról szóló határozatának 1. cikke (1) bekezdésének e) pontjára és 3. mellékletére,

— tekintettel a Külügyi Bizottság és a Fejlesztési Bizottság véleményére,

— tekintettel a Kulturális és Oktatási Bizottság jelentésére (A9-0279/2022),

---

([7]) HL C 385., 2021.9.22., 152. o.
([8]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2022)0319.
([9]) HL C 385., 2021.9.22., 2. o.
([10]) HL L 189., 2021.5.28., 34. o.
([11]) HL L 189., 2021.5.28., 1. o.
([12]) HL L 202., 2021.6.8., 32. o.
([13]) HL L 462., 2021.12.28., 1. o.
([14]) HL L 437., 2020.12.28., 116. o.
([15]) HL L 131., 2017.5.20., 1. o.

A. mivel az új európai kulturális menetrendről szóló 2018. évi bizottsági közlemény (COM(2018)0267) és a nemzetközi kulturális kapcsolatokra vonatkozó európai uniós stratégiáról szóló 2016. évi közös közlemény (JOIN(2016)0029) döntő szerepet játszott az EU és a tagállamok kulturális politikájának alakításában, nemzeti és nemzetközi vonatkozásokban is;

B. mivel a Tanács 2023–2026 közötti időszakra szóló kulturális munkaterve az elkövetkező években az EU kulturális politikái koordinációjának fő útiterveként fog szolgálni, és lehetőséget jelent egy olyan paradigmaváltás elindítására, amely lehetővé teszi a kulturális és kreatív ágazatok számára, hogy alkalmazkodjanak a világjárvány utáni új világrendhez, és az előttünk álló lehetséges kihívásokkal szemben rezilienssé váljanak;

C. mivel a kultúra közjó, és a kulturális és kreatív ágazatokat és iparágakat ambiciózus szakpolitikai keretekkel, megfelelő állami finanszírozással, valamint a kulturális és kreatív ágazatokban dolgozók számára biztosított segítő környezettel, továbbá a közönség kultúrához való hozzáférésének lehetővé tételével kell támogatni; mivel az új európai kulturális programnak arra kell törekednie, hogy megőrizzen, kibővítsen és elterjesszen egy minden ember részvételét elősegítő, mindenkit felzárkóztató, élénk és változatos európai kulturális színteret;

D. mivel a kulturális alkotás elengedhetetlen módja a véleménykölcsönnek, beleértve a hatalmon lévőkkel szemben megfogalmazott kritikus véleményeket is, és mivel ezért alapvető fontosságú a kultúrában történő véleménynyilvánítás szabadságának garantálása, beleértve a média véleménynyilvánítási szabadságát is;

E. mivel Európa egy kulturális közösség, amely közös értékeken, történelmen és folyamatos integráción alapul; mivel a kultúra és a kulturális örökség, többek között a Kulturális Útvonalak nagy lehetőségeket rejtenek magukban az Európai Unió értékeinek előmozdításában, sokféle identitásának megerősítésében és céljainak globális szintű elérésében, valamint hozzájárulnak a globális kihívások megoldásához;

F. mivel a kulturális örökség 2018-as európai éve támogatta és előmozdította a kultúrát és a kulturális örökséget „az emlékezés, a megértés, az identitás, a párbeszéd, a kohézió és a kreativitás közös” forrásaként; mivel az év általános célkitűzése az Unió, a tagállamok, valamint a regionális és a helyi hatóságok azon erőfeszítéseinek ösztönzése és támogatása volt, amelyek – a kulturális örökség ágazatával és a tágabb civil társadalommal együttműködésben – Európa kulturális örökségének védelmére, megóvására, újrafelhasználására, fejlesztésére, értékekkel való felruházására és előmozdítására irányulnak ([16]); mivel a kulturális örökség minden formájának megőrzése, védelme és előmozdítása katalizátorként szolgálhat a kultúrák közötti kapcsolatok, a béke, a demokrácia, a hosszú távú fenntartható gazdasági fellendülés, a fenntartható turizmus és a regionális fejlődés, valamint a megbékélés és a kulturális együttélés erősítéséhez, erősítve a helyi közösségek bevonását európai és nemzetközi szinten egyaránt;

G. mivel a kultúra társadalmi és gazdasági előnyökkel jár az Unión belül és kívül egyaránt, és fontos szerepet játszik a gazdaságban és a munkahelyteremtésben; mivel a kulturális és kreatív ágazatok és iparágak az EU GDP-jének legalább 4,4 %-át teszik ki, és mintegy 7,6 millió embert foglalkoztatnak, és így a helyi és regionális fejlődés motorjai lehetnek; mivel a kulturális és kreatív ágazatok és iparágak nagyfokú széttagoltsággal rendelkeznek, mivel a kulturális és kreatív ágazatok és iparágak vállalatainak több mint 90 %-a kis- és középvállalkozás, a munkaerő 33 %-a önálló vállalkozó ([17]) és atipikus munkafeltételekkel dolgozik; mivel a kulturális és kreatív ágazatok az általuk előállított gazdasági értéknek csak minimális részét forgatják vissza, ami negatívan érinti a kulturális és kreatív munkavállalókat;

H. mivel a Covid19-világjárvány hatása az európai kulturális és kreatív ágazatokra és iparágakra drámai, de az ágazatok között egyenetlen volt, és ez tovább súlyosbította az ágazatok előtt álló kihívásokat és a művészek és kulturális munkavállalók gyakran atipikus munkafeltételeit; mivel a helyszíni tevékenységeket erősen érintették a lezárások, az utazási korlátozások és más szükséges közegészségügyi intézkedések, ugyanakkor viszont az erősebb digitális kapacitással rendelkező ágazatok képesebbek voltak szembenézni a válsággal; mivel a világjárvány során elveszett egyes kulturális szokások nem tértek vissza szisztematikusan néhány ágazatban;

([16]) HL L 131., 2017.5.20., 1. o.

([17]) Ernst & Young, Rebuilding Europe: The cultural and creative economy before and after the COVID-19 crisis (Európa újjáépítése: A kulturális és kreatív gazdaság a Covid19-válság előtt és után), 2021. január.

2022. december 14., szerda

I. mivel a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz beruházásai nem tükrözik a kulturális és kreatív ágazatok és iparágak hatalmas gazdasági és társadalmi jelentőségét, így ezek az ágazatok jelentősen alulreprezentáltak az európai gazdaság világjárványt követő helyreállításának és rezilienciájának támogatására irányuló átfogó uniós erőfeszítésekben; mivel a Parlament a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz 2 %-ának a kulturális és kreatív ágazatokba és iparágakba történő befektetését szorgalmazta, és ismét hangsúlyozta az EU kulturális menetrendjében a megfelelő beruházások fontosságát ([18]); mivel csak 16 tagállam építette be a kultúrát nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terveibe, és bár a 2 %-os cél uniós szinten átlagosan teljesült, a tagállamok többsége jóval e szám alatt maradt;

J. mivel a Parlament 2007. június 7-i és 2021. október 20-i állásfoglalásában felszólított az európai kulturális és kreatív ágazatok és iparágak munkakörülményeinek megerősítésére és az európai művészi jogállás létrehozására, amely valamennyi uniós országban egyaránt a munkakörülmények és a minimumszabványok közös kerete lenne;

K. mivel a kulturális részvétel passzív részvételként és aktív alkotásként is értelmezhető, függetlenül attól, hogy a tevékenységre milyen szinten – amatőr vagy hivatásos – kerül sor; mivel mind az aktív, mind a passzív kulturális részvétel számos gazdasági, társadalmi és egészségügyi előnnyel jár;

L. mivel az új kulturális menetrendről szóló, 2018. május 22-i bizottsági közlemény (COM(2018)0267) hangsúlyozta a kultúra és a művészetek fontosságát a menekültek és egyéb migránsok integrálásában;

M. mivel az Egészségügyi Világszervezet (WHO) ([19]) régóta elismeri, hogy a művészetek és a kulturális tevékenységek jótékony hatással vannak az egészségre, többek között a mentális egészségre, valamint az egyéni és a társadalmi jólétre, különösen sokrétű jellegüknek és elemeiknek köszönhetően, beleértve a szociális interakciót, az érzékszervek aktiválását, az érzelmek kifejezését, a kognitív stimulációt és a fizikai aktivitást, valamint annak a képességüknek, hogy többféle pszichológiai, magatartási és társadalmi folyamatot stimulálnak; mivel a művészetek és a kultúra bebizonyították, hogy felbecsülhetetlen értékűek a társadalmak válság idején való ellenálló képessége szempontjából;

N. mivel a művészetek és a művészeti tudományágak úgy a formális, mint az informális és a nem formális oktatás, valamint a személyes fejlődés fontos elemei és előmozdítói; mivel a művészeteken és művészeti tudományokon keresztül történő tanulás hozzájárul a készségek és kompetenciák, például a kreatív gondolkodás és az egyéb átadható készségek fejlesztéséhez; mivel ezeket az elemeket nem fejlesztik kellőképpen a nemzeti iskolai tantervekben; mivel a tudományok, technológia, mérnöki ismeretek, művészetek és matematika (STEAM) megerősítése révén a tagállamok egészen fiatal kortól kezdve, az egész életen át tartó tanulás keretében előmozdíthatják az innováció és a kreativitás kultúráját;

O. mivel a művészeti kutatásnak egyenrangú párbeszédet kell folytatnia más kutatási ágakkal, és mint ilyet finanszírozni kell, mind saját értéke, mind az innováció beindításához való kulcsfontosságú hozzájárulása miatt;

P. mivel az EU kulturális és kreatív ágazatokra vonatkozó Kreatív Európa programja kulcsszerepet játszik a művészetek, a kultúra és az audiovizuális tartalmak népszerűsítésében és a magas színvonalú média támogatásában, különösen az alulról sezrveződő projektek, a kisvállalkozások és az egyéni művészek támogatása révén; mivel ez hozzájárul az Unió nemzetközi kulturális kapcsolatokra vonatkozó globális stratégiájához, amelynek célja, hogy a kulturális hálózatok, a civil társadalom és a helyi szervezetek bevonásával emberek közötti kapcsolatokon keresztül biztosítsa a stratégia hosszú távú hatását; mivel a Tanács 2019–2022 közötti időszakra szóló kulturális munkaterve megcélzott eredményeinek többségét a programban előirányzott intézkedések révén sikerült elérni;

([18]) Az Európai Parlament 2020. szeptember 17-i állásfoglalása az Európa kulturális helyreállításáról (HL C 385., 2021.9.22., 152. o.), valamint „A művészek helyzetéről és a kulturális helyreállításról az Unióban” című, 2021. október 20-i állásfoglalása (HL C 184., 2022.5.5., 88. o.).

([19]) Fancourt D. és Finn S. What is the evidence on the role of the arts in improving health and well-being? A scoping review. A WHO európai regionális hivatala (a Health Evidence Network (HEN) 67. sz. összefoglaló jelentése), Koppenhága, 2019.

Q. mivel a kulturális kapcsolatokat általában a két vagy több kultúra közötti kölcsönös, nem kényszerítő jellegű transznacionális kölcsönhatásként határozzák meg ([20]), amely az állami és nem állami szereplők által a kulturális és civil társadalmi térben végzett tevékenységek széles körét foglalja magában; mivel a kulturális kapcsolatok általános eredménye az összeköttetések javulása, a kölcsönös megértés nagyobb mértéke, a kapcsolatok számának növekedése és elmélyülése, a kölcsönösen előnyös ügyletek, valamint az államok, a népek, a nem állami szereplők és a kultúrák közötti fokozott fenntartható párbeszéd, ezáltal pedig a reziliensebb társadalmak kiépítése;

R. mivel a kulturális diplomácia az államoknak a kultúra közvetítésével más államokkal vagy azok népeivel való kapcsolattartására vonatkozik, a kormányzati és az egyirányú érdekérvényesítési perspektíva dominanciája mellett, a kölcsönös előnyökre és a párbeszédre összpontosító szemléletmód helyett; mivel a kulturális diplomáciára kihatnak a külpolitikában rejlő politikai szempontok, elszámoltatható az érintett állami intézmények felé, és eszközként használható szakpolitikai célkitűzések támogatására ([21]);

S. mivel az Unió diplomáciai eszköztárának fontos részét képező, a kulturális kapcsolatok és a kulturális diplomácia terén megvalósuló erőfeszítéseknek az olyan értékek előmozdítására kell törekedniük, mint a szolidaritás és a testvériség, bevonva a közintézmények és a civil társadalom valamennyi szintjén működő szereplőket; mivel a kifejezetten a nemzetközi kulturális kapcsolatokra szánt pénzügyi források e szereplők számára történő elosztása jelentősen növelné a bennük rejlő lehetőségek kiaknázására való képességüket;

T. mivel a harmadik országok diaszpórái az EU-ban, illetve az európai diaszpórák a harmadik országokban fontos szerepet játszhatnak az EU és a más országok közötti kulturális kapcsolatok megerősítésében;

U. mivel az EU 1993-ban létrehozta a „kulturális kivétel” néven ismert különleges rendszert annak érdekében, hogy megvédje a kulturális javakat és szolgáltatásokat a szabadkereskedelmi szabályoktól, mivel a kultúrát nem szabad kereskedelmi árunak tekinteni, és azt nem szabad piaci igényeknek alávetni;

V. mivel az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendje és az ENSZ fenntartható fejlődési céljai nem foglalkoznak kifejezetten a kultúrával, bár a kultúra globális közjó, és amellett, hogy a fenntartható fejlődés horizontális dimenziója, önmagában is cél, amit egyértelművé tesznek olyan globális kampányok, mint amilyen a #Culture2030Goal;

W. mivel a digitális technológiák a kulturális élet valamennyi aspektusát, valamint a művészek, a kulturális munkavállalók, szervezetek és intézmények munkáját érintik, és segíthetik őket abban, hogy előmozdítsák az interakciót a különféle közönségekkel és a munkájuk hozzáférhetőségének biztosításával; mivel különböző uniós finanszírozási programok és kezdeményezések támogatják az ágazat digitális átállását, ilyen különösen a Horizont Európa, az Erasmus+, a Kreatív Európa és az új európai Bauhaus; mivel a digitalizáció hatalmas lehetőségeket rejt magában, és megváltoztatta a kulturális és kreatív ágazatok általi tartalomalkotás, -gyártás és -megosztás módját, fokozta a növekedési lehetőségeket és növelte a kulturális részvételt; mivel a digitalizáció is kihívásokat rejt magában a sokféleséget, a méltányos javadalmazást és a kultúrához való hozzáférést illetően, továbbá elmélyíti az egyenlőtlenségeket, például a megfelelő digitális készségek hiánya miatt;

1. tudomásul veszi az új európai kulturális menetrend és a nemzetközi kulturális kapcsolatokra vonatkozó európai uniós stratégiáról szóló közös közlemény általában kielégítő végrehajtását; megjegyzi mindazonáltal, hogy az új európai kulturális menetrend végrehajtásáról készült értékelés – főként a prioritások tekintetében – hiányosságokat tárt fel; hangsúlyozza, hogy annak ellenére, hogy a két dokumentum megbirkózott az előre nem látható válságok, például a Covid19-világjárvány jelentette kihívásokkal, azok stratégiai keretét naprakésszé kell tenni annak érdekében, hogy meghatározza az EU kulturális politikájának átfogó céljait, valamint az azok végrehajtásához használandó gyakorlati eszközöket, többek között annak tisztázása révén, hogy a Tanács kulturális munkaterve és a nemzetközi kulturális kapcsolatokra vonatkozó európai uniós stratégia hogyan járul hozzá az aktualizált új európai kulturális menetrend működőképessé tételéhez;

2. elismeri, hogy a Tanács 2023–2026 közötti időszakra szóló kulturális munkaterve alapvető eszköz a tagállamok stratégiáinak irányításához az európai kulturális és kreatív ágazatok és iparágak szempontjából releváns kérdések kezelésében; e tekintetben a Tanács 2023–2026 közötti időszakra szóló kulturális munkatervének – a prioritásokat tekintve – a következőkre kell összpontosítania:

([20]) British Council és Goethe Institut, Cultural Value – Cultural Relations in Societies in Transition: A Literature Review (2018), 7. o.
([21]) Rivera T., Distinguishing Cultural Relations From Cultural Diplomacy: The British Council's Relationship With Her Majesty's Government. Figueroa Press (2015), 9–10. o.

2022. december 14., szerda

i. a kulturális és kreatív ágazatok helyreállítása és rugalmassá tétele, a jövőbeli sokkhatásokra való reagálási képességük erősítése révén;

ii. kultúra és fenntarthatóság a kultúrának a fenntartható fejlődés, a jólét és a társadalmi igazságosság mozgatórugójaként való előtérbe helyezése révén;

iii. a kulturális és kreatív szakemberek státusza, munka- és szociális körülményei;

iv. a kulturális örökség védelme és népszerűsítése;

v. a nemzetközi kulturális kapcsolatokra vonatkozó stratégiák hatékony kidolgozásának és végrehajtásának megerősítése és biztosítása;

3. kiemeli, hogy a Tanács 2023–2026 közötti időszakra szóló munkatervében fokozni kell a kultúrpolitikai együttműködést, és annak – a végrehajtás nyomon követésére szolgáló megközelítésként – értékelési kereteket kell tartalmaznia; rámutat, hogy a Tanács munkatervében előirányzott munkamódszereket felül kell vizsgálni annak érdekében, hogy azok eljárási szempontból könnyebbek és hatékonyabbak legyenek, továbbá célzott munkacsoportok létrehozását is fontolóra kell venni;

4. emlékeztet, hogy a Tanács 2023–2026 közötti időszakra szóló kulturális munkaterve lehetőséget kínál arra, hogy egy átfogóbb uniós szintű kulturális politika felé haladjunk; hangsúlyozza, hogy ez a törekvés megfelelő finanszírozást igényel; emlékeztet, hogy a kulturális és kreatív ágazatok az általuk teremtett gazdasági értéknek csak minimális részét nyerik vissza, és új, alternatív és stabil finanszírozási forrásokra van szükségük;

5. üdvözli a Kreatív Európa program (2021–2027) megerősítését, különösen azt, hogy a költségvetés megduplázódott az előző programhoz képest, továbbá nagyobb hangsúly helyeződik a kulturális sokszínűségre, a befogadásra, a mobilitásra, a transznacionális alkotásra és a politikai együttműködésre, valamint a kulturális és kreatív ágazatok digitalizációjára, zöldítésére és rezilienciaépítésére; mindazonáltal mély aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a Kreatív Európa program célkitűzései elérése tekintetében még mindig jelentősen alulfinanszírozott, és hogy a program éves költségvetési csökkentése súlyosan károsítja a kulturális és kreatív ágazatok és iparágak helyreállítását; kitart ezért amellett, hogy a többéves pénzügyi keret közelgő felülvizsgálata révén megfelelő szintű finanszírozást kell biztosítani a Kreatív Európa programnak;

6. felkéri a tagállamokat, hogy teljes mértékben használják ki a kultúrának szentelt uniós finanszírozásban, programokban és szakpolitikákban rejlő lehetőségeket, valamint a megfelelő programokkal, nevezetesen a Horizont Európa, az Erasmus+, az új európai Bauhaus és egyéb programokkal való szinergiájukat; ösztönzi a Bizottságot, hogy továbbra is használja ki ezeket a szinergiákat, hogy mind a tartalom, mind a finanszírozás elérhetősége terén maximálissá váljanak a kedvező hatások, belső és külső dimenzióik tekintetében egyaránt; kitart amellett, hogy a kultúrát és a kulturális örökséget horizontálisan érvényesíteni kell valamennyi uniós politikában, különösen a zöld és a digitális átállásra vonatkozó politikákban; felkéri a tagállamokat, hogy mozdítsák elő a kultúra és a műszaki kutatás fejlesztését, és védjék meg a természeti, történelmi és művészeti örökséget, többek között a jövő nemzedékek érdekében is;

7. elismeri, hogy a kulturális területen alkalmazott nyitott koordinációs módszerből hiányoznak a konkrét és intézményesített nyomon követési mechanizmusok; ezért olyan konkrét határidők és mutatók bevezetését ajánlja, amelyek lehetővé teszik a nyomon követési intézkedéseket, illetve a tagállamok teljesítményének értékelését; felszólít, hogy a nyitott koordinációs módszert (OMC) alkalmazó csoportokban a nem uniós országokra is terjesszék ki az együttműködést, mivel az előnyösnek bizonyult;

8. sajnálja, hogy a nyitott koordinációs módszer szintjén készített jelentéseknek – a megfelelő terjesztés és a résztvevő országok és a nemzeti minisztériumok közötti kapcsolat hiánya miatt – korlátozott közvetlen hatásuk van a nemzeti, regionális és helyi szintű politikai döntéshozatalra; ajánlja ezért, hogy olyan világos és konkrét politikai ajánlásokat tartalmazó jelentések készüljenek, amelyeket bizonyítékokon alapuló megközelítéssel támasztanak alá; felkéri továbbá a Bizottságot, hogy a lehető legtöbb nyelven, digitálisan, nemzeti és uniós szinten is széles körben terjessze az OMC-munkacsoportok megállapításait;

9. üdvözli „a kultúra hangja” strukturált párbeszéd létrehozását, amely platformot biztosít a kulturális ágazatban működő civil társadalmi szervezetek számára a Bizottsággal és az OMC-csoportokkal való kapcsolattartáshoz; elismeri, hogy a civil társadalommal folytatott strukturált párbeszéd együttműködést, hálózatépítést és tapasztalatcserét segített elő a különféle ágazatok között; rámutat azonban, hogy nincs elegendő interakció az OMC és a strukturált párbeszéd platformjai között, ezért a struktúrált párbeszéd és az OMC közötti gyakoribb és szisztematikusabb információcserére, valamint a részvételnek valamennyi alágazatra való kiterjesztésére ösztönöz; felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy rendszeresen kövessék nyomon a zárójelentésekben, konferenciákon, műhelytalálkozókon és minden más, a nyitott koordinációs módszer és a struktúrált párbeszéd keretein belül szervezett eseményen megfogalmazott ajánlásokat; ösztönzi a tagállamokat, hogy konkrét szakpolitikai változtatásokkal és intézkedésekkel reagáljanak ezekre az ajánlásokra;

10. üdvözli az „Európai Örökség Platform létrehozása a kulturális örökség európai éve holisztikus és költséghatékony nyomon követésének támogatása érdekében” című kísérleti projektet; a kulturális örökség európai éve tekintetében valódi szakpolitikai eredmények eléréséről szóló állásfoglalásával ([22]) összhangban, kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy az addicionalitás elvének teljes körű tiszteletben tartása mellett támogassák több partnerség létrehozását a magán-, állami és nonprofit ágazatokkal a kulturális örökség megőrzése érdekében, és vizsgálják felül és aktualizálják a kulturális örökségért való fellépés európai keretét a kulturális örökség védelmének biztosítása érdekében a világjárványt követő Európában; hangsúlyozza, hogy fontos, hogy a megfelelő forrásokkal tovább építsünk erre az örökségre; megismétli az Európai Örökség cím jelentőségét, amely az EU kulturális és történelmi gyökereivel kapcsolatos innovatív ismeretterjesztő projekt;

11. felkéri a tagállamokat, hogy teljes mértékben alkalmazzák az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának 27. cikkében foglaltakat, és ismerjék el a kulturális, művészeti és tudományos élethez való jogot és a kapcsolódó kulturális jogokat mindenkit megillető emberi jogokként, amelyek lehetővé teszik minden egyén számára, hogy részt vegyen a közösség kulturális életében, élvezze a művészetet és osztozzon annak hozadékaiban; felszólítja a tagállamokat, hogy minden megfelelő intézkedést tegyenek meg azért, hogy az ilyen jogok gyakorlása előtt álló akadályok – ideértve többek között a társadalmi-gazdasági sajátosságokkal, a jövedelemmel és a fizikai hozzáférhetőséggel kapcsolatos akadályokat – elháruljanak, és minden szükséges feltételt biztosítsanak ahhoz, hogy mindenki szabadon részt vehessen kulturális tevékenységekben;

12. kitart amellett, hogy a művészi kifejezés szabadsága a kreativitás és a kulturális alkotás kulcsfontosságú eleme, mivel biztosítja, hogy a művészeti alkotások tükrözzék társadalmaink sokszínűségét és gazdagságát, és ezért azt továbbra is garantálni kell valamennyi alkotó számára; felkéri a Bizottságot, hogy a művészi kifejezés szabadságát a jogállamiság tiszteletben tartásának önálló mutatójaként építse be éves jelentéseibe; felszólítja az Európai Bizottságot és az Európai Külügyi Szolgálatot (EKSZ), hogy keressenek konkrét eszközöket arra irányulóan, hogy a – különösen a háborúk és a geopolitikai instabilitás következményeként – veszélyeztetett művészek művészi kifejezési szabadsága fennmaradjon;

13. megerősíti határozott elkötelezettségét a nemek közötti egyenlőség mellett, és támogatja a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítését, mint az egyenlőség biztosítását szolgáló politikai megközelítései egyikét; megismétli, hogy a kultúra szerepet játszhat a nemek közötti egyenlőség előmozdításában, valamint a nők és a nemi kisebbségek gazdasági és kulturális szerepvállalásának előmozdításában; felszólítja a Bizottságot, hogy fejlessze tovább azon javaslatát, amely az egyes szervezetekben a nemek közötti egyenlőséget garantáló projektek jutalmazásával kapcsolatos kiválasztási kritériumok bevezetésére irányul, vezessen be nyomon követési és értékelési mechanizmusokat, hogy a különböző európai programok kedvezményezettjei elegendő adatot szolgáltassanak a nemek közötti egyenlőségről és a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítéséről, valamint a lehetséges javító intézkedésekről; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy könnyítsék meg a kulturális és kreatív ágazatokhoz és iparágakhoz, többek között a vállalkozásokhoz való hozzáférést a nők és a nemi kisebbségek számára;

14. hangsúlyozza, hogy az adatgyűjtést az egyik legfontosabb, több területet érintő prioritásnak kell tekinteni a Tanács 2023–2026 közötti időszakra szóló kulturális munkatervében; felszólítja a tagállamokat és a Bizottságot, hogy tegyenek többet azért, hogy naprakész és összehasonlítható adatok álljanak rendelkezésre a kultúráról – többek között a bevált gyakorlatok feltérképezésével és összehasonlító elemzésével, valamint a szakértők, az érdekelt felek, a hatóságok és a közönség strukturált bevonásával – nemcsak a kulturális ágazatból, hanem a gazdaság valamennyi ágazatából;

15. hangsúlyozza, hogy az új európai kulturális menetrend és a nemzetközi kulturális kapcsolatokra vonatkozó európai uniós stratégiáról szóló 2016. évi közös közlemény keretében mennyiségi és minőségi célértékek alapján, stratégiai és projekt szinten egyaránt alaposabban nyomon kell követni és értékelni kell az összes fellépés végrehajtását, valamint rendszeres, magas színvonalú jelentéstételre van szükség; kéri a Bizottságot, hogy dolgozzon ki több mutatót és tágabb megközelítést a projekteredmények értékelésével kapcsolatban, figyelembe véve az olyan minőségi eredményeket is, mint a közösségépítés és a leállított projektekből levont tanulságok; sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy hosszú távon biztosítsák az uniós finanszírozású kulturális projektek és kezdeményezések fenntarthatóságát;

Szociális dimenzió

16. Ösztönzi a tagállamokat, hogy mozdítsák elő és fektessenek be az emberek kulturális és művészeti tevékenységekben való aktív és passzív részvételébe, nemcsak kommunikációs és tájékoztatási kampányok révén, hanem – elsősorban – koherens, átfogó és inkluzív szakpolitikai intézkedéseken és ösztönzőkön keresztül is, hogy azonosítsák és felszámolják

([22]) HL C 456., 2021.11.10., 24. o.

a részvétel adminisztratív, pénzügyi és nyelvi akadályait, többek között a társadalmi-gazdasági jellemzőkhöz, a jövedelemhez és a fizikai akadálymentességhez kapcsolódókat, valamint a marginalizált, hátrányos helyzetű és kiszolgáltatott csoportok tekintetében, különös tekintettel a külvárosi, vidéki és elszigetelt területekre, valamint az elnéptelenedés kockázatának kitett területekre;

17. felkéri a tagállamokat, hogy mozdítsák elő a meglévő kulturális és művészeti tevékenységeket, és biztosítsanak további lehetőségeket az aktív részvételre, növeljék az új közönségek elérésére való képességet, integrálják és érvényesítsék a kulturális részvételi célkitűzéseket a kulturális politikán túlmutató politikai döntéshozatalban, és fogadjanak el olyan kulturális jogi megközelítést, amely a hozzáférés szűk köréről az érdemi részvételre helyezi át a hangsúlyt, senkit sem hagyva hátra;

18. sajnálja, hogy a legutóbbi rendelkezésre álló adatok, amelyeket az Eurostat a kulturális részvételről gyűjtött, 2015-ből származnak; tekintettel arra, hogy a kulturális és kreatív ágazatok azóta – különösen a Covid19-világjárvány, valamint az innovatív technológiai fejlemények eredményeként – drasztikus változásokon mentek keresztül, felkéri a Bizottságot, hogy készítsen a különféle területi (nemzeti, regionális stb.) léptékű statisztikai adatok gyűjtésével és elemzésével készülő Eurostat-felmérést az EU-ban jellemző kulturális részvételről és tendenciákról, különös tekintettel a külvárosi, vidéki és periférikus területek, valamint a peremre szorult társadalmi-gazdasági közösségek és a hátrányos helyzetű és kiszolgáltatott csoportok részvételére;

19. elismeri a Bizottság arra irányuló munkáját, hogy a kultúra és a kulturális sokféleség erejét a társadalmi kohézió, a jóllét, a részvétel és az általános polgárság, az uniós jogok és értékek ismerete, valamint a demokrácia erősítése érdekében kiaknázza; kiemeli a kultúra szerepét válság idején, és kéri annak értékelését, hogy mely kulturális stratégiák és politikák bizonyultak hatékonynak a társadalmi befogadásra, a foglalkoztatási lehetőségekre és a gazdasági fejlődésre gyakorolt pozitív hatás tekintetében; javasolja, hogy e célból folytassák a munkát, és építsenek az összes releváns projekt és workshop – például az uniós tagállamok szakértői számára a társadalmi kohéziót szolgáló kultúrával foglalkozó, 2020 novemberében tartott workshop és a kulturális demokráciáról szóló Porto Santói Charta – eredményeire és tanulságaira;

20. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy biztosítsák a leghátrányosabb helyzetű és a leginkább alulreprezentált csoportok kulturális tevékenységekbe és kezdeményezésekbe való bevonását, hogy e tevékenységekben ne csak passzív befogadóként vegyenek részt, hanem aktív alkotóként is, elősegítve az összetartozás és a közös jövő érzését mindenki között; üdvözli e tekintetben „A polgárok kultúrában való részvételének jelentősége a polgári szerepvállalás és a demokrácia szempontjából – a nemzetközi kutatások politikai tanulságai” című független tanulmány elkészítését, és várakozással tekint a tanulmány 2022. novemberi megjelenésére; ösztönzi a Bizottságot, hogy ossza meg a tanulmány eredményeit, és tegye meg a megfelelő nyomon követési intézkedéseket;

21. hangsúlyozza a kulturális programok fontosságát a menekültek és migránsok európai társadalmakba történő integrálása során, és arra ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy továbbra is támogassák az „Új kulturális menetrend – A menekültek és más migránsok integrációja” című dokumentumban foglalt intézkedéseket;

22. ösztönzi a tagállamokat, hogy ismerjék el a művészetek és a kultúra szerepét az egészséges életmód, a mentális egészség és az egyéni és a társadalmi jóllét előmozdításában; hangsúlyozza a fogyatékossággal élő személyek egészségének és életminőségének javítását célzó kulturális és művészeti kezdeményezések fontosságát; sajnálatát fejezi ki az ilyen tevékenységek Covid19-világjárvány alatti megszakítása által okozott károk miatt; felhívja ezért a tagállamokat, hogy a művészeteket és a kultúrát építsék be a legkiszolgáltatottabb és a leghátrányosabb helyzetű csoportok és közösségek pszichoszociális támogatási intézkedéscsomagjába;

23. hangsúlyozza a kultúra alapvető fontosságát az identitások és az egyéni önkifejezés fejlesztése szempontjából, különösen azok számára, akik gyakran válnak hátrányos megkülönböztetés áldozatává, például a nők, az etnikai és egyéb kisebbségek, a fogyatékossággal élő személyek és az LMBTIQ+ közösség tagjai számára, valamint a társadalom és az interkulturális kompetenciák megértésének fejlesztése szempontjából, hozzájárulva a gyűlölet és a rasszizmus elleni küzdelemhez és a békés társadalmak építéséhez;

24. kiemeli a kultúra fontosságát az emberek élethosszig tartó tanulása szempontjából, életkortól függetlenül; aggodalmát fejezi ki az iskolai tantervek általános szűkülése miatt, amelyek esetében hajlamosak a művészeteket és a művészeti ágakat más tantárgyakhoz képest háttérbe szorítani; emlékeztet az átfogó és jól strukturált iskolai tantervek fontosságára, amelyek magukban foglalják a művészeteket és a művészeti tudományágakat is annak érdekében, hogy növeljék az egyén felelősségét és alkalmasságát a kulturális tevékenységekben való részvételre, és ragaszkodik az ezzel kapcsolatos készségek előmozdításának szükségességéhez; ezért sürgeti a tagállamokat, hogy az oktatás minden szakaszában biztosítsanak megfelelő pénzügyi és humán erőforrásokat és ösztönzőket a művészetek és művészeti ágak

számára tantervi és tanórán kívüli tevékenységként, valamint képezzék a pedagógusokat a kultúra társadalmi és általános jóléti jelentőségéről és erejéről; ezzel összefüggésben sürgeti a Bizottságot, hogy a „STEM megközelítésen" túllépve inkább teljes mértékben „STEAM megközelítést" (természettudományok, technológia, műszaki tudományok, művészetek és matematika) fogadjon el;

25. a kulturális és kreatív ágazatok és iparágak folyamatos professzionalizálására irányuló munkával párhuzamosan stratégiák kidolgozását szorgalmazza a sok európai amatőr művész támogatása érdekében;

26. emlékeztet arra, hogy a határokon átnyúló mobilitás továbbra is a művészek és a kulturális munkavállalók karrierjének alapvető eleme, beleértve a harmadik országok állampolgárságával rendelkező művészeket és kulturális munkavállalókat is; hangsúlyozza ezért a művészi kompetenciák, valamint a kreatív készségek és képesítések kölcsönös elismerésének és határokon átnyúló hordozhatóságának fontosságát annak elősegítése érdekében; emlékeztet arra, hogy a nemzetközi mobilitás lehetőségeit támogató és növelő finanszírozási eszközöknek a művészek és a kulturális szakemberek esetében elő kell segíteniük a munka és magánélet közötti egyensúlyt is, és a lehető legnagyobb mértékben ösztönözniük kell a környezeti és társadalmi szempontból fenntartható mobilitást;

27. hangsúlyozza a mobilitás fontosságát a kulturális és kreatív ágazatokban és iparágakban a diákok és a fiatal szakemberek számára a szélesebb körű és diverzifikáltabb oktatás lehetővé tétele, konkrétabb és vonzóbb karrierlehetőségek biztosítása, valamint a kulturális tevékenységek széles és változatos körének felvonultatása érdekében; ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy e célból biztosítsanak jobb mobilitási lehetőségeket, többek között az Erasmus+ és más európai és nemzeti kezdeményezések keretében;

28. felhívja a Bizottságot, hogy a fiataloknak szóló ingyenes Interrail kezdeményezés, a „DiscoverEU" sikerére alapozva tanulmányozza az Erasmus+ program keretében egy olyan fellépés megvalósítását, hogy az európai fiatalok utazási utalványt kaphassanak a Szent Jakab zarándokút és más európai kulturális útvonalak meglátogatására és felfedezésére;

29. emlékezteti a Bizottságot és a tagállamokat azokra a kötelezettségvállalásokra, amelyeket a kulturális kifejezések sokszínűségének védelméről és előmozdításáról szóló 2005-ös UNESCO-egyezmény EU általi megerősítésével vállaltak, különösen a mobilitási cserékkel és a tagállamokba történő utazás megkönnyítésével kapcsolatban, a fejlődő országokból származó művészekre és más kulturális szakemberekre és szakmabeliekre, valamint a kulturális javakra és szolgáltatásokra vonatkozó kedvező bánásmódnak megfelelően; felhívja az Európai Bizottságot, hogy tegyen javaslatot a harmadik országokból – különösen a világ déli részéről érkező – kulturális munkavállalók mobilitásának megkönnyítésére a megfelelő intézményi és jogi kereteken keresztül, beleértve a vízumkönnyítést is;

30. üdvözli a „Kultúra mozgatja Európát" mobilitási program Kreatív Európa keretében történő létrehozását a kulturális és kreatív ágazatokban és iparágakban dolgozó szakemberek számára; hangsúlyozza, hogy ez a program akkor tudja majd teljes mértékben kiaknázni a benne rejlő lehetőségeket, ha a jövőben megfelelő költségvetésben részesül, és ha szélesebb közönséget tud elérni; sajnálja azonban, hogy a mobilitás adminisztratív, pénzügyi és nyelvi akadályai még mindig fennállnak, és kéri, hogy e program keretében számolják fel a művészeti és kulturális mobilitás továbbra is fennálló strukturális akadályait; a kultúrával kapcsolatos határokon átnyúló megközelítések előmozdítását és a jelentős európai és nemzetközi kulturális koprodukciók és rezidens programok létrehozásához partnerek keresését szorgalmazza azzal a céllal, hogy az összes érintett szereplő közötti együttműködésnek és a bevált gyakorlatok – többek között nem uniós országokkal való – megosztásának megerősítése révén ösztönözzék a művészek és az alkotók mobilitását;

31. kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy fokozzák a művészek és a kultúra területén tevékenykedő más vállalkozók és szakmát gyakorlók számára nyújtandó, a mobilitási programokra és csereprogramokra vonatkozó minőségi információk biztosítására, valamint a kulturális és kreatív ágazatokon és iparágakon belüli mobilitás mindenféle akadályának – köztük az adminisztratív, pénzügyi és nyelvi akadályok, valamint a fogyatékossághoz kapcsolódó akadályok – leküzdésére irányuló anyagi támogatás biztosítására irányuló erőfeszítéseiket;

Gazdasági dimenzió

32. úgy véli, hogy a Covid19-világjárvány által súlyosan érintett, a kulturális és kreatív ágazatokban és iparágakban dolgozó munkavállalóknak részesülniük kell a valódi és célzott európai helyreállítás előnyeiből, különös tekintettel arra, hogy ez az ágazat főként magánszemélyekből, valamint kis- és mikroszervezetekből és vállalkozásokból áll, amelyek atipikus, részmunkaidős vagy projektalapú foglalkoztatási rendszerek alapján dolgoznak, rendszertelen jövedelemtől függenek, és nélkülözik a hosszú távú pénzügyi kiszámíthatóságot; felhívja a tagállamokat, hogy költségvetésük 2 %-át fordítsák a kultúrára, amint arra a Parlament többször is felszólított;

2022. december 14., szerda

33. üdvözli, hogy a Bizottság általános és ágazatspecifikus párbeszédek révén támogatja a tagállamokat a méltányos díjazás biztosításában, valamint a művészek és az alkotók társadalmi-gazdasági körülményeinek javításában; hangsúlyozza, hogy a kulturális és kreatív ágazatok és iparágak gazdasági helyreállítását támogató intézkedéseken túlmenően a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó támogatást különösen a kulturális és kreatív ágazatok és iparágakban dolgozó szakemberek munkakörülményeinek, képzésének, valamint tovább- és átképzésének javítására kell felhasználni annak érdekében, hogy lépést tudjanak tartani az ezen ágazatokban zajló strukturális változásokkal;

34. emlékeztet azonban arra, hogy a közberuházások ilyen heterogenitása a kulturális és kreatív ágazatok és iparágak eltérő ütemű helyreállításához vezet, ami az EU kulturális ökoszisztémáján – amelynek stabil és megbízható struktúrára és finanszírozásra van szüksége – belüli egyenlőtlenségek növekedését eredményezi, és végső soron veszélyezteti Európa kulturális sokszínűségét; hangsúlyozza, hogy a kulturális és kreatív ágazatok és iparágak helyreállítása során figyelembe kell venni a fokozott fenntarthatóságra és digitalizációra irányuló, folyamatban lévő erőfeszítéseket, valamint javítani kell a kulturális és kreatív ágazatokban és iparágakban dolgozó munkavállalók munka- és javadalmazási feltételeit a Covid19-világjárvány előtt már fennálló strukturális problémák leküzdése érdekében;

35. emlékezteti a Bizottságot a Parlament többszöri felhívására, hogy tegyenek az európai művészi jogállás létrehozására irányuló javaslatot, amely a tagállamok és az EU munkaerő-piaci és kulturális politikával kapcsolatos felelősségét teljes mértékben tiszteletben tartva közös keretet állapítana meg a megfelelő, tisztességes és átlátható munkafeltételekre és az összes uniós tagállam közös minimumszabályaira, beleértve a tisztességes díjazást, annak érdekében, hogy valamennyi tagállamban javuljanak a kulturális és kreatív ágazatokban és iparágakban dolgozó munkavállalók társadalmi-gazdasági feltételei, és hogy biztosítsák azokat az alapvető feltételeket, amelyek ténylegesen garantálják a valódi kreativitást és a véleménynyilvánítás szabadságát várakozással tekint a releváns OMC-jelentés 2023 közepére várható közzététele elé; kéri, hogy e kérdéskör megfelelő nyomon követésének biztosítása érdekében kellően vegyék figyelembe az érintett civil társadalmi szervezetektől, többek között a szociális partnerektől érkező, a szociális védelemmel kapcsolatos észrevételeket;

36. ösztönzi továbbá valamennyi tagállamot, hogy hajtsák végre a digitális egységes piacon a szerzői jogokról szóló (EU) 2019/790 irányelvet ([23]), és kéri azokat a tagállamokat, amelyek még nem tették meg, hogy az irányelvet ültessék át nemzeti jogukba, így garantálva a szerzők és előadóművészek méltányos, megfelelő és arányos díjazását; kéri a Bizottságot, hogy támogassa az átültetési és végrehajtási erőfeszítéseket;

37. sajnálattal állapítja meg, hogy az uniós finanszírozás – többek között a Kreatív Európa programhoz kapcsolódó finanszírozás – kérelmezésére vonatkozó eljárások gyakran még mindig túlságosan megterhelőek, és szükségtelen akadályokat gördítenek minden potenciális kedvezményezett, különösen a kulturális és kreatív ágazatok és iparágak korlátozott adminisztratív kapacitással rendelkező kis- és mikroszervezetei elé, és hogy ez mind az európai, mind a harmadik országokban működő szervezetekre vonatkozik; felhívja ezért az Európai Bizottságot, hogy törekedjen a különböző finanszírozási lehetőségek tudatosítására és az eljárások további egyszerűsítésére, hogy a szervezetek – köztük a leghátrányosabb helyzetű területeken működő kis- és középvállalkozások – szélesebb és változatosabb körének tegye lehetővé az uniós finanszírozáshoz való hozzáférést;

38. kéri a Bizottságot, hogy ezen eljárások egyszerűsítése során hajtsa végre a többnyelvűség és a kulturális sokszínűség elvét, lehetővé téve a kérelmek további nyelveken történő benyújtását, kezdve az európai nyelvekkel, hogy tisztességes esélyt biztosítson azoknak a szervezeteknek és magánszemélyeknek, akik nem rendelkeznek az angol nyelvre való fordítás biztosításához szükséges kapacitással vagy eszközökkel;

39. üdvözli a „többlépcsős finanszírozás” közelmúltbeli létrehozását, amely az összes kedvezményezettek, különösen a magánszemélyek, valamint a kis- és közepes méretű szerveztek jobb elérésére szolgál; felkéri a Bizottságot, hogy a kulturális és kreatív ágazatok és iparágak szempontjából lényeges valamennyi program esetében fejlessze tovább ezeket a rendszereket; azt tanácsolja a Bizottságnak, hogy az ilyen, közvetítő szervezeteket is felölelő programok létrehozásakor vegye figyelembe a közvetítő és a végső kedvezményezettek közötti esetleges összeférhetetlenségek kérdését, a közvetítőknek a támogatások logisztikájával és adminisztrációjával kapcsolatban felmerült általános költségeit, a kiválasztási kritériumokat és a támogatások végső értékelését;

40. kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy az uniós és nemzeti kulturális politikákhoz és kezdeményezésekhez elegendő finanszírozást, hitelhez való könnyebb hozzáférést, és kapacitást biztosítsanak, különösen a súlyos gazdasági nehézségek idején, hogy a válságkezelési megközelítésen felülemelkedve hosszú távú kulturális politikai stratégiát lehessen elfogadni;

([23]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/790 irányelve (2019. április 17.) a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról (HL L 130., 2019.5.17., 92. o.).

41. emlékeztet a Bizottság azon fő célkitűzésére, hogy támogassa a kulturális és egyéb ágazatok közötti kreatív partnerségek kialakítását;

42. kiemeli az Európa Kulturális Fővárosa kezdeményezés sikerét az EU és a társult országok városainak és régióinak fejlődése tekintetében; hangsúlyozza, hogy az Európa Kulturális Fővárosa kezdeményezés számára kiegészítő finanszírozást kell biztosítani, mivel a Covid19-világjárvány és az azt követő növekvő infláció jelentősen rontotta e kezdeményezés megvalósításának keretfeltételeit; üdvözli a Közös Kutatóközpont által kidolgozott „Kulturális és Kreatív Városok Figyelője" elnevezésű bizottsági eszközt, amely hozzájárul a régiók és a városok kulturális és természeti értékeinek a kultúra és az idegenforgalom közötti kapcsolat alapján történő objektív értékeléséhez; arra ösztönzi a Bizottságot, hogy kövesse nyomon a „Kulturális és kreatív terek és városok" elnevezésű szakpolitikai projektet, amely a kulturális életben való részvétel, valamint a társadalmi és városrehabilitáció előmozdítására irányul;

43. javasolja a Bizottságnak és a tagállamoknak, hogy építsenek a fenntartható kulturális turizmusról szóló OMC-jelentés ajánlásaira annak érdekében, hogy megfelelő egyensúlyt teremtsenek egyrészt a kulturális örökség védelme és megőrzése, másrészt a látogatói hozzáférés javítása és a látogatói létesítmények fejlesztése között; ugyanakkor sürgeti a tagállamokat, hogy továbbra is fordítsanak fokozott figyelmet a tömegturizmus kulturális örökségre és természeti ökoszisztémákra jelentett kockázataira, és hangsúlyozza, hogy egyensúlyt kell teremteni a művészeti és turisztikai célpontnak számító városok idegenforgalmi ágazatának növekedése és fejlődése, valamint az ott állandó jelleggel élő polgárok életminősége között;

44. elismeri az új európai Bauhaus kezdeményezés mint kreatív, inter- és transzdiszciplináris kezdeményezés jelentős hozzájárulását, amelynek célja, hogy a tudomány, a technológia, a művészet és a kultúra világának összekapcsolásával, valamint a környezeti fenntarthatóság összes uniós szakpolitikán belüli érvényesítésével megvalósítsa a Zöld New Deal-lel kapcsolatos uniós célkitűzéseket; emlékeztet arra, hogy e kezdeményezésnek minden szinten az innováción, valamint az emberek – köztük a szociálisan hátrányos helyzetűek – és a helyi közösségek aktív részvételén és érdemi bevonásán kell alapulnia; hangsúlyozza, hogy a Tanács új kulturális munkatervének tükröznie kell az új európai Bauhaus kezdeményezés jelentőségét – annak külső dimenzióját is beleértve –, valamint egyértelmű eredményeket kell előirányoznia; ismét arra kéri a Bizottságot, hogy a lehető leghamarabb terjesszen elő javaslatot arra vonatkozóan, hogy az új európai Bauhaus a következő többéves pénzügyi kereten belül új, önálló, újonnan finanszírozott uniós programmá váljon;

45. kiemeli, hogy a művészetek és a kultúra jelentős mértékben hozzájárulnak a környezeti, éghajlati és fenntarthatósági kérdések és azok társadalmi dimenziójának tudatosításához és a pozitív magatartásbeli változások ösztönzéséhez; különösen emlékeztet arra, hogy a kulturális örökség részét képező hagyományos tudás kulcsfontosságú az éghajlatváltozás enyhítésére és az ahhoz való alkalmazkodásra irányuló erőfeszítések fokozásához; e célból arra ösztönzi a Bizottságot, hogy szorosabban működjön együtt a tagállamokkal, a civil társadalommal, valamint a nemzeti és helyi szervezetekkel annak érdekében, hogy felhívja a polgárok figyelmét erre a témára, és más célzott uniós programokkal, alapokkal és szakpolitikákkal való szinergiák révén biztosítson konkrét finanszírozást az ilyen kulturális kezdeményezések számára;

46. ösztönzi a Bizottságot, az EKSZ-t és a tagállamokat, hogy kulturális programjaikat a környezeti fenntarthatóság és az éghajlati válság elleni küzdelem elveivel összhangban alakítsák ki, valamint értékeljék az EU által finanszírozott valamennyi projekt környezeti hatását azok teljes életciklusa során; javasolja az érdekelt feleknek és az uniós finanszírozás kedvezményezettjeinek, hogy projektjeik kialakítása, tervezése és végrehajtása során a leginkább környezetbarát módszerekre és megközelítésekre törekedjenek;

47. üdvözli „A kulturális örökség éghajlatváltozással szembeni rezilienciájának megerősítése – avagy az európai zöld megállapodás találkozása a kulturális örökséggel" című OMC-jelentést, és arra ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy aktívan kövessék nyomon az ajánlásokat és éljenek a bevált gyakorlatok kínálta lehetőséggel;

48. rámutat, hogy a kulturális örökség és a hagyományos épületek helyreállítása során különös figyelmet kell fordítani a fenntarthatósági kérdésekre; elismeri, hogy az új európai Bauhaus hozzájárulhat a városok és kulturális örökségük védelméhez és helyreállításához természeti és emberi eredetű veszélyek által okozott katasztrófák esetén; hangsúlyozza a kulturális örökség védelmével, megőrzésével és helyreállításával kapcsolatos bevált gyakorlatok tagállamok és harmadik országok közötti további cseréjének szükségességét, beleértve a meglévő épületek energiahatékonyságának javítását célzó innovatív intézkedéseket, mindenkor megőrizve építészeti érdekeiket vagy történelmi jellegüket, különös figyelmet fordítva a helyreállítás végeredményének hitelességére és minőségére annak érdekében, hogy ne sérüljön a történelmi vagy művészeti épületek vagy történelmi központok fizikai integritása, építészeti koherenciája, történelmi jellege vagy értéke, összhangban a vonatkozó nemzeti megőrzési szabályokkal és a műemlékek és műemlékhelyszínek konzerválásáról és restaurálásáról szóló 1964. évi Velencei Chartával;

49. emlékeztet az Európai Unióról szóló szerződés 3. cikkére, amelynek értelmében az Uniónak biztosítani kell Európa kulturális örökségének megőrzését és további gyarapítását; kitart amellett, hogy az emberi egészség és a környezet szükséges mértékű védelmének fenntartása nem ellentétes az európai örökség megőrzésével; rámutat, hogy a Bizottság és a tagállamok szakértői által 2022-ben közzétett, a kulturális örökség éghajlatváltozás hatásaival szembeni ellenálló

képességének megerősítéséről szóló jelentés egyértelműen kimondja, hogy az éghajlati válságot nem lehet kulturális örökséget érintő válsággal megoldani, ezért arra kéri a Bizottságot, hogy vegye figyelembe ezeket a szempontokat az anyagoknak a vegyi anyagok regisztrálásáról, értékeléséről, engedélyezéséről és korlátozásáról (REACH) szóló rendelet XIV. mellékletében felsorolt engedélyköteles anyagok jegyzékébe való felvételével kapcsolatos döntése során, amennyiben ezek az anyagok a kulturális örökség helyreállításához szükségesek; kéri a Bizottságot, hogy ilyen esetekben végezzen gondos értékelést, összevetve az említett anyagok használatából származó társadalmi-gazdasági előnyöket az emberi egészségre vagy a környezetre jelentett kockázatokkal, mindkét érdek megfelelő megőrzése céljából; kéri, hogy a Bizottság emellett a REACH-rendelet 60. cikkének, 58. cikke (2) bekezdésének (és más vonatkozó cikkeinek) követelményeivel összhangban mérlegelje megfelelő alternatív anyagok vagy technológiák meglétét is; hangsúlyozza, hogy a kulturális örökség ágazata példamutató lépéseket tett a szakmai tevékenységüket végző kézművesek és művészek védelmére vonatkozó jogi követelmények tekintetében; adott esetben mentességeket és eltéréseket kér a kulturális ágazat és a kulturális örökséghez kapcsolódó tevékenységek számára a fent említett rendelet alól annak érdekében, hogy elkerülhető legyen számos kézműves vállalkozás bezárása vagy áthelyezése, valamint az EU hatalmas örökségének helyreállítására, fenntartására és megőrzésére gyakorolt bármilyen negatív hatás; felhívja az európai intézményeket, hogy konzultáljanak a kulturális örökség ágazatával és vonják azt be a tevékenységeikre közvetlen hatást gyakorló szabályozási vagy jogszabályi változásokkal kapcsolatos valamennyi előzetes vitába;

50. kéri a Bizottságot és az EKSZ-t, hogy erősítsék meg az együttműködést az Európa Tanáccsal, különösen a kulturális utak tekintetében, a kulturális sokszínűség, a kultúrák közötti párbeszéd és a kevésbé ismert úti célok fenntartható területi fejlődésének előmozdítása érdekében, e helyszínek kulturális és természeti örökségének megőrzése, védelme és helyreállítása mellett;

51. elismeri, hogy a digitalizálás a kulturális örökség előnyeinek maximalizálását szolgáló eszköz; hangsúlyozza, hogy a digitalizáció kihívások elé állítja a kulturális és kreatív ágazatokat és iparágakat, amelyeknek folyamatosan át kell gondolniuk és át kell alakítaniuk az üzleti modelleket, valamint hogy a kulturális és kreatív ágazatokat és iparágakat alkalmazottait át kell képezni; hangsúlyozza a kulturális és kreatív tartalmak és az európai kulturális örökség fenntartható digitalizálására, megőrzésére és online hozzáférhetőségére nyújtott garantált finanszírozás fontosságát; emlékeztet arra, hogy mindenki számára jelentőséggel bír a digitális jártasságba való befektetés, többek között azért is, mert módot kínál a kultúra élvezésére;

52. kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a kulturális örökség digitalizálásának kezelése során tartsák szem előtt a metaverzummal kapcsolatos fejleményeket azáltal, hogy megőrzik az európai kulturális örökséget, amikor azt virtuálisan reprodukálják vagy bármilyen módon átültetik a metaverzumba;

53. tudomásul veszi különösen az uniós digitális innovációs központok és a kreatív innovációs laborok kedvező hozzájárulását, amelyek a digitális, illetve az audiovizuális területeken az európai kulturális és kreatív ágazatok és iparágak innovációs kapacitását támogatják;

54. üdvözli, hogy a Horizont Európa keretprogramba beépítették a „Kultúra, kreativitás és befogadó társadalom” klasztert, valamint a kulturális örökség és a kulturális és kreatív ágazatok és iparágak terén növelték a kutatási és innovációs pályázati felhívások számát, továbbá üdvözli az Európai Innovációs és Technológiai Intézet (EIT) új, kultúrával és kreativitással foglalkozó tudományos és innovációs társulásának (TIT) közelmúltbeli elindítását; várakozással tekint e pályázati felhívások eredményei elé, és érdeklődéssel várja, hogy milyen mértékben járulhat hozzá a kutatás és az innováció az európai nemzetközi kulturális kapcsolatok fejlesztéséhez;

55. elismeri az immateriális javak és a szellemitulajdon-intenzív iparágak kiemelkedő fontosságát az EU gazdasági növekedése, valamint kulturális rezilienciája és láthatósága szempontjából, kiemelve, hogy a szellemi tulajdon már most is döntő szerepet játszik Európa digitális átalakulásában; hangsúlyozza, hogy kellő mértékben meg kell erősíteni ezen javak és ágazatok jogi védelmét annak érdekében, hogy a kulturális és kreatív alkotások alkotói élvezhessék szellemitulajdon-jogaik előnyeit; ezzel összefüggésben felszólítja a Bizottságot, hogy hozzon meg minden szükséges intézkedést a digitalizált európai tájhoz kapcsolódó szellemi tulajdon védelme érdekében;

56. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a papír formátumú kulturális anyagok fokozatosan eltűnnek, és hogy ez a tendencia hatással van a kiadói ágazatra, különösen a kiadóvállalatokra, valamint a kis- és közepes méretű könyvesboltokra;

Külső dimenzió és nemzetközi kulturális kapcsolatok

57. úgy véli, hogy a kultúra és a kultúrák közötti párbeszéd kulcsfontosságú hozzájárulást jelent a társadalmon belüli és a különböző társadalmak közötti kölcsönös megértés előmozdításához, valamint a nemzetközi színtéren a nyelvi határokon túli kommunikáció helyreállításához a kihívásokkal teli globális környezetben, bizonyítva a kulturális sokszínűség és az emberi jogok értékét, tiszteletben tartását és támogatását; kiemeli az EU szerepét a kulturális politikákról a tagállamok és

harmadik országok között folytatott folyamatos párbeszéd előmozdításában, és felhívja a tagállamokat, hogy ennek megfelelően biztosítsanak megfelelő finanszírozást az EU nemzetközi kulturális kapacitásának megerősítése, valamint annak lehetővé tétele érdekében, hogy az európai kulturális és kreatív ágazatok és iparágak – beleértve a kisebb szervezeteket és művészeket is – nemzetközi szinten aktívvá váljanak;

58. elítéli a kultúra – többek között kulturális és oktatási intézményeiken keresztül történő – felhasználását különösen a tekintélyelvű kormányok által, amelyek megpróbálják újraértelmezni a nemzetközi szabályokat és értékeket, megkérdőjelezve azok egyetemességét, és politikai befolyásukat a művészeti és tudományos szabadság megsértésével gyakorolják;

59. hangsúlyozza az EU nemzetközi kulturális kapcsolataiban rejlő lehetőségeket a harmadik országok dezinformációja és az EU-ba való külföldi beavatkozás, valamint az illiberális és tekintélyelvű rendszerekben az EU ellen irányuló ellenséges narratívák elleni küzdelemben; felhívja az EKSZ-t, hogy elemezze a rosszindulatú állami szereplők elterjedtségét és befolyását az EU részvételével zajló európai nemzetközi kulturális kapcsolatokban;

60. rámutat az „uniós kulturális kapcsolatok” és az „uniós kulturális diplomácia” közötti, a döntéshozatali folyamatok, a programtervezés és -végrehajtás, valamint az általános filozófia tekintetében meglévő különbségre; hangsúlyozza, hogy mindkét megközelítés egymás mellett létezhet és kiegészítheti egymást, de mindegyik más célt szolgál;

61. sajnálatát fejezi ki a nemzetközi kulturális kapcsolatokra vonatkozó egyértelmű és koherens uniós stratégia hiánya miatt; határozottan arra ösztönzi a Bizottságot és az EKSZ-t, hogy rendszeresen cseréljék ki a gyakorlatokat és a levont tanulságokat, és hogy az EU nemzeti kulturális intézeteinek (EUNIC) klasztereivel és a harmadik országbeli civil társadalmi szervezetekkel együttműködve dolgozzanak ki a nemzetközi kulturális kapcsolatok fogalmának közös egységes értelmezésén alapuló koherens stratégiákat, többek között a végrehajtásukhoz szükséges lépéseket és a harmadik országokban működő uniós küldöttségek és a tagállamok diplomáciai képviseletei által végrehajtandó, a kulturális kapcsolatokkal kapcsolatos tevékenységekre vonatkozó, személyre szabott iránymutatásokat; javasolja, hogy ezek a stratégiák tartalmazzanak beruházásokat az EU közös kulturális örökségének, valamint a demokrácia és az értékek előmozdításához való hozzájárulásának láthatóságába és az azzal kapcsolatos stratégiai kommunikációba;

62. hangsúlyozza, hogy az EU-nak saját eszközeit felhasználva kell részt vennie a nemzetközi kulturális kapcsolatokban annak érdekében, hogy az EU-ról a globális színtéren olyan kulturális képet mutasson be, amely nagyobb, mint részeinek összessége, és ezáltal kiegészíti a tagállamok külföldi kulturális intézeteinek munkáját; felszólít arra, hogy az EU saját, önálló eszköztárat alakítson ki a nemzetközi kulturális kapcsolataihoz és a kulturális diplomáciájához, felhasználva az EUNIC és a tagállamok külföldi kulturális intézetei, valamint a harmadik országok civil társadalma és kulturális szektora által szerzett tapasztalatokat és a velük kialakított partnerségeket; hangsúlyozza, hogy minden ilyen eszköztárnak olyan tevékenységek végrehajtására kell irányulnia, amelyek előmozdítják az európai kultúrát külföldön, és technikai és anyagi kapacitásépítést és pénzügyi támogatást biztosítanak a kulturális és kreatív ágazatok számára a harmadik országokban, és ezért megfelelő saját forrásokkal és pénzeszközökkel kell támogatni;

63. felhívja a Bizottságot és az EKSZ-t, hogy készítsenek tanulmányt annak értékelésére, hogy megvalósítható-e a Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszközbe (NDICI – Globális Európa) egy, a nemzetközi kulturális kapcsolatokra vonatkozó külön fejezet bevezetése, vagy a Kreatív Európa külső dimenziójának megerősítése, lehetőség szerint egy, a nemzetközi kulturális kapcsolatokkal kapcsolatos projektek finanszírozására szolgáló ág létrehozása révén; sürgeti a Bizottságot és az EKSZ-t, hogy e célból bocsássanak rendelkezésre új forrásokat annak biztosítása érdekében, hogy az új fellépéseket ne a meglévő programok kárára finanszírozzák;

64. sürgeti a tagállamokat, a Bizottságot és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjét, hogy kettőzzék meg erőfeszítéseiket annak érdekében, hogy a többoldalú fórumokon és hálózatokban közös uniós álláspontokat alakítsanak ki, és adott esetben egységes álláspontot képviseljenek a nemzetközi kulturális kapcsolatokra hatást gyakorló kérdésekben;

65. hangsúlyozza, hogy az EU-nak teljes mértékben jelen kell lennie a világ kulturális eseményein, különösen azokon, amelyek globálisak, mint például a világkiállítás; kéri, hogy az EU-nak adjanak lehetőséget a világkiállítás megszervezésére, amelyre különböző tagállamokban kerülhetne sor;

66. üdvözli a nemzetközi kulturális kapcsolatokról „Voices for Culture” címmel folytatott strukturált párbeszéd keretében közzétett ajánlásokat, és felkéri a Bizottságot, az EKSZ-t és a tagállamokat, hogy ezen ajánlásokat vegyék kellőképpen figyelembe a nemzetközi kulturális kapcsolatokra vonatkozó stratégiáik kidolgozásakor; különösen sürgeti a Bizottságot, az EKSZ-t és a tagállamokat, hogy a harmadik országokkal fenntartott kulturális kapcsolataik kiépítése során

alkalmazzanak olyan alulról építkező és emberek közötti megközelítést, amely figyelembe veszi a partnerországok és a helyi közösségek igényeit és szükségleteit, illetve a partnerországokat és a helyi közösségeket egyenrangú partnerként kezelve alakítsák ki és hajtsák végre a nemzetközi kulturális kapcsolatokra vonatkozó stratégiájukat és a projektek programozását; hangsúlyozza, hogy az ilyen stratégiáknak az egyes partnerországok vagy régiók szükségleteire és sajátos politikai és társadalmi-gazdasági helyzetére kell válasszal szolgálniuk, és nem alapulhatnak egyenmegoldáson; felszólít a nemzetközi kulturális kapcsolatok megfelelő finanszírozására a jelenlegi kulturális és oktatási programokban, mind az NDICI földrajzi, mind tematikus programjain keresztül; megjegyzi, hogy a helyi szervezetekkel, köztük az interkulturális és vallásközi szereplőkkel való együttműködés létfontosságú a közös értékeken, például a békén, a toleranción és a kölcsönös megértésen alapuló kapcsolatok megerősítéséhez, valamint az uniós finanszírozású projektek hosszú távú fenntarthatóságának biztosításához;

67. méltatja a tagállamok kulturális intézetei és szervezetei, valamint a harmadik országokban működő EUNIC-klaszterek által végzett munkát; ösztönzi az említett szervezetek közötti további együttműködést és a helyi civil társadalmi szervezetekkel való hálózatépítést, különös tekintettel a kisebb tagállamokra és a kulturális szempontból korlátozott vagy semmilyen külföldi láthatósággal nem rendelkező tagállamokra, valamint e tagállamok kulturális képviseleti igényeire;

68. üdvözli, hogy a Bizottság és az EKSZ több egysége is részt vesz a nemzetközi kulturális kapcsolatokkal kapcsolatos horizontális munkában; felhívja a Bizottságot és az EKSZ-t, hogy a hatékonyság maximalizálása, az átfedések elkerülése és az intézményi emlékezet biztosítása érdekében javítsák az érintett szervezetek közötti koordinációs mechanizmusokat, többek között koherensebb és észszerűbb munkamódszerek kialakítása révén;

69. üdvözli a kulturális kapcsolattartó pontok létrehozását az uniós küldöttségekben; ösztönzi az uniós küldöttségeket, hogy erősítsék meg szerepüket, fejlesszék készségeiket, és azokat a kommunikációs és rendezvényszervező csoportjaik helyett a politikai csoportjaikba integrálják; kéri, hogy a harmadik országok valamennyi helyi szereplőjével – többek között a közintézményekkel, civil szervezetekkel és a tudományos körökkel – való kulturális együttműködés megkönnyítése és megerősítése érdekében különítsék el a szükséges költségvetési és személyzeti erőforrásokat az EU nemzetközi kulturális kapcsolatai és kulturális diplomáciai csoportjai számára a Bizottságban és az EKSZ központjában, valamint az uniós küldöttségekben;

70. ösztönzi a tagállamokat és az EKSZ-t, hogy a diplomáciai személyzetük képzésébe építsék be a kulturális politikát, a nemzetközi kulturális kapcsolatokat és a kulturális diplomáciát annak érdekében, hogy a diplomaták körében felhívják a figyelmet a társadalmi diplomácia kulcsfontosságú, független területét jelentő nemzetközi kulturális kapcsolatokra, valamint fejlesszék a megfelelő politikai és szakpolitikai kompetenciákat a kulturális és kreatív kapcsolatok és a kulturális diplomácia területén; várakozással tekint az Európai Parlament kísérleti projektje alapján újonnan indított Európai Diplomáciai Akadémia eredményei és az EKSZ által megrendelt megvalósíthatósági tanulmány novemberi közzététele elé;

71. üdvözli az európai kulturális terek előkészítő intézkedés első eredményeit; kiemeli a projektpartnerek által alkalmazott innovatív együttműködési modellek pozitív eredményeit, amelyek a helyi érdekelt felekkel közösen, az egyenlő partnerség szellemében kidolgozott ötletekkel kapcsolatban kiírt pályázaton alapulnak; felkéri a Bizottságot, hogy folytassa e rendkívül sikeres intézkedés finanszírozását; ösztönzi az EU és a harmadik országok kulturális szereplőit, hogy a kölcsönös nyelvi és határokon átnyúló megértés elősegítése érdekében vizsgáljanak meg további együttműködési lehetőségeket, például közös műalkotások és nemzetközi koprodukciók létrehozását;

72. hangsúlyozza, hogy az EU-nak megvan a lehetősége arra, hogy megerősítse nemzetközi kulturális együttműködési partnerségeit a világ földrajzi, kulturális és nyelvi csomópontjaiban elhelyezkedő legkülső régióin és tengerentúli országain és területein (TOT-okon) keresztül; felhívja az EU-t, hogy dolgozzon ki a legkülső régiókat és a TOT-okat bevonó nemzetközi kulturális együttműködési projekteket a regionális integráció előmozdítása és a partnerországokkal való új partnerségek kiépítése érdekében;

73. kitart amellett, hogy fokozni kell a kulturális javak tiltott kereskedelme elleni küzdelmet; üdvözli a Bizottság által egy olyan új cselekvési terv előkészítése kapcsán folytatott konzultációt, amelynek célja, hogy a szervezett bűnözés elleni uniós stratégia keretében világos, átfogó és hatékony keretet biztosítson a kulturális javak tiltott kereskedelme elleni küzdelemhez való uniós hozzájáruláshoz azzal a céllal, hogy az egységes piacon megakadályozzák a bűncselekmények folytatását és védjék a kulturális örökséget; jobb együttműködést szorgalmaz az EU és a harmadik országok között a kulturális örökség megőrzése és védelme és a kulturális javakkal való illegális kereskedelem elleni küzdelem terén;

74. emlékeztet arra, hogy a régészeti és kulturális örökség az emberek identitásának szerves részét képezi; ezért elítéli a kulturális javak jogellenes eltávolítását és kereskedelmét; üdvözli az egyes tagállamok által a külpolitikai stratégiájuk keretében, valamint egymás kulturális örökségének kölcsönös megismerése és a harmadik országok autonóm kulturális politikái kidolgozásának támogatása érdekében a kulturális alkotások és műtárgyak származási helyükre történő visszaszolgáltatására tett erőfeszítéseket; felhívja a Bizottságot és az EKSZ-t, hogy holisztikus megközelítés keretében aktívan támogassák ezeket a tagállamokat a harmadik országokkal folytatott tárgyalási folyamataikban, és aktívan támogassák valamennyi tagállam erőfeszítéseit kulturális és történelmi örökségük védelme és helyreállítása tekintetében, összhangban a MONDIACULT konferencia keretében elfogadott 2022. évi nyilatkozattal;

75. emlékeztet a kultúra előmozdításának fontosságára, amely elősegíti a fenntartható fejlődést, ami a társadalmi és gazdasági növekedés szempontjából nagy lehetőségeket rejt magában; kéri a Bizottságot, hogy a rendszeres párbeszédben, a szakmai hálózatokban és a többszereplős partnerségekben való aktív részvételük biztosításával, valamint a kultúra területén az Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz által finanszírozott intézkedések révén segítse elő a kulturális szereplők és civil társadalmi szervezetek fenntartható fejlődéshez való hozzájárulását; felhívja a Bizottságot és az EKSZ-t, hogy kövessék nyomon a nemzetközi kulturális együttműködéssel kapcsolatos fellépések végrehajtásának helyzetét és az NDICI által e tekintetben elért eredményeket, és erről rendszeresen számoljanak be a Parlamentnek;

76. emlékeztet arra, hogy a fenntartható fejlődési célokon belül a kultúra előmozdítása és védelme nemcsak önmagában vett cél – különösen a 4.7., 8.9. és 11.4. célkitűzésben foglaltak szerint –, hanem kulcsfontosságú hozzájárulás az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó menetrendjének végrehajtásához; kiemeli a kultúra és a kulturális projektek horizontális jellegét, ami lehetővé teszi számukra, hogy valóban elősegítsék valamennyi fenntartható fejlődési cél elérését; felkéri a Bizottságot, a harmadik országokba delegált uniós küldöttségeket és a tagállamokat, hogy vizsgálják tovább a kultúra és a kulturális politikák, valamint az összes fenntartható fejlődési cél megvalósítása közötti kapcsolatokat, többek között a művészek és a kulturális munkavállalók inkluzív párbeszédben, szakmai hálózatokban, csereprogramokban és többszereplős partnerségekben való részvétele, valamint a civil szervezetek támogatása révén; kéri a Bizottságot és az EKSZ-t, hogy e közös prioritások megfelelő végrehajtásának biztosítása érdekében szervezzen több tájékoztatót, valamint eszme- és tapasztalatcserét;

77. kiemeli a kultúrában és a tárgyi és szellemi kulturális örökségben mint a kommunikáció, a csere és a béke motorjában rejlő lehetőségeket, amely elősegíti a megbékélést és a konfliktusmegelőzést; ezzel összefüggésben ösztönzi az UNESCO-val való fokozott együttműködést a kulturális örökség védelme és a tényfeltáró missziók indítása terén;

78. kéri a Bizottságot, hogy határozottan ítélje el a történelmi, művészeti és kulturális örökségnek a közelmúltbeli konfliktusok során történő megsemmisítését, valamint a történelmi, művészeti és kulturális örökség szisztematikus és politikailag vagy ideológiailag célzott megsemmisítését, továbbá a szuverén államok, népek vagy kisebbségek identitásának és kultúrájának kiirtását, többek között Azerbajdzsánnak a Hegyi-Karabahban és annak környékén található örmény kulturális örökség eltörlésére és letagadására irányuló folytatódó politikáját, valamint az ukrajnai kulturális helyszíneknek a provokáció nélkül indított és illegális orosz agressziós háború eredményeként történő szándékos lerombolását; emlékeztet arra, hogy a kulturális örökség elpusztítása háborús bűncselekménynek és az emberi jogok megsértésének minősülhet, és ezzel összefüggésben – többek között a kulturális örökség fegyveres konfliktusok utáni és alatti védelmét illetően – emlékeztet a tagállamok által a védelmi felelősség kapcsán vállalt kötelezettségekre; kéri, hogy a kulturális örökség védelmét foglalják bele az EU közös biztonság- és védelempolitikai misszióiba és műveleteibe azáltal, hogy segítséget és képzést nyújtanak a helyi partnereknek a kulturális örökséget érintő biztonsági kihívások kezeléséhez; célzott szankciókat szorgalmaz a kulturális örökség elpusztításáért, rongálásáért vagy kereskedelméért felelős személyek és szervezetek ellen, ami fontos lépés az elrettentés megvalósítása és az ilyen cselekményekért való elszámoltathatóság biztosítása felé;

79. felhívja a Bizottságot és az EKSZ-t, hogy nyújtsanak technikai és anyagi segítséget a tagállami és harmadik országbeli partnereknek a kulturális örökség megőrzéséhez és kezeléséhez szükséges készségek és ismeretek tudatosításához és fejlesztéséhez, többek között a harmadik országok ifjúsági szervezeteivel és oktatási intézményeivel való együttműködés révén;

80. figyelmezteti a Bizottságot, az EKSZ-t, a harmadik országbeli uniós küldöttségeket és a tagállamokat, hogy a háború sújtotta, harmadik országbeli kulturális örökség részét képező helyszínek uniós finanszírozású helyreállítása nem kedvezhet az emberi jogok megsértésével vádolt hadviselőknek, nem legitimálhat önkényuralmi rendszereket, és nem normalizálhatja az azokkal fenntartott kapcsolatokat;

2022. december 14., szerda

81. kéri a tagállamokat, hogy a 2023–2026 közötti időszakra szóló kulturális munkaterv jóváhagyásakor kellően vegyék figyelembe a Parlament álláspontját;

o

o o

82. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint az Európai Külügyi Szolgálatnak.

2022. december 15., csütörtök

P9_TA(2022)0445

A kínai kormány erőszakos fellépése a Kínai Népköztársaságban zajló békés tüntetések ellen

Az Európai Parlament 2022. december 15-i állásfoglalása a kínai kormány által a Kínai Népköztársaságban tartott békés tüntetések elleni fellépésről (2022/2992(RSP))

(2023/C 177/10)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a Kínáról szóló korábbi állásfoglalásaira, különösen a hszincsiangi emberi jogi helyzetről, beleértve a hszincsiangi rendőrségi aktákat is, szóló 2022. június 9-i ([1]), az alapvető szabadságok Hongkongban történő megsértéséről szóló 2022. január 20-i ([2]), az új EU–Kína stratégiáról szóló 2021. szeptember 16-i ([3]), az uniós szervezetekkel, európai parlamenti képviselőkkel és parlamenti képviselőkkel szembeni kínai ellenszankciókról szóló 2021. május 20-i ([4]), a hongkongi demokratikus ellenzékkel szembeni kemény fellépésről szóló, 2021. január 21-i ([5]), az EU és Kína közötti kapcsolatok helyzetéről szóló 2018. szeptember 12-i ([6]), valamint az EU és Kína közötti kapcsolatokról szóló 2015. december 16-i állásfoglalására ([7]),

— tekintettel a 2022. április 1-jén megrendezett EU–Kína csúcstalálkozóra,

— tekintettel az ENSZ Emberi Jogi Bizottságának Kína Hongkongi Különleges Közigazgatási Területéről és Kína Makaói Különleges Közigazgatási Területéről illetve, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának végrehajtásáról szóló, 2022. július 27-én elfogadott záró észrevételeire,

— tekintettel az 1984-es kínai-brit együttes nyilatkozatra és az 1987. évi kínai-portugál együttes nyilatkozatra,

— tekintettel a Bizottság és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének „Az EU és Kína – stratégiai kilátások” című, 2019. március 12-i közös közleményére (JOIN(2019)0005),

— tekintettel arra, hogy a 2019. évi Szaharov-díjat Ilham Tohtinak, a kínai ujgur kisebbség jogaiért békésen küzdő ujgur közgazdásznak ítélte oda,

— tekintettel az Európai Unió Tanácsának a súlyos emberi jogi jogsértések és visszaélések elleni korlátozó intézkedésekről szóló, 2020. december 7-i (EU) 2020/1998 tanácsi rendelet alapján hozott intézkedések meghosszabbításáról szóló, 2022. december 5-i határozatára ([8]),

— tekintettel Charles Michel, a Tanács elnöke észrevételeire a Hszi Csin-ping kínai elnökkel 2022. december 1-jén tartott találkozót követően,

— tekintettel az Európai Külügyi Szolgálat (EKSZ) „EU–USA: Wendy Sherman amerikai külügyminiszter-helyettes és Stefano Sannino, az Európai Külügyi Szolgálat főtitkára közötti konzultációk” című, 2022. december 2-i sajtóközleményére,

— tekintettel a Josep Borrell, a Bizottság alelnöke/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője (alelnök/főképviselő) és Vang Ji kínai államtanácsos/külügyminiszter közötti, 2021. szeptember 28-i 11. EU–Kína stratégiai párbeszédre,

— tekintettel a Kínai Népköztársaság alkotmányának 35. cikkére, amely kimondja, hogy a Kínai Népköztársaság állampolgárainak szólásszabadságot, sajtószabadságot, gyülekezési, egyesülési, felvonulási és tüntetési szabadságot kell élvezniük,

---

([1]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2022)0237.
([2]) HL C 336., 2022.9.2., 2. o.
([3]) HL C 117., 2022.3.11., 40. o.
([4]) HL C 15., 2022.1.12., 170. o.
([5]) HL C 456., 2021.11.10., 242. o.
([6]) HL C 433., 2019.12.23., 103. o.
([7]) HL C 399., 2017.11.24., 92. o.
([8]) HL L 410. I, 2020.12.7., 1. o.

2022. december 15., csütörtök

— tekintettel a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányára, amelyet Kína 1966. december 16-án aláírt, ám még nem ratifikált,

— tekintettel az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó, a 2020–2024-es időszakra szóló uniós cselekvési tervre és az emberi jogok védelmezőiről szóló uniós iránymutatásokra,

— tekintettel az ENSZ Emberi Jogi Főbiztosának Hivatala Hszincsiangról szóló, 2022. augusztus 31-én közzétett jelentésére,

— tekintettel az 1948-ban elfogadott Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára,

— tekintettel eljárási szabályzata 144. cikkének (5) bekezdésére és 132. cikkének (4) bekezdésére,

A. mivel az emberi jogok, a demokrácia és a jogállamiság előmozdításának és tiszteletben tartásának az EU Kínával fenntartott kapcsolatainak középpontjában kell állnia, összhangban az EU azon kötelezettségvállalásával, hogy külső fellépései során megőrzi ezeket az értékeket, valamint Kína azon kötelezettségvállalásával, hogy saját fejlődése és a nemzetközi együttműködése során tiszteletben tartja ezeket az értékeket;

B. mivel 2020 óta Kína nagyon szigorú, zéró Covid-politikát folytat, amely tömeges tesztelést, valamint az emberek szabadságát és jogait súlyosan korlátozó ad hoc és hosszú távú lezárásokat foglal magában;

C. mivel ezek a szigorú korlátozások gyakori és elhúzódó kijárási korlátozásokhoz, tömeges és szisztematikus tesztelési követelményekhez és karanténhoz, valamint a Kínán belüli szabad mozgás aránytalan és súlyos korlátozásához vezettek; mivel ezek a korlátozások az alapvető áruk – többek között az élelmiszerek – ellátási hiányához, az egészségügyi ellátáshoz való korlátozott hozzáféréshez és az ifjúsági munkanélküliség növekedéséhez is vezettek a Kínai Népköztársaságban;

D. mivel a széles körű tiltakozásokat megelőző napokban és hetekben egyes gyárakban – például a Foxconn gyárakban – nagy feszültség alakult ki, ahonnan sok munkavállaló elmenekült, hogy elkerüljék a Covid19-járványokat követő radikális és teljes gyárlezárásokat a termelőüzemekben, valamint tiltakozva a kijárási korlátozások során a bónuszok rendszeres ki nem fizetése ellen; mivel a gyári tüntetések erőszakossá váltak, és a közösségi médiában közzétett videók azt mutatták, hogy a rendőrség megverte a munkavállalókat;

E. mivel a kijárási korlátozások szigorú végrehajtása miatt időnként egész épületeket, beleértve a vészkijáratokat lezártak; mivel 2022. november 24-én tűz keletkezett egy lakóépületben a Hszincsiang tartománybeli Ürümcsiben, ahol több mint 100 napig folyamatos kijárási korlátozások vannak érvényben, melynek során legalább tíz ember életét vesztette; mivel a helyi források és számos közösségimédia-bejegyzés arra utalnak, hogy a halottak száma akár 40 is lehet ([9]); mivel az épület lakóit állítólag bezárták lakásaikba, és a tűzoltók késlekedtek, valószínűleg a zéró Covid-politika keretében bevezetett korlátozások miatt;

F. mivel 2022. november 26-án, az 1989-es Tienanmen téri tüntetések óta először vonultak az utcára Pekingben, Sanghajban és más kínai nagyvárosokban és településeken, és beszámolók szerint több mint 100 egyetemen tiltakoztak Kína zéró Covid19-politikája ellen, és ítélték el a Kínai Kommunista Párt önkényuralmi uralmát; mivel a tüntetők sebtében egy üres papírlapot fogadtak el szimbólumként, hogy kifejezzék dühüket a szólásszabadság elnyomása miatt;

G. mivel a rendőrség, miután kezdetben önmérsékletet tanúsított, gyorsan megkezdte a tömegek feloszlatását és számos városban széles körű letartóztatásokat hajtott végre; mivel Sanghajban például a rendőrség paprikasprét használt az összegyűlt össze mintegy 300 tüntető szétoszlatására; mivel a kritikák elfojtása érdekében azonnal törölték a kínai közösségimédia-platformokról a tiltakozással kapcsolatos bejegyzéseket; mivel a kínai állami média eddig egyszerűen nem tudósított a tiltakozásokról;

H. mivel egyes tüntetők Hszi Csin-ping elnök lemondását kérik, ami példa nélküli kihívást jelent az ország jelenlegi vezetése számára;

([9]) https://edition.cnn.com/2022/12/01/china/china-protests-urumqi-fire-deaths-covid-dst-intl-hnk/index.html.

I. mivel a nők e tiltakozások élén álltak; mivel Kínában a nők jogai romlottak az elmúlt években; mivel tanulmányok kimutatták, hogy a kijárási korlátozások növelik a nemi alapú kapcsolati erőszak kockázatát;

J. mivel jelentések érkeztek az erős rendőri jelenlétről és a békés tüntetők letartóztatásához vezető számos beavatkozásról; mivel különböző emberi jogi szervezetek szerint a hatóságok megsértettek a tüntetők jogi képviselethez való jogát is, és egyes ügyvédeket a helyi hatóságok figyelmeztettek, hogy ne vállalják az ügyeket;

K. mivel a Kínai Népköztársaság alkotmányának 35. cikke kimondja, hogy „a Kínai Népköztársaság állampolgárai szólásszabadságot, sajtószabadságot, gyülekezési, egyesülési, felvonulási és tüntetési szabadságot élveznek”; mivel az e cikkben rögzített szabadságokat folyamatosan megsértik;

L. mivel Hszi Csin-ping elnök 2013. márciusi hatalomátvétele óta az emberi jogi helyzet Kínában drasztikusan romlott; mivel a kínai kormány fokozta az emberi jogokkal és a jogállamisággal szembeni ellenségességét; mivel a kínai állampolgárok illegális tömeges megfigyelését és ellenőrzését kiterjesztették;

M. mivel az elmúlt években a kínai hatóságok szigorították az online cenzúrát, különösen a Covid19-járvány kitörése óta; mivel a kínai hatóságok és a rendőrség létrehozták a világ egyik legfejlettebb megfigyelési rendszerét és hozzáférnek hatékony arcfelismerő szoftverekhez és technológiákhoz, hogy azok révén általában súlyosan korlátozzák az alapvető szabadságokat, vagy akár súlyosan megsértsék az emberi jogokat; mivel aggályok merülnek fel azzal kapcsolatban, hogy e tömeges megfigyelési és arcfelismerő technológiáknak köszönhetően a biztonsági apparátus később büntetőeljárást fog indítani a tüntetők ellen;

N. mivel a közelmúltbeli jelentések szerint a kínai hatóságok a legutóbbi tiltakozások kitörésével összefüggésben a legmagasabb szintű „vészhelyzeti reagálást” hajtották végre a médiacenzúra terén; mivel a közösségimédia-platformok aktív és alapvető szerepet játszottak a tartalmak országszerte történő terjesztésében; mivel a biztonsági erők az utcán is feltartóztattak polgárokat, megvizsgálták elektronikus eszközeiket, és arra kényszerítették őket, hogy töröljenek bizonyos, a tiltakozásokhoz kapcsolódó alkalmazásokat, tartalmakat és fényképeket; mivel a tiltakozások kitörését követően a kínai hatóságok azonnal tömegesen ellenőrizni kezdték az üzenetküldő alkalmazásokat, a közösségi médiát és a mobiltelefon-adatokat, valamint a virtuális magánhálózatok használatát annak érdekében, hogy azonosítsák, megfélemlítsék és zaklassák a tüntetéseket állítólagosan szervező és azokban részt vevő személyeket;

O. mivel az elmúlt években a kínai hatóságok felszámoltak civil társadalmi csoportokat és számos független aktivistát bebörtönöztek, ami rendkívül megnehezítette a nagyszabású tiltakozások lebonyolítását; mivel az elmúlt hónapokban a Covid19-politikára, a gazdasági nehézségekre, a cenzúrára és Hszi elnök kibővített hatalmára válaszul szórványos tiltakozásokra került sor Kínában és az országon kívüli kínai állampolgárok részéről;

P. mivel Kína különböző tevékenységek révén határokon átnyúló elnyomást és megfigyelést folytat, a kémkedéstől a kibertámadásokon, a fizikai támadásokon és a piros sarkos körözések INTERPOL-on keresztül történő kiadásán át egészen az uniós területeken található „offshore rendőrőrsökig”;

Q. mivel egy nemzeti szinten koordinált akció keretében a hallgatókat egy hónappal korábban hazaküldték az egyetemekről annak érdekében, hogy megakadályozzák őket abban, hogy továbbra is részt vegyenek a szervezett tüntetéseken;

R. mivel egyes kínai diplomaták erőszakot és fenyegetéseket követtek el külföldön élő kínai hallgatókkal és ellenzékiekkel szemben, követelve, hogy „hagyjanak fel Kína járványmegelőzési és -ellenőrzési politikáinak torzításával és hiteltelenítésével”;

S. mivel Kína módszeresen üldözi az ujgur népet és más etnikai kisebbségeket, az emberijog-védőket, a társadalmi aktivistákat, a vallási csoportokat, az újságírókat és az igazságtalanságok ellen tüntetőket, valamint folyamatosan fokozza az egyet nem értő és ellenzéki hangok elnyomását; mivel az urumqi tűzvészben bekövetkezett halálesetek újabb tragédiát jelentenek a Hszincsiang-Ujgur Autonóm Területen zajló emberi jogi atrocitások sorában;

1. határozottan elítéli a kínai kormány által a békés tüntetésekre adott reakciót és a békés tüntetők üldözését szerte a Kínai Népköztársaságban; részvétét és szolidaritását fejezi ki az urumqi tűzvész áldozatainak és családtagjainak; felszólítja a kínai kormányt, hogy legyen átlátható az áldozatok száma és haláluk körülményei tekintetében; felszólít az urumqi tűzvész gyors, hatékony és alapos kivizsgálására;

2022. december 15., csütörtök

2. szolidaritását fejezi ki Kína népének az alapvető szabadságokért folytatott küzdelmükben; elítéli a békés tüntetők üldözését; sürgeti a rendőri erőket, hogy a nemzetközi normákkal, többek között az erőszak és a lőfegyverek bűnüldöző szervek általi használatára vonatkozó ENSZ-alapelvekkel összhangban lépjenek fel;

3. komoly aggodalmának ad hangot az emberi jogok Kínában történő megsértése miatt, többek között a „zéró-COVID" politikájával összefüggésben;

4. megjegyzi, hogy az urumqi tűzvész valamennyi áldozata ujgur etnikumú ([10]), ami tovább súlyosbítja ennek az etnikai csoportnak a szenvedését, amely a Hszincsiang-Ujgur Autonóm Területen zajló rendszeres emberi jogi atrocitásoknak volt kitéve, amelyeket az Európai Parlament emberiesség elleni bűncselekménynek minősített, amelyke kapcsán úgy vélte, fennáll a komoly kockázata annak, hogy népirtásról van szó ([11]);

5. a leghatározottabban elítéli, hogy Kínában súlyosan korlátozzák a véleménynyilvánítás szabadságát, a gyülekezési szabadságot, valamint a sajtó és a közösségi média szabadságát; felszólítja a kínai kormányt, hogy biztosítsa a véleménynyilvánítás, az egyesülés, a gyülekezés, a sajtó és a média szabadságát a kínai alkotmányban és a nemzetközi emberi jogi jogszabályokban foglaltaknak megfelelően;

6. határozottan elítéli egy, az e tiltakozásokról tudósító külföldi újságíró erőszakos megtámadását és fogva tartását; emlékeztet arra, hogy a sajtószabadság minden demokrácia alapelve és alapvető pillére; felszólítja Kínát annak biztosítására, hogy minden újságíró szabadon, akadályok és megtorlástól való félelem nélkül végezhesse munkáját, amint azt a kínai jog előírja; hangsúlyozza, hogy biztosítani kell a sajtó és a média szabadságát; sürgeti a kínai hatóságokat, hogy hagyjanak fel az ügyvédekkel és jogi szakemberekkel, emberijog-védőkkel és más, a tüntetőkkel kapcsolatban aggodalmukat nyíltan kifejező vagy a békés tiltakozáshoz való jogot védő személyekkel szembeni beavatkozással, zaklatással és megfélemlítéssel;

7. sürgeti Kínát, hogy haladéktalanul vessen véget a békés tüntetők elnyomásának és megfélemlítésének, és mindenki számára garantálja az alapvető jogokat; felszólítja a kínai hatóságokat, hogy haladéktalanul bocsássák szabadon az összes jogtalanul fogva tartott tüntetőt; kéri, hogy a békés tüntetőkről nemrégiben gyűjtött valamennyi adatot töröljék, és a jövőben ne használják fel azokat; kéri, hogy a szabadságuktól megfosztott személyek családtagjait tájékoztassák tartózkodási helyükről és az ellenük felhozott vádakról;

8. elismeri, hogy kihívást jelent egy olyan Covid19-politika kidolgozása, amely megfelelő egyensúlyt teremt a közegészség védelme, illetve a jogok és szabadságok védelme között; emlékeztet az arányosság fontosságára; tudomásul veszi a Covid19-cel kapcsolatos néhány legelnyomóbb kínai korlátozás közelmúltbeli feloldását;

9. megjegyzi, hogy a tiltakozó mozgalom nagyon eltérő háttérrel rendelkező embereket egyesített, és országos szinten zajlott; kiemeli azt a figyelemre méltó tényt, hogy megnyilvánult az etnikumok közötti szolidaritás a hszincsiangi tűzvész áldozatai iránt, mivel Kína han népessége korábban nem reagált jelentős mértékben az ujgurok szörnyű sorsára az elmúlt hat évben;

10. felszólítja a kínai és helyi hatóságokat, hogy vessenek véget az ujgurok elnyomásának, és emlékeztet arra, hogy a régióban élő ujgurokat más jogsértések mellett intenzív megfigyelésnek, kényszermunkának, kényszersterilizálásnak és születésmegelőző intézkedéseknek vetették alá, amelyek ismét emberiesség elleni bűncselekménynek minősülnek, és amelyek kapcsán felmerül a komoly kockázata annak, hogy népirtásról van szó; üdvözli e tekintetben a Bizottság arra irányuló javaslatát, hogy tiltsák be a kényszermunkával előállított termékek uniós piacra való belépését;

11. határozottan elítéli a tömeges megfigyelés széles körű alkalmazását és a közösségi hálózatok jelenlegi cenzúráját; sürgeti a kínai hatóságokat, hogy vessenek véget a magánélet tiszteletben tartásához és a véleménynyilvánítás szabadságához való alapvető jogok megsértésének, valamint a közösségi hálózatokon található információk manipulálásának;

12. elítéli, hogy a TikTok és a Tencent kínai technológiai vállalkozások együttműködnek a kínai kormánnyal annak érdekében, hogy bizonyítékokat gyűjtsenek a tüntetők kilétéről annak érdekében, hogy lehetővé tegyék letartóztatásukat és cenzúrázzák az internetet; felhívja az európai nyugdíjalapokat, hogy ne fektessenek be az emberi jogokat aláásó kínai vállalkozásokba;

([10]) https://www.rfa.org/english/news/uyghur/urumqi-fire-12022022172846.html.
([11]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2022)0237.

13. mély aggodalmát fejezi ki az Apple Inc. által a tiltakozások során Kínában tanúsított magatartás miatt, mivel a Kínai Kommunista Párttal karöltve hatékonyan együttműködött a Kínai Kommunista Párttal, megakadályozva a békés, korlátozó intézkedések elleni tiltakozásokról készült felvételek terjesztését azáltal, hogy letiltotta a Kínában használt eszközein az Airdrop funkciót; megjegyzi, hogy ez a funkció lehetővé tette a tüntetők számára a felvételek megosztását és a tiltakozások megszervezését Wi-Fi használata nélkül, amelyet a Kínai Kommunista Párt folyamatosan felügyel és ellenőriz; hangsúlyozza, hogy annak a ténynek, hogy a Kínai Kommunista Párt túszul ejthet vállalkozásokat, lehetővé téve az emberi jogok könyörtelen megsértését, figyelmeztetésül kell szolgálnia a nyugati kormányok számára, hogy terjesszenek elő olyan jogszabályokat, amelyek arra ösztönöznék a nyugati vállalkozásokat, hogy kettőzzék eg erőfeszítéseiket a termelés Kínából való visszatelepítésére;

14. ismételten aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a kínai hatóságok nem tették lehetővé Michelle Bachelet, az ENSZ emberi jogi főbiztosa számára, hogy Kínában tett látogatása során teljes körű hozzáférést kapjon a független civil társadalmi szervezetekhez és emberijog-védőkhöz; megismétli a kínai hatóságokhoz intézett felhívását, hogy tegyék lehetővé a független újságírók, nemzetközi megfigyelők és vizsgálati szervek, köztük különösen az ENSZ Emberi Jogi Tanácsa különleges eljárásainak megbízottjai és az EU emberi jogokért felelős különleges képviselője számára a szabad, érdemi és akadálytalan hozzáférést; támogatja az ENSZ 50 emberi jogi szakértőjének arra irányuló felhívását, hogy az ENSZ Emberi Jogi Tanácsában hozzanak létre különleges mandátumot a kínai emberi jogi helyzet nyomon követésére és az arról való jelentéstételre; felhívja az EU-t és tagállamait, hogy továbbra is működjenek együtt a hasonlóan gondolkodó partnerekkel annak érdekében, hogy az ENSZ Emberi Jogi Tanácsán belül hozzanak létre egy olyan vizsgálati mechanizmust, amely nyomon követi, értékeli és nyilvánosan jelentést tesz a Kínában elkövetett súlyos emberi jogi jogsértésekről;

15. sürgeti az EU-t és a tagállamokat, hogy nyújtsanak védelmet és támogatást Kínában az emberi jogok és a demokrácia aktivistáinak, különösen azáltal, hogy felveszik a kapcsolatot a helyi és nemzeti hatóságokkal, és teljes mértékben alkalmazzák az emberi jogok védelmezőiről szóló uniós iránymutatásokat és más vonatkozó uniós politikákat, többek között az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó új uniós cselekvési tervet; üdvözli a Kínával kapcsolatban kialakított kétoldalú EU–USA párbeszéd folytatását, különösen azt a nyilatkozatot, amely szerint „az Egyesült Államok és az Európai Unió minden eddiginél jobban összehangolja stratégiai kilátásait”;

16. felhívja az EU-t és más nemzetközi szervezeteket, hogy kövessék nyomon és értékeljék, hogy Kína e tiltakozásokra adott válaszai hogyan igazodnak a nemzetközi emberi jogi normákhoz és a nemzetközi emberi jogi jogszabályok szerinti kötelezettségeihez; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy az EU pekingi küldöttsége továbbra is nyomon kövesse a békés tüntetők fogva tartását és a békés gyülekezés és a véleménynyilvánítás szabadságához való joguk gyakorlása miatt büntetőeljárás alá vont személyek pereit, teljes mértékben alkalmazva az emberi jogok védelmezőiről szóló uniós iránymutatásokat és más vonatkozó uniós politikákat;

17. felszólítja Josep Borrell alelnököt/főképviselőt, hogy konkrét lépésekkel kövesse nyomon az Európai Tanács legutóbbi megbeszéléseit azáltal, hogy intenzívebbé teszi a tagállami külügyminiszterek szintjén folytatott megbeszéléseket; felhívja az EKSZ-t és a Bizottságot, hogy az Ázsia–Óceánia munkacsoport keretében kezdjenek állandó vitát Kínáról; üdvözli a Hszincsiangban elkövetett emberi jogi jogsértésekre válaszul hozott szankciók 2023. december 8-ig történő meghosszabbításáról szóló határozatot; megismétli az emberiesség elleni bűncselekményekért felelős kínai tisztviselőkkel és szervezetekkel szembeni további uniós szankciókra irányuló felhívását; ösztönzi az uniós tagállamok hatóságait, hogy az egyetemes joghatóság elve alapján fontolják meg az emberiesség elleni bűncselekményekért felelősnek ítélt kínai tisztviselők büntetőeljárás alá vonását;

18. súlyos aggodalmát fejezi ki a közelmúltban napvilágra került információk miatt, amelyek szerint kínai tengerentúli rendőrőrsök működnek számos uniós tagállamban és világszerte; felhívja a Bizottságot, a Tanácsot és a nemzeti bűnüldöző hatóságokat, hogy sürgősen biztosítsák a megfelelő koordinációt e gyakorlatok feltárása, a megfelelő intézkedések meghozatala és valamennyi kínai tengerentúli rendőrőrs bezárása érdekében; felhívja az EU-t és tagállamait, hogy a hasonlóan gondolkodó partnerekkel együttműködve azonosítsák és számolják fel azokat a lehetőségeket, amelyek megkönnyítik a kínai transznacionális elnyomást, különösen a diaszpóra tagjai ellen;

19. sürgeti a tagállamokat, hogy szüntessék meg a Kínával és Hongkonggal kötött valamennyi kiadatási megállapodásukat; sürgeti továbbá a tagállamokat, hogy körültekintően működjenek együtt a nemzetközi jog érvényesítésével foglalkozó fórumokon, például az INTERPOL-ban és az ENSZ Kábítószer- és Bűnügyi Hivatalában; felhívja továbbá a tagállamokat, hogy megfelelően biztosítsák a joghatóságuk alá tartozó kínai menekültek biztonságát annak érdekében, hogy elkerüljék foglyul ejtésüket vagy „meggyőzésüket” arról, hogy visszatérjenek egy olyan nem uniós országba, ahonnan könnyen hazaszállíthatók Kínába;

20. felszólítja a nemzetközi közösség valamennyi tagját és az érdekelt feleket, hogy a Kínai Népköztársasággal való együttműködés során foglalkozzanak a véleménynyilvánítás szabadságának kérdésével; üdvözli, hogy Charles Michel, az Európai Tanács elnöke felvetette a tiltakozások kérdését Hszi Csin-pinggel; feltétel nélküli készségre szólít fel az EU és Kína közötti emberi jogi párbeszéd újraindítására, amelyre több mint három éve nem került sor; megjegyzi továbbá, hogy minden európai vezetőnek egyértelműen tájékoztatnia kell a kínai hatóságokat arról, hogy az EU eltökélten reagál a tüntetők elnyomásának eszkalálódására azáltal, hogy felveti a kérdést a nemzetközi szervezetekben, és szükség esetén további szankciókat vet ki;

21. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, az ENSZ főtitkárának, az ENSZ emberi jogi főbiztosának, a Kínai Népköztársaság kormányának és parlamentjének, valamint a Kínai Népköztársaság valamennyi uniós tagállamba delegált nagykövetének.

2022. december 15., csütörtök

P9_TA(2022)0446

A katonai junta erőszakos fellépése a Csádban zajló békés tüntetések ellen

Az Európai Parlament 2022. december 15-i állásfoglalása a katonai junta békés tüntetések elleni erőszakos fellépéséről Csádban (2022/2993(RSP))

(2023/C 177/11)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a csádi helyzetről szóló, 2021. május 20-i állásfoglalására [1] és a Szahel-övezetben, Nyugat-Afrikában és Afrika szarván folytatott EU–Afrika biztonsági együttműködésről szóló, 2020. szeptember 16-i állásfoglalására [2],

— tekintettel az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének Idriss Déby Itno elnök haláláról szóló, 2021. április 20-i nyilatkozatára,

— tekintettel az Európai Unió csádi delegációjának 2022. október 19-i nyilatkozatára,

— tekintettel az Egyesült Nemzetek Szervezetének főtitkára szóvivőjének Csádról tett, 2021. április 20-i nyilatkozatára,

— tekintettel az Afrikai Unió Béke- és Biztonsági Tanácsának csádi tényfeltáró missziójáról szóló jelentésre, amelyre 2021. április 29. és május 6. között került sor,

— tekintettel az Afrikai Unió Béke- és Biztonsági Tanácsa által megbízott és az EU Afrikai Békekerete által támogatott, a Boko Haram elleni multinacionális összhaderőnemi alkalmi harci kötelékre,

— tekintettel az ENSZ Biztonsági Tanácsának a Szahel-övezet G5-országai közös erőinek (FC-G5S) telepítéséről szóló 2359 (2017) számú határozatára,

— tekintettel az Európai Tanács tagjainak és a Szahel-övezet G5-országainak a Szahel-övezet biztonságáról, stabilitásáról és fejlődéséről szóló, 2020. április 28-i együttes nyilatkozatára,

— tekintettel az Európai Uniónak a Szahel-övezetre vonatkozó integrált stratégiájáról szóló, 2021. április 16-i tanácsi következtetésekre, amelyek megerősítették az EU és a Szahel-övezet közötti szilárd és hosszú távú partnerség fontosságát,

— tekintettel az Európai Fejlesztési Alap 2014 és 2020 közötti időszakra szóló, Csádra vonatkozó nemzeti indikatív programjára,

— tekintettel Csád alkotmányára,

— tekintettel a Cotonouban 2000. június 23-án, egyrészről az afrikai, karibi és csendes-óceáni (AKCS) államok csoportjának tagjai, másrészről az Európai Közösség és tagállamai között létrejött partnerségi megállapodásra [3] (Cotonoui Megállapodás),

— tekintettel az emberek és népek jogairól szóló afrikai chartára, amelyet 1981. június 27-én fogadtak el, és amely 1986. október 21-én lépett hatályba,

— tekintettel a 2007. január 30-án elfogadott, a demokráciáról, választásokról és kormányzásról szóló Afrikai Chartára,

— tekintettel Csád átmenetről szóló felülvizsgált chartájára,

— tekintettel a 2019. évi globális terrorizmusindexre,

— tekintettel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára,

— tekintettel eljárási szabályzata 144. cikkének (5) bekezdésére és 132. cikkének (4) bekezdésére,

---

(1) HL C 15., 2022.1.12., 166. o.
(2) HL C 385., 2021.9.22., 24. o.
(3) HL L 317., 2000.12.15., 3. o.

2022. december 15., csütörtök

A. mivel Idriss Déby Itno volt elnök 2021 áprilisában bekövetkezett halála óta Csádot fia, Mahamat Idriss Déby Itno vezeti; mivel az Átmeneti Katonai Tanács korábban felfüggesztette az alkotmányt, és feloszlatta a kormányt és a nemzetgyűlést;

B. mivel az Átmeneti Katonai Tanács ígéretet tett arra, hogy a hatalom átvételétől számított 18 hónapon belül demokratikus választásokat tart; mivel 2022. október 1-jén a nemzeti párbeszéd keretében hivatalosan is intézkedéseket fogadtak el, és bejelentették, hogy a választásokat további két évvel elhalasztják; mivel az Afrikai Unió feltételeket szabott, amelyek tartalmazták többek között az eredeti 18 hónapos átmeneti menetrend meghosszabbításának elutasítását, valamint az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartását;

C. mivel az átmeneti folyamat meghatározása érdekében nemzeti párbeszédet szerveztek; mivel nem minden ellenzéki csoport vett részt ebben a folyamatban; mivel a párbeszéd azzal az ajánlással zárult, hogy az átmeneti folyamatot el kell halasztani, és senkit, különösen a jelenlegi elnököt nem szabad kizárni a jövőbeli választásokon való részvételből;

D. mivel a csádi civil társadalmi szervezetek átmeneti tervet dolgoztak ki a válság megszüntetésére; mivel egyes csádi civil társadalmi szervezetek azt ajánlották, hogy a nemzetközi támogatás stabilizációs mechanizmus formájában valósuljon meg, amelynek célja az alkotmányos rend visszaállítása és az átmeneti terv támogatása;

E. mivel 2022. március 13. és augusztus 8. között a csádi kormány 53 katonai-politikai mozgalmat – amelyek közül csak 6 létezett ténylegesen – hívott össze Dohába, hogy békemegállapodásról tárgyaljanak;

F. mivel az Átmeneti Katonai Tanács N'Djamenában több mint 1 300 küldöttet hívott össze, akik közül szinte valamennyi közvetlenül a kormánytól kapott kinevezést az úgynevezett nemzeti inkluzív és állami párbeszédben való részvételre;

G. mivel ezt a két eseményt a legfontosabb politikai pártok, civil társadalmi szervezetek és katonapolitikai kérdésekkel foglalkozó valódi csoportok bojkottálták;

H. mivel 2022. október 20-án emberek ezrei tiltakoztak egész Csádban, hogy követeljék a demokratikus rendhez való azonnali visszatérést; mivel erre való tekintettel 2022. október 19-én a közbiztonsági miniszter betiltott minden tüntetést az országban; mivel a tiltakozásokra válaszul a rendőrség éles lőszerrel és könnygázzal lőtt a békés tüntetőkre, az ország egész területén végrehajtott folyamatos és széles körű elnyomó intézkedés során;

I. mivel a hatóságok hét képviselőcsoport tevékenységének ideiglenes felfüggesztését is bejelentették; mivel azt is elrendelték, hogy a főbb ellenzéki csoportok és a „Wakit Tamma" civil társadalmi koalíció tevékenységeit országszerte be kell tiltani; mivel több városban és környéken korlátozták az internet használatát;

J. mivel 2022. november 4-én az Egyesült Nemzetek Kínzás Elleni Bizottságának ülésén Sébastien Touzé előadó úgy becsülte, hogy a kormányellenes tiltakozások következtében 50–150 ember halt meg, 150–184 személy tűnt el, 1 369 főt tartóztattak le, továbbá 600–1 100 főt a fővárostól mintegy 600 kilométerre fekvő sivatagi Koro Toro szigorúan őrzött börtönébe szállítottak;

K. mivel a fogva tartott személyek közül 400 főt négy napon belül, védőügyvéd bevonása nélkül ítéltek el; mivel 2022. december 5-én 262 őrizetbe vett tüntetőt ítéltek három évig terjedő börtönbüntetésre, 80-at felfüggesztett büntetésre ítéltek, 59-et pedig felmentettek;

L. mivel a tárgyalásokat átláthatóság és a nyilvánosság tájékoztatása nélkül tartották; mivel a tüntetőktől megtagadták az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést; mivel a Csádi Ügyvédi Kamara „az igazságszolgáltatás paródiájának" nevezte a tárgyalást, és fellebbezett a bíróság határozata ellen, és mivel ügyvédei ezért bojkottálták a tárgyalásokat;

M. mivel az Egyesült Nemzetek Kínzás Elleni Bizottsága megfigyelésében arra a következtetésre jutott, hogy a börtönökben elkövetett erőszak – beleértve a börtönszemélyzet által a fogvatartottak ellen elkövetett erőszakos cselekményeket is – riasztó, és felkérte az állami hatóságokat, hogy vizsgálják ki a fogvatartottak körében bekövetkezett valamennyi halálesetet, valamint a büntetés-végrehajtási személyzet kínzásával és bántalmazásával kapcsolatos állításokat;

N. mivel a Száhel-övezet biztonsági helyzete az elmúlt években jelentősen romlott, ami komoly fenyegetést jelent a regionális és nemzetközi biztonságra nézve; mivel az emberi jogok megsértése és a tömeggyilkosságok széles körben elterjedtek, és az élelmiszer-ellátás növekvő bizonytalansága, a korrupció, a mélyszegénység és az áradások tovább fokozzák a bizonytalanságot; mivel 2019-ben az összes régiót tekintve a Száhel-övezetben növekedett a leggyorsabban az erőszakos szélsőséges tevékenységek aránya;

O. mivel a Száhel-övezetre vonatkozó, a Tanács által 2021. április 16-án elfogadott integrált stratégiájában az EU elkötelezte magát amellett, hogy támogatja a demokrácia kulcsfontosságú mozzanatait a régióban, különös politikai figyelmet fordít a kormányzás és a jogállamiság terén tett erőfeszítésekre, és továbbra is felszólít arra, hogy a belső biztonsági erők központibb szerepet töltsenek be az emberek és az állam közötti bizalom megerősítésében;

P. mivel az ENSZ szerint Csád több mint 577 000 menekültet fogadott be többek között Dárfúrból, a Közép-afrikai Köztársaságból, Nigériából és Kamerunból, valamint 381 000 belső menekült van az országban; mivel Csád stabilitása alapvető fontosságú a Száhel-övezet, valamint Észak- és Kelet-Afrika számára;

Q. mivel Csád stratégiai jelentőségű régióban fekszik, és az ország regionális fegyveres csoportok központjaihoz való közelsége miatt súlyos biztonsági kihívásokkal néz szembe, különösen a Csád-tó környékén, ahol az Iszlám Állam Nyugat-afrikai Tartománya és a Boko Haram – nigériai központú iszlamista fegyveres csoport – működik; mivel Csád a Száhel-övezet G5-országainak közös erői és a multinacionális összhaderőnemi alkalmi harci kötelék részeként kulcsszerepet játszik a térségben folyó békefenntartó erőfeszítésekben;

1. elítéli a 2022. októberi tüntetések során a demokráciapárti tüntetőkkel szemben alkalmazott halálos erőszakot és elnyomást, és mély sajnálatát fejezi ki a halálesetek miatt; ismételten elítéli az Átmeneti Katonai Tanács által 2021. április 20-án elkövetett katonai puccsot, majd Csád alkotmányának ezt követő felfüggesztését, valamint a nemzetgyűlés és a kormány feloszlatását;

2. elítéli a tüntetéshez való alapvető jog korlátozását és az erőszak alkalmazását a tüntetőkkel és a civil társadalommal szemben Csádban; rendkívül sajnálatosnak tartja, hogy a kormány által hozott ezen intézkedések alááshatják a demokrácia irányába tartó folyamatot; sürgeti a hatóságokat, hogy teljes mértékben tartsák tiszteletben az ország nemzeti és nemzetközi kötelezettségvállalásait, nevezetesen a békés gyülekezés és az egyesülés szabadságához való jogot, valamint a testi sérthetetlenséghez való jogot;

3. kéri, hogy az ENSZ és az Afrikai Unió indítson független és pártatlan vizsgálatot a beszámolókban említett erőszakos cselekményekkel, ezen belül a csádi börtönökben elkövetett kínzásokról szóló jelentésekkel kapcsolatban az emberek és a civil társadalom elleni erőszak elkövetőinek büntetőeljárás alá vonása érdekében; szorgalmazza az erőszakos cselekményekért és a gyilkosságokért felelős személyek felelősségre vonását, és sürgeti a csádi hatóságokat annak biztosítására, hogy a csádi hadsereg, csendőrség és rendőrség képzést kapjon az ENSZ bűnüldöző tisztviselőkre vonatkozó magatartási kódexéről és az erőszak és a lőfegyverek bűnüldöző szervek általi alkalmazásáról szóló alapelvekről, és be is tartsa azokat;

4. elítéli a demokráciapárti tüntetőknek az átláthatóságra és az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésre vonatkozó nemzetközi normáknak meg nem felelő tömeges perekben való büntetőeljárás alá vonását; felszólít az ítéletek hatályon kívül helyezésére és a tüntetők szabadlábra helyezésére;

5. határozottan sürgeti a kormányt annak biztosítására, hogy a 2022. október 20-i tüntetéseket követően vád alá helyezett személyek teljes körű hozzáféréssel rendelkezzenek a jogi védelemhez; hangsúlyozza, hogy az EU nagyon szorosan nyomon fogja követni a jogi eljárások folytatását, és hogy az eredmény kulcsfontosságú meghatározó tényező lesz az EU és Csád közötti jövőbeli kapcsolatok szempontjából;

6. mély sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a rezsim nem tudta fenntartani a demokratikus átmenet iránti elkötelezettségét; ismételten hangsúlyozza az alkotmányos rendhez való gyors visszatérés, valamint az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartását garantáló, határidőhöz kötött, polgári irányítású átmenet fontosságát, emlékeztetve arra, hogy az összes polgári és politikai szereplővel való érdemi együttműködés elengedhetetlen a megkezdett folyamat hitelességének és legitimitásának biztosítása érdekében;

7. sürgősen felszólít új, átlátható, inkluzív és hiteles törvényhozási és elnökválasztások mielőbbi megszervezésére, amelyek teljes mértékben tiszteletben tartják a nemzeti alkotmányt és a nemzetközi választási normákat, többek között az ellenzéki pártok teljes körű részvételének biztosítása révén; e tekintetben rámutat a független és átlátható nemzeti választási bizottság és a nemzetközi partnerekkel való együttműködés fontosságára; rendkívül sajnálatosnak tartja, hogy a hatalmat gyakorló hatóságok figyelmen kívül hagyják az Afrikai Unió Béke- és Biztonsági Tanácsának a demokráciáról, a választásokról és a kormányzásról szóló afrikai chartán és az Átmeneti Katonai Tanács azon korábbi nyilvános kötelezettségvállalásán alapuló egyértelmű iránymutatását, amely szerint vezetői nem indulnak jelöltként a közelgő választásokon;

8. emlékeztet arra, hogy a valódi demokratikus átmenetnek és reformnak polgári irányításúnak kell lennie, és lehetővé kell tennie a civil társadalmi szervezetek, az ellenzéki pártok, a nők és a fiatalok és a szabad sajtó teljes körű és aktív részvételét, amelyeknek erőszaktól, megfélemlítéstől vagy korlátozásoktól való félelem nélkül kell tudniuk működni;

9. sajnálatát fejezi ki a Csádban továbbra is zajló erőszak és terrortámadások miatt; ismételten aggodalmát fejezi ki az országban elhúzódó válság és az északon tapasztalható ingatag biztonsági helyzet miatt, és határozottan elítéli az emberi jogok, valamint a nemzetközi és humanitárius jog ismételt megsértését;

10. felhívja a kormányt, hogy kérje nemzeti és nemzetközi közvetítők, az ENSZ Emberi Jogi Főbiztosának Hivatala, az Afrikai Unió, az EU Száhel-övezetért felelős különleges képviselője, a Közép-afrikai Államok Gazdasági Közössége és más nemzetközi szervezetek támogatását a jelenlegi patthelyzet leküzdése, valamint a nemzeti párbeszéd és a demokratikus átmenet folyamatának előmozdítása érdekében;

11. rendkívül aggasztónak tartja a Csádban továbbra is magas szintű korrupciót és büntetlenséget; megállapítja, hogy az emberi jogi visszaélések büntetlenségével szembeni fellépés elmulasztása hozzájárul az ilyen visszaélések folytatódásához és az állami intézményekbe vetett közbizalom gyengüléséhez;

12. felhívja a Bizottságot, az Európai Külügyi Szolgálatot és a tagállamokat, hogy többek között a védelemre szorulók számára nyújtott finanszírozás és támogatás révén növeljék a független nem kormányzati szervezetek, az emberi jogi aktivisták és a Csádban tevékenykedő független média támogatását;

13. sürgeti az Uniót és tagállamait, hogy vessék fel ezeket az emberi jogi aggályokat a csádi hatóságoknál, nyújtsanak technikai támogatást Csádnak az átmeneti időszak egésze alatt, és fontolják meg a Cotonoui Megállapodás 96. cikke szerinti eljárás megindítását, amely végső lehetőségként elvezethet a Csáddal folytatott uniós fejlesztési együttműködés felfüggesztéséhez mindaddig, amíg az alkotmányos rend helyre nem áll;

14. emlékeztet arra, hogy az éghajlatváltozás, az élelmiszer-ellátás bizonytalansága, a népesség növekedése, a természeti erőforrások kiaknázása, a szegénység, valamint az oktatási és gazdasági lehetőségek hiánya az instabilitás, az erőszak és a terroristák toborzásának kiváltó okai a Száhel-övezet egészében; hangsúlyozza, hogy a régión belüli tartós fenntartható fejlődés biztosítása érdekében szükség van a biztonság, a fejlesztés, a humanitárius és a demokrácia támogatására irányuló segítségnyújtás koordinálására;

15. megállapítja, hogy a regionális együttműködés és kezdeményezések, többek között az Afrikai Unió és a Száhel-övezet G5-országainak csoportja kulcsfontosságúak a terrorizmus és az instabilitás kezelésére irányuló, afrikai irányítású stratégia támogatásához a Száhel-övezetben; hangsúlyozza, hogy támogatja az Európai Békekeretet és annak együttműködését a multinacionális összhaderőnemi alkalmi harci kötelékkel;

16. üdvözli a KBVP-jelenlét regionalizációját a Száhel-övezetben, amelynek célja az EU által a térségben végzett munka regionális megközelítésének megerősítése a Száhel-övezeten belüli és a regionális együttműködési struktúrák közötti, határokon átnyúló együttműködés támogatása, valamint a Száhel-övezet G5-országai nemzeti kapacitásainak megerősítése érdekében; felhívja az Uniót és tagállamait, hogy mielőbb valósítsák meg a Csádra vonatkozó, kormányzással, demokratizálással, békével és biztonsággal foglalkozó „Európa együtt” kezdeményezésre tett javaslatot;

17. felhívja az Uniót, annak tagállamait és a nemzetközi közösséget, hogy sürgősen reagáljanak a csádi emberi jogi helyzet nyomán kialakult humanitárius helyzetre, és biztosítsák az ország számára a belső menekültek és a menekültek védelmével kapcsolatos sürgős szükségletek gyors kezeléséhez szükséges segítséget;

18. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, az Afrikai Uniónak és intézményeinek, valamint Csád kormányának és Nemzetgyűlésének.

2022. december 15., csütörtök

P9_TA(2022)0447

Abdulhádi al-Havadzsa bahreini emberijog-védő ügye

Az Európai Parlament 2022. december 15-i állásfoglalása Abdulhádi al-Havadzsa bahreini emberijog-védő ügyéről (2022/2994(RSP))

(2023/C 177/12)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a Bahreinről szóló korábbi állásfoglalásaira,

— tekintettel a Bahreini Független Vizsgálóbizottság (BICI) 2011. novemberi jelentésére,

— tekintettel az emberijog-védőkkel foglalkozó különleges ENSZ-előadó Abdulhádi al-Havadzsa, bebörtönzött emberijog-védőről szóló, 2022. szeptember 22-i nyilatkozatára,

— tekintettel az Emberi Jogi Tanács 51. ülésszakán Dánia felszólalására, amelyben Abdulhádi al-Havadzsa emberijog-védő szabadon bocsátását követelte, és tekintettel a dán külügyminisztérium legutóbbi nyilatkozataira, elsősorban 2022. szeptember 29-i és 2022. november 7-i nyilatkozatára,

— tekintettel az EU és Bahrein között létrejött, 2022. február 10-i együttműködési megállapodásra,

— tekintettel az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője és a Bizottság „Stratégiai partnerség az Öböl menti országokkal" című, 2022. május 18-i közös közleményére (JOIN(2022)0013), valamint az erről szóló, 2022. június 20-i tanácsi következtetésekre,

— tekintettel az emberijog-védőkről, a halálbüntetésről, a kínzásról, a véleménynyilvánítás szabadságáról, a harmadik országokkal folytatott emberi jogi párbeszédről, valamint az online és offline véleménynyilvánítás szabadságáról szóló európai uniós iránymutatásokra,

— tekintettel az ENSZ Bahreinre vonatkozó, 2022. november 7-i, egyetemes időszakos felülvizsgálatára,

— tekintettel a kettős felhasználású termékek kivitelére, az azokkal végzett brókertevékenységre, az azokkal kapcsolatos technikai segítségnyújtásra, valamint azok tranzitjára és transzferjére vonatkozó uniós ellenőrzési rendszer kialakításáról szóló, 2021. május 20-i (EU) 2021/821 európai parlamenti és tanácsi rendeletre (átdolgozás) ([1]) (a továbbiakban: a kettős felhasználású termékekről szóló rendelet) és annak korábbi átdolgozásaira, különösen a kettős felhasználású termékek kivitelére, transzferjére, brókertevékenységére és tranzitjára vonatkozó közösségi ellenőrzési rendszer kialakításáról szóló 428/2009/EK tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2011. november 16-i 1232/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([2]),

— tekintettel a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányára, a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmódok elleni ENSZ-egyezményre, valamint az Emberi Jogok Arab Chartájára, amelyek mindegyikét Bahrein is ratifikálta,

— tekintettel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára,

— tekintettel eljárási szabályzata 144. cikkének (5) bekezdésére és 132. cikkének (4) bekezdésére,

A. mivel a dán és bahreini állampolgárságú Abdulhádi al-Havadzsa emberijog-védő, a Bahreini Emberi Jogi Központ és a Perzsa-öböl-menti Emberi Jogi Központ társalapítója, valamint a 2022-es Martin Ennals-díj nyertese jelenleg 11. évét tölti börtönben, és életfogytig szóló börtönbüntetését tölti, amiért vezető szerepet vállalt a 2011-es bahreini népfelkelés során a demokratikus reformokat követelő tüntetéseken;

([1]) HL L 206., 2021.6.11., 1. o.
([2]) HL L 326., 2011.12.8., 26. o.

2022. december 15., csütörtök

B. mivel Abdulhádi al-Havadzsát letartóztatását követően megverték, megkínozták és egy olyan, tisztességtelen bírósági eljárás során ítélték el, amely nem felelt meg sem a bahreini büntetőjognak, sem a tisztességes eljárásra vonatkozó nemzetközi minimumkövetelményeknek; mivel al-Havadzsát „a kormány megdöntésére irányuló terrorizmus finanszírozása és abban való részvétel, valamint külföldi országnak való kémkedés" koholt vádjával ítélték el;

C. mivel 2012 júliusában az ENSZ önkényes fogva tartás kérdésével foglalkozó munkacsoportja arra a következtetésre jutott, hogy Abdulhádi al-Havadzsa letartóztatása önkényes volt, mivel arra a véleménynyilvánításhoz, a békés gyülekezés és az egyesülés szabadságához fűződő alapvető jogainak gyakorlása miatt került sor, és felszólított szabadon bocsátására;

D. mivel Abdulhádi al-Havadzsa számos további, külön tárgyalás keretében újabb bírósági zaklatásnak van kitéve; mivel 2022. november 28-án a bahreini második alsóbb szintű büntetőbíróság Abdulhádi al-Havadzsát további büntetőjogi vádak alapján elítélte, mert a börtönben állítólag összetört egy széket, és szóban sértegetett egy rendőrt amiatt, mert megtagadta tőle, hogy családját telefonon felhívja; mivel Abdulhádi al-Havadzsától megtagadták a bírósági tárgyaláson való részvétel jogát és a jogi képviselethez való jogot annak ellenére, hogy a második alsóbb szintű büntetőbíróság elnöke aláírt egy végzést, amelyben arra utasította a Reform és Rehabilitációs Főigazgatóság főtitkárát, hogy biztosítson a vádlott számára meghatalmazottat; mivel ez az emberijog-védő tisztességes eljáráshoz és ügyvédhez való jogának megsértését jelentette;

E. mivel Abdulhádi al-Havadzsa a Dán Királyság állampolgára, és 2011 óta kénytelen családjától elszakítva élni;

F. mivel Abdulhádi al-Havadzsa bebörtönzésének, kínzásának és az orvosi ellátáshoz való hozzáféréstől való megfosztásának közvetlen következményeként egy sor krónikus és degeneratív betegségtől szenved, beleértve a rendkívül súlyos hátfájást és a látásromlást, és sürgős orvosi ellátásra szorul; mivel a vele szemben alkalmazott rossz bánásmód elleni tiltakozásul al-Havadzsa többször éhségsztrájkot folytatott, ami tovább súlyosbította egészségi állapotát; mivel a börtönhatóságok megtagadták tőle a megfelelő orvosi ellátást;

G. mivel ezen új vádak időzítésére az Abdulhádi al-Havadzsa ügyével kapcsolatos széles körű ENSZ- és uniós szintű támogatást követően került sor, beleértve azt is, hogy az ügyet 2022 szeptemberében az ENSZ főtitkárának a megtorlásokról szóló éves jelentésében, 2022 októberében az EU és Bahrein közötti emberi jogi párbeszédben és 2022 novemberében az ENSZ Bahreinre vonatkozó egyetemes időszakos felülvizsgálatában is kiemelték; mivel a dán kormány több mint egy évtizede a bahreini kormánnyal magándiplomáciát folytat al-Havadzsa szabadon bocsátásának biztosítása érdekében, anélkül, hogy követelését teljesítenék;

H. mivel a bahreini kormány továbbra is keményen elnyomja a véleménynyilvánítás, az egyesülés és a békés gyülekezés szabadságához való jogot; mivel az emberijog-védőket, ügyvédeket, újságírókat és politikai aktivistákat szigorúan üldözik, és letartóztatás, börtönbüntetéssel vagy kínzással való fenyegetés, megfélemlítés, utazási tilalom és az állampolgárság visszavonása fenyegeti őket; mivel a bahreini hatóságok letartóztattak, őrizetbe vettek, kihallgattak és büntetőeljárás alá vontak emberijog-védőket és politikai aktivistákat;

I. mivel Abdulhádi al-Havadzsa egyike azon emberijog-védőknek, akiket Bahreinben hosszan tartó önkényes fogva tartás alatt tartanak; mivel a Bahreinben jelenleg bebörtönzött politikai foglyok között vannak olyan ismert politikai ellenzéki vezetők, aktivisták, bloggerek és emberijog-védők, akiket a 2011-es demokráciapárti tüntetéseken játszott szerepük miatt életfogytig tartó börtönbüntetésre ítéltek; mivel Nádzsi Fatíl emberijog-védőt 2013 májusában letartóztatták, majd 2014 májusában 15 év börtönbüntetésre ítélték; mivel Nádzsi Fatílt megkínozták, teljes elkülönítésben tartották, megtiltották, hogy családja és ügyvédje telefon felhívja vagy meglátogassa, és magánzárkában tartották; mivel Dr. Abduldzsalíl asz-Szinkísz emberijog-védőt 2010 augusztusában letartóztatták, 2011 februárja és márciusa között rövid időre – 21 napra – szabadon engedték, majd 2011. március 17-én újra letartóztatták, és 2011 júniusában életfogytig tartó börtönbüntetésre ítélték; mivel a bahreini emberijog-védők és családtagjaik zaklatással, megfélemlítéssel és büntetőeljárás alá vonással szembesülnek; mivel egyesek száműzetésbe vonultak, és sokukat önkényesen megfosztottak állampolgárságuktól; mivel Nabíl Radzsabot, az egyik legismertebb bahreini emberijog-védőt 2020. június 9-én szabadon bocsátották, hogy ötéves büntetése fennmaradó részét az alternatív szankciókról szóló törvény értelmében töltse le;

J. mivel jelentések szerint a bahreini hatóságok fokozták az online és a közösségi médiában folytatott tevékenység elnyomását, és a kritizálókkal szemben békés véleménynyilvánítás miatt büntetőeljárást indítottak; mivel a jelentések szerint a Covid19-világjárványt ürügyként használták fel a véleménynyilvánítás szabadságának további korlátozására a Bahreini Királyságban;

K. mivel Bahreinben jelenleg 26 személy van siralomházban, akiket az összes jogorvoslati lehetőség kimerítése után az azonnali kivégzés veszélye fenyeget;

L. mivel a Guardian napilap és az Amnesty International szerint Bahreinben az elmúlt években jelentősen fokozódott a digitális megfigyelés szöveges üzenetek lehallgatásával, a csomagok alapos ellenőrzésével, valamint a közösségi médiának és a telefonhívásoknak az NSO Pegasus szoftverével való megfigyelésével; mivel európai vállalatok is vannak azon vállalatok között, amelyek lehallgatási technológiákat szállítottak a bahreini hatóságoknak; mivel Bahrein megfigyelési technológiát alkalmaz az emberi jogi aktivisták kommunikációinak lehallgatására, ami letartóztatásukhoz vezet;

M. mivel a 428/2009/EK rendelet 2011. évi felülvizsgálata során elfogadták a megfigyelési technológiák kivitelének ellenőrzését; mivel a rendelet 2021. évi átdolgozását ezen intézkedések további megerősítése érdekében fogadták el;

N. mivel az Európai Unió és Bahrein 2022. október 27-én Manamában tartotta hatodik emberi jogi párbeszédét; mivel az emberi jogi párbeszéd a témák széles körét öleli fel, például a véleménynyilvánítás és az egyesülés szabadságát, a jogállamiságot, beleértve a tisztességes eljáráshoz való jogot és a halálbüntetést, a nők jogait és a nemek közötti egyenlőséget, a munkavállalói jogokat, valamint a vallás és meggyőződés szabadságát;

1. sürgeti Bahreint, hogy haladéktalanul és feltétel nélkül bocsássa szabadon Abdulhádi al-Havadzsát; kiemeli, hogy valamennyi lelkiismereti foglyot szabadon kell bocsátani, köztük Dr. Abduldzsalíl asz-Szinkíszt, Nádzsi Fatílt, Abdulvahháb Huszeint, Ali Hádzsit, Ali Szalmán sejket és Haszan Musajmát, akiket pusztán a véleménynyilvánítás szabadságához való joguk gyakorlása miatt vettek őrizetbe és ítéltek el; felszólít az ellenük felhozott valamennyi vád ejtésére; üdvözli Nabíl Radzsab 2020. évi szabadon bocsátását az alternatív szankciókról szóló törvény alapján, de sürgeti a bahreini hatóságokat, hogy oldják fel a rá vonatkozó utazási tilalmat;

2. megdöbbenését fejezi ki az Abdulhádi al-Havadzsával és más politikai foglyokkal szembeni bánásmód miatt; megismétli, hogy határozottan elítéli a bírósági zaklatást, a megfélemlítést, a kínzást és a jogszerű eljárás hiányát, amellyel ő és más politikai foglyok, valamint családjaik továbbra is szembesülnek; követeli, hogy a bahreini hatóságok tegyenek eleget az ENSZ kínzás elleni egyezménye szerinti kötelezettségeiknek, és vessenek véget a kínzás és a rossz bánásmód egyéb formáinak, valamint a kínzással kikényszerített vallomások bármely bírósági eljárás során bizonyítékként való felhasználásának; felhívja a bahreini hatóságokat, hogy kezeljék a büntetlenség kultúráját azáltal, hogy kivizsgálnak minden kínzással kapcsolatos állítást, felelősségre vonják az elkövetőket, és hatékony mechanizmusokat biztosítanak az áldozatok számára az igazságszolgáltatáshoz és a kárpótláshoz való hozzáféréshez, többek között al-Havadzsa esetében is;

3. felszólítja a bahreini hatóságokat, hogy garantálják a tisztességes és jogszerű eljárást, és tartsák tiszteletben a fogvatartottak, köztük Abdulhádi al-Havadzsa jogait; felszólítja Bahreint, hogy biztosítsa a fogvatartottakkal való bánásmód alapelveinek teljes körű végrehajtását; hangsúlyozza, hogy a foglyok és a letartóztatottak jogait mindig garantálni kell, beleértve azt is, hogy megfelelő orvosi ellátásban részesüljenek, és teljes körű kapcsolatot tarthassanak fenn családjukkal és az általuk választott ügyvéddel; felszólítja Bahreint, hogy vizsgálja felül a biztonsági és büntetés-végrehajtási személyzet által elkövetett visszaéléseket nyomon követő belső szervek, többek között az ombudsman, a Különleges Vizsgálati Osztály, valamint a fogvatartottak és letartóztatottak jogaival foglalkozó bizottság függetlenségét és hatékonyságát;

4. felszólítja Bahreint, hogy állítsa vissza annak a majdnem 300 személynek a bahreini állampolgárságát, akiket megfosztottak attól;

5. mély aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a bahreini hatóságok továbbra is megsértik és korlátozzák a lakosság jogait és szabadságjogait, különösen az egyének békés tüntetéshez való jogát, a véleménynyilvánítás szabadságát és a digitális szabadságot mind online, mind offline; felszólítja a bahreini hatóságokat, hogy garantáljanak biztonságos teret a civil társadalmi szervezetek és a független média számára, és biztosítsák a véleménynyilvánítás szabadságához való jog gyakorlását; elítéli, hogy Bahrein ismételten terrorizmusellenes jogszabályokat alkalmaz a szólásszabadság korlátozására;

6. sajnálatát fejezi ki a kivégzésekre vonatkozó, de facto hétéves moratórium 2017-ben történt feloldása miatt; megerősíti, hogy határozottan ellenzi a halálbüntetést; ismételten felszólítja Őfelsége Hamad bin Ísza al-Kalifa sejket, hogy vezessen be újból moratóriumot a kivégzésekre a halálbüntetés eltörlése és Mohamed Ramadán, Huszein Ali Músza, Máhir Abbász al-Habbaz, Szalmán Ísza Ali Szalmán, Huszein Abdullah Halíl Ibráhím, Mohamed Rádi Abdullah Haszan, Szajed Ahmed Fuád Abbász Ísza Ahmed al-Abar, Huszein Ali Mahdí Dzsászim Mohamed, Huszein Ibráhím Ali Huszein Marzúk, Músza Abdallah Músza Dzsaafar, Huszein Abdullah Marhún Rasíd és Zuhajr Ibráhím Dzsászim Abdullah azonnali szabadon bocsátása céljából;

2022. december 15., csütörtök

7. felszólítja a bahreini kormányt, hogy maradéktalanul működjön együtt az ENSZ szerveivel, biztosítson állandó meghívást az ENSZ Emberi Jogi Tanácsának különleges eljárásaiban részt vevő személyek számára, valamint proaktív módon működjön együtt velük; felszólítja a bahreini kormányt, hogy tegye lehetővé az uniós tisztviselők, független megfigyelők és emberi jogi csoportok számára, hogy látogatást tegyenek a bahreini börtönökben;

8. felhívja Josep Borrellt, a Bizottság alelnökét/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjét (alelnök/főképviselő), az Európai Külügyi Szolgálatot (EKSZ) és a Bahreinbe látogató valamennyi uniós tisztviselőt, valamint az uniós tagállamokat, különösen Dánia kormányát, hogy továbbra is vessék fel Abdulhádi al-Havadzsa és az országban működő összes többi emberijog-védő ügyét nyilvános fórumokon és magánbeszélgetéseken, és követeljék feltétel nélküli szabadon bocsátásukat;

9. sürgeti a Bahreinbe látogató valamennyi uniós tisztviselőt és az uniós tagállamok minden képviselőjét, hogy látogassanak el a börtönökbe, és találkozzanak emberi jogi aktivistákkal, és kifejezetten kérjék, hogy meglátogathassák Abdulhádi al-Havadzsát, Nádzsi Fatílt és Dr. Abduldzsalíl asz-Szinkíszt; mélységes sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy al-Havadzsa családja számára az elmúlt két évben csak egy látogatást engedélyeztek; ezért sürgeti Bahreint, hogy tartsa fenn valamennyi fogvatartott családjának láthatási jogát;

10. felhívja az alelnököt/főképviselőt, az EKSZ-t, a Tanácsot és a tagállamokat, hogy szisztematikusan vessék fel aggályaikat a bahreini emberi jogi jogsértésekkel kapcsolatban, és az ügyeket vessék fel a kétoldalú kapcsolatokban és valamennyi nemzetközi fórumon, többek között az ENSZ Emberi Jogi Tanácsában, valamint az EU–Bahrein együttműködési megállapodás keretében;

11. felhívja az EU rijádi küldöttségét és a tagállamok Bahreinnel foglalkozó valamennyi diplomáciai képviseletét, hogy vegyenek részt Abdulhádi al-Havadzsa jövőbeli meghallgatásain, és kövessék nyomon e meghallgatások fejleményeit;

12. felszólítja az EU-t és a tagállamokat, hogy fokozzák a Bahreinben veszélyben lévő emberi jogi aktivisták és lelkiismereti foglyok védelmét és támogatását, többek között sürgősségi segélyek révén;

13. határozottan elítéli, hogy megfigyelési technológiát alkalmaztak bahreini emberi jogi aktivistákkal szemben; felhívja az EU-t és tagállamait, hogy szigorúan hajtsák végre a kettős felhasználású termékekről szóló frissített rendeletet, amely teljeskörűen magában foglalja a megfigyelésre használt technológiát, és akadályozzák meg a vállalatokat abban, hogy olyan megfigyelési technológiát exportáljanak, értékesítsenek, frissítsenek vagy tartsanak fenn, amely felhasználható a békés ellenzéki véleményekkel szembeni fellépéshez Bahreinben; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy európai vállalatok kettős felhasználású technológia értékesítésével megsértették az emberi jogokat;

14. ösztönzi az Európai Uniót és tagállamait, hogy erősítsék a Bahreinnel az emberi jogokról folytatott párbeszédet; úgy véli, hogy Abdulhádi al-Havadzsa és az összes többi emberi jogi aktivista szabadon bocsátása fontos lépés lenne az EU és Bahrein közötti kapcsolatok javítása felé;

15. a leghatározottabban elítéli az Európai Parlament munkájára gyakorolt bármilyen jogtalan befolyást, akár közvetlenül a külföldi országok, akár közvetve a kormányok által ellenőrzött nem kormányzati szervezeteken keresztül; sürgeti az összes uniós intézményt, hogy szigorúbb szabályok elfogadásával erősítsék tovább az átláthatósági nyilvántartást, és hozzanak létre független etikai bizottságot valamennyi uniós intézmény számára; emlékeztet „az Európai Unió valamennyi demokratikus folyamatába történő külföldi beavatkozásról, beleértve a félretájékoztatást is” című, 2022. március 9-i állásfoglalásában ([3]) foglalt ajánlásokra, különösen arra vonatkozóan, hogy miként lehet megerősíteni az EU demokratikus folyamatába való külföldi beavatkozásra adott uniós választ; kéri az EKSZ-t, hogy készítsen tanulmányt a rosszindulatú állami szereplők európai intézményeken, agytrösztökön, egyetemeken, vallási szervezeteken és médiaintézményeken belüli előfordulásáról és befolyásáról;

16. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, a Bahreini Királyság kormányának és parlamentjének, valamint az Öböl-menti Együttműködési Tanács tagjainak.

([3]) HL C 347., 2022.9.9., 61. o.

2022. december 15., csütörtök

P9_TA(2022)0448

A katari korrupció gyanúja és az európai intézményeken belüli átláthatóság és elszámoltathatóság iránti általánosabb igény

Az Európai Parlament 2022. december 15-i állásfoglalása a katari eredetű korrupció gyanújáról, valamint az átláthatóság és elszámoltathatóság európai intézményeken belüli érvényesítésének általános szükségességéről (2022/3012(RSP))

(2023/C 177/13)

Az Európai Parlament,

— tekintettel az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság közötti, a kötelező átláthatósági nyilvántartásról szóló intézményközi megállapodás megkötéséről szóló, 2021. április 27-i határozatára ([1]),

— tekintettel az uniós intézmények átláthatóságának és feddhetetlenségének egy független uniós etikai szerv létrehozása révén történő megerősítéséről szóló, 2021. szeptember 16-i állásfoglalására ([2]),

— tekintettel az ártatlanság vélelmének jogi alapelvére,

— tekintettel „Az Európai Unió valamennyi demokratikus folyamatába való külföldi beavatkozásról, beleértve a dezinformációt is” című, 2022. március 9-i állásfoglalására ([3]),

— tekintettel eljárási szabályzata 10. és 11. cikkére,

— tekintettel eljárási szabályzata 132. cikkének (2) és (4) bekezdésére,

A. mivel a belga szövetségi ügyészség vizsgálatot indított pénzmosással, korrupcióval és bűnszervezetben való részvétellel kapcsolatos állítások ügyében, mely jelenleg is folyamatban van; mivel 2022. december 9. óta számos letartóztatásra és házkutatásra került sor, amelyben jelenlegi és volt európai parlamenti képviselők és alkalmazottak egyaránt érintettek;

B. mivel számos gyanúsított ellen máris vádat emeltek pénzmosás, korrupció és bűnszervezetben való részvétel gyanúja miatt; mivel a rendőrség a gyanúsítottak birtokában lévő jelentős pénzösszegeket foglalt le az otthonaikban végzett házkutatást követően;

C. mivel a Parlament integritásába és a jogállamiságba vetett bizalom rendkívül fontos az európai demokrácia működéséhez; mivel alapvető fontosságú annak biztosítása, hogy a demokratikus folyamatokat ne ejtsék foglyul magán- vagy külső érdekek, és hogy a polgárok jogait teljes mértékben tiszteletben tartsák;

D. mivel az érdekcsoportok képviselőinek azon képessége, hogy érvekkel befolyásolják a parlamenti döntéshozatalt, az európai demokrácia létfontosságú része; mivel másrészről a befolyásolás nem megfelelő eszközei, a vesztegetés és más bűncselekmények elfogadhatatlanok;

E. mivel a Parlament 2021. szeptember 16-i állásfoglalásában szorgalmazta egy szigorú etikai testület létrehozását;

F. mivel az (EU) 2019/1937 irányelv ([4]) védi a visszaélést bejelentő személyeket, amennyiben meghatározott körülmények között, közvetlenül és nyilvánosan közzéteszik a visszaéléseket;

G. mivel az átláthatósági nyilvántartás az uniós intézmények etikai keretének és átláthatóságának központi eleme;

H. mivel a „Fight Impunity” elnevezésű nem kormányzati szervezetet mindeddig nem vették fel az átláthatósági nyilvántartásba;

([1]) HL C 506., 2021.12.15., 127. o.
([2]) HL C 117., 2022.3.11., 159. o.
([3]) HL C 347., 2022.9.9., 61. o.
([4]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1937 irányelve (2019. október 23.) az uniós jog megsértését bejelentő személyek védelméről (HL L 305., 2019.11.26., 17. o.).

2022. december 15., csütörtök

1. megdöbbentőnek tartja és komoly aggodalmának ad hangot amiatt, hogy jelenlegi és volt európai parlamenti képviselők és parlamenti alkalmazottak feltételezhetően korrupciós, pénzmosási és bűnszervezeti tevékenységben vettek részt a Parlament döntéseire gyakorolt befolyásért cserébe; támogatja a Parlament teljes körű együttműködését a folyamatban lévő bűnügyi nyomozással; aggodalommal állapítja meg, hogy az uniós intézmények belső ellenőrzési és riasztási mechanizmusai drámai módon csődöt mondtak a folyamatban lévő korrupció felderítése terén;

2. a leghatározottabban elítéli Katar arra irányuló állítólagos kísérleteit, hogy korrupciós cselekmények révén befolyást gyakoroljon az Európai Parlament képviselőire, volt képviselőire és személyzetére, ami súlyos külföldi beavatkozást jelent az EU demokratikus folyamataiba;

3. hangsúlyozza, hogy a jelenlegi vizsgálatok súlyossága és nagyságrendje megköveteli, hogy a Parlament és az uniós intézmények egyértelmű egységben és szilárd határozottsággal reagáljanak;

4. határozottan elítéli, hogy a bizottságok és a plenáris gyűlés által elfogadott, Katarral kapcsolatos határozatok – többek között „Az emberi jogok helyzete a közelgő katari FIFA labdarúgó-világbajnokság összefüggésében" című, 2022. november 24-i állásfoglalás – valószínűleg korrupció és jogtalan befolyásolás hatására módosultak; sajnálja, hogy ez ahhoz vezetett, hogy nem volt elég ambiciózus az építkezéseken életüket vesztett több ezer migráns munkavállaló és azon több százezer ember emberi jogainak védelme, akiknek alapvető jogait Katarban lábbal tiporják;

5. felszólít egy különbizottság létrehozására, amelynek feladata az átláthatóságra, feddhetetlenségre és korrupcióra vonatkozó európai parlamenti szabályok lehetséges hiányosságainak azonosítása, valamint reformjavaslatok megfogalmazása az Alkotmányügyi Bizottság munkájára és más parlamentek bevált gyakorlataira építve;

6. kötelezettséget vállal arra, hogy a bűnügyi nyomozások és az esetleges bírósági eljárások lezárását követően az Európai Unió működéséről szóló szerződés 226. cikke alapján vizsgálóbizottságot hoz létre azzal a céllal, hogy kivizsgálja azokat a korrupciós ügyeket és jogellenes fellépéseket, melyek az Európai Parlamentben pénzért befolyást szerezni kívánó nem uniós országokhoz köthetők;

7. aggodalmát fejezi ki a képviselők mellékállásai által okozott lehetséges összeférhetetlenségek miatt, különösen akkor, ha a képviselők bankok, multinacionális vállalatok vagy tőzsdén jegyzett társaságok vezetőiként, igazgatótanácsában vagy tanácsadó testületeiben, vagy tanácsadóiként tevékenykednek;

8. üdvözli Eva Kaili képviselő alelnöki tisztségéből való azonnali felmentését, az eljárási szabályzat 21. cikkének megfelelően;

9. követeli, hogy a Parlament nevezzen ki külön alelnököt azzal a megbízatással, hogy biztosítsa a feddhetetlenséget, valamint lépjen fel a korrupció és a külföldi beavatkozás ellen;

10. sürgeti a Bizottságot, hogy a Parlament 2021. szeptember 16-i állásfoglalásával összhangban a lehető leghamarabb terjesszen elő javaslatot az etikai szerv létrehozására;

11. javasolja egy várakozási időszak bevezetését a volt európai parlamenti képviselők számára az úgynevezett forgóajtó-jelenség negatív hatásainak elkerülése érdekében;

12. felhív arra, hogy alaposan vizsgálják felül és javítsák az európai parlamenti képviselők jogalkotási tevékenységeinek nyomon követését, különösen a javasolt szövegek és módosítások jogalkotási lábnyomának nyilvánosságra hozatala révén;

13. kötelezettséget vállal arra, hogy biztosítja az európai parlamenti képviselők mellékjövedelmeinek teljes átláthatóságát és közli azok pontos összegét, valamint megtiltja az európai parlamenti képviselők és a képviselőcsoportok személyzetének külső finanszírozását; kötelezettséget vállal arra, hogy a tagállamokban fennálló joghézagok megszüntetése érdekében uniós szinten betiltja a képviselőknek és politikai pártoknak harmadik országokból nyújtott adományokat; kéri a Bizottságot, hogy sürgősen terjesszen elő javaslatot ebben a kérdésben;

14. sürgősen kéri, hogy az eljárási szabályzat 123. cikkével összhangban függesszék fel a katari érdekek képviselőinek belépőkártyáit mindaddig, amíg az igazságügyi vizsgálatok nem nyújtanak megfelelő tájékoztatást és bizonyosságot;

15. úgy véli, hogy a költségvetés és a személyzet létszámának növelésével meg kell erősíteni az uniós átláthatósági nyilvántartást annak érdekében, hogy az alaposabban ellenőrizni tudja a kérelmezők és a nyilvántartottak által szolgáltatott információkat; úgy véli továbbá, hogy hatályát ki kell terjeszteni a nem uniós országok képviselőire is;

16. hangsúlyozza, hogy a baráti csoportok megfelelő szabályozása és ellenőrzése e csoportok Parlamentben való fennmaradásának előfeltétele; utasítja a quaestorokat a meglévő szabályok végrehajtására, valamint a baráti csoportok és nyilatkozatok hozzáférhető és naprakész nyilvántartásának létrehozására és fenntartására;

17. kéri az átláthatósági nyilvántartás kötelezővé tételét;

18. kéri, hogy az átláthatósági nyilvántartás a volt képviselőkre is terjedjen ki;

19. felszólítja az uniós intézményeket, hogy a „forgóajtó-jelenség” elkerülése érdekében sürgősen fogadjanak el intézkedéseket a vezető uniós tisztviselőkre és volt képviselőkre vonatkozó minimális várakozási időszak bevezetése céljából;

20. javasolja a személyzeti szabályzat, különösen annak 22c. cikke felülvizsgálatát annak érdekében, hogy összhangba kerüljön a visszaélést bejelentő személyekről szóló irányelv előírásaival; felszólítja az Elnökséget, hogy időközben haladéktalanul vizsgálja felül a személyzeti szabályzat 22. cikkének c) pontját végrehajtó parlamenti belső szabályokat annak érdekében, hogy azok összhangba kerüljenek a visszaélést bejelentő személyekről szóló irányelvben előírt védelmi intézkedésekkel;

21. hangsúlyozza az Európai Ügyészség (EPPO), az Európai Unió Büntető Igazságügyi Együttműködési Ügynöksége (Eurojust), az Europol és az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) szerepét a korrupció elleni küzdelemben; felszólít az Európai Ügyészség és az OLAF kapacitásainak és együttműködésének további megerősítésére; felszólít az uniós szervek tagjaira és személyzetére alkalmazandó közös korrupcióellenes szabályok bevezetésére;

22. úgy véli, hogy további biztosítékokat nyújtana a korrupcióval szemben az a számos tagállamban folytatott gyakorlat, hogy a képviselők az egyes mandátumaik elején és végén is vagyonnyilatkozatot tesznek; úgy véli, megoldható, hogy a vagyonnyilatkozathoz csak az illetékes hatóságok rendelkezzenek hozzáféréssel, ami lehetővé tenné számukra, hogy megalapozott gyanú felmerülése esetén ellenőrizzék, hogy a bejelentett vagyon arányos-e a bejelentett jövedelemmel, és ez jelentősen megnehezítené az illegális bevételek elköltését is;

23. felfüggeszti a Katarral összefüggő jogalkotási dossziékkal kapcsolatos munkát – különös tekintettel a vízumliberalizációra, a Katarral kötött uniós légiközlekedési megállapodásra és a tervezett látogatásokra –, amíg az állításokat meg nem erősítik vagy meg nem cáfolják;

24. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, valamint Katar kormányának és Konzultatív Nemzetgyűlésének.

2022. december 15., csütörtök

P9_TA(2022)0449

90 évvel a holodomor után: az éheztetés révén végrehajtott tömeggyilkosság népirtásként való elismerése

Az Európai Parlament 2022. december 15-i állásfoglalása 90 évvel a holodomor után az éheztetéssel elkövetett tömeggyilkosság népirtásként való elismeréséről (2022/3001(RSP))

(2023/C 177/14)

Az Európai Parlament,

— tekintettel az Ukrajnáról és Oroszországról szóló korábbi állásfoglalásaira, és különösen a szándékosan keltett ukrajnai éhínségről, a holodomorról (1932–1933) történő megemlékezésről szóló, 2008. október 23-i állásfoglalására ([1]),

— tekintettel az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményre,

— tekintettel a népirtás bűntettének megelőzéséről és megbüntetéséről szóló ENSZ-egyezményre, az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára és az ENSZ egyéb emberi jogi szerződéseire és eszközeire,

— tekintettel a holodomor évfordulóiról az ENSZ Közgyűlésének plenáris ülésein elfogadott közös nyilatkozatokra,

— tekintettel a Nemzetközi Büntetőbíróság Római Statútumára,

— tekintettel az ukrán Verhovna Rada 2003. évi határozatára, amely a szándékosan előidézett éhínséget népirtásnak nyilvánította, az 1932–1933-as ukrajnai holodomorról szóló, 2006. november 28-i ukrán törvényre, valamint az ukrán Verhovna Rada által 2022. november 16-án a világ parlamentjeihez intézett azon felhívásra, hogy az 1932–1933-as ukrajnai holodomort nyilvánítsák az ukrán nép elleni népirtásnak,

— tekintettel eljárási szabályzata 132. cikkének (2) és (4) bekezdésére,

A. mivel a népirtás bűntettének megelőzéséről és megbüntetéséről szóló ENSZ-egyezmény bűncselekménnyé nyilvánít számos, egy nemzeti, etnikai, faji vagy vallási csoport részének vagy egészének elpusztítása szándékával elkövetett cselekedetet, többek között a csoport tagjainak meggyilkolását, a csoport tagjainak súlyos testi vagy lelki sérülések okozását, a csoport olyan életkörülményekre való kényszerítését, amelyeket a csoport egészének vagy részének fizikai elpusztítása szándékával idéztek elő, a csoporton belüli születések megakadályozását célzó intézkedések elrendelését, valamint a csoporthoz tartozó gyermekek egy másik csoportba történő erőszakos áthelyezését;

B. mivel a több millió ukrán halálát okozó 1932–1933-as holodomort a szovjet rezsim tervelte ki és hajtotta végre cinikus és kegyetlen módon azért, hogy a termelőszövetkezetekbe való tömörítésre irányuló szovjet politikát erőszakkal megvalósítsa, és hogy az ukrán népet és nemzeti identitásukat elnyomja; mivel a szovjet rezsim hasonló kegyetlen módszereket alkalmazott a Szovjetunió más részein is, különösen Kazahsztánban, Belaruszban, az Észak-Kaukázusban és másutt; mivel az ukrán identitás elnyomására az ukrán kulturális identitás képviselői elleni terror révén is sor került;

C. mivel a bizonyítékok azt mutatják, hogy a szovjet rezsim szándékosan kobozta el a gabonatermést és zárta le a határokat annak érdekében, hogy az ukránok ne tudjanak elmenekülni az éhezés elől; mivel 1932-ben és 1933-ban a Szovjetunió gabonát exportált Ukrajnából, miközben ott éheztek az emberek; mivel a túlnyomórészt az ukrán falvak lakossága ellen irányuló gyilkosságokat politikai propaganda kísérte, amelynek során az agitprop megbízottjai a parasztokat tették felelőssé az éhínségért;

D. mivel az Ukrajna elleni, folyamatban lévő orosz agresszív háború, az ország energetikai és mezőgazdasági infrastruktúrájának lerombolása, az ukrán gabona exportjának blokkolása és több millió tonna gabona Oroszország általi ellopása újból megerősítette a nagymértékű, mesterséges éhínségtől való félelmet, különösen a világ déli részén, amely a megfizethető ukrán gabonától függ;

([1]) HL C 15. E, 2010.1.21., 78. o.

E. mivel a szovjet bűncselekményeket a nemzetközi közösség még nem értékelte egyértelműen jogi és erkölcsi szempontból; mivel a totalitárius szovjet rezsim tisztára mosása és dicsőítése, valamint Sztálin kultuszának Oroszországban való újraélesztése ahhoz vezetett, hogy napjaink Oroszországa a terrorizmus állami támogatója és terrorista eszközöket használó állam, valamint ahhoz, hogy ma megismétlődnek az ukrán nép ellen elkövetett szörnyű bűncselekmények, ilyen például a folyamatban lévő „*Kholodomor*”, azaz Oroszország arra irányuló kísérlete, hogy az ukrán népet megfagyassza Ukrajna polgári energetikai infrastruktúrájának célzott téli lerombolása révén;

F. mivel 2022 decemberéig több mint 20 ország parlamentjei vagy más reprezentatív állami szintű intézményei ismerték el népirtásként vagy az ukrán nép és emberiesség elleni bűncselekményként a holodomort;

G. mivel 2022-ben és 2023-ban van a holodomor 90. évfordulója;

1. az ukrán nép ellen irányuló népirtásként ismeri el az 1932–1933-ban Ukrajnában a szovjet rezsim szándékos politikája révén mesterségesen előidézett éhínséget, a holodomort, mivel emberek egy csoportjának fizikai megsemmisítését eredményező életkörülményeket teremtve szándékosan idézték azt elő;

2. megemlékezik a holodomor valamennyi áldozatáról, és szolidaritását fejezi ki a tragédiát elszenvedő ukrán néppel, különösen a holodomor még életben lévő túlélőivel és családjaikkal; tisztelettel adózik azoknak, akik a totalitárius szovjet rezsim által elkövetett e bűncselekmények következtében haltak meg;

3. határozottan elítéli a totalitárius szovjet rezsim által elkövetett népirtást, amely ukránok millióinak halálához vezetett, és jelentősen aláásta az ukrán társadalom alapjait;

4. felszólítja az összes országot, különösen az Oroszországi Föderációt és a Szovjetunió felbomlását követően létrejött többi országot, hogy nyissák meg archívumaikat az 1932–1933-as mesterségesen előidézett ukrajnai éhínséggel kapcsolatban;

5. felszólítja azokat az országokat és nemzetközi szervezeteket, amelyek még nem ismerték el népirtásként a holodomort, hogy ezt tegyék meg; felszólítja az Oroszországi Föderációt mint a Szovjetunió elsődleges utódját, hogy hivatalosan ismerje el a holodomort, és kérjen bocsánatot e bűncselekményekért;

6. felhívja az uniós tagállamokat és a harmadik országokat, hogy növeljék e tragédia és a szovjet rezsim által elkövetett egyéb bűncselekmények ismertségét azáltal, hogy a vonatkozó történelmi ismereteket beépítik az oktatási és kutatási programokba annak érdekében, hogy a jövőben megelőzzék a hasonló tragédiákat;

7. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a holodomor 90. évfordulójára akkor kerül sor, amikor Oroszország épp agresszív háborút folytat Ukrajna ellen, megsérti ezen ország szuverenitását és területi integritását, és arra törekszik, hogy felszámolja Ukrajnát mint nemzetállamot és elpusztítsa népének identitását és kultúráját; elítéli továbbá, hogy Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborúja globális élelmiszerválságot idézett elő, mivel Oroszország pusztítja és fosztogatja Ukrajna gabonakészleteit, és továbbra is megnehezíti Ukrajna számára a gabona kivitelét a leginkább rászoruló országokba;

8. elítéli, hogy a jelenlegi orosz rezsim saját túlélése érdekében manipulálja a történelmi emlékezetet; e tekintetben ismételten elítéli, hogy az orosz hatóságok bezárásra kényszerítették a Nemzetközi Memorial Társaság és a Memorial Emberi Jogi Központ nevű emberi és polgári jogi szervezetet, ami kiemeli a jelenlegi orosz rezsim revizionista ideológiáját; felszólítja az Európai Uniót, a tagállamokat, az állami és a magánintézményeket, valamint a teljes civil társadalmat, hogy aktívan ítéljenek el és utasítsanak el minden olyan kísérletet, amely a történelmi tények eltorzítására vagy az európai közvélemény manipulálására irányul olyan hamis történelmi narratívák révén, amelyeket bűnös rendszerek ideológiájának és életben maradásának támogatása érdekében találnak ki és terjesztenek; felszólítja az összes uniós intézményt és a tagállamokat, hogy támogassák a tudományos köröket és a civil társadalmat a szovjetunióbeli politikai elnyomás és totalitárius bűncselekmények dokumentálásában, kutatásában és oktatásában;

9. a leghatározottabban elítéli a totalitarizmus valamennyi formáját; sajnálja, hogy a szovjet totalitárius rezsim által elkövetett bűncselekményeket még nem értékelték jogi szempontból, hogy e bűncselekmények elkövetőit nem állították bíróság elé, és hogy ezeket a bűncselekményeket a nemzetközi közösség soha nem ítélte el egyértelműen; felszólít a szovjet rezsim átfogó történelmi és jogi értékelésére, valamint a szovjet rezsim bűncselekményeiről folytatott átlátható nyilvános vitára, amely rendkívül fontos a közös európai történelem és emlékezet felépítéséhez, és ezáltal társadalmaink a demokráciát fenyegető modern fenyegetésekkel szembeni ellenálló képességének megerősítéséhez; megismétli, hogy a szovjet rezsim értékelése és az általa elkövetett bűncselekményekről folytatott átlátható nyilvános vita maga Oroszország számára a legfontosabb a nyilvánosság felvilágosítása, a dezinformációval és a torz történelmi narratívákkal szembeni reziliencia kialakítása, valamint a hasonló bűncselekmények megismétlődésének megakadályozása érdekében;

10. utasítja az Európai Parlament illetékes szervezeti egységeit, hogy ezt az állásfoglalást haladéktalanul fordítsák le orosz és ukrán nyelvre;

11. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Verhovna Radának, Ukrajna elnökének és kormányának, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, a Tanácsnak, a Bizottságnak, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, az Oroszországi Föderáció elnökének, kormányának és parlamentjének, az ENSZ főtitkárának, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet főtitkárának és az Európa Tanács főtitkárának.

2022. december 15., csütörtök

P9_TA(2022)0450

A 2021–2027-re szóló többéves pénzügyi keret bővítése

Az Európai Parlament 2022. december 15-i állásfoglalása a 2021–2027-re szóló többéves pénzügyi keret bővítéséről: az új kihívásoknak megfelelő, reziliens uniós költségvetés (2022/2046(INI))

(2023/C 177/15)

Az Európai Parlament,

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 311., 312. és 323. cikkére,

— tekintettel a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről szóló, 2020. december 17-i (EU, Euratom) 2020/2093 tanácsi rendeletre ([1]) (a továbbiakban: az MFF rendelet), valamint a Parlament, a Tanács és a Bizottság által ezzel összefüggésben elfogadott együttes nyilatkozatokra ([2]), továbbá a kapcsolódó egyoldalú nyilatkozatokra ([3]),

— tekintettel az Európai Unió saját forrásainak rendszeréről és a 2014/335/EU, Euratom határozat hatályon kívül helyezéséről szóló, 2020. december 14-i (EU, Euratom) 2020/2053 tanácsi határozatra ([4]),

— tekintettel az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság között a költségvetési fegyelemről, a költségvetési ügyekben való együttműködésről és a hatékony és eredményes pénzgazdálkodásról, valamint az új saját forrásokról és az új saját források bevezetésére irányuló ütemtervről szóló, 2020. december 16-i intézményközi megállapodásra ([5]),

— tekintettel az uniós költségvetés védelmét szolgáló általános feltételrendszerről szóló, 2020. december 16-i (EU, Euratom) 2020/2092 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([6]),

— tekintettel az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról, az 1296/2013/EU, az 1301/2013/EU, az 1303/2013/EU, az 1304/2013/EU, az 1309/2013/EU, az 1316/2013/EU, a 223/2014/EU és a 283/2014/EU rendelet és az 541/2014/EU határozat módosításáról, valamint a 966/2012/EU, Euratom rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2018. július 18-i (EU, Euratom) 2018/1046 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([7]),

— tekintettel az Európai Unió 2023. évi pénzügyi évre szóló, 2022. november 23-án elfogadott általános költségvetésére ([8]),

— tekintettel az Unió éves költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló, 2022. május 16-i javaslatra (COM(2022)0223),

— tekintettel az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról szóló (EU, Euratom) 2018/1046 rendelet módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló, 2022. április 22-i javaslatra (COM(2022)0184),

— tekintettel a szociális jogok európai pilléréről szóló, 2017. december 13-i intézményközi nyilatkozatra ([9]) és a szociális jogok európai pillérének megvalósítására vonatkozó cselekvési tervről szóló, 2021. március 4-i bizottsági közleményre,

— tekintettel az Európai Unió 2023. évi pénzügyi évre vonatkozó általános költségvetési tervezetéről szóló tanácsi álláspontról szóló, 2022. október 19-i állásfoglalására ([10]),

---

([1]) HL L 433. I, 2020.12.22., 11. o.
([2]) HL C 444. I, 2020.12.22., 1. o.
([3]) HL C 445., 2021.10.29., 252. o.
([4]) HL L 424., 2020.12.15., 1. o.
([5]) HL L 433. I, 2020.12.22., 28. o.
([6]) HL L 433. I, 2020.12.22., 1. o.
([7]) HL L 193., 2018.7.30., 1. o.
([8]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2022)0403.
([9]) HL C 428., 2017.12.13., 10. o.
([10]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2022)0366.

2022. december 15., csütörtök

— tekintettel a Költségvetési Bizottság és a Költségvetési Ellenőrző Bizottság 2022. szeptember 8-án elfogadott jelentésére, amelyet a Parlament 2022. szeptember 12–15-i ülésén hagytak jóvá,

— tekintettel a többéves pénzügyi keret felülvizsgálatára irányuló 2021. évi javaslatról szóló, 2022. szeptember 13-i állásfoglalására ([11]),

— tekintettel az Európai Unió 2022. évi pénzügyi évre vonatkozó, 3/2022. számú költségvetés-módosítási tervezetéről – az ukrajnai menekültek befogadása költségeinek finanszírozásáról – szóló tanácsi álláspontról szóló, 2022. június 23-i állásfoglalására ([12]),

— tekintettel „Az ukrajnai orosz háború társadalmi és gazdasági következményei az Unióra – az Unió reagálási képességének megerősítése” című, 2022. május 19-i állásfoglalására ([13]),

— tekintettel a költségvetési rendeletnek a 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret hatálybalépésére tekintettel történő felülvizsgálatáról szóló, 2021. november 24-i állásfoglalására ([14]),

— tekintettel az Európai Unió 2022. évi pénzügyi évre vonatkozó általános költségvetési tervezetéről szóló tanácsi álláspontról szóló, 2021. október 21-i állásfoglalására ([15]),

— tekintettel a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről szóló tanácsi rendelet tervezetéről szóló, 2020. december 16-i jogalkotási állásfoglalására ([16]),

— tekintettel az Európai Tanács 2020. július 17–21-i rendkívüli ülésének következtetéseiről szóló, 2020. július 23-i állásfoglalására ([17]),

— tekintettel „A 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret és a saját források: ideje megfelelni a polgárok elvárásainak” című, 2019. október 10-i állásfoglalására ([18]),

— tekintettel „A 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret – A Parlament álláspontja a megállapodás érdekében” című, 2018. november 14-i állásfoglalására ([19]),

— tekintettel az Európai Tanács 2022. június 24-i következtetéseire,

— tekintettel az Európai Tanács 2022. május 31-i következtetéseire,

— tekintettel az Európai Tanács 2022. március 25-i következtetéseire,

— tekintettel az állam- és kormányfők nem hivatalos találkozóját követő, 2022. március 11-i versailles-i nyilatkozatra,

— tekintettel „A Bizottság 2023. évi munkaprogramja” című, 2022. október 18-i bizottsági közleményre (COM(2022)0548),

— tekintettel a Világbank, az ukrán kormány és a Bizottság „Az ukrajnai károk és igények mihamarabbi felmérése” című, 2022. augusztusi jelentésére,

— tekintettel az Ukrajna megsegítéséről és újjáépítéséről szóló, 2022. május 18-i bizottsági közleményre (COM(2022)0233),

— tekintettel a Bizottságnak az európai zöld megállapodásról szóló, 2019. december 11-i közleményére (COM(2019)0640),

— tekintettel az Európa jövőjéről szóló konferencia 2022. május 9-i javaslataira,

— tekintettel az Európai Számvevőszék 09/2022. számú, „A 2014–2020-as uniós költségvetés éghajlat-politikai kiadásai: alacsonyabbak, mint a beszámolók szerint” című különjelentésére,

---

([11]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2022)0309.
([12]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2022)0254.
([13]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2022)0219.
([14]) HL C 224., 2022.6.8., 37. o.
([15]) HL C 184., 2022.5.5., 179. o.
([16]) HL C 445., 2021.10.29., 240. o.
([17]) HL C 371., 2021.9.15., 110. o.
([18]) HL C 202., 2021.5.28., 31. o.
([19]) HL C 363., 2020.10.28., 179. o.

— tekintettel az Európai Számvevőszék 22/2021. számú, „Fenntartható finanszírozás: Következetesebb uniós fellépésre van szükség ahhoz, hogy a finanszírozási források fenntartható beruházásokra irányuljanak” című különjelentésére,

— tekintettel az Európai Számvevőszék „A nemek közötti egyenlőség általános érvényesítése az uniós költségvetésben: a szavak után eljött a tettek ideje” című, 10/2021. sz. különjelentésére,

— tekintettel az ENSZ fenntartható fejlődési céljaira,

— tekintettel eljárási szabályzata 54. cikkére,

— tekintettel a Külügyi Bizottság, a Fejlesztési Bizottság, a Költségvetési Ellenőrző Bizottság, a Közlekedési és Idegenforgalmi Bizottság, a Regionális Fejlesztési Bizottság, a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság, a Kulturális és Oktatási Bizottság és az Alkotmányügyi Bizottság véleményére,

— tekintettel a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság módosítások formájában benyújtott álláspontjára,

— tekintettel a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság, az Ipari, Kutatási és Energiaügyi Bizottság és a Belső Piaci és Fogyasztóvédelmi Bizottság leveleire,

— tekintettel a Költségvetési Bizottság jelentésére (A9-0281/2022),

A. mivel az EUMSZ. 311. cikkének értelmében az Uniónak biztosítania kell a célkitűzései eléréséhez és politikái véghezviteléhez szükséges eszközöket; mivel a többéves pénzügyi keret (MFF) hét évre határozza meg az Unió költségvetési prioritásait, és pénzügyi forrásokat biztosít politikái, programjai és szükségletei számára; mivel a többéves pénzügyi keretet a saját források felső határa korlátozza;

B. mivel a jelenlegi többéves pénzügyi keret 2020. decemberi elfogadása óta a politikai, gazdasági és társadalmi környezet a felismerhetetlenségig megváltozott, kezdve a Covid19-világjárvány példátlan méretével és drámai következményeivel, amely még nem ért véget;

C. mivel Oroszország Ukrajna elleni, provokáció nélkül indított és indokolatlan inváziója súlyos humanitárius válsághoz vezetett, és világszerte óriási, bizonytalan időtartamú gazdasági és társadalmi sokkhatásokat váltott ki; mivel az állam- és kormányfők a háborút úgy jellemezték, hogy az „komoly fordulópontot jelent Európa történelmében”, és a Bizottság kijelentette, hogy „az Európában zajló háború által előidézett, előre nem látható szükségletek jóval túlmutatnak a hatályos többéves pénzügyi keretben rendelkezésre álló eszközökön”, ami új finanszírozási forrásokat tesz szükségessé;

D. mivel az Unió és polgárai a háború legelejétől fogva támogatták Ukrajnát, szolidaritást tanúsítva az ukránokkal a demokrácia önkényuralom elleni védelmében folytatott küzdelmükben, menedéket nyújtva több mint 8 millió ukránnak, és átmeneti védelmet biztosítva 4 milliónak; mivel az EU, a tagállamok és az európai pénzügyi intézmények több mint 19 milliárd EUR támogatást nyújtottak Ukrajnának; mivel a humanitárius és katonai segítségnyújtás mellett az Unió támogatta Ukrajnát az egészségügy, az energia és a mezőgazdaság területén, és megkönnyítette a kereskedelmet, különösen azáltal, hogy szolidaritási útvonalakat hozott létre Ukrajna mezőgazdaságiáru-exportjának támogatására; mivel további segítségre lesz szükség az alapvető szolgáltatások és az alapvető infrastruktúra fenntartásához az országban;

E. mivel az EU lakosságának 21,9 %-át fenyegeti a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés; mivel az Ukrajna elleni orosz invázió következtében bizonyosan súlyosbodni fog az energiaszegénység; mivel az emelkedő energiaárak és a növekvő infláció együtt megélhetési válsághoz vezetnek, ami veszélyezteti a vállalkozások, különösen a kis- és középvállalkozások (kkv-k) túlélését, és egyre több embert taszít a szegénység felé;

F. mivel a polgárok jogosan várják el az Uniótól és költségvetésétől, hogy gyorsan és hatékonyan reagáljon a változó igényekre, és hogy megadja a szükséges támogatást számukra, különösen válság idején;

G. mivel az uniós költségvetés központi szerepet játszik, és a jövőben is köteles játszani az Unió politikai prioritásainak megvalósításában, beleértve a zöld és digitális átállás sikerre vitelét, a 2050-ig megvalósítandó klímasemlegességi célok előmozdítását, az inkluzív társadalmi helyreállítás előmozdítását, a fenntartható és inkluzív növekedés előmozdítását, a versenyképesség, az innováció, a stratégiai autonómia, az energiabiztonság és az energiafüggetlenség előmozdítását,

a veszélyeztetett csoportok, illetve a kis- és középvállalkozások támogatását, a fenntartható fejlődés előmozdítását – amely senkit sem hagy hátra, és biztosítja a kohéziót és a felfelé irányuló konvergenciát –, a szilárdabb európai egészségügyi unió biztosítását a Covid19-válságot követően, a jogállamiság, az uniós értékek és az alapvető jogok védelmét és előmozdítását, az ahhoz való hozzájárulást, hogy mindenki számára több lehetőség álljon rendelkezésre, valamint egy olyan, erősebb Unió biztosítását az Unió polgárai és a világ számára, amely eleget tud tenni globális feladatainak, illetve kezelni tudja az éghajlat és a biológiai sokféleség válságait és azok következményeit;

H. mivel az Európai Bizottság 2023. évi munkaprogramjában egy sor, potenciálisan jelentős költségvetési hatással járó új szakpolitikai kezdeményezést határoz meg, különösen a javasolt Európai Hidrogénbankot, a kkv-segélycsomagot és az Európai Szuverenitási Alapot;

I. mivel a többszörös válságok, a többéves pénzügyi keret alacsony felső határai és a többéves pénzügyi keret felülvizsgálatára vagy átdolgozására vonatkozó bonyolult szabályok együttesen galaktikus mennyiségű uniós költségvetésen kívüli ad hoc eszköz létrejöttét, valamint a költségvetési eljárás hatálya alá nem tartozó külső címzett bevételek nagyobb mértékű felhasználását eredményezték, különösen a NextGenerationEU esetében; mivel csak a költségvetési eljárás teszi szükségessé a Parlament teljes körű bevonását, és biztosítja, hogy a Parlament ellenőrzést gyakorolhasson a költségvetés felett; mivel a költségvetési hatóság mindkét ágának azonos szerepet kell betöltenie, ahogyan ezt a Szerződések elrendelik; mivel demokratikus elszámoltathatóságnak és az átláthatóságnak a jelenlegi többéves pénzügyi keret hátralevő időszakában való biztosítása érdekében a Parlamentnek teljes körűen be kell töltenie a költségvetési hatóság egyik ágaként játszott szerepét ebben az új költségvetési környezetben;

J. mivel az intézményközi megállapodás konkrét szabályokat állapít meg a Parlament, a Tanács és a Bizottság között a költségvetési kérdésekben folytatott együttműködésre és párbeszédre vonatkozóan; mivel további lépéseket kell tenni az átláthatóság, elszámoltathatóság és – valamennyi kiadás tekintetében – az uniós politikai döntéshozatalt támogató információk rendelkezésre állásának javítása érdekében;

K. mivel a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről szóló 2020. decemberi megállapodás részeként tett egyoldalú nyilatkozatával összhangban a Bizottság 2023-ra vonatkozó munkaprogramjában kötelezettséget vállalt arra, hogy 2023 második negyedévében elvégzi a többéves pénzügyi keret felülvizsgálatát, amely felülvizsgálatot is magában foglalhat;

L. mivel a Parlament saját forrásokkal kapcsolatos álláspontját egy soron következő állásfoglalás fogja meghatározni;

A jelenlegi többéves pénzügyi keret hiányosságait felfedő új kihívások és sokkhatások

1. felhívja a Bizottságot, hogy tegyen javaslatot a jelenlegi többéves pénzügyi keret oly módon történő felülvizsgálatára, amely elsősorban az Ukrajna elleni háború következményeinek kezelésére összpontosít, és megfelelő rugalmasságot biztosít az Unió számára a válságokra való reagáláshoz;

2. hangsúlyozza, hogy az intézmények egyetértenek abban, hogy Ukrajna provokáció nélkül indított és indokolatlan megszállását követően az EU-nak a lehető legerősebb humanitárius, szociális, gazdasági és pénzügyi támogatást kell nyújtania Ukrajnának, miközben kezelnie kell az Unión belüli válság súlyos gazdasági és társadalmi következményeit, és meg kell adnia minden érintett számára a szükséges támogatást; ezzel összefüggésben hangsúlyozza az európai zöld megállapodás, a digitális átállás és a szociális jogok európai pillére megvalósítására, a védelmi együttműködés és koordináció fokozására, a stratégiai autonómia, valamint az energiafüggetlenség és -biztonság javítására, az energiaszegénység visszaszorítására, az élelmezésbiztonság biztosítására, valamint a magas infláció által okozott kihívások kezelésére irányuló közös uniós célokat;

3. hangsúlyozza, hogy a szolidaritásra és együttműködésre épülő, erős Unió, amely képes szembenézni a jelenlegi kihívásokkal és enyhíteni a megélhetési költségek válságának az embereket és a vállalkozásokat érintő hatását, uniós szintű megoldásokat igényel annak érdekében, hogy valamennyi tagállam számára egyenlő versenyfeltételeket biztosítson az emberek és a vállalkozások támogatására való képességük tekintetében, ezáltal megőrizve a belső piac integritását és megelőzve annak szétaprózódását vagy torzulását; e tekintetben kiemeli a határokon átnyúló projektek fontosságát, amelyek alapvető fontosságúak a szuverén, stratégiai és autonóm Unió kiépítésében;

4. kiemeli, hogy az Ukrajna elleni háború hatásainak kezelése érdekében legalább rövid távon Ukrajnában nagyszabású humanitárius segítségnyújtásra, a tagállamok számára pedig a konfliktus elől menekülő emberek letelepedését segítő pénzügyi támogatásra van szükség; emlékeztet arra, hogy a vonatkozó programokra nem irányoztak elő az ehhez a példátlan helyzethez szükséges forrásokat; úgy véli továbbá, hogy az Uniónak hosszú távon vezető szerepet kell játszania

Ukrajna újjáépítésében a háború befejeződését követően az „építsük újra, de jobban" megközelítés révén, biztosítva a jó kormányzást, a jogállamiság tiszteletben tartását és a hatékony és eredményes pénzgazdálkodást; felhívja a Bizottságot, hogy értékelje az uniós költségvetés szerepét a nemzetközi újjáépítési erőfeszítésekben;

5. üdvözli azt a döntést, hogy Ukrajna és Moldova tagjelölti státuszt kap; hangsúlyozza, hogy ez a döntés hosszú távú pénzügyi és költségvetési kötelezettségvállalással – és összehangolt szakpolitikai megközelítéssel – jár az újjáépítés, a helyreállítás, illetve az egyes országokra jellemző szükséges reformok támogatására, ahogy ez más tagjelölt országok esetében is történt;

6. sajnálja, hogy a jelenlegi többéves pénzügyi keret elfogadása óta előterjesztett, lényeges új szakpolitikai kezdeményezések olyan javaslatokat tartalmaztak, amelyek a pénznek az elfogadott uniós programokról, szakpolitikákról és célkitűzésekről való átcsoportosítására, vagy azokon belül történő átcsoportosítására irányultak; úgy véli, hogy az ismétlődő átcsoportosítások nem képezik az uniós prioritások finanszírozásának életképes módját, és valójában változtatást jelentenek a megállapodás tárgyát képező többéves pénzügyi kerethez képest;

7. rámutat, hogy a többéves pénzügyi keret első két évében széles körben kerültek alkalmazásra speciális eszközök; megjegyzi, hogy a Rugalmassági Eszközt 2022-ben igénybe vették a 6. fejezet (Szomszédság és a világ) kiadásaira, és 2023-ban is igénybe fogják venni ugyanazon fejezet, a 2b. fejezet (Reziliencia és értékek) és az 5. fejezet (Biztonság és védelem) jelentős kiadásaira; rámutat arra, hogy a 2022. júliusi védelmi javaslat ([20]) értelmében 2024-ben további előirányzatokat kell igénybe venni speciális eszközökön keresztül;

8. kiemeli, hogy a szolidaritási és sürgősségisegély-tartalék (SEAR) 2021-ben majdnem kimerült, és 2022-ben teljes mértékben felhasználásra került, miután humanitárius segélyt és támogatást nyújtott a tagállamoknak természeti és az ember okozta katasztrófák kezeléséhez; rámutat arra, hogy az Európai Unió Szolidaritási Alapja (EUSZA) hatókörének a népegészségügyi szükséghelyzetekre való kiterjesztése – a természeti katasztrófák megnövekedett léptékével és gyakoriságával, az ukrajnai humanitárius válsággal és az ennek következtében az EU-ba érkező menekültek nagy számával párosulva – rendkívüli nyomás alá helyezte a SEAR-t; arra számít továbbá, hogy a 2021 nyarától bekövetkezett jelentős áradásokat és erdőtüzeket követő, 2022 nyarán bekövetkezett példátlan erdőtüzek drámai következményei jelentős pénzügyi támogatást igényelnek, többek között a SEAR-től;

9. emlékeztet arra, hogy a többéves pénzügyi keretet évente növelik a 2018-as árakra alkalmazott 2 %-os deflátor alapján; hangsúlyozza, hogy az egyre növekvő energiaárak és a szélsőséges energiapiaci volatilitás – amelyet elsősorban Oroszországnak a gázellátás csökkentésére irányuló döntése okozott – fokozta az inflációt, ami súlyos következményekkel járt az emberekre és a vállalkozásokra nézve; mély aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy ezek a váratlanul magas inflációs szintek súlyos terhet rónak a többéves pénzügyi keretre, és tovább csökkentik vásárlóerejét, illetve zsugorítják működési és adminisztratív képességét egy olyan környezetben, ahol annak általános szintje már eleve alacsonyabb, mint a korábbi többéves pénzügyi keretek esetében, az európai uniós bruttó nemzeti jövedelemben (GNI) való arány szempontjából; hangsúlyozza, hogy a gyakorlatban ez azt jelenti, hogy kevesebb uniós projekt és fellépés finanszírozható, ami hátrányosan érinti a kedvezményezetteket, valamint az Unió azon képességét, hogy teljesítse közös politikai céljait;

10. emlékeztet emellett arra, hogy a Parlament azon kérése ellenére, hogy az Európai Uniós Helyreállítási Eszközt (EURI) helyezzék a felső határok fölé, a refinanszírozási költségeket a többéves pénzügyi keret felső határain belülről fizetik vissza, ami további nyomást gyakorol a többéves pénzügyi keretre és veszélyezteti a már megállapodás tárgyát képező programok finanszírozását, különösen az emelkedő kamatlábak, valamint a NextGenerationEU-hitelek növekvő költségeinek összefüggésében; e tekintetben rámutat, hogy az EURI sor előirányzatait nem diszkrecionális módon, a 2023. évi pénzügyi évre elfogadott költségvetésben a Bizottság költségvetési tervezetéhez képest 280 millió EUR-val növelték, ezáltal felhasználva az egységes tartalékeszköz egy részét, és korlátozva a költségvetés azon képességét, hogy reagáljon a felmerülő igényekre;

11. megállapítja, hogy továbbra is igény van arra, hogy az uniós költségvetés a szükséges kiegészítő makroszintű pénzügyi támogatás (MFA) biztosítékaként szolgáljon, különösen a háború által közvetlenül érintett országok számára; üdvözli a makroszintű pénzügyi támogatás révén az Unió által nyújtott létfontosságú támogatást; hangsúlyozza, hogy nemteljesítés vagy a nemzeti garanciák visszavonása esetén az uniós költségvetés végső soron az összes MFA-hitelért jótáll, és ezáltal jelentős és természetétől fogva előreláthatatlan függő kötelezettségeket biztosít;

([20]) Az európai védelmi ipar együttműködésen alapuló beszerzés keretében történő megerősítését szolgáló eszköz létrehozásáról szóló rendeletre irányuló, 2022. július 19-i javaslat (COM(2022)0349).

12. hangsúlyozza ezért, hogy a jelenlegi többéves pénzügyi keretet már most, az elfogadása után kevesebb mint két évvel elérte korlátait, amit a 2022-es év előre nem látható eseményei tovább súlyosbítanak; rámutat arra, hogy méretét, szerkezetét vagy szabályait tekintve a többéves pénzügyi keret egyszerűen nincs felkészítve arra, hogy gyorsan és hatékonyan reagáljon az ilyen nagyságrendű válságok sokaságára, vagy hogy megfelelően finanszírozza az új közös uniós szakpolitikai törekvéseket és a szükséges uniós szintű megoldások gyors végrehajtását; mély aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a jelenlegi többéves pénzügyi keret következtében az Unió nem rendelkezik megfelelő eszközökkel ahhoz, hogy reagáljon az esetleges jövőbeli válságokra és szükségletekre, és betöltse stratégiai szerepét a nemzetközi színtéren;

13. arra a következtetésre jut, hogy kétségen kívül szükséges a többéves pénzügyi keret sürgős felülvizsgálata, és hogy a „szokásos ügymenetet" alapul vevő megközelítés távolról sem elegendő a felmerülő kihívások kezeléséhez, és ezáltal alááshatja az Unióba vetett bizalmat;

A finanszírozási hiányosságok kezelése – nagyobb pénzügyi kapacitás, nagyobb átláthatóság és demokratikus elszámoltathatóság

14. felhívja ezért a Bizottságot, hogy nemcsak a jelenlegi többéves pénzügyi keret működésének átfogó, mélyreható és ambiciózus felülvizsgálatát végezze el, hanem terjesszen elő jogalkotási javaslatot is, mielőbb, de legkésőbb 2023 első negyedévében, a többéves pénzügyi keret és mellékletének sorra kerülő átfogó, ambiciózus felülvizsgálatára vonatkozóan; kiemeli, hogy a többéves pénzügyi keret felülvizsgálata nem vezethet az előzetesen elkülönített nemzeti keretösszegek vagy európai uniós programok lefelé történő módosításához;

15. határozottan úgy véli, hogy a felülvizsgálatnak foglalkoznia kell a növekvő szükségletekkel és a többéves pénzügyi keretben az Unió számára a szükséges megoldások biztosítása érdekében rendelkezésre álló eszközök kimerülésével; ragaszkodik továbbá ahhoz, hogy a felülvizsgálat foglalkozzon a többéves pénzügyi keret működésének legsúlyosabb hiányosságaival, biztosítson új finanszírozást az új politikai prioritások számára, és lássa el az Uniót a felmerülő kihívások és válságok hatékony kezeléséhez szükséges eszközökkel;

16. hangsúlyozza, hogy egy erősebb és dinamikusabb uniós költségvetés biztosítása érdekében szükség van egy kibővített többéves pénzügyi keretre, amely megfelel az átláthatóság és a demokratikus elszámoltathatóság legmagasabb szintű normáinak; ezért kéri a többéves pénzügyi keret felső határainak emelését, valamint a költségvetési rugalmasság növelését és újratervezését;

17. kész arra, hogy teljes körű tárgyalásokon vegyen részt a Tanáccsal és a Bizottsággal a többéves pénzügyi keret felülvizsgálatáról, a korábbi gyakorlatra és az intézményközi megállapodásra építve, amelynek keretében az intézmények kötelezettséget vállaltak arra, hogy a többéves pénzügyi keret jelentős felülvizsgálatának elfogadásához vezető eljárás során az együttműködésre és a párbeszédre vonatkozó konkrét szabályokat határoznak meg;

18. kitart amellett, hogy az egységesség elve, amely szerint az Unió bevételeinek és kiadásainak valamennyi tétele szerepel a költségvetésben, a Szerződésben foglalt követelmény, továbbá az uniós államháztartás elszámoltathatóságának, demokratikus legitimitásának és átláthatóságának is alapvető előfeltétele; hangsúlyozza, hogy jelentősen nagyobb parlamenti ellenőrzésre van szükség valamennyi uniós kiadás felett, beleértve a költségvetésen kívüli eszközöket, az alapokat, valamint a közös hitelfelvételi és hitelnyújtási tevékenységeket is; megismétli, hogy minden új eszköznek a költségvetési hatóság hatáskörébe kell tartoznia;

19. ezzel összefüggésben hangsúlyozza, hogy a többéves pénzügyi keret felülvizsgálatának együtt kell járnia a költségvetési rendelet folyamatban lévő felülvizsgálatával, amelynek közvetlenül be kell vezetnie az uniós költségvetés létrehozására és végrehajtására vonatkozó szabályok szükséges módosításait; ezért úgy véli, hogy ki kell terjeszteni a költségvetési rendelet javasolt célzott felülvizsgálatának hatályát az összes releváns szemponttal való foglalkozás érdekében;

20. hangsúlyozza a többéves pénzügyi keret és az összes kapcsolódó uniós politika alapját képező horizontális elvek fontosságát, különös tekintettel az Unió éghajlat-politikai és biodiverzitási céljainak megvalósítására és a nemek közötti egyenlőség előmozdítására; kitart amellett, hogy a felülvizsgálatnak továbbra is ezeket az elveket kell a többéves pénzügyi keret középpontjába állítania, és teljesítenie kell az Unió azon kötelezettségvállalását, hogy mindenki számára méltányos, reziliens, fenntartható és társadalmilag igazságos helyreállítást biztosít, beleértve az Unió 2030-ra vonatkozó felülvizsgált éghajlat-politikai, energia- és környezetvédelmi célkitűzéseinek végrehajtását, azzal a céllal, hogy az EU 2050-ra klímasemlegessé váljon;

21. megerősíti régóta képviselt álláspontját, amely szerint az uniós költségvetésből finanszírozott új politikai kezdeményezéseket, célkitűzéseket vagy feladatokat nem a jogalkotó által elfogadott, jól megalapozott, már meglévő uniós programok vagy szakpolitikák kárára történő átcsoportosítások révén, hanem új forrásokból kell finanszírozni;

1. fejezet: Egységes piac, innováció és digitális gazdaság

22. kéri az 1. fejezet felső határának megemelését azon az alapon, hogy a mozgástér nem elegendő a nagyobb szükségletek kielégítésére, és mivel ellenzi az elfogadott programkeretek új kezdeményezések finanszírozására történő felhasználását;

23. kiemeli, hogy a közelmúltban megfogalmazott számos szakpolitikai törekvés – különösen az energetikai, valamint a stratégiai és ipari autonómia területén –, továbbá a 2021 januárja óta indított új szakpolitikai kezdeményezések (a csipekről szóló jogszabály, a biztonságos konnektivitás, az Egészségügyi Szükséghelyzet-felkészültségi és -reagálási Hatóság, az új európai Bauhaus) az 1. fejezet alá tartozó további kiadásokat vonnak maguk után;

24. hangsúlyozza, hogy a Horizont Európa, a Digitális Európa, az Egységes piac program és az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (CEF) keretében nyújtott finanszírozás kulcsszerepet játszik az innováció ösztönzésében, a vállalkozások támogatásában, valamint a zöld és digitális átállás előmozdításában;

25. várakozással tekint az új Európai Szuverenitási Alap létrehozására irányuló bizottsági javaslat elé, amelynek célja az Unió stratégiai autonómiájának biztosítása és a nem uniós országoktól való függőség csökkentése a kulcsfontosságú ágazatokban; alapvető fontosságúnak tartja, hogy a javaslat valós igényekre reagáljon, a költségek és a beruházási hiányok egyértelmű értékelésén alapuljon, és friss pénzt biztosítson; ismételten hangsúlyozza, hogy minden ilyen új alapot rendes jogalkotási eljárással kell létrehozni, és be kell építeni a többéves pénzügyi keretbe, biztosítva ezáltal a Parlament teljes körű felügyeletét; úgy véli, hogy a többéves pénzügyi keret felső határait ki kell igazítani az alap figyelembevétele érdekében;

2a. fejezet Kohézió

26. kéri, hogy a 2a. alfejezeten belül elfogadott finanszírozást ne veszélyeztessék, és azt a tervezett célnak megfelelően őrizzék meg; felkéri a Bizottságot annak értékelésére, hogy ez elegendő-e a kohéziós politika újonnan felmerülő igényeinek kielégítéséhez;

27. hangsúlyozza, hogy az európai menekültekre irányuló kohéziós fellépés (CARE) javaslatai révén a kohéziós politikai alapok esetében bevezetett ideiglenes és rövid távú rugalmasság segítette a tagállamokat abban, hogy gyorsan kezeljék az Ukrajna elleni háború hatását, követve az uniós fellépést a Covid19-világjárvány kezdetén lehetővé tévő, a koronavírusra való reagálást célzó beruházási kezdeményezések, a CRII és a CRII+ mintáját;

28. üdvözli az Unió azon törekvését, hogy a közelmúltban létrehozott európai gyermekgarancia révén fokozza az aggasztó mértékű gyermekszegénység elleni küzdelemre irányuló erőfeszítéseit és a gyermekszegénység felszámolására irányuló támogatását; ugyanakkor aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a jelenlegi válság súlyosbította és a jövőben tovább fogja súlyosbítani a szegénységben élő vagy a szegénység kockázatának kitett gyermekek jelenleg egyre romló helyzetét, és hogy mindez hosszú távú következményekkel fog járni; megismétli az arra irányuló felhívását, hogy sürgősen növeljék az európai gyermekgarancia finanszírozását egy legalább 20 milliárd eurós célzott költségvetéssel a 2021–2027-es időszakra, és ragaszkodik ahhoz, hogy az erre szánt költségvetést tegyék a felülvizsgált többéves pénzügyi keret és a megerősített ESZA + részévé; felszólítja továbbá a Bizottságot, hogy bocsásson rendelkezésre – illetve a tagállamokat, hogy maradéktalanul vegyenek igénybe – minden elérhető forrást, ideértve az ESZA+-t, REACT-EU-t, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt stb. a gyermekgarancia hatékony végrehajtására;

29. hangsúlyozza, hogy bár a válságreagálási intézkedések szükségesek és hasznosak, a kohéziós politika nem válságkezelési eszköz; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a kohéziós politikát egyre inkább más politikák megerősítésére és a többéves pénzügyi keretben a költségvetési rugalmasság vagy a válságreagálási mechanizmusok terén mutatkozó hiányosságok pótlására használják; véleménye szerint a kohéziós politikai alapokból más programokba történő átcsoportosítások jelenlegi lehetősége, amely az eredeti előirányzat legfeljebb 5 %-át teszi ki, elegendő rugalmasságot biztosít;

30. hangsúlyozza, hogy a többéves pénzügyi keret felülvizsgálata nem vezethet az előzetesen elkülönített nemzeti keretösszegek lefelé történő módosításához; hangsúlyozza, hogy a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről és a kohéziós politikai csomagról szóló megállapodást későn fogadták el, és ez a Covid19-válsággal együtt vezetett ahhoz, hogy lassan indult el a programozási folyamat és zavarok keletkeztek projektekben, de ezt nem maga az említett politika okozta; felhívja a Bizottságot, hogy fokozza az adminisztratív egyszerűsítésre irányuló erőfeszítéseket; hangsúlyozza, hogy a késedelmes kezdet semmilyen módon nem kérdőjelezi meg a kohéziós politika mint alapvető uniós beruházási politika és konvergenciaeszköz kulcsszerepét és hozzáadott értékét;

2022. december 15., csütörtök

2b. fejezet: Reziliencia és értékek

31. kéri, hogy az EURI hitelfelvételi költségeinek visszafizetésére szánt költségvetési sort töröljék a 2b. fejezetből, és helyezzék át a fejezeteken kívülre, és hogy ezeket a költségeket a többéves pénzügyi keret felső határait meghaladóan számolják el;

32. sajnálja, hogy az EURI hitelfelvételének és adósságtörlesztésének költségeit a 2b. alfejezetben költségvetési sorként szerepeltetik a 2021–27-es időszakra az olyan kiemelt programok mellett, mint az Erasmus+, „az EU az egészségügyért" program, a Kreatív Európa, valamint a Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek program;

33. hangsúlyozza, hogy a kamatköltségek és az adósságtörlesztés a piaci fejleményektől függenek, nem diszkrecionális kiadások, nem követik a kiadások felső határának logikáját, és soha nem szabad kiadási programokkal versenyezniük; emlékeztet arra, hogy a Szükséghelyzeti Támogatási Eszköz aktiválása attól is függ, hogy rendelkezésre áll-e felosztatlan tartalék e fejezet felső határa alatt; aggasztónak tartja, hogy az inflációs ráta ugrásszerű növekedése hatással van az állampapír-kibocsátókra; figyelmeztet arra, hogy a finanszírozási költségek a közelmúltban jelentősen növekedtek a kihívást jelentő piaci feltételek miatt, és a hosszú távú kamatokkal kapcsolatban jelentős bizonytalanság tapasztalható; kitart ezért amellett, hogy a jelenlegi helyzet jelentős kockázatot jelent a programok kiadásaira, továbbá a többéves pénzügyi keret azon képességére nézve, hogy ki tudja elégíteni az újonnan felmerülő igényeket;

34. hangsúlyozza „az EU az egészségügyért" program és az uniós oktatási, kulturális, ifjúsági és értékekkel kapcsolatos programok alapvető fontosságát az érintett ágazatok világjárványt követő támogatásában és a dezinformáció elleni küzdelemben; hangsúlyozza, hogy az Európai Szociális Alap+ az Unió szociális dimenziója megerősítésének egyik fő mozgatórugója; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az Erasmus+ program, amely iránt évről évre viszonylag stabil igény mutatkozik, finanszírozása a jelenlegi többéves pénzügyi keretben jelentősen későbbre van ütemezve;

3. fejezet: Természeti erőforrások és környezet

35. kéri, hogy a 3. fejezet felső határát a lehető leghamarabb igazítsák ki a Szociális Klímaalap teljes körű figyelembevétele érdekében, miközben a 3. fejezet alá tartozó elfogadott finanszírozást nem szabad veszélyeztetni, és a tervezett céljára kell megőrizni;

36. megismétli azon álláspontját, hogy a Szociális Klímaalapot teljes mértékben be kell építeni az uniós költségvetésbe és a többéves pénzügyi keretbe, anélkül hogy ez negatív hatást gyakorolna az e fejezet alá tartozó egyéb programokra és alapokra, szem előtt tartva az élelmezésbiztonság biztosításának és a zöld megállapodás megvalósításának fontosságát; emlékezteti a költségvetési hatóság másik ágát a költségvetés egységességének tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettségére;

37. kiemeli a közös agrárpolitika (KAP) fontosságát abban, hogy megbízható támogatást nyújtson a mezőgazdasági termelőknek az élelmezésbiztonság fokozása érdekében; emlékeztet arra, hogy a KAP-kifizetések változásai megnehezítik a mezőgazdasági termelők számára, hogy ellenálljanak az inflációs nyomásnak és a megnövekedett inputáraknak, miközben teljesítik az említett célt; hangsúlyozza, hogy a mezőgazdasági kistermelők és a fiatal mezőgazdasági termelők különösen ki vannak szolgáltatva, és korlátozottak a beruházási lehetőségeik; hangsúlyozza a LIFE program kulcsszerepét az éghajlatváltozás elleni fellépések, a természetmegőrzés és a környezetvédelem támogatásában;

4. fejezet: Migráció és határigazgatás

38. kéri a 4. fejezet felső határának növelését, hogy az tükrözze a jelenlegi valóságot és az Unió migrációkezelési és határigazgatási politikáinak és programjainak valós finanszírozási igényeit;

39. hangsúlyozza, hogy az Ukrajna elleni háború és az annak kitörését követően az átmeneti védelemről szóló irányelv alkalmazására vonatkozóan hozott döntés hosszabb távú pénzügyi kötelezettségvállalást von maga után a tagállamok támogatására, váratlan igényeket támasztva a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alappal és a Határigazgatási és Vízumeszközzel (HAVE) szemben, valamint további feladatokat róva a 4. fejezetben szereplő decentralizált ügynökségekre; aggodalmát fejezi ki továbbá amiatt, hogy a Bizottságnak az ügynökségek megbízatásának meghosszabbítására irányuló egymást követő javaslatai csökkentik a Határigazgatási és Vízumeszköz pénzügyi keretét;

5. fejezet: Biztonság és védelem

40. felszólít az 5. fejezet felső határának megemelésére;

41. felszólít a többéves pénzügyi keret gyors felülvizsgálatára az olyan uniós védelmi eszközök növelése érdekében, mint az Európai Védelmi Alap, a katonai mobilitás és az uniós védelemre vonatkozó jövőbeli közös közbeszerzési mechanizmusok, nevezetesen az európai védelmi ipar együttműködésen alapuló beszerzés keretében történő megerősítését szolgáló eszköz és az európai védelmi beruházási program révén, feltéve, hogy ezek megerősítik az EU védelmi technológiai és ipari bázisát, és európai hozzáadott értéket biztosítanak;

42. a nagyon eltérő geopolitikai környezet fényében tudomásul veszi a Bizottságnak a 2022–2024-es időszakra vonatkozóan az európai védelmi ipar együttműködésen alapuló beszerzés keretében történő megerősítését szolgáló eszközre irányuló javaslatát, valamint azt a szándékát, hogy javaslatot terjeszt elő az azt követő időszakra szóló európai védelmi beruházási programra vonatkozóan, amelynek célja a katonai képességek közös közbeszerzésének és életciklus-menedzsmentjének bevezetése; kiemeli, hogy a védelmi együttműködés és beruházások fokozásához szükséges kiadások nem fedezhetők az 5. fejezet felső határán belül; hangsúlyozza, hogy beruházásokra van szükség a biztonságpolitika megerősítése és a technológiai innováció finanszírozása érdekében a folyamatosan változó biztonsági környezetben;

6. fejezet: Szomszédság és a világ

43. felszólít a 6. fejezet felső határának megemelésére az Unió külső tevékenysége jelenlegi és előre jelzett jövőbeli szükségleteinek teljes körű fedezése, valamint a válságokra és az újonnan felmerülő igényekre való reagáláshoz szükséges kapacitás megteremtése érdekében;

44. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a 6. fejezet keretében rendelkezésre álló források már az Ukrajna elleni háború előtt is fájdalmasan elégtelenek voltak, és hogy azóta jelentősen nőtt az e fejezetre nehezedő nyomás; hangsúlyozza, hogy a Szíriából, Irakból és más országokból érkező menekültek szükségleteinek folyamatos finanszírozását nem vették figyelembe a többéves pénzügyi keret vagy a Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz (NDICI) – Globális Európa eszköz költségvetéseiben, ezért azokat átcsoportosítások helyett a 6. fejezet felső határának megfelelő emelésével új előirányzatokból kellett volna finanszírozni;

45. megjegyzi, hogy a többéves pénzügyi keret kezdetét követően a szomszédos országokban és azokon túl gyorsan romlott a nemzetközi környezet az élelmiszer-, energia-, éghajlati és gazdasági válságok miatt, amelyek drámaian növelték a 6. fejezetre nehezedő nyomást; megjegyzi, hogy a Rugalmassági Eszköz többszöri igénybevétele mellett az NDICI – Globális Európa tartalékát nagyon gyorsan kimerítették, és a felmerülő kihívásokra és prioritásokra való reagálás alapvető célján túl is felhasználták, különösen a makroszintű pénzügyi támogatás tartalékainak feltöltésére; úgy véli, hogy a válságokra való fokozott reagálás alapvető fontosságú, tekintettel a globális kihívások sokaságára;

46. hangsúlyozza, hogy a 6. fejezet alá tartozó humanitárius segítségnyújtás a határait feszegeti, ami ismételt megerősítését teszi szükségessé; kitart amellett, hogy a humanitárius segítségnyújtás fokozott finanszírozása és az NDICI – Globális Európa gyorsreagálási pillére alapvető fontosságú ahhoz, hogy az Unió ne csak Ukrajnának nyújtson segítséget, hanem támogatást biztosítson a rászoruló közösségeknek és régióknak, és megvalósítsa azon törekvését, hogy vezető humanitárius adományozó legyen; hangsúlyozza, hogy az Ukrajnában felmerülő további szükségletek nem vezethetnek ahhoz, hogy a pénzt más rászoruló földrajzi régióktól, különösen a keleti és déli partnerség országaitól vagy más tematikus prioritásoktól térítsék el;

47. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy makroszintű pénzügyi támogatás révén további támogatást nyújtsanak Ukrajnának; kiemeli, hogy a nemteljesítés megnövekedett kockázata miatt az Ukrajnának nyújtott hitelek esetében a standard 9 %-nál jóval magasabb tartalékfeltöltési rátára van szükség; ezzel összefüggésben tudomásul veszi a Bizottság 2022. november 9-i javaslatait ([21]); hangsúlyozza, hogy az ad hoc megközelítéstől a strukturális megközelítés irányába kell előrelépni;

48. hangsúlyozza, hogy az Ukrajna és Moldova számára a tagjelölti státuszt megadó döntés azt jelenti, hogy az NDICI – Globális Európa helyett az Előcsatlakozási Támogatási Eszköz (IPA) keretében részesülnek támogatásban, ami adott esetben szükségessé teheti a vonatkozó jogalap felülvizsgálatát; kitart amellett, hogy a többi tagjelölt országnak, különösen a Nyugat-Balkánon nyújtott támogatást a jelenlegi szinten kell tartani;

([21]) COM(2022)0595, COM(2022)0596, COM(2022)0597.

2022. december 15., csütörtök

49. felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy az Unió teljesítse nemzetközi éghajlat-politikai kötelezettségvállalásait, és különösen arra, hogy biztosítson forrásokat az éghajlatváltozás elleni nemzetközi küzdelem finanszírozásához, valamint a NDICI – Globális Európán belül a vonatkozó programokhoz;

7. fejezet – Európai közigazgatás

50. hangsúlyozza, hogy a 7. fejezet alatti kiadásokat olyan szinten kell meghatározni, amely garantálja, hogy az EU-nak hatékony és eredményes közigazgatása legyen;

51. kitart amellett, hogy elegendő eszközt kell biztosítani az uniós intézmények, szervek és ügynökségek számára ahhoz, hogy a változó feladatokkal összhangban biztosítsák valamennyi uniós jogszabály és szakpolitika hatékony végrehajtását és érvényesítését; emlékeztet arra, hogy az uniós intézmények, szervek és ügynökségek számára megfelelő forrásokat kell biztosítani egy megerősített kiberbiztonsági kerethez;

52. felszólít a költségvetési rendelet törölt vagy csökkentett versenyjogi bírságok késedelmes visszafizetése esetén fizetendő késedelmi kamatok kezeléséhez kapcsolódó célzott felülvizsgálatának gyors elfogadására a 7. fejezet alatti kiadásokra nehezedő nyomás elkerülése érdekében; rámutat, hogy a Parlament elfogadta álláspontját, és készen áll a tárgyalásra; ösztönzi a Tanácsot, hogy kezelje prioritásként ezt a javaslatot, és kezdjen tárgyalásokat a Parlamenttel;

Kifizetési előirányzatok

53. emlékeztet arra, hogy a kifizetési előirányzatok közvetlenül a kötelezettségvállalásokból származnak, és ezért arra is, hogy a fejezetenkénti kötelezettségvállalások felső határának emelését az azonos vagy későbbi évek kifizetéseire vonatkozó felső határ ezzel arányos emelésének kell kísérnie;

54. tudomásul veszi a programok végrehajtásában tapasztalható késedelmet, és felhívja a Bizottságot, hogy a felülvizsgálat részeként végezzen kockázatelemzést a kifizetések felső határára gyakorolt lehetséges hatásról, és a többéves pénzügyi keret felülvizsgálata során tegye meg a szükséges javaslatokat annak érdekében, hogy elkerülhető legyen az uniós költségvetés kedvezményezettjeit súlyosan érintő kifizetési válság;

55. figyelmeztet továbbá arra, hogy egyre nagyobb mértékben használnak fel a piaci ingadozásoktól függő külső címzett bevételeket a többéves pénzügyi keret előirányzatainak helyettesítésére, és arra, hogy ez kockázatot jelenthet a kifizetések teljesítésére nézve;

Saját források

56. rámutat, hogy a többéves pénzügyi keret és a saját források összekapcsolódnak egymással; ezzel összefüggésben hangsúlyozza, hogy az uniós költségvetésnek fenntartható és reziliens bevételekre van szüksége; emlékeztet arra, hogy a jogilag kötelező intézményközi megállapodásban a Parlament, a Tanács és a Bizottság kötelezettséget vállalt arra, hogy ütemtervet fogad el legalább az EURI-adósság visszafizetésének fedezésére elegendő új saját források bevezetésére;

57. megismétli azon régóta képviselt álláspontját, mely szerint a saját források reformjára van szükség ahhoz, hogy az uniós költségvetés bevételi oldalát jobban összhangba hozzuk az EU tágabb politikai prioritásaival; ezért elvárja, hogy az új saját források kosarának hatóköre, kialakítása és összetétele ne csak a további jövedelemáramlások biztosítását szolgálja, hanem segítse az infláció és a magas energiaárak által jellemzett gazdasági környezetben felmerülő sürgető politikai kérdések kezelését is;

58. felhívja a Tanácsot, hogy tegyen gyors előrelépést az új saját forrásokra vonatkozó 2021. decemberi javaslatok kérdésében; hangsúlyozza, hogy az ütemtervvel összhangban a megreformált kibocsátáskereskedelmi rendszerre és az importáruk karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmusra vonatkozó javaslatokból eredő új saját forrásokat várhatóan 2023. január 1-jén vezetik be; hangsúlyozza, hogy az OECD/G20-ak inkluzív keretének I. pillérén alapuló új saját forrást szintén ugyanezen időpontig kell bevezetni;

59. várakozással tekint a Bizottságnak az új saját források második csomagjára vonatkozó, 2023 harmadik negyedévében esedékes javaslatai elé; bízik abban, hogy a saját források reformjára irányuló gyors és határozott fellépés biztosítani fogja különösen az EU erős hitelminősítését, amely a számos kihívásra való tekintettel továbbra is elengedhetetlen; felhívja továbbá a Bizottságot, hogy tekintettel a megnövekedett finanszírozási igényekre, vegye figyelembe az intézményközi megállapodáson túlmutató szempontokat, és vizsgálja meg, hogy szükség van-e további új, innovatív és valódi saját forrásokra;

Rugalmasság és válságreagálás az uniós költségvetésben: az ad hoc válaszoktól a rendszerszintű és hosszú távú felkészültségig

60. hangsúlyozza, hogy az uniós költségvetésnek rendelkeznie kell a válságokra való reagáláshoz és az újonnan felmerülő és növekvő igényekhez való alkalmazkodáshoz szükséges rugalmassággal és költségvetési „térrel"; hangsúlyozza, hogy felül kell vizsgálni a válságreagálási és rugalmassági eszközöket annak biztosítása érdekében, hogy azok a szükséges nagyságrendűek legyenek, gyorsan aktiválhatók legyenek, és továbbra is a költségvetési hatóság mindkét ágának teljes hatáskörébe tartozzanak;

61. úgy véli, hogy az infláció meredek emelkedése és annak az uniós költségvetés vásárlóerejére gyakorolt dominóhatása tovább korlátozta a szükséges mozgásteret, és hatással volt a költségvetésből finanszírozott programokra; felhívja a Bizottságot, hogy értékelje egy ideiglenes kiigazítási mechanizmus bevezetésének lehetőségét, hogy inflációs sokkok esetén eltérhessen a 2 %-os automatikus deflátortól;

62. kitart amellett, hogy a visszavont előirányzatoknak a költségvetésben kell maradniuk, és azokat a költségvetési hatóságnak az éves költségvetési eljáráson keresztül le kell kötnie; hangsúlyozza, hogy a költségvetési rendeletet ennek megfelelően módosítani kell; rámutat, hogy a jelenlegi többéves pénzügyi keret korai szakaszában a visszavont kutatási kötelezettségvállalások szintje önmagában jelentős volt; hangsúlyozza, hogy a visszavont kötelezettségvállalásoknak a költségvetésben való megtartásával további költségvetési rugalmasság érhető el;

63. emlékeztet arra, hogy a speciális eszközök kívül esnek a többéves pénzügyi keret felső határain, ezért bizonyos fokú rugalmasságot és a válsághelyzetekre való reagálási képességet biztosítanak, és csak a költségvetési hatóság döntését követően vehetők igénybe; rámutat, hogy a többéves pénzügyi keret első két évében széles körben kerültek alkalmazásra speciális eszközök;

64. úgy véli, hogy a speciális eszközöket mind az erőforrások szűkössége, mind a tervezés merevsége korlátozza, ami gátolja arra való képességüket, hogy hatékony válságreagálási eszközként szolgáljanak; hangsúlyozza ezért, hogy elengedhetetlen a felülvizsgálat a meglévő rugalmassági rendelkezésekben rejlő lehetőségek kiszélesítéséhez; sajnálatát fejezi ki amiatt a döntés miatt, hogy a sürgősségisegély-tartalékot (EAR) és az EUSZA-t összevonták a jelenlegi többéves pénzügyi keretben, ami súlyos hiányosságokhoz vezetett, és mintegy felére csökkentette a rendelkezésre álló teljes finanszírozást;

65. kéri, hogy a Rugalmassági Eszköz éves előirányzatait 915 millió EUR-ról növeljék 2 milliárd EUR-ra; kéri továbbá, hogy a SEAR-t osszák fel két ágra – a sürgősségisegély-tartalékra és az EUSZA-ra –, és hogy az éves előirányzatokat a 2018-as árakon emeljék meg a SEAR-ra vonatkozó összesen 1,2 milliárd EUR-ról mindkét ág esetében 1 milliárd EUR-ra; úgy véli, hogy ez létfontosságú kiegészítő forrásokat fog biztosítani a jelenlegi és újonnan felmerülő igények kielégítéséhez, különösen a szélsőséges időjárási események intenzitásának fokozódása és megsokszorozódásuk fényében és a globális humanitárius helyzetre való tekintettel;

66. kéri az egységes tartalékeszköz igénybevételére elkülöníthető kötelezettségvállalási és kifizetési előirányzatok éves felső határának megszüntetését;

67. hangsúlyozza továbbá, hogy a különböző speciális eszközökre eltérő átviteli szabályok vonatkoznak, és felszólít e szabályok összehangolására annak érdekében, hogy az összegeket az n+ 3. évig valamennyi speciális eszközre fel lehessen használni, ezáltal további rugalmasságot teremtve; ragaszkodik ahhoz, hogy az n+ 3. év után elévült összegeket ismét bocsássák rendelkezésre a Rugalmassági Eszköz vagy az egységes tartalékeszköz keretében;

68. kitart amellett, hogy a meglévő speciális eszközök megerősítése mellett a többéves pénzügyi keret felső határait meghaladó kiegészítő állandó speciális eszközt kell létrehozni annak érdekében, hogy az uniós költségvetés jobban alkalmazkodhasson a válságokhoz és azok társadalmi és gazdasági hatásaihoz, és gyorsan tudjon reagálni azokra; felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy ez a közös válságkezelési eszköz szükség esetén hatékonyan és gyorsan aktiválható legyen;

69. hangsúlyozza, hogy a kohéziós politika az Unió egyik kulcsfontosságú prioritása, az EU stratégiai menetrendjéhez, különösen az európai zöld megállapodáshoz és a digitális menetrendhez kapcsolódó hosszú távú beruházási célokkal rendelkezik, és nem használható fel más szakpolitikák forrásainak feltöltésére;

A jelenlegi többéves pénzügyi keret új elemeinek értékelése és a 2027 utáni többéves pénzügyi keret előkészítése a reziliensebb uniós költségvetés támogatása érdekében

70. rámutat, hogy a jelenlegi többéves pénzügyi keret és az intézményközi megállapodás számos olyan új elemet tartalmaz, amelyek nem léteztek a korábbi programozási időszakokban, és amelyeket a félidős értékelés és felülvizsgálat részeként alaposan meg kell vizsgálni;

71. úgy véli, hogy a fejezetekre osztott új többéves pénzügyi keret struktúrája, amely a kiadásokat szakpolitikai klaszterek szerint csoportosítja, egyszerűbb, és megkönnyíti a Bizottságon belüli költségvetési gazdálkodást; úgy véli, hogy a nómenklatúra – amely kevesebb költségvetési sort és néha egy széles kiadási program fedezésére egyetlen tételt tartalmaz,

mint például a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap és a Határigazgatási és Vízumeszköz esetében – nem elég részletes és átlátható, és jelentősen korlátozza a költségvetési hatóság megfelelő felügyeletét és döntéseit; elvárja, hogy a Bizottság az új többéves pénzügyi keret időszaka előtt felülvizsgálja a struktúrában és a nómenklatúrában bekövetkezett változásokat;

72. üdvözli az uniós költségvetés védelmét szolgáló általános feltételrendszerről szóló rendelet pozitív hatását, és úgy véli, hogy az már hatékony visszatartó erővel bír a jogállamiságnak az uniós források felhasználása során történő megsértésével szemben; hangsúlyozza, hogy egyértelmű kapcsolat áll fenn a jogállamiság tiszteletben tartása és az uniós költségvetés hatékony végrehajtása között, és felhívja a Bizottságot, hogy biztosítsa a feltételrendszerről szóló rendelet határozott végrehajtását; megjegyzi, hogy a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret bármilyen növelésének a jogállamiság és az EU pénzügyi érdekei védelmének megerősítésére kell irányulnia; ragaszkodik továbbá ahhoz, hogy az uniós költségvetés végrehajtása során tiszteletben kell tartani az Európai Unió Alapjogi Chartáját;

73. megismétli, hogy fokozni kell az uniós kiadások átláthatóságát, és kéri egy kötelező egységes interoperábilis adatbázis bevezetését, amely lehetővé teszi az uniós források közvetlen és végső kedvezményezettjeinek géppel olvasható formában történő nyomon követését, és ezáltal egyértelmű áttekintést nyújt az uniós finanszírozás valamennyi címzettjéről; üdvözli a Bizottságnak a költségvetési rendelet átdolgozására irányuló, 2022. május 16-i javaslatát, amely észszerű kiindulópont az ellenőrzési és kontrollcélokat szolgáló interoperábilis digitális rendszer létrehozásához; megjegyzi, hogy a Bizottság azt javasolta, hogy ezek a változtatások a 2027 utáni többéves pénzügyi keretben lépjenek hatályba; hangsúlyozza azonban, hogy egy nagyratörőbb átállás lehetséges és kívánatos; hangsúlyozza továbbá, hogy az információkat könnyebben hozzáférhetővé kell tenni a nyilvánosság számára;

74. emlékeztet az intézményközi megállapodásban az éghajlattal és a biológiai sokféleséggel kapcsolatban meghatározott célokra; emlékezteti a Bizottságot az intézményközi megállapodás szerinti azon kötelezettségére, hogy rendszeresen számba vegye az éghajlati szempontok érvényesítésére irányuló erőfeszítések előrehaladását, és megvizsgálja, hogy a célok megvalósultak-e, vagy jó úton haladnak-e a megvalósulás felé; felhívja a Bizottságot, hogy kísérje figyelemmel a jelentős károkozás elkerülését célzó elv végrehajtását, és szükség szerint tegyen korrekciós intézkedéseket;

75. hangsúlyozza, hogy jelentősen javítani kell az éghajlat és a biológiai sokféleség általános érvényesítésére szolgáló módszereket, hogy az Európai Számvevőszék és a Parlament javaslataival összhangban biztosítva legyen az éghajlati és a biológiai sokféleséget szolgáló kiadások valódi addicionalitása a vonatkozó minimális kiadási célok tekintetében;

76. nagyratörőbb pénzügyi kötelezettségvállalásokat vár el a jelenlegi és a következő többéves pénzügyi keretben, összhangban az éghajlatváltozás kezelésére és a biológiai sokféleség csökkenésének megállítására vonatkozó átfogó uniós kötelezettségvállalással; elvárja, hogy az éghajlatváltozás elleni nemzetközi küzdelem finanszírozására vonatkozó valamennyi kötelezettségvállalást és ígéretet teljes mértékben a világszintű tárgyalásokkal összhangban tervezzék meg; felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy teljesüljenek a biológiai sokféleség általános érvényesítésével kapcsolatban elfogadott, 2026-ra és 2027-re vonatkozó célok; kéri a Bizottságot annak felmérésére, hogy hogyan lehetne jobban integrálni az éghajlatváltozással és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célokat a 2027 utáni többéves pénzügyi keretbe annak biztosítása érdekében, hogy az Unió teljesítse kötelezettségvállalásait;

77. megismétli, hogy a programokat úgy kell végrehajtani, hogy céljaik megvalósítása során előmozdítsák a nemek közötti egyenlőséget; e tekintetben üdvözli a Bizottság arra irányuló munkáját, hogy új osztályozást dolgozzon ki az uniós kiadások nemek közötti egyenlőségre gyakorolt hatásának mérésére; úgy véli, hogy ennek az osztályozásnak pontosan és átfogóan be kell mutatnia a programok nemek közötti egyenlőségre gyakorolt hatását; kéri, hogy az osztályozást terjesszék ki a többéves pénzügyi keret valamennyi programjára, és jobban építsék be a többéves pénzügyi keretbe; e tekintetben hangsúlyozza, hogy nemek szerint lebontott adatok szisztematikus gyűjtésére és elemzésére van szükség; elvárja, hogy a nemek közötti egyenlőség szempontjából releváns valamennyi jelentéstétel az intézkedések száma helyett azok volumenén alapuljon;

78. felhívja a Bizottságot, hogy az intézményközi megállapodás szerint kövesse nyomon az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak végrehajtását a többéves pénzügyi keret valamennyi releváns programjában, és ezért dolgozzon ki megbízható módszertant a fenntartható fejlődési célokkal kapcsolatos és a szociális kiadások nyomon követésére az uniós költségvetésen belül;

79. emlékeztet arra, hogy a jelenlegi többéves pénzügyi keret mellett létrejött a NextGenerationEU, amely példa nélküli eszköz a világjárvány utáni helyreállítás fellendítésére; úgy véli, hogy ez az eszköz eddig sikeres volt, és teljes mértékben végre kell hajtani;

80. úgy véli, hogy az Unió egyre fontosabb szerepet játszik válsághelyzetekben a foglalkoztatásvédelem és a jövedelemkompenzáció támogatásában, valamint a karbonsemleges társadalmi berendezkedésre való igazságos átmenet biztosításában; ezzel összefüggésben hangsúlyozza a szükséghelyzeti munkanélküliségi kockázatokat mérséklő ideiglenes támogatást nyújtó eszköz (SURE) alapvető szerepét a tagállamokban az ideiglenes foglalkoztatási rendszerek és a munkavállalók támogatása, valamint a munkanélküliségi kockázatok mérséklése terén; felhívja a Bizottságot, hogy értékelje a SURE hatását, továbbá azt, hogy miként lehet építeni az eszközre a jövőbeli uniós fellépések során a szociális válságokkal összefüggésben;

81. rámutat, hogy számos közelmúltbeli kiadási igény – például a gazdasági és társadalmi fellendülés, az éghajlatváltozással kapcsolatos szakpolitikák és az ukrajnai válsághoz kapcsolódó finanszírozás terén – nem követi a középtávú beruházások kiszámíthatóságának hagyományos logikáját; úgy véli, hogy a Szociális Klímaalap és a védelmi, válságreagálási és sürgősségi intervenciós kiadások olyan esetek, amikor egyértelműen indokolt az uniós fellépés; elvárja, hogy az uniós együttműködés hatókörének bővülésével és elmélyülésével folytatódjon a kiadási környezet diverzifikálódása irányába mutató tendencia; hangsúlyozza ezért, hogy megfelelően kialakított és kiigazítható többéves pénzügyi keretre van szükség annak érdekében, hogy az uniós költségvetés kialakítása ne akadályozza az EU-t abban, hogy új feladatokat és funkciókat vállaljon anélkül, hogy forrásokat térítene el az elfogadott programoktól és prioritásoktól;

82. hangsúlyozza, hogy a jelenlegi többéves pénzügyi keret számos hiányossága és hibája annak logikájából és felépítéséből fakad, mivel a struktúrára és az összegekre vonatkozó döntéseket a kiadások kiszámíthatósága vezérli, és ez csökkenti a rugalmasságot;

83. sajnálja, hogy az uniós költségvetés fokozatosan csökken az EU bruttó nemzeti jövedelmének (GNI) százalékos arányában, és hogy túlzott hangsúlyt fektetnek arra, hogy az összkiadást az uniós GNI mintegy 1 %-ában korlátozzák; úgy véli, hogy ez megakadályozta az Uniót abban, hogy megvalósítsa elfogadott törekvéseit, és megfosztotta attól a képességétől, hogy a demokratikus elszámoltathatóság biztosítása mellett reagáljon a válságokra és az újonnan felmerülő igényekre;

84. kitart amellett, hogy a jelenlegi többéves pénzügyi keretet követő programot úgy kell kialakítani, hogy teljeskörűen és rugalmasan kezelje a szakpolitikai prioritásokat és a kiadási igényeket, és válság esetén biztosítsa a rezilienciát; úgy véli, hogy a saját források felső határának emelése megteremtené a válságokra és az újonnan felmerülő igényekre való reagálás költségvetési mozgásterét, miközben továbbra is biztosítaná a kiadások kiszámíthatóságát; felhívja ezért a Bizottságot, hogy a 2027 utáni uniós költségvetés hosszabb távú átgondolásának részeként a változó kiadási igények fényében vizsgálja felül a többéves pénzügyi keret teljes felépítését, így a programozási időszakok időtartamát is;

85. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a NextGenerationEU és a SURE szükséges bevezetését követően a Bizottság több alkalommal javasolta költségvetésen kívüli eszközök alkalmazását, különösen az EUMSZ 122. cikke alapján, amelyekhez nem szükséges a Parlament felügyelete, és ezáltal aláássák a közkiadások átláthatóságát és elszámoltathatóságát; e tekintetben úgy véli, hogy fontos lépés lesz az átláthatóság és az elszámoltathatóság növelése felé egy, a Parlamentben évente tartandó plenáris vita az uniós pénzügyek összességéről, többek között a költségvetésen kívüli eszközökről;

86. nagyon szorosan nyomon kívánja követni az EUMSZ 122. cikkén alapuló új javaslatok költségvetési ellenőrzéséről szóló megállapodás végrehajtását, amely a többéves pénzügyi keretről kötött megállapodás része volt; emlékeztet arra, hogy az ilyen javaslatok gyakran olyan érezhető költségvetési vonzatokkal járnak, amelyek hatással lehetnek az uniós kiadások alakulására; eltökélt szándéka, hogy biztosítsa a Parlament – mint a költségvetési hatóság egyik egyenrangú ága – megfelelő szerepét és részvételét ebben a folyamatban;

87. hangsúlyozza, hogy a külső címzett bevételek fokozott felhasználására irányuló tendencia nem kielégítő megoldás a jelenlegi szabályok szerint, mivel gyengíti a költségvetési hatóság (a Parlament és a Tanács) szerepét, ezáltal aláássa a demokratikus ellenőrzést és csökkenti az uniós pénzügyek átláthatóságát; olyan jogilag megalapozott megoldásokat kér, amelyek lehetővé teszik a célzott, egyszeri vagy igény szerinti kiegészítéseket, amelyek ugyanolyan előnyökkel járnak, mint a célhoz kötött bevételek (azaz nem számítanak bele a felső határokba), de amelyek ugyanakkor a költségvetési hatóság teljes körű ellenőrzése alatt állnak; emlékeztet az egyetemesség elve iránti elkötelezettségére;

88. kiemeli, hogy a költségvetési rendelet folyamatban lévő felülvizsgálata során a költségvetési eszközökre vonatkozó szabályokat hozzá kellene igazítani a jelenlegi körülményekhez, amikor a külső címzett bevételeket, a hitelfelvételi és hitelnyújtási műveleteket, a vagyonkezelői alapokat és az EUMSZ 122. cikke szerinti eszközöket gyakrabban használják fel annak ellenére, hogy sokszor megkerülik a közösségi módszert és ezért a költségvetési hatóság ellenőrzését, és ezáltal csökkentik a források nyomonkövethetőségét és az elszámoltathatóságot;

2022. december 15., csütörtök

89. rámutat különösen a külső címzett bevételekre, valamint a hitelfelvételre és -nyújtásra vonatkozó, a költségvetési rendeletben foglalt rendelkezések újraértékeléséről szóló nyilatkozatra, amelyet a többéves pénzügyi keretről szóló tárgyalásokon fogadtak el; úgy véli, hogy a külső címzett bevételeknek, valamint a hitelfelvételi és hitelnyújtási műveletekhez kapcsolódó eszközöknek és kötelezettségeknek az uniós költségvetés szerves részét kell képezniük, és azokat a költségvetési hatóságnak e költségvetés részeként kell elfogadnia;

90. megismétli azon régóta hangoztatott kérését, hogy a Szerződéssel összhangban a kiadásokat fedező valamennyi uniós eszközt, többek között a vagyonkezelői alapokat teljes mértékben építsék be a költségvetésbe, ezáltal biztosítva az átláthatóságot, a teljes körű demokratikus ellenőrzést, valamint az EU közpénzügyeinek és pénzügyi érdekeinek védelmét; ragaszkodik ugyanakkor ahhoz, hogy ezen eszközök uniós költségvetésbe való beépítése nem vezethet az egyéb uniós szakpolitikák és programok finanszírozásának csökkentéséhez;

91. kiemeli, hogy a Modernizációs Alap és az Innovációs Alap (Klímaberuházási Alap) kiemelkedő esetek ebben az összefüggésben; felhívja a Bizottságot, hogy javasolja ezek teljes körű beépítését a 2027 utáni többéves pénzügyi keretbe, a felső határok megfelelő, szinte automatikus kiigazításával;

92. hangsúlyozza, hogy a többéves pénzügyi keretről szóló rendelet egyhangú elfogadására vonatkozó követelmény akadályozza a felülvizsgálati folyamat során szükséges döntések meghozatalát; felhívja a Bizottságot, hogy építsen az Európa jövőjéről szóló konferencia költségvetéssel kapcsolatos munkájára; úgy véli, hogy a konferencia javaslataival összhangban a rendes jogalkotási eljárást kell alkalmazni a többéves pénzügyi keretről szóló rendelet és a saját forrásokról szóló határozat elfogadására annak érdekében, hogy a Parlament megkapja a nemzeti parlamentek által élvezett teljes költségvetési előjogokat; úgy véli továbbá, hogy a többéves pénzügyi keret kialakításának alulról felfelé építkező folyamatnak kell lennie, amely az érdekelt felek széles körű részvételén alapul;

93. emlékeztet arra, hogy az EUMSZ 312. cikkének (2) bekezdésében foglalt áthidaló klauzula lehetővé teszi a többéves pénzügyi keretről szóló rendelet minősített többséggel történő elfogadását, és felhívja az Európai Tanácsot, hogy aktiválja azt a döntéshozatal felgyorsítása érdekében;

o

o o

94. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.

2022. december 15., csütörtök

P9_TA(2022)0451

A Petíciós Bizottság 2021. évi tanácskozásai

Az Európai Parlament 2022. december 15-i állásfoglalása a Petíciós Bizottság 2021. év során folytatott tanácskozásainak eredményéről (2022/2024(INI))

(2023/C 177/16)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a Petíciós Bizottság tanácskozásairól szóló korábbi állásfoglalásaira,

— tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés 10. és 11. cikkére,

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 20., 24. és 227. cikkére, amelyek rámutatnak arra, hogy a Szerződés nagy jelentőséget tulajdonít az uniós polgárok és lakosok azon jogának, hogy aggodalmaikat a Parlament tudomására hozzák,

— tekintettel az EUMSZ 228. cikkére az európai ombudsman szerepéről és feladatairól,

— tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: a Charta) az Európai Parlamenthez benyújtható petícióhoz való jogról szóló 44. cikkére,

— tekintettel az EUMSZ kötelezettségszegési eljárásra vonatkozó rendelkezéseire és különösen 258. és 260. cikkére,

— tekintettel a polgárok bevonásáról, a petíciós jogról, az európai ombudsmanhoz való fordulás jogáról és az európai polgári kezdeményezésről szóló, 2022. március 9-i állásfoglalására ([1]),

— tekintettel eljárási szabályzata 54. cikkére és 227. cikkének (7) bekezdésére,

— tekintettel a Petíciós Bizottság jelentésére (A9-0271/2022),

A. mivel a Petíciós Bizottság tanácskozásainak eredményéről szóló éves jelentés célja, hogy elemzést nyújtson a 2021-ben beérkezett petíciókról és a többi intézménnyel fenntartott kapcsolatokról, valamint hogy pontos képet adjon a 2021. év során elért célkitűzésekről;

B. mivel 2021-ben 1 392 petíció érkezett a Parlamenthez, ami mintegy fele a 2013-ban (2 891) és 2014-ben (2 715), azaz azon időszakban beérkezett petícióknak, amikor a beérkezett petíciók száma a legnagyobb volt; mivel a 2021-ben benyújtott petíciók száma egyben 11,5 %-os csökkenést jelent a 2020-ban benyújtott 1 573 petícióhoz képest, és csekély, 2,5 %-os növekedést a 2019-ben benyújtott 1 357 petícióhoz képest;

C. mivel 2021-ben a Parlament petíciós portálján az egy vagy több petíciót támogató felhasználók száma 209 272 volt, ami a 2020-ban regisztrált 48 882 főhöz képest jelentős növekedést jelent; mivel a petíciók támogatására szolgáló kattintások száma is nőtt 2021-ben, a 2020-as 55 129-hez képest elérve 217 876-ot; mivel 2021-ben a petíciók közül az európai közúthálózaton található teherautó-parkolók állítólagosan gyenge biztonsági feltételeiről szóló, Adriana Muresan által benyújtott, 22 735 személy által aláírt 0549/2021. számú petíciót írta alá a legtöbb társaláíró;

D. mivel a Covid19-világjárvány elhúzódásából eredő közegészségügyi és társadalmi-gazdasági vészhelyzetek, a védőoltás és az uniós digitális Covid19-igazolvány bevezetése miatt a polgárok aggodalmainak hangot adó petíciók nagy száma jelentősen hozzájárult ahhoz, hogy 2021-ben az előző évhez képest nőtt az ebben a témában nyilvántartásba vett petíciók száma; mivel a 2021-ben beérkezett petíciók 17,3 %-a a Covid19-világjárvánnyal volt kapcsolatos;

([1]) HL C 347., 2022.9.9., 110. o.

2022. december 15., csütörtök

E. mivel jelentősen, összesen 327-re (23,5 %) nőtt a 2021-ben beérkezett olyan petíciók száma, amelyekben az uniós környezetvédelmi jog teljes körű betartását, valamint az elővigyázatosság elvével összhangban lévő hatékony és gyors intézkedéseket kértek az uniós jelentőségű ökoszisztémák és élőhelyek védelme érdekében;

F. mivel a 2021-ben benyújtott petíciók magas száma azt mutatja, hogy a polgárok a világjárvány második évében is jelentős bizalommal fordultak a Parlament felé, és úgy döntöttek, hogy aggodalmaikat és panaszaikat közvetlenül az uniós szinten megválasztott képviselőikhez intézik, akiket a döntéshozatal forrásának tekintenek; mivel a Parlamentnek mindent meg kell tennie, hogy kiérdemelje ezt a bizalmat;

G. mivel azonban a petíciók száma az Unió teljes lakosságához képest összességében továbbra is szerény, és ez rámutat arra, hogy még fokozni kell az erőfeszítéseket annak érdekében, hogy a polgárok jobban tisztában legyenek petíciós jogukkal, hogy ez az eszköz népszerűbbé válhasson, hogy növekedjen a tagállamonként benyújtott petíciók földrajzi reprezentativitása, illetve hogy a polgárok tisztában legyenek a petíciók mint olyan eszközök lehetséges hasznával, amelyekkel felhívhatják az uniós intézmények és a tagállamok figyelmét az őket közvetlenül érintő ügyekre; mivel a petíciós jog gyakorlása során a polgárok azt várják el az uniós intézményektől, hogy kellő időben válaszoljanak, és problémáik megoldása során biztosítsanak hozzáadott értéket; mivel az uniós jog alapján a polgárokat megillető jogok teljes körű védelmének biztosítása érdekében történő uniós szintű fellépés hiánya várhatóan az Unióval való elégedetlenséghez vezet;

H. mivel a petíciók elfogadhatóságának kritériumait az EUMSZ 227. cikke és a Parlament eljárási szabályzatának 226. cikke határozza meg, amelyek előírják, hogy a petíciókat uniós polgároknak, valamint valamely tagállamban lakóhellyel, illetve létesítő okirat szerinti székhellyel rendelkező természetes vagy jogi személyeknek kell benyújtaniuk egyénileg vagy más polgárokkal vagy személyekkel közösen, az Európai Unió tevékenységi területére tartozó és őket közvetlenül érintő ügyekben, amely utóbbi feltétel nagyon széles körű értelmezéssel rendelkezik;

I. mivel a 2021-ben benyújtott 1 392 petícióból 368-at elfogadhatatlannak nyilvánítottak, 17-et pedig visszavontak; mivel 2021-ben az elfogadhatatlan petíciók viszonylag magas aránya (26,5 %) azt mutatja, hogy még mindig sok a félreértés az Európai Unió tevékenységi körével kapcsolatban; mivel e helyzet orvoslása érdekében ösztönözni és javítani kell a polgárokkal való kommunikációt;

J. mivel minden petíciót figyelmesen, hatékonyan és átláthatóan vizsgálnak meg;

K. mivel a petíciók benyújtói általában az alapvető jogok védelme, társadalmaink helyzetének javítása és jövőbeli jóléte mellett elkötelezett polgárok; mivel az, hogy e polgárok milyen tapasztalatokat szereznek petíciójuk kezeléséről, jelentős hatást gyakorol az uniós intézményekről alkotott véleményük, valamint az uniós jogban rögzített petíciós jog tiszteletben tartásáról kialakított képük alakulására;

L. mivel az Európai Parlamenthez intézett petíció benyújtásához való jog a Szerződések és a Charta értelmében az uniós polgárok egyik alapjoga; mivel a petíciós jog nyitott, demokratikus és átlátható mechanizmust kínál az uniós polgárok és lakosok számára választott képviselőik közvetlen megszólítására; mivel ezért alapvető, hogy kellő időben javítsuk e jog tiszteletben tartását és végrehajtását, lehetővé téve ezzel, hogy a polgárok aktívabban részt tudjanak venni az Unió életében; mivel a petíciók révén az uniós polgárok panaszt tehetnek, ha az uniós jogszabályok alkalmazásának elmulasztását tapasztalják, és segíthetnek felderíteni az uniós jog megsértését;

M. mivel az Európai Parlament az egyetlen olyan uniós intézmény, amelyet az uniós polgárok közvetlenül választanak meg; mivel a petíciós jog lehetőséget kínál arra, hogy a Parlament, valamint a többi uniós intézmény, különösen az Európai Bizottság – tekintettel arra a szerepére, hogy az egész Unióban biztosítsa az uniós jog helyes alkalmazását – fokozza válaszadási képességét az uniós alapvető jogok tiszteletben tartásával és az uniós jogszabályoknak való megfeleléssel kapcsolatos panaszokra és aggályokra a tagállamokban; mivel ezért a petíciók értékes információforrást jelentenek egyrészt az uniós jog helytelen alkalmazásának vagy megsértésének eseteiről, így lehetővé téve a Parlament és más uniós intézmények számára az uniós jog átültetésének és alkalmazásának értékelését, másrészt a jelenlegi uniós jog hiányosságairól és kiskapuiról, valamint az uniós polgárok és lakosok jogaira gyakorolt hatásáról; mivel a benyújtott petíciók jelzik az uniós intézmények számára, hogy mely területeken van szükség jelentős uniós szintű erőfeszítésre és fellépésre az uniós jog átültetése és alkalmazása érdekében;

N. mivel a Parlament már régóta az élen jár a petíciós eljárás nemzetközi fejlesztésében, és Európa legnyíltabb és legátláthatóbb petíciós eljárásával rendelkezik, amely lehetővé teszi, hogy a petíciók benyújtói jelentős számban teljeskörűen részt vegyenek az Unió tevékenységeiben;

O. mivel a Petíciós Bizottság tudja a legjobban bemutatni az uniós polgároknak, hogy mit tesz értük az Európai Unió, és milyen megoldásokat érhetnek el európai, tagállami vagy helyi szinten;

P. mivel a Petíciós Bizottság gondosan megvizsgálja és kezeli a Parlamenthez benyújtott valamennyi petíciót; mivel minden petíciót benyújtó polgárnak joga van ahhoz, hogy petícióját pártatlanul és tisztességesen, a Charta 41. cikkében foglalt, a megfelelő ügyintézéshez való jog teljes körű tiszteletben tartása mellett kezeljék; mivel minden petíciót benyújtó polgárnak joga van ahhoz, hogy észszerű határidőn belül, anyanyelvén, illetve a petíció nyelvén választ, valamint tájékoztatást kapjon a Petíciós Bizottságnak a petíció elfogadhatóságáról hozott határozatáról és az azt követő lépésekről; mivel minden petíció benyújtója kérheti, hogy lényeges új elemek felmerülése esetén nyissák meg újra a petíciót;

Q. mivel a Parlament már elismerte, hogy az egyes petíciókban felvetett problémák nyomán történő fellépés Bizottság általi elutasítása sérti a hatályos uniós Szerződések petíciós joghoz kapcsolódó rendelkezéseit, mivel e jog nem korlátozódik a stratégiai jelentőségű vagy a strukturális problémákat tükröző ügyekre; mivel a Bizottság a petíciók kezelése során alkalmazott stratégiai megközelítését még mindig az „Uniós jog: jobb eredmények elérése a jobb alkalmazás révén” című 2017-es közleménye ([2]) alapján hajtja végre, annak ellenére, hogy a Parlament felkérte a Bizottságot annak kellő időben történő átdolgozására;

R. mivel a Bizottság nem nyújt átfogó tájékoztatást a Petíciós Bizottságnak a beérkezett petíciók nyomán hozott jogalkotási és nem jogalkotási intézkedésekről, valamint a petíciókkal kapcsolatos kötelezettségszegési eljárásokról; mivel nincs olyan nyilvánosan elérhető nyilvántartás, amely összekapcsolná a petíciókat az azokkal kapcsolatban hozott valamennyi nyomon követő intézkedéssel;

S. mivel a Petíciós Bizottság tevékenységei a petíciók benyújtóitól kapott információkon alapulnak; mivel a petíciók benyújtóitól a petíciókban és a bizottsági üléseken kapott információk, továbbá az Európai Bizottság értékelései, és a tagállamok és más szervek válaszai alapvető fontosságúak a Petíciós Bizottság munkája szempontjából; mivel az elfogadható petíciók értékes hozzájárulást nyújtanak a többi parlamenti bizottság munkájához is, hiszen azokat a Petíciós Bizottság véleményezés vagy tájékoztatás céljából más bizottságoknak is továbbítja; mivel ebből következően a petíciók rendkívül fontos szerepet töltenek be a jogalkotási folyamatban, mivel hasznos és közvetlen forrásnak bizonyulnak más parlamenti bizottságok számára is a saját illetékességi körükben végzett jogalkotási munkájuk során;

T. mivel a Petíciós Bizottság kiemelkedő fontosságúnak tartja a petíciók vizsgálatát és nyilvános megvitatását az ülésein; mivel a petíciók benyújtóinak joguk van petíciójuk ismertetéséhez és a vitához való hozzászóláshoz, ezáltal aktívan hozzájárulva a Petíciós Bizottság munkájához; mivel 2021-ben a Petíciós Bizottság 12 bizottsági ülést tartott, amelyeken 159 petíciót vitattak meg 113 távolról jelen lévő petícióbenyújtóval, akiknek többsége felszólalóként aktívan részt is vett az üléseken; mivel a 2021-es üléseken megvitatott petíciók 2020-hoz képest kissé magasabb számát az magyarázhatja, hogy nőtt a bizottsági ülések időkerete, bár a Parlament által az elhúzódó világjárvánnyal összefüggésben hozott elővigyázatossági intézkedések miatt mindig csak korlátozottan álltak rendelkezésre tolmácsolási szolgáltatások;

U. mivel a 2021-ben benyújtott petíciókban felvetett fő aggályok – számos más tevékenységi terület mellett – a következő területeket érintették: alapvető jogok (különösen a Covid19-világjárvány nyomán hozott veszélyhelyzeti intézkedéseknek a jogállamiságra és a demokráciára, a lezárások idején az oktatáshoz való hozzáférésre, a szabad mozgásra és a munkavállaláshoz való jogra, valamint az LMBTIQ+-jogokra gyakorolt hatása az Unióban), egészségügy (különösen az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés, a világjárvány elhúzódásából eredő közegészségügyi válsággal kapcsolatos kérdések, a polgárok egészségének védelmétől kezdve – amibe beletartozik a vakcinázási politika is – az uniós digitális Covid19-igazolvány tagállami használatán, bevezetésén és alkalmazásán át a beoltott és be nem oltott személyek közötti állítólagos megkülönböztetésig), környezetvédelem (főként a bányászati tevékenységek és azok környezetre gyakorolt hatása, illegális fakitermelés, a környezettel kapcsolatos visszaéléseket bejelentő személyek elleni erőszak, az emberek és a nagyragadozók együttélésének javítása, illegális hulladékártalmatlanítás, a nukleáris biztonság, a légszennyezés, a szélerőműparkok, a csillámkövet tartalmazó hibás építőelemek, valamint a természetes ökoszisztémák romlása), kisebbségi jogok és megkülönböztetés (beleértve a nemzeti vagy nyelvi kisebbségek jogait), oktatás

([2]) HL C 18., 2017.1.19., 10. o.

(különösen az oktatáshoz való diszkriminatív hozzáféréssel vagy az oktatási törvény vitatott nemzeti reformjaival kapcsolatos kérdések), a biztonság hiánya a tehergépjármű-parkolókban, az Egyesült Királyságban élő uniós hallgatók helyzete az Egyesült Királyság Erasmus+ programból való kilépését követően, valamint a foglalkoztatás (különösen a munkaszerződések nemzeti kezelésével kapcsolatos kérdések);

V. mivel a Petíciós Bizottság ülései napirendjének elfogadásakor az uniós szintű megvitatás szempontjából jelentős relevanciával bíró petíciókra és témákra összpontosít, valamint figyelembe veszi, hogy fenn kell tartani a beérkezett petícióknak megfelelő méltányos földrajzi lefedettséget;

W. mivel a 2021-ben beérkezett petíciók 78,6 %-át (1 094-et, vagyis a 2020. évi 79,7 %-ot kitevő 1 254 petícióhoz képest alig valamivel kevesebbet) a Parlament petíciós portálján keresztül nyújtották be, ami megerősíti, hogy a Parlament petíciós portálja lett messze a leggyakrabban használt csatorna a polgárok petícióinak Parlamenthez történő benyújtásához;

X. mivel 2021-ben a petíciós portál legfontosabb célkitűzése teljes mértékben megvalósult, mivel a portál az idő több mint 99,9 %-ában online és működőképes volt; mivel minden petíciót időben, az elfogadását követő néhány napon belül elkészítettek és közzétettek, és a petíciós portál használatával és tartalmával kapcsolatos minden belső és külső támogatási megkeresést sikeresen, időben és minden nyelven megválaszoltak; mivel telepítették a petíciós portál 2.4. verzióját, és kérelmet nyújtottak be, hogy a petíciós portálhoz mesterséges intelligenciára épülő chatbotot indítsanak;

Y. mivel 2021-ben a Petíciós Bizottság egy tényfeltáró látogatást tett; mivel a decemberre tervezett második tényfeltáró látogatást a Covid19 egyre gyorsabb terjedésére tekintettel és a Parlament képviselőit és személyzetét érintő egészségügyi kockázatok minimalizálása érdekében hozott határozat alapján elhalasztották;

Z. mivel az eljárási szabályzat alapján a Petíciós Bizottság felelős az európai ombudsmannal való kapcsolattartásért, aki kivizsgálja az Európai Unió intézményeiben és szerveiben elkövetett adminisztratív visszásságokkal kapcsolatban benyújtott panaszokat; mivel Emily O'Reilly jelenlegi ombudsman a Petíciós Bizottság 2021. július 14-i ülésén ismertette 2020. évi éves jelentését;

AA. mivel a Bizottság a Szerződések őreként alapvető szerepet játszik a Petíciós Bizottság munkájában, valamint a petíciók benyújtói által szolgáltatott információ hasznos az európai jog lehetséges megsértéseinek vagy helytelen alkalmazásainak felfedezése érdekében;

AB. mivel a Petíciós Bizottság tagja az Ombudsmanok Európai Hálózatának, amelynek az európai ombudsman, illetve a tagállamok, a tagjelölt országok és az Európai Gazdasági Térség más országainak nemzeti és regionális ombudsmanjai, valamint hasonló szervei is tagjai, és amely az európai uniós jogra és szakpolitikákra vonatkozó információk cseréjének előmozdítására és a bevált gyakorlatok megosztására törekszik;

AC. mivel a polgárok részvételének javítása és a polgárokat az uniós jogból eredően megillető jogok teljes körű védelmének biztosítása kulcselemei annak, hogy az EU közelebb kerüljön polgáraihoz; mivel a Petíciós Bizottság elfogadta „A polgárok bevonása: a petíciós jog, az európai ombudsmanhoz való fordulás joga és az európai polgári kezdeményezés" című jelentést ([3]), amelynek középpontjában a polgárok jogaikkal kapcsolatos tudatosságának növelése, a részvétel meglévő csatornáira való figyelemfelhívó kommunikációs kampányok, a más intézményekkel és parlamenti bizottságokkal való szorosabb együttműködés, valamint a fiatalok polgári szerepvállalása áll, és amely arra a következtetésre jutott, hogy a Bizottságnak felül kell vizsgálnia a petíciók kezelésével kapcsolatos jelenlegi stratégiai megközelítését, mivel annak eredményeként nem foglalkoznak többek között az uniós jog súlyos megsértésével kapcsolatos kérdésekkel, sértve a polgárok jogainak védelmét; mivel a Petíciós Bizottság véleménye szerint az európai polgári kezdeményezés a részvételi demokrácia nagyon fontos eszköze, amelyet meg kellene erősíteni, lehetővé téve a polgárok számára, hogy aktívabban és közvetlenebbül vehessenek részt az uniós politikák és jogszabályok alakításában;

1. hangsúlyozza, hogy a Petíciós Bizottság alapvető szerepet játszik az uniós polgárok és lakosok jogainak védelmében és előmozdításában, biztosítva, hogy a petíciók benyújtóinak aggodalmait és panaszait időben, hatékonyan, megfelelően és megkülönböztetésmentesen kivizsgálják, a petíciók benyújtói tájékoztatást kapjanak a petícióik nyomán hozott intézkedésekről és az elért előrelépésekről, és az aggodalmakat és panaszokat nyitott, demokratikus és átlátható petíciós eljárás keretében rendezzék;

([3]) A Parlament 2022. március 9-én állásfoglalásként fogadta el (HL C 347., 2022.9.9., 110. o.).

2. emlékeztet arra, hogy 2021-ben jelentős különbségek mutatkoztak a 27 uniós tagállam által a Petíciós Bizottsághoz benyújtott petíciók számában: a legtöbb petíció Spanyolországot (17 %) érintette, ezt követte Németország (9,7 %), Olaszország (9,2 %), Görögország (5,9 %), Románia (4,1 %), Lengyelország (4 %), majd Franciaország (2,6 %); felhívja a figyelmet arra, hogy a többi tagállamra vonatkozó petíciók száma tagállamonként kevesebb mint 2 % volt;

3. hangsúlyozza, hogy a petíciók benyújtói gyakran számukra sürgető témákkal fordulnak a Petíciós Bizottsághoz; hangsúlyozza, hogy ilyen helyzetekben a petíciók elhúzódó kezelése nem sok hasznot nyújt a petíciók benyújtói számára; úgy véli, hogy a Petíciós Bizottságnak lépéseket kellene tennie a lezáratlan petíciókból álló restanciájának felszámolása érdekében; felkéri a Petíciós Bizottságot, hogy vizsgálja felül munkamódszereit annak biztosítása érdekében, hogy minden petíciót következetes és átlátható kritériumrendszer alapján kezeljenek, amely garantálja gyors és hatékony eljárást;

4. úgy véli, hogy a Petíciós Bizottság mind a 27 tagállam polgárai és lakosai számára egyformán rendelkezésre áll, és hogy a petíciók kezelésének földrajzilag kiegyensúlyozottnak kell lennie; e tekintetben úgy véli, hogy a Parlamentnek fokoznia kell a Petíciós Bizottság szerepének és munkájának népszerűsítésére irányuló erőfeszítéseit, és minden uniós polgár figyelmét fel kell hívnia arra, hogy petíciót nyújthat be a Parlamenthez; hangsúlyozza, hogy ülései, meghallgatásai és kiküldetései napirendjének elfogadásakor a Petíciós Bizottságnak saját iránymutatásait kell követnie és olyan objektív kritériumokat kell figyelembe vennie, mint például a kiválasztott petíciók hozzájárulása az aktuális uniós vitához, valamint a beérkezett petícióknak megfelelő kiegyensúlyozott földrajzi lefedettség; hangsúlyozza, hogy tevékenysége során a bizottságnak mindig arra kell törekednie, hogy választ adjon a petíció benyújtóját közvetlenül érintő kérdésre; ezzel összefüggésben emlékeztet arra, hogy a Petíciós Bizottság rendkívüli európai dimenzióval rendelkezik, feladata ugyanis az EUMSZ-ben rögzítettek szerint az Európai Unió tevékenységi körébe tartozó ügyekkel kapcsolatos petíciók kezelése; e célból úgy véli, hogy a Petíciós Bizottságnak különös felelőssége, hogy ezt az európai dimenziót a petíció benyújtóival szemben és a külvilág felé is fenntartsa, és hogy tevékenységei és vizsgálódásai során a bizottság valamennyi tagját a nemzeti politikai érdekek helyett mindig az európai intézményi felelősségnek kell vezérelnie; emlékeztet arra, hogy a Petíciós Bizottságban képviselt képviselőcsoportok közötti megállapodások nélkülözhetetlenek a petíciók benyújtóinak adott kiegyensúlyozott és érthető válaszok biztosításának érdekében;

5. ismételten hangsúlyozza az Unió tevékenységi köreiről szóló folyamatos nyilvános vita fontosságát annak biztosítása érdekében, hogy a polgárok megfelelő tájékoztatást kapjanak az Unió hatásköreinek kiterjedéséről és a döntéshozatal különböző szintjeiről; e tekintetben szélesebb körű figyelemfelkeltő kampányokat szorgalmaz Európai és nemzetközi szinten egyaránt a kommunikációs szolgálatok aktív bevonása révén annak elősegítése érdekében, hogy a polgárok jobban tisztában legyenek petíciós jogukkal, valamint az Unió felelősségi köreivel és a Petíciós Bizottság hatásköreivel, hogy csökkentsék az elfogadhatatlan petíciók számát és jobb választ adjanak a polgárok aggályaira; hangsúlyozza, hogy további erőfeszítéseket kell tenni a petíciós jog ismertté tétele érdekében azokban az uniós tagállamokban, amelyekből arányaiban kevesebb petíciót nyújtanak be;

6. rendkívül fontosnak tartja, hogy a Bizottság felülvizsgálja a petíciók kezelésével kapcsolatos stratégiai megközelítését, amely jelenleg az „Uniós jog: Jobb eredmények elérése a jobb alkalmazás révén” című 2017-es közleményen alapul, mégpedig annak érdekében, hogy egyértelmű szabályokat fogadjon el és igazgatási eljárást állapítson meg az elfogadható petíciók kezelésére, biztosítva a megfelelő nyomon követést, az egyes petíciókban felvetett kérdések esetében is, amelyek gyakran az uniós jog olyan megsértéseit kifogásolják, amelyek nagy számú polgárt érintenek, vagy az uniós jog további, a folyamatban lévő kötelezettségszegési eljárásokéval egyező témaköröket érintő állítólagos megsértéseire hívják fel a figyelmet;

7. rámutat, hogy a petíciók egyedülálló lehetőséget jelentenek a Parlament és a többi uniós intézmény számára arra, hogy közvetlenül kapcsolatba lépjenek az uniós polgárokkal, és rendszeres párbeszédet tartsanak fenn velük, különösen azokban az esetekben, amikor az uniós jog helytelen alkalmazása vagy megsértése, vagy a hatályos uniós jog hiányosságai és kiskapui érintik őket; hangsúlyozza, hogy megerősített együttműködésre van szükség az uniós intézmények, szervek és ügynökségek, valamint a nemzeti, regionális és helyi hatóságok között az uniós jog hatásával és végrehajtásával, valamint betartásával kapcsolatos vizsgálatok terén; úgy véli, hogy ez az együttműködés elengedhetetlen a polgárok uniós jog alkalmazásával és eredményességével kapcsolatos aggályainak kezeléséhez és megoldásához, és hozzájárul az Unió demokratikus legitimitásának és elszámoltathatóságának megerősítéséhez; kéri, hogy a tagállamok képviselői aktívabban vegyenek részt a bizottsági üléseken, és kellő időben és részletesen válaszoljanak a Petíciós Bizottság által a nemzeti hatóságokhoz intézett, pontosításra vagy tájékoztatásra irányuló kérelmekre;

8. kéri egy egyablakos intézményközi informatikai eszköz létrehozását a Bizottság és a Parlament között, amely arra a célra szolgálna, hogy nyilvánosan megossza a petíciókkal kapcsolatos valamennyi nyomon követési intézkedésre vonatkozó valamennyi rendelkezésre álló információt, beleértve az EU Pilot és a kötelezettségszegési eljárásokat, a jogalkotási javaslatokat, az egyes petíciókat tárgyaló bizottsági ülések felvételeit, a nemzeti hatóságok és a Parlament állandó bizottságainak válaszait, valamint minden egyéb kapcsolódó nem jogalkotási intézkedést;

2022. december 15., csütörtök

9. emlékeztet arra, hogy a petíciók értékes hozzájárulást jelentenek a Bizottság Szerződések őreként betöltött szerepéhez azáltal, hogy további lehetőséget nyújtanak a polgárok számára arra, hogy bejelentsék az uniós jog állítólagos megsértéseit; hangsúlyozza, hogy a strukturáltabb együttműködési eszközök és a Petíciós Bizottság és az Európai Bizottság közötti megerősített együttműködés – az Európai Bizottság által a petíciókban felvetett kérdések mélyreható vizsgálata alapján időben megadott részletes válaszokon keresztül – elengedhetetlenek a petíciók sikeres kezelésének biztosításához: hangsúlyozza, hogy a Bizottságnak aktívabban be kell vonódnia annak érdekében, hogy pontos választ adjon a petíciókban megfogalmazott kérelmekre és panaszokra; megismétli a Bizottsághoz intézett felhívását, hogy rendszeresen és naprakészen tájékoztassa a Petíciós Bizottságot a beérkezett petíciók alapján indított kötelezettségszegési eljárások fejleményeiről és helyzetéről, valamint biztosítsa, hogy a Petíciós Bizottság hozzáférjen a jogsértésekre és az EU Pilot eljárásokra vonatkozó bizottsági dokumentumokhoz; ezzel összefüggésben sajnálja, hogy a Petíciós Bizottsággal folytatott kommunikáció során hiányzik a rendszeres nyomon követés; úgy véli, hogy a petíciók átlátható és hatékony kezelésének biztosításához a Parlament és a Bizottság közötti, a petíciók kezeléséről szóló intézményközi megállapodás lehetne a követendő út;

10. emlékeztet arra, hogy az e-Peti adatbázis fontos belső eszköz, amely lehetővé teszi a Petíciós Bizottság tagjai számára, hogy hozzáférjenek az összes szükséges információhoz annak érdekében, hogy nyomon követhessék az egyes petíciók helyzetét, és megalapozott döntéseket hozhassanak a petíciók folyamatos kezeléséről vagy esetleges lezárásáról; úgy véli, hogy az e-Peti adatbázist e célból rendszeresen frissíteni kell, és lehetőség szerint össze kell kapcsolni a Bizottság kötelezettségszegéseket tartalmazó listájával;

11. hangsúlyozza, hogy fokozott figyelmet kell fordítani egy olyan európai jogalkotási aktus elfogadására, amely megpecsételi az LMBTIQ+-jogok elismerését;

12. felhívja a Bizottságot, hogy mérje fel gyorsabban, hogy a nemzeti hatóságok – amennyiben még nem tették meg – megteszik-e a szükséges intézkedéseket, hatékonyan válaszoljon a polgárok petíciókban megfogalmazott aggályaira azokban az esetekben, amikor az uniós jognak való megfeleléssel kapcsolatos olyan hiányosságról van szó, amely káros az EU polgárait és lakosait megillető jogok maradéktalan védelme szempontjából, és szükség esetén indítson kötelezettségszegési eljárást; szilárd meggyőződése, hogy az uniós jog megsértéseinek esetei elleni gyors bizottsági fellépés kritikus jelentőségű annak megakadályozásához, hogy ezek a jogsértések rendszerszintűvé válhassanak;

13. felhívja a Bizottságot, hogy javítsa a petíciókra vonatkozó információk gyűjtésére szolgáló rendszerét, és az uniós jog alkalmazásának ellenőrzéséről szóló éves jelentésében említse meg közvetlenül a petíciókat, egyértelműen összpontosítva többek között a petíciók, a kötelezettségszegési eljárások, az uniós jogalkotási aktusok vagy bármely egyéb uniós jogi aktusok közötti kapcsolatra;

14. rámutat arra, hogy a petíciós jog megfelelő végrehajtásának garantálása érdekében meg kell akadályozni a petíciók kezelésének következetlenségét vagy egységességének hiányát;

15. hangsúlyozza, hogy a petíciók olyan stratégiai eszköznek is tekinthetők, amelyek az EUMSZ 225. cikke alapján jogalkotási kezdeményezéseket indítanak el az Európai Parlament részéről, ily módon segítve a hatályos uniós jog polgárok jogaira nézve káros hiányosságainak az orvoslását;

16. megismétli, hogy a petíciók pontos és átfogó kezeléséhez elengedhetetlen a többi parlamenti bizottsággal való együttműködés; megállapítja, hogy 2021-ben 82 petíciót továbbítottak más parlamenti bizottságoknak véleményezés, 548-at pedig tájékoztatás céljából; üdvözli, hogy más bizottságok 46 esetben fogalmaztak meg véleményt, és 176 esetben jelezték, hogy munkájuk során figyelembe veszik a petíciókat; megjegyzi, hogy az egyéb parlamenti bizottságokkal együtt szervezett nyilvános meghallgatások hozzájárulnak a petíciók átfogó vizsgálatához; emlékeztet arra, hogy a petíciók benyújtóit tájékoztatják azokról a határozatokról, amelyek szerint más bizottságoktól kérnek véleményt petícióik kezeléséhez; felhívja a parlamenti bizottságokat, hogy fokozzák erőfeszítéseiket annak érdekében, hogy – szakértelmük bizonyításával – aktívan hozzájáruljanak a petíciók vizsgálatához, és ezáltal tegyék lehetővé a Parlament számára, hogy gyorsabban és átfogóbban reagáljon a polgárok aggályaira;

17. úgy véli, hogy a petíciós hálózat hasznos eszköz a petíciók nyomon követéséhez a parlamenti és a jogalkotási munka során; véleménye szerint ennek a hálózatnak meg kell erősítenie a párbeszédet és az együttműködést az Európai Bizottsággal és a többi uniós intézménnyel; meggyőződése, hogy a petíciós hálózat rendszeres ülései a hálózat tagjai közötti információcsere, valamint a bevált gyakorlatok példáinak megosztása révén alapvető szerepet töltenek be a Petíciós Bizottság tevékenységeinek láthatóbbá tételében és a többi parlamenti bizottsággal folytatott együttműködés megerősítésében;

18. hangsúlyozza, hogy 2021-ben a Covid19-világjárványhoz alkalmazkodva nőtt a bizottsági ülések időkerete, és ezen időkeret alatt a Petíciós Bizottság megfogalmazta álláspontját a petíciókban felvetett fontos kérdésekben, elfogadva többek között a Petíciós Bizottság a 2020. évi tanácskozásairól szóló, 2021. november 9-i jelentését ([4]), az európai ombudsman 2019-i tevékenységéről szóló, 2021. január 26-i jelentését ([5]) és az európai ombudsman 2020. évi tevékenységéről szóló, 2021. december 2-i jelentését ([6]), „A polgárok bevonása: a petíciós jog, az európai ombudsmanhoz való fordulás joga és az európai polgári kezdeményezés" című, 2021. január 27-i jelentését ([7]) és a Bizottság 2020. évi jogállamisági jelentéséről szóló, 2021. május 27-i véleményét ([8]); nagyra értékeli a Petíciós Bizottság titkárságának nagyon jó munkáját, amit egy olyan időszakban végzett, amikor a munkakörülmények továbbra is bonyolultak voltak;

19. felhívja a figyelmet a Covid19-cel kapcsolatos petíciók nagy számára, amelyeket a Petíciós Bizottság megvizsgált és megválaszolt 2021-ben; hangsúlyozza, hogy a petíciók többsége a polgárok egészségének a vírus következményeivel szembeni védelmét szorgalmazta, beleértve vakcinázási politikát és a beoltott és be nem oltott személyek közötti állítólagos megkülönböztetést is, valamint a tagállamok egészségügyi válságkezelésének értékelését kérte;

20. határozottan sajnálja, hogy a Bizottság nem hozta nyilvánosságra a Covid19-vakcinákról a gyógyszergyártókkal kötött szerződések minden részletét, sértve ezzel a polgárok tájékoztatáshoz való jogát; súlyos aggodalmának ad hangot a Bizottság által azzal kapcsolatban elkövetett hivatali visszásság miatt, hogy megtagadta a nyilvánosság hozzáférését a Bizottság által a Covid19-világjárvány korai szakaszában vásárolt azon 1,5 millió orvosi maszkra vonatkozó dokumentumokhoz, amelyek nem feleltek meg az előírt minőségi előírásoknak ([9]);

21. megállapítja, hogy 2021-ben a petíciók benyújtóit az alapvető jogok és a környezet mellett leginkább az egészségügyi kérdések foglalkoztatták, tudatában annak, hogy a Petíciós Bizottság munkájának középpontjában a Covid19-világjárványhoz kapcsolódó kérdések álltak; hangsúlyozza, hogy a Petíciós Bizottság figyelmet fordít a Covid19 belső piaci politikát érintő következményeire (különösen a nemzeti utazási korlátozásokkal kapcsolatos kérdésekre és ezeknek a személyek Unión belüli és kívüli szabad mozgására gyakorolt hatására); e tekintetben emlékeztet a Petíciós Bizottság és a Közlekedési és Idegenforgalmi Bizottság által 2021. július 14-én „Hogyan javíthatók a légi utasok jogai a Covid19-válság idején?" címmel a 261/2004/EK rendeletről" tartott nyilvános meghallgatásra, amelynek során azt értékelték, hogy a Covid19-világjárvány alatt mennyire hatékonyan alkalmazták a légi utasok kártalanításáról szóló rendeletet ([10]), és hogy az utasjogokra vonatkozó uniós jogi keret megfelelő volt-e egy ilyen válsághelyzet kezeléséhez;

22. felhívja a figyelmet a Charta megsértésére vonatkozó állításokat tartalmazó petíciók nagy számára; rámutat a fent említett petíciók korlátozott eredményére, ami a Charta alkalmazási körének a Charta 51. cikkében meghatározott tényleges korlátozásának tudható be; emlékeztet arra, hogy a legtöbb, petíciót benyújtó polgár Chartában foglalt jogaikkal kapcsolatos várakozásai magasak, és messze meghaladják azok jelenlegi hatályát; ismételten kéri, hogy fontolják meg az 51. cikk értelmezésének az uniós jog hatályán túli kiterjesztését vagy annak teljes törlését, ahogyan azt már korábbi állásfoglalásokban ([11]) is kifejtette;

23. felhívja a figyelmet arra, hogy jelentős az olyan petíciók száma, amelyek a szivárványcsaládok jogai Unión belüli védelmének különböző aspektusaival foglalkoznak, például az LMBTIQ+ családok szabad mozgásával és a kölcsönös elismeréshez fűződő jogaival kapcsolatos különböző uniós álláspontokkal; emlékeztet az Unióban érvényesülő LMBTIQ+ jogokról 2021. március 22-én tartott munkaértekezletre, amelyet a Petíciós Bizottság az LMBTIQ+ személyek helyzetének megvitatása, a Bizottság által bemutatott új LMBTIQ-egyenlőségi stratégia vizsgálata, valamint a szivárványcsaládok szabad

([4]) A Parlament 2021. december 16-án fogadta el állásfoglalásként (HL C 251., 2022.6.30., 96. o.).
([5]) A Parlament 2021. március 11-én fogadta el állásfoglalásként „Az európai ombudsman tevékenysége – 2019. évi éves jelentés" címmel (HL C 474., 2021.11.24., 82. o.).
([6]) A Parlament 2022. február 16-án fogadta el állásfoglalásként „Az európai ombudsman tevékenysége – 2020. évi éves jelentés" címmel (HL C 342., 2022.9.6., 58. o.).
([7]) A Parlament 2022. március 9-én fogadta el állásfoglalásként (HL C 347., 2022.9.9., 110. o.).
([8]) A PE689.805. számú vélemény a 2021/2025(INI) eljárásban, a Parlament 2021. június 24-én fogadta el állásfoglalásként (HL C 81., 2022.2.18., 27. o.).
([9]) Az európai ombudsman 790/2021/MIG. sz. ügye.
([10]) Az Európai Parlament és a Tanács 261/2004/EK rendelete (2004. február 11.) a visszautasított beszállás és légi járatok törlése vagy hosszú késése esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról (HL L 46., 2004.2.17., 1. o.).
([11]) Az Európai Parlament 2014. február 27-i állásfoglalása az alapvető jogok helyzetéről az Európai Unióban (2012) (HL C 285., 2017.8.29., 112. o.).

mozgása előtt álló akadályok által támasztott probléma kezelése céljából rendezett meg; felhívja a figyelmet a Petíciós Bizottságnak az LMBTIQ-személyek Unión belüli jogairól szóló, 2021. július 15-i jelentésére ([12]), amelyben felhívja a Bizottságot, hogy az Európai Unió Bírósága által a Coman-, Hamilton-, Maruko-, Römer- és Hay-ügyben hozott hozott ítéletekkel ([13]), valamint az Emberi Jogok Európai Bírósága által a Taddeucci és McCall ügyben hozott ítélettel ([14]) összhangban tegyen konkrét intézkedéseket annak érdekében, hogy biztosítsa az LMBTIQ+-családok védelmét;

24. rámutat arra, hogy a nemzeti kisebbségek jogaival kapcsolatos petíciók továbbra is a Petíciós Bizottság napirendjén maradtak, különösen az anyanyelvi oktatáshoz való joggal, a nyelvi és kulturális jogokkal, valamint más jogokkal, például a tulajdonhoz való joggal kapcsolatos megkülönböztető gyakorlatok terén, ahogy azt az egyes tagállamokban a földek elkobzásával és visszaszolgáltatásával kapcsolatos petíciókban is bemutatták;

25. megállapítja, hogy a környezetvédelmi kérdések 2021-ben is komoly aggodalmat jelentettek a petíciók benyújtói számára; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a tagállamokban nem mindig alkalmazzák helyesen a környezetvédelmi szabályokat, amint azt számos – a légszennyezéssel, a nagyragadozók védettségi helyzetével és az emberi tevékenységekre gyakorolt hatásával, az illegális fakitermeléssel, a környezetvédő aktivistákkal szembeni támadásokkal, a műanyaghulladékok jogellenes ártalmatlanításával, a természetes ökoszisztémák romlásával, a nukleáris biztonsággal, valamint a biológiai sokféleség megváltozásával kapcsolatos panaszokat tartalmazó – petíció is leírja, és amint azt a Bizottság által indított EU Pilot és kötelezettségszegési eljárások is megerősítik; kiemeli, hogy a Petíciós Bizottság fontos munkát végez annak érdekében, hogy felhívja a figyelmet a bányászati tevékenységek környezetre gyakorolt hatására, amit az e témában beérkezett petíciók száma is bizonyít; felhívja a figyelmet a 2021. december 2-i nyilvános meghallgatásra, amelyet a Petíciós Bizottság a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottsággal közösen rendezett meg az Unióban folyó bányászati tevékenység környezeti és társadalmi hatásairól, hogy tudományos ismereteket szerezzen különböző szempontokról, többek között a bányászati jogszabályokról, a biztonsági előírásokról, a bányák társadalmi és környezeti hatásairól, a környezettudatos polgárságról, a nyilvánosság részvételéről és a bányászati ágazat átláthatóságáról; hangsúlyozza, hogy a Bizottságnak kiemelt figyelemmel kell kivizsgálnia az uniós környezetvédelmi jogszabályok helytelen átültetésének és végrehajtásának eseteit annak érdekében, hogy hatékonyan kezelje a petíciók benyújtóinak aggodalmait; azt javasolja, hogy a tagállamok mindig az elővigyázatosság elve és a károkozás elkerülését célzó elv végrehajtását helyezzék előtérbe, amikor a környezetre hatást gyakorló projektek engedélyezését mérlegelik;

26. hangsúlyozza, hogy a petíciókban kifogásolt tiltott gyakorlatok, mint például a hulladék illegális hulladéklerakókban történő elhelyezése, az illegális fakitermelés és az illegális fakereskedelem, az ökoszisztémák elpusztítása, valamint az EU élőhelyvédelmi irányelve által védett fajok illegális leölése és kereskedelme az uniós jog súlyos megsértését jelentik, és környezetvédelmi bűncselekménynek minősülnek; ezzel összefüggésben kiemeli, hogy az Európai Bizottságnak meg kell erősítenie a környezeti bűncselekmények elleni uniós szintű küzdelem eszközeit, hogy hatékony lehessen az ilyen bűncselekmények kivizsgálása és üldözése, és az elkövetőket bíróság elé lehessen állítani;

27. felhívja a figyelmet a Petíciós Bizottság és a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság által 2021. február 25-én a műanyagokról és a körforgásos gazdaságban folyó hulladékgazdálkodásról megrendezett közös meghallgatásra, amely a műanyaghulladékra vonatkozó jelenlegi jogi keret végrehajtására összpontosított, kitérve a tagállamok által tapasztalt főbb kihívásokra, továbbá bemutatta a jogi keret által a műanyag környezetre gyakorolt hatásának európai szintű csökkentésére kínált lehetőségeket;

28. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy eleget tegyünk az uniós polgárok környezetvédelemmel kapcsolatos elvárásainak, és különösen a vízpolitika területén lépéseket tegyünk a szennyezés és a vegyi anyagok veszélyes maradványainak csökkentése érdekében; e tekintetben rámutat az 1328/2019. és a 0406/2020. számú petíció alapján a Balti-tengert szennyező vegyi maradékanyagokról szóló, 2021. március 23-i állásfoglalásra ([15]); felhívja a Bizottságot, hogy gondoskodjon arról, hogy az európai tengerekbe lerakott lőszerek kérdése a horizontális programok részévé váljon, lehetővé téve az ezzel a problémával érintett régiókra vonatkozó projektek benyújtását, valamint megkönnyítve a tapasztalatok és a bevált gyakorlatok cseréjét;

29. sürgeti a Bizottságot, hogy a tagállamokkal együtt biztosítsa a környezetvédelmi területre vonatkozó uniós jogszabályok helyes végrehajtását;

([12]) A Parlament 2021. szeptember 14-én fogadta el állásfoglalásként (HL C 117., 2022.3.11., 2. o.).

([13]) A C-673/16. sz. Coman ügyben hozott, 2018. június 5-i ítélet, ECLI:EU:C:2018:385. A C-267/06. sz. Maruko-ügyben hozott, 2008. április 1-i ítélet, ECLI:EU:C:2008:179. A C-147/08. számú Römer-ügyben hozott, 2011. május 10-i ítélet, ECLI:ECLI:EU:C:2011:286. A C-267/12. sz. Hay-ügyben hozott, 2014. február 7-i ítélet, ECLI:EU:C:2013:823.

([14]) Az 51361/09. sz. Taddeucci és McCall kontra Olaszország ügy.

([15]) A Parlament 2021. április 27-én fogadta el állásfoglalásként (HL C 506., 2021.12.15., 9. o.).

30. felhívja a figyelmet a Petíciós Bizottság és a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság által a mezőgazdasági termelőkkel szemben az Európai Unióban alkalmazott méltányos és egyenlő bánásmód témakörében, 2021. június 16-án tartott közös meghallgatásra, amely elsősorban a közös agrárpolitika reformjával, a közvetlen kifizetésekre vonatkozó új uniós szabályokkal és a 2022 utáni vidékfejlesztéssel foglalkozott;

31. emlékeztet arra, hogy az Uniónak szavatolnia kell a polgárok számára azt a jogot, hogy az Unió bármely hivatalos nyelvén aktívan részt vehessenek az Európai Unió demokratikus tevékenységeiben, elkerülendő a megkülönböztetés minden formáját és előmozdítva a többnyelvűséget; ebben az értelemben arra bátorítja uniós intézményeket, hogy minél több hivatalos nyelvet használjanak, és következetesen hajtsák végre többnyelvűségi politikáikat;

32. hangsúlyozza, hogy a Petíciós Bizottság fontos munkát végzett azon petíciókkal kapcsolatban, amelyek az európai közúthálózaton a tehergépkocsik és haszongépjárművek parkolási létesítményeinek állítólagosan rossz biztonsági feltételeivel és a tehergépkocsik parkolóiban a fuvarozókat ért támadásokkal foglalkoznak; e tekintetben felhívja a figyelmet a Petíciós Bizottságnak az EU-ban található tehergépjármű-parkolók biztonságáról szóló, 2021. október 6-i állásfoglalásra irányuló indítványára ([16]); sürgeti a Bizottságot és a Tanácsot, hogy tegyék meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy valamennyi tagállam illetékes hatóságainak bevonásával alakítsanak és fejlesszenek ki rendőrségi együttműködést a közutakon és parkolókban elkövetett bűncselekmények megelőzése, felderítése és kivizsgálása érdekében; bátorítja a Bizottságot, hogy hozzon konkrét intézkedéseket ezen állásfoglalás nyomán, és erősítse meg a tehergépjármű-parkolók biztonsági feltételeinek ellenőrzését;

33. hangsúlyozza, hogy a Petíciós Bizottság jelentős mértékben hozzájárult a fogyatékossággal élő személyek jogainak védelméhez, amint azt az ebben az érzékeny témában benyújtott számos petíció kezelése is mutatja; e tekintetben rámutat a fogyatékossággal élő személyek petíciók útján történő védelméről szóló, 2021. október 7-i európai parlamenti állásfoglalásra ([17]), amelyet a Petíciós Bizottság 2021. július 14-én fogadott el; emlékeztet „A fogyatékossággal élő személyek jogai – A CRPD-bizottság 2015-ös záró megállapításainak EU általi végrehajtása és a 2021–2030 közötti fogyatékosságügyi stratégia” címmel, 2021. november 9-én megrendezett munkaértekezletre, amelyet a Petíciós Bizottság azért tartott, hogy az egyezmény végrehajtására összpontosítson, és megvizsgálja, hogy ezt miként kezelték és oldották meg, elsősorban a fogyatékosságügyi stratégiák révén;

34. üdvözli a Petíciós Bizottság által az EU-n belül a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény keretében betöltött különleges védelmező szerepet; rámutat a bizottság által a fogyatékossággal kapcsolatos kérdésekre vonatkozó petíciókat illetően végzett fontos, folyamatban lévő munkára; megjegyzi, hogy 2021-ben az előző évhez képest csökkent a fogyatékosság kapcsán benyújtott petíciók száma; hangsúlyozza, hogy az akadálymentesség és a közterületeken való mobilitás, a diszkrimináció, a befogadás és az oktatáshoz és foglalkoztatáshoz való hozzáférés továbbra is a fogyatékossággal élő személyek előtt álló fő kihívások közé tartozik;

35. emlékeztet arra, hogy az európai ombudsmannal való kapcsolattartás azok közé a feladatok közé tartozik, amelyeket az Európai Parlament eljárási szabályzata a Petíciós Bizottságra ruház; üdvözli a Parlament európai ombudsmannal folytatott konstruktív együttműködését, valamint részvételét az Ombudsmanok Európai Hálózatában; méltányolja, hogy az európai ombudsman az egész év folyamán rendszeresen közreműködik a Petíciós Bizottság munkájában; szilárd meggyőződése, hogy az uniós intézményeknek, szerveknek és ügynökségeknek biztosítaniuk kell az ombudsman ajánlásainak következetes és hatékony nyomon követését; határozottan támogatja az ombudsmannak az uniós dokumentumokhoz való nyilvános hozzáférés biztosítása terén végzett munkáját, amely 2021-ben 214 vizsgálatot foglalt magában; megismétli a Bizottsághoz intézett azon felhívását, hogy nyújtson be javaslatot az 1049/2001/EK rendelet felülvizsgálatára, a korábbi állásfoglalásokban elfogadottak szerint; hangsúlyozza, hogy bármely ilyen felülvizsgálatnak a helyes közigazgatási gyakorlat előmozdításával fokoznia kell az átláthatóságot és az elszámoltathatóságot ([18]);

36. hangsúlyozza, hogy az európai polgári kezdeményezés az aktív polgári szerepvállalás és a nyilvánosság részvételének fontos eszköze; üdvözli, hogy több ülésen sikertelen európai polgári kezdeményezéssel kapcsolatos petíciókat vitattak meg, ami lehetőséget adott a polgároknak arra, hogy ismertessék elképzeléseiket és konstruktív vitát folytassanak, valamint elősegítette az uniós polgárok részvételét az Unió demokratikus folyamatában; tudomásul veszi a Bizottság által 2021-ben

([16]) A Parlament 2021. november 25-én fogadta el állásfoglalásként (HL C 224., 2022.6.8., 95. o.).

([17]) Az Európai Parlament 2021. október 7-i állásfoglalása a fogyatékossággal élő személyek petíciók útján történő védelméről: tanulságok (2582/2013., 2551/2014., 0074/2015., 0098/2015., 1140/2015., 1305/2015., 1394/2015., 0172/2016., 0857/2016., 1056/2016., 1147/2016., 0535/2017., 1077/2017., 0356/2018., 0367/2018., 0371/2018., 0530/2018., 0724/2018., 0808/2018., 0959/2018., 0756/2019., 0758/2019., 0954/2019., 1124/2019., 1170/2019., 1262/2019., 0294/2020., 0470/2020., 0527/2020., 0608/2020., 0768/2020., 0988/2020., 1052/2020., 1139/2020., 1205/2020., 1299/2020. és 0103/2021. számú petíciók) (HL C 132., 2022.3.24., 129. o.).

([18]) Az Európai Parlament 2021. december 16-i állásfoglalása a Petíciós Bizottság 2020-ben folytatott tanácskozásairól (HL C 251., 2022.6.30., 96. o.).

nyilvántartásba vett új európai polgári kezdeményezések jelentős számát, ami azt mutatja, hogy a polgárok megragadják a lehetőséget a részvételi eszközök használatára, hogy beleszólhassanak a politikai döntéshozatalba és a jogalkotási folyamatokba; felszólítja a Bizottságot, hogy jobban vonja be a polgárokat, és megfelelően kövesse nyomon a sikeres európai polgári kezdeményezéseket, többek között jogalkotási javaslatok révén is;

37. hangsúlyozza, hogy további kommunikációs erőfeszítéseket kell garantálni annak érdekében, hogy az EU valamennyi tagállamában növeljék a Petíciós Bizottság tevékenységének – különösen hivatalos misszióinak – láthatóságát;

38. hangsúlyozza, hogy a petíciós portál a zökkenőmentes, hatékony és átlátható petíciós eljárás biztosításának alapvető eszköze; üdvözli e tekintetben az adatvédelem és azon biztonsági elemek javulását, amelyek felhasználóbarátabbá és biztonságosabbá tették a portált a polgárok számára; hangsúlyozza, hogy továbbra is törekedni kell a portál hozzáférhetőbbé és ismertebbé tételére a polgárok számára, a fogyatékossággal élő felhasználók számára is; úgy véli, hogy a petíciós internetes portálnak világos és közérthető nyelven rövid leírást kell adnia valamennyi uniós részvételi eszközről, segítve ezzel a felhasználókat a legmegfelelőbb csatorna kiválasztásában, és csökkentve az elfogadhatatlan petíciók számát; támogatja egy egységes digitális portál létrehozását, ahol a polgárok hozzáférhetnek a petíciókhoz kapcsolódó összes eljáráshoz és tájékozódhatnak azokról;

39. megjegyzi, hogy még ha az utóbbi években jelentősen növekszik is egy vagy több petíció támogatottsága, a petíciók benyújtói közül többen rámutattak arra, hogy az Európai Parlament petíciós internetes portálján a petíciók támogatásához szükséges eljárás bonyolult;

40. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást és a Petíciós Bizottság jelentését a Tanácsnak, a Bizottságnak, az európai ombudsmannak, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, valamint a tagállamok petíciós bizottságainak és nemzeti ombudsmanjainak, illetve hasonló illetékes szerveinek.

2022. december 13., kedd

III

(Előkészítő jogi aktusok)

EURÓPAI PARLAMENT

P9_TA(2022)0428

A nemzetközi légi közlekedésben alkalmazandó kibocsátáskompenzációs és -csökkentési rendszer (CORSIA) alapján tett értesítések

Az Európai Parlament 2022. december 13-i jogalkotási állásfoglalása a 2003/87/EK irányelvnek az Unióban székhellyel rendelkező légijármű-üzemeltetőkre vonatkozó piaci alapú globális intézkedés kapcsán a kibocsátáskompenzációról szóló értesítés tekintetében történő módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi határozatra irányuló javaslatról (COM(2021)0567 – C9-0323/2021 – 2021/0204(COD))

(Rendes jogalkotási eljárás: első olvasat)

(2023/C 177/17)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a Bizottság Parlamenthez és Tanácshoz intézett javaslatára (COM(2021)0567),

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 294. cikkének (2) bekezdésére és 192. cikkének (1) bekezdésére, amelyek alapján a Bizottság javaslatát benyújtotta a Parlamenthez (C9-0323/2021),

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 294. cikkének (3) bekezdésére,

— tekintettel a Seanad Éireann által a szubszidiaritás és az arányosság elvének alkalmazásáról szóló 2. jegyzőkönyv alapján benyújtott, indokolt véleményre, amely szerint a jogalkotási aktus tervezete nem egyeztethető össze a szubszidiaritás elvével,

— tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2021. október 20-i véleményére ([1]),

— tekintettel a Régiók Bizottsága 2022. április 28-i véleményére ([2]),

— tekintettel az illetékes bizottság által az eljárási szabályzat 74. cikkének (4) bekezdése alapján jóváhagyott ideiglenes megállapodásra és a Tanács képviselőjének 2022. november 11-i írásbeli kötelezettségvállalására, amely szerint egyetért a Parlament álláspontjával, az Európai Unió működéséről szóló szerződés 294. cikkének (4) bekezdésével összhangban,

— tekintettel eljárási szabályzata 59. cikkére,

— tekintettel a Közlekedési és Idegenforgalmi Bizottság véleményére,

— tekintettel a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság jelentésére (A9-0145/2022),

1. elfogadja első olvasatban az alábbi álláspontot ([3]);

2. felkéri a Bizottságot, hogy utalja az ügyet újból a Parlamenthez, ha javaslatát másik szöveggel váltja fel, lényegesen módosítja vagy lényegesen módosítani kívánja;

3. utasítja elnökét, hogy továbbítsa a Parlament álláspontját a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a nemzeti parlamenteknek.

([1]) HL C 105., 2022.3.4., 140. o.
([2]) HL C 301., 2022.8.5., 116. o.
([3]) Ez az álláspont lép a 2022. június 8-án elfogadott módosítások helyébe (Elfogadott szövegek, P9_TA(2022)0231).

2022. december 13., kedd

P9_TA(2022)0429

Közlekedés: az 1108/70/EGK tanácsi rendelet és a 851/2006/EK bizottsági rendelet hatályon kívül helyezése

Az Európai Parlament 2022. december 13-i jogalkotási állásfoglalása a vasúti, közúti és belvízi közlekedéssel kapcsolatos infrastrukturális kiadásokra vonatkozó elszámolási rend bevezetéséről szóló 1108/70/EGK tanácsi rendelet, valamint az 1108/70/EGK tanácsi rendelet I. mellékletében található számlaforma egyes rovataiban feltüntetendő tételek meghatározásáról szóló 851/2006/EK bizottsági rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2022)0381 – C9-0294/2022 – 2022/0232(COD))

(Rendes jogalkotási eljárás: első olvasat)

(2023/C 177/18)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a Bizottság Parlamenthez és Tanácshoz intézett javaslatára (COM(2022)0381),

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 294. cikkének (2) bekezdésére és 91. cikkére, amelyek alapján a Bizottság javaslatát benyújtotta a Parlamenthez (C9-0294/2022),

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 294. cikkének (3) bekezdésére,

— tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2022. október 26-i véleményére ([1]),

— a Régiók Bizottságával folytatott konzultációt követően,

— tekintettel a Tanács képviselőjének 2022. december 7-i írásbeli kötelezettségvállalására, amely szerint egyetért a Parlament álláspontjával, az Európai Unió működéséről szóló szerződés 294. cikkének (4) bekezdésével összhangban,

— tekintettel eljárási szabályzata 59. cikkére,

— tekintettel a Közlekedési és Idegenforgalmi Bizottság jelentésére (A9-0286/2022),

1. elfogadja első olvasatban az alábbi álláspontot;

2. felkéri a Bizottságot, hogy utalja az ügyet újból a Parlamenthez, ha javaslatát másik szöveggel váltja fel, lényegesen módosítja vagy lényegesen módosítani kívánja;

3. utasítja elnökét, hogy továbbítsa a Parlament álláspontját a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a nemzeti parlamenteknek.

P9_TC1-COD(2022)0232

Az Európai Parlament álláspontja, amely első olvasatban 2022. december 13-án került elfogadásra a vasúti, közúti és belvízi közlekedéssel kapcsolatos infrastrukturális kiadásokra vonatkozó elszámolási rend bevezetéséről szóló 1108/70/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről, valamint az 1108/70/EGK tanácsi rendelet I. mellékletében található számlaforma egyes rovataiban feltüntetendő tételek meghatározásáról szóló 851/2006/EK bizottsági rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló (EU) 2023/… európai parlamenti és tanácsi rendelet elfogadására tekintettel

(A Parlament és a Tanács megállapodása következtében a Parlament álláspontja megegyezik a végleges jogalkotási aktussal, az (EU) 2023/144 rendelettel.)

([1]) A Hivatalos Lapban még nem tették közzé.

2022. december 13., kedd

P9_TA(2022)0430

Polgári repülés: a 89/629/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezése

Az Európai Parlament 2022. december 13-i jogalkotási állásfoglalása a 89/629/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi határozatra irányuló javaslatról (COM(2022)0465 – C9-0310/2022 – 2022/0282(COD))

(Rendes jogalkotási eljárás: első olvasat)

(2023/C 177/19)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a Bizottság Parlamenthez és Tanácshoz intézett javaslatára (COM(2022)0465),

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 294. cikkének (2) bekezdésére és 91. cikkére, amelyek alapján a Bizottság javaslatát benyújtotta a Parlamenthez (C9-0310/2022),

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 294. cikkének (3) bekezdésére,

— tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2022. október 26-i véleményére [1],

— a Régiók Bizottságával folytatott konzultációt követően,

— tekintettel a Tanács képviselőjének 2022. december 7-i írásbeli kötelezettségvállalására, amely szerint egyetért a Parlament álláspontjával, az Európai Unió működéséről szóló szerződés 294. cikkének (4) bekezdésével összhangban,

— tekintettel eljárási szabályzata 59. cikkére,

— tekintettel a Közlekedési és Idegenforgalmi Bizottság jelentésére (A9-0287/2022),

1. elfogadja első olvasatban az alábbi álláspontot;

2. felkéri a Bizottságot, hogy utalja az ügyet újból a Parlamenthez, ha javaslatát másik szöveggel váltja fel, lényegesen módosítja vagy lényegesen módosítani kívánja;

3. utasítja elnökét, hogy továbbítsa a Parlament álláspontját a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a nemzeti parlamenteknek.

P9_TC1-COD(2022)0282

Az Európai Parlament álláspontja, amely első olvasatban 2022. december 13-án került elfogadásra a 89/629/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló (EU) 2023/… európai parlamenti és tanácsi határozat elfogadására tekintettel

(A Parlament és a Tanács megállapodása következtében a Parlament álláspontja megegyezik a végleges jogalkotási aktussal, az (EU) 2023/145 határozattal.)

---

[1] A Hivatalos Lapban még nem tették közzé.

2022. december 13., kedd

P9_TA(2022)0431

Adminisztratív együttműködés a jövedéki adók terén

Az Európai Parlament 2022. december 13-i jogalkotási állásfoglalása a 389/2012/EU rendeletnek a jövedéki termékeket kereskedelmi célból tagállamok között szállító gazdasági szereplőkre vonatkozó elektronikus nyilvántartásokban tárolt információk cseréje tekintetében történő módosításáról szóló tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2022)0539 – C9-0367/2022 – 2022/0331(CNS))

(Különleges jogalkotási eljárás– konzultáció)

(2023/C 177/20)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a Bizottság Tanácshoz intézett javaslatára (COM(2022)0539),

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 113. cikkére, amelynek megfelelően a Tanács konzultált a Parlamenttel (C9-0367/2022),

— tekintettel eljárási szabályzata 82. cikkére,

— tekintettel a Gazdasági és Monetáris Bizottság jelentésére (A9-0276/2022),

1. jóváhagyja a Bizottság javaslatát;

2. felkéri a Tanácsot, hogy tájékoztassa a Parlamentet arról, ha a Parlament által jóváhagyott szövegtől el kíván térni;

3. felkéri a Tanácsot a Parlamenttel való újbóli konzultációra, ha lényegesen módosítani kívánja a Parlament által jóváhagyott szöveget;

4. utasítja elnökét, hogy továbbítsa a Parlament álláspontját a Tanácsnak, a Bizottságnak, valamint a nemzeti parlamenteknek.

2022. december 13., kedd

P9_TA(2022)0432

Az EUMSZ 93., 107. és 108. cikkének a vasúti, belvízi és multimodális szállítási ágazatnak nyújtott állami támogatások bizonyos kategóriáira történő alkalmazása

Az Európai Parlament 2022. december 13-i jogalkotási állásfoglalása az Európai Unió működéséről szóló szerződés 93., 107. és 108. cikkének a vasúti, belvízi és multimodális szállítási ágazatnak nyújtott állami támogatások bizonyos kategóriáira történő alkalmazásáról szóló tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2022)0327 – C9-0290/2022 – 2022/0209(NLE))

(Konzultáció)

(2023/C 177/21)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a Bizottság Tanácshoz intézett javaslatára (COM(2022)0327),

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 109. cikkére, amelynek megfelelően a Tanács konzultált a Parlamenttel (C9-0290/2022),

— tekintettel eljárási szabályzatának 82. cikkére,

— tekintettel a Gazdasági és Monetáris Bizottság jelentésére (A9-0285/2022),

1. jóváhagyja a Bizottság javaslatát;

2. felkéri a Tanácsot, hogy tájékoztassa arról, ha a Parlament által jóváhagyott szövegtől el kíván térni;

3. felkéri a Tanácsot a Parlamenttel való újbóli konzultációra, ha lényegesen módosítani kívánja a Parlament által jóváhagyott szöveget;

4. utasítja elnökét, hogy továbbítsa a Parlament álláspontját a Tanácsnak és a Bizottságnak.

2022. december 14., szerda

P9_TA(2022)0439

Makroszintű pénzügyi támogatás plusz – az Ukrajna 2023. évi támogatását célzó eszköz

Az Európai Parlament 2022. december 14-i jogalkotási állásfoglalása az Ukrajna 2023. évi támogatását célzó eszköz (makroszintű pénzügyi támogatás plusz) létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet elfogadása céljából első olvasatban kialakított tanácsi álláspontról (15727/2022 – C9-0424/2022 – 2022/0371(COD))

(Rendes jogalkotási eljárás: első olvasat)

(2023/C 177/22)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a Tanács első olvasatbeli álláspontjára (15727/2022 – C9-0424/2022),

— tekintettel a Bizottság Parlamenthez és Tanácshoz intézett javaslatával kapcsolatban első olvasatban kialakított álláspontjára ([1]) (COM(2022)0597),

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 294. cikkének (7) bekezdésére,

— tekintettel eljárási szabályzata 67. és 163. cikkére,

1. egyetért a Tanács első olvasatban elfogadott álláspontjával;

2. megállapítja, hogy a jogi aktust a Tanács álláspontjának megfelelően elfogadták;

3. utasítja elnökét, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 297. cikke (1) bekezdésével összhangban a Tanács elnökével együtt írja alá a jogi aktust;

4. utasítja főtitkárát, hogy miután megbizonyosodott arról, hogy minden eljárást megfelelően lefolytattak, írja alá a jogi aktust, és a Tanács főtitkárával egyetértésben gondoskodjon annak kihirdetéséről az *Európai Unió Hivatalos Lapjában*;

5. utasítja elnökét, hogy továbbítsa a Parlament álláspontját a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a nemzeti parlamenteknek.

([1]) Elfogadott szövegek, 2022.11.24., P9_TA(2022)0412.

2022. december 14., szerda

P9_TA(2022)0440

Az Európai Unió Szolidaritási Alapjának igénybevétele: támogatásnyújtás Németországnak, Belgiumnak, Hollandiának, Ausztriának, Luxemburgnak, Spanyolországnak és Görögországnak

Az Európai Parlament 2022. december 14-i jogalkotási állásfoglalása a Németországnak, Belgiumnak, Hollandiának, Ausztriának, Luxemburgnak, Spanyolországnak és Görögországnak a 2021 folyamán ezekben az országokban bekövetkezett természeti katasztrófákkal kapcsolatban történő támogatásnyújtás céljából az Európai Unió Szolidaritási Alapjának igénybevételéről szóló európai parlamenti és tanácsi határozatra irányuló javaslatról (COM(2022)0665 – C9-0350/2022 – 2022/0337(BUD))

(2023/C 177/23)

Az Európai Parlament

— tekintettel a Bizottságnak az Európai Parlamenthez és a Tanácshoz intézett javaslatára (COM(2022)0665 – C9-0350/2022),

— tekintettel az Európai Unió Szolidaritási Alapjának létrehozásáról szóló 2002. november 11-i 2012/2002/EK tanácsi rendeletre ([1]) (a továbbiakban: az EUSZA-rendelet),

— tekintettel a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről szóló, 2020. december 17-i (EU, Euratom) 2020/2093 tanácsi rendeletre ([2]) és különösen annak 9. cikkére (a többéves pénzügyi keretről szóló rendelet),

— tekintettel az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság közötti, a költségvetési fegyelemről, a költségvetési ügyekben való együttműködésről és a hatékony és eredményes pénzgazdálkodásról, valamint az új saját forrásokról és az új saját források bevezetésére irányuló ütemtervről szóló, 2020. december 16-i intézményközi megállapodásra ([3]) és különösen annak 10. pontjára,

— tekintettel az Éghajlatváltozási Kormányközi Testületnek (IPCC) a bolygó 1,5 °C fokos felmelegedéséről szóló különjelentésére, az éghajlatváltozásról és a talajhasználatról szóló különjelentésére, valamint az éghajlatváltozás óceánokra és a krioszférára gyakorolt hatásáról szóló különjelentésére,

— tekintettel az UNFCCC részes feleinek 21. konferenciáján (COP 21) Párizsban, 2015. december 12-én elfogadott megállapodásra (Párizsi Megállapodás),

— tekintettel az Európai Unió Szolidaritási Alapjának felülvizsgálatáról szóló, 2021. május 18-i állásfoglalására ([4]),

— tekintettel a Regionális Fejlesztési Bizottság levelére,

— tekintettel a Költségvetési Bizottság jelentésére (A9-0282/2022),

1. legmélyebb szolidaritását fejezi ki a Németországban, Belgiumban, Hollandiában, Ausztriában és Luxemburgban bekövetkezett pusztító áradások, a spanyolországi La Palma szigetén bekövetkezett vulkánkitörés és a görögországi Krétán bekövetkezett földrengés valamennyi áldozatával, családjukkal és az összes érintett személlyel, valamint a segítségnyújtásban részt vevő nemzeti, regionális és helyi hatóságokkal és nem kormányzati szervezetekkel;

2. tudomásul veszi a határozatot, és úgy véli, hogy az Európai Unió Szolidaritási Alap (EUSZA) igénybevétele az Unió polgáraival és az érintett németországi, belgiumi, hollandiai, ausztriai, luxemburgi, spanyolországi és görögországi régiókkal való szolidaritásának kézzelfogható és látható formája;

3. hangsúlyozza, hogy az Ukrajna elleni orosz agresszió hatalmas szükségleteket teremtett a sürgősségi segítségnyújtás terén mind az Unión belül, mind a szomszédos országokban; hangsúlyozza, hogy a háború hatásai a 2022-es súlyos természeti katasztrófák következményeivel együtt rendkívüli nyomás alá helyezték a szolidaritási és sürgősségisegély-tartalékot (SEAR);

([1]) HL L 311., 2002.11.14., 3. o.
([2]) HL L 433. I, 2020.12.22., 11. o.
([3]) HL L 433. I, 2020.12.22., 28. o.
([4]) HL C 15., 2022.1.12., 2. o.

2022. december 14., szerda

4. hangsúlyozza, hogy a vészhelyzetek száma és súlyossága megjósolhatatlan; megismétli azon álláspontját, hogy a SEAR 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó éves felső határa nem elegendő a vészhelyzetekre való reagáláshoz; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a költségvetési megszorítások miatt a bizottsági javaslat által érintett tagállamok polgárai és régiói korlátozott támogatásban fognak részesülni, amely messze nem elegendő az igények fedezéséhez;

5. hangsúlyozza, hogy sürgősen pénzügyi támogatást kell felszabadítani az EUSZA-n keresztül annak biztosítása érdekében, hogy a támogatás időben eljusson az érintett régiókhoz; ugyanakkor sajnálja, hogy az EUSZA igénybevételére rendelkezésre álló maximális összeg jóval alacsonyabb, mint a potenciálisan szükséges támogatási összeg, és az EUSZA rugalmatlan igénybevételi szabályai miatt több mint egy évvel az események bekövetkezte után érkezik; felhívja ezért a Bizottságot, hogy vizsgálja meg a nyújtható többletfinanszírozás további lehetőségeit;

6. ismét hangsúlyozza aggályait amiatt a döntés miatt, hogy a sürgősségisegély-tartalékot (EAR) és az EUSZA-t összevonták a jelenlegi többéves pénzügyi keretben, ami súlyos hiányosságokhoz vezetett és jelentősen csökkentette a rendelkezésre álló teljes finanszírozást; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a SEAR igénybevételére vonatkozó szabályok és az EUSZA-forrásoknak a többéves pénzügyi keretről szóló rendelet 9. cikkének (5) bekezdése alapján történő előreütemezésére vonatkozó korlátozások miatt nem lehetséges további finanszírozás; sürgeti a Bizottságot, hogy terjesszen elő modellt az EUSZA gyorsabb és időszerűbb igénybevételére; úgy véli, hogy a többéves pénzügyi keret ambiciózus felülvizsgálatának részeként jelentősen növelni kell és időben rendelkezésre kell bocsátani az EUSZA számára rendelkezésre álló forrásokat;

7. hangsúlyozza, hogy az EUSZA-támogatások odaítélését, kezelését és végrehajtását az átláthatóság és a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elveivel összhangban kell felhasználni, beleértve az alapos nyomon követést is; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy fokozzák kommunikációs erőfeszítéseiket annak érdekében, hogy a nyilvánosság jobban tisztában legyen az EUSZA keretében nyújtott finanszírozás révén végrehajtott beavatkozásokkal;

8. hangsúlyozza, hogy a többéves pénzügyi keret ambiciózus felülvizsgálatának magában kell foglalnia a SEAR két ágra, nevezetesen a sürgősségisegély-tartalékra (EAR) és az EUSZA-ra való felosztását, valamint az éves előirányzatoknak a SEAR számára biztosított összesen 1,2 milliárd euróról 2018-as árakon mindkét ág esetében 1 milliárd euróra történő növelését; úgy véli, hogy ez létfontosságú kiegészítő forrásokat biztosítana a jelenlegi és újonnan felmerülő igények kielégítéséhez, különösen a szélsőséges időjárási események intenzitásának fokozódása és megsokszorozódásuk fényében, valamint a globális humanitárius helyzetre való tekintettel;

9. kiemeli, hogy újra kell gondolni az EUSZA mechanizmusának felépítését annak érdekében, hogy az gyorsabb, rugalmasabb és célravezetőbb legyen annak érdekében, hogy kiaknázhassa a hatékony szükséghelyzeti eszközként benne rejlő lehetőségeket; ezért felszólít az EUSZA-rendelet felülvizsgálatára;

10. jóváhagyja a jelen állásfoglaláshoz mellékelt határozatot;

11. utasítja elnökét, hogy a Tanács elnökével együtt írja alá ezt a határozatot, valamint gondoskodjon közzétételéről az *Európai Unió Hivatalos Lapjában*;

12. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást és annak mellékletét együtt a Tanácsnak és a Bizottságnak.

2022. december 14., szerda

MELLÉKLET

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS HATÁROZATA

a Németországnak, Belgiumnak, Hollandiának, Ausztriának, Luxemburgnak, Spanyolországnak és Görögországnak a 2021 folyamán ezekben az országokban bekövetkezett természeti katasztrófákkal kapcsolatban történő támogatásnyújtás céljából az Európai Unió Szolidaritási Alapjának igénybevételéről igénybevételéről

(E melléklet szövege itt nincs feltüntetve, mert az megegyezik a végleges jogi aktussal, az (EU) 2023/68 határozattal.)

2022. december 14., szerda

P9_TA(2022)0441

A megújulóenergia-irányelv, az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv és az energiahatékonyságról szóló irányelv: módosítások (REPowerEU)

Az Európai Parlament 2022. december 14-én elfogadott módosításai a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról szóló (EU) 2018/2001 irányelv, az épületek energiahatékonyságáról szóló 2010/31/EU irányelv és az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelv módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló javaslathoz (COM(2022)0222 – C9-0184/2022 – 2022/0160(COD)) [1]

(Rendes jogalkotási eljárás: első olvasat)

Módosítás 1 eltérő rendelkezés hiányában

(2023/C 177/24)

AZ EURÓPAI PARLAMENT MÓDOSÍTÁSAI (*)

a Bizottság javaslatához

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról szóló (EU) 2018/2001 irányelv, az épületek energiahatékonyságáról szóló 2010/31/EU irányelv és az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelv módosításáról

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 192. cikkének (1) bekezdésére és 194. cikkének (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére [1],

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére [2],

rendes jogalkotási eljárás keretében [3],

mivel:

---

[1] Az ügyet az 59. cikk (4) bekezdésének negyedik albekezdése alapján visszautalták az illetékes bizottsághoz intézményközi tárgyalások céljából (A9-0283/2022).

(*) Módosítások: az új vagy módosított szöveget félkövér dőlt betűtípus, a törléseket pedig a ▌ jel mutatja.

[1] HL C, o.

[2] HL C . o.

[3] ***Az Európai Parlament …-i álláspontja.***

2022. december 14., szerda

(1) Az európai zöld megállapodással ([4]) összefüggésben az (EU) 2021/1119 európai parlamenti és tanácsi rendelet ([5]) meghatározta azt a célkitűzést, hogy az Uniónak ***legkésőbb 2050-re*** klímasemlegességet kell elérnie, valamint hogy 2030-ig ***legalább 55 %-kal*** csökkenteni kell az üvegházhatásúgáz-kibocsátást. Ehhez szükség van egy olyan, ***igazságos*** energetikai átmenetre, ***amely során egyetlen terület vagy polgár sem marad le***, továbbá nagyobb hatékonyságra és a megújuló energiaforrások lényegesen magasabb részarányára az integrált energiarendszerben.

(2) A megújuló energia alapvető szerepet játszik e célkitűzések elérésében, mivel az energiaágazat jelenleg az Unió teljes üvegházhatásúgáz-kibocsátásának több mint 75 %-áért felelős. Az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésével a megújuló energia ***hozzá tud járulni*** a környezettel kapcsolatos olyan kihívások kezeléséhez is, mint például a biológiai sokféleség csökkenése, valamint hozzájárul a ***talaj-, víz- és levegőszennyezésnek*** a szennyezőanyag-mentességi cselekvési terv célkitűzéseivel összhangban történő csökkentéséhez is.

(2a) Az Ukrajna elleni orosz invázió és a Covid19-világjárvány hatásai által teremtett általános körülmények Unió-szerte az energiaárak emelkedéséhez vezettek, ami rávilágított arra, hogy fel kell gyorsítani az energiahatékonyság fejlesztését és növelni kell a megújuló energia használatát az EU-ban. A harmadik országoktól független energiarendszer hosszú távú célkitűzésének elérése érdekében az Uniónak a zöld átállás felgyorsítására és olyan kibocsátáscsökkentő energiapolitika biztosítására kell összpontosítania, amely csökkenti az importált fosszilis tüzelőanyagoktól való függőséget, és méltányos és megfizethető árat biztosít az európai polgárok és vállalkozások számára a gazdaság valamennyi ágazatában.

▌

(4) A megújuló energiaforrásokba és a kapcsolódó infrastruktúrába történő beruházások fő akadályainak egyikét a hosszadalmas adminisztratív eljárások képezik. Ezen akadályok közé tartozik a helyszínek kiválasztására és a projektek közigazgatási engedélyezésére vonatkozó esetleges korlátozásokat – ***beleértve az egyes helyszínek történelmi jelentőségével kapcsolatosakat is*** – alkalmazandó szabályok összetettsége, a projektek környezeti hatásvizsgálatának összetettsége és időtartama, és az erre vonatkozó energiahálózati csatlakozási problémák, az engedélyezési eljárás során a technológiai specifikációk kiigazításának korlátai, valamint az engedélyező hatóságok vagy a hálózatüzemeltetők személyzeti ellátottsági problémái. A megújulóenergia-projektek megvalósításának felgyorsítása érdekében olyan szabályokat kell elfogadni, amelyek egyszerűsítik és lerövidítik az engedélyezési eljárásokat, ***figyelembe véve venni a megújuló energia bevezetésének társadalmi elfogadottságát***.

(5) Az (EU) 2018/2001 irányelv egyszerűsíti a követelményeket a megújuló energiaforrást hasznosító erőművek engedélyezésére irányuló közigazgatási eljárások egyszerűbbé tétele érdekében azáltal, hogy szabályokat vezet be a megújulóenergia-projektek engedélyezési eljárása közigazgatási részének menetére és maximális időtartamára vonatkozóan, és kiterjed az erőművek építésére, átalakítására és üzemeltetésére, valamint hálózati csatlakozásukra vonatkozó valamennyi releváns engedélyre.

(6) Ha biztosítani szeretnénk, hogy az Unió elérje a 2030-ra kitűzött ambiciózus éghajlat- és energiapolitikai céljait és a 2050-ig megvalósítandó klímasemlegességi célkitűzést, ugyanakkor figyelembe vegye az európai zöld megállapodás „károkozás elkerülése” elvét, akkor a közigazgatási engedélyezési eljárásokat összehangolt és harmonizált módon tovább kell egyszerűsíteni és még inkább le kell rövidíteni a ***megújulóenergia-erőművek és a hozzájuk tartozó infrastruktúra, többek között a hálózati kapcsolódások számára***. A megújuló energiaforrásokat hasznosító létesítmények engedélyének kiadására hatáskörrel rendelkező hatóságok által a teljes kérelem alapján meghozandó döntésekre vonatkozó rövidebb és egyértelmű határidők bevezetése felgyorsítja majd a megújulóenergia-projektek megvalósítását. Helyénvaló azonban különbséget tenni a megújulóenergia-projektek telepítésére különösen alkalmas területeken megvalósuló projektek – amelyek esetében a határidők könnyen észszerűsíthetők (***a megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas területek***) – és az e területeken kívül elhelyezkedő projektek között.

(7) A megújulóenergia-projektek projektgazdái előtt álló leggyakoribb problémák a nemzeti vagy regionális szinten kialakított ***összetett és hosszadalmas adminisztratív, engedélyezési és hálózati csatlakozási eljárásokkal***, ***valamint*** a javasolt projektetk környezeti hatásának felmérése tekintetében az engedélyező hatóságok ***megfelelő személyi állományának és technikai szakértelmének hiányával*** kapcsolatosak. Ezért helyénvaló észszerűsíteni a megújulóenergia-projektekre vonatkozó engedélyezési eljárások és folyamatok egyes környezetvédelmi vonatkozásait. ***Helyénvaló továbbá biztosítani, hogy az energiarendszer-üzemeltetők az (EU) 2019/943 rendelet és az (EU) 2019/944 irányelv rendelkezéseivel összhangban rugalmassági szolgáltatások beszerzése révén támogassák a megújulóenergia-projektek hatékony alkalmazását.*** **[Mód. 5]**

([4]) A Bizottság közleménye – Az európai zöld megállapodás (COM(2019)0640).

([5]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1119 rendelete (2021. június 30.) a klímasemlegesség elérését célzó keret létrehozásáról és a 401/2009/EK rendelet, valamint az (EU) 2018/1999 rendelet módosításáról (európai klímarendelet) (HL L 243., 2021.7.9., 1. o.).

2022. december 14., szerda

(7a) ***Az összetett, hosszadalmas és átláthatatlan adminisztratív eljárások aránytalan hatást gyakorolnak a polgárokra, a helyi hatóságokra és a kkv-kra, akik és amelyek egyénileg vagy beszerzési közösségeken és megújulóenergia-közösségeken keresztül saját megújulóenergia-fogyasztókként járnak el. Ez gyakran különösen az engedélyezési és hálózati csatlakozási folyamatokban való eligazodáshoz szükséges tapasztalat vagy szakértelem, pénzügyi és emberi erőforrások hiányának tudható be. Meg kell könnyíteni a nem hivatásos és nem kereskedelmi piaci szereplők számára, hogy sikeresen eligazodjanak a vonatkozó jóváhagyások megszerzéséhez szükséges eljárásokban. Ezt szükség esetén egyszerűsítés, valamint célzott ügyintézési pontok révén kell megkönnyíteni, amennyiben ezek a szereplők nem rendelkeznek ugyanolyan kapacitással, mint más professzionális, megfelelő erőforrásokkal rendelkező piaci szereplők. A megújuló energia integrált többszintű tervezésének és feltérképezésének tükröznie kell helyi és regionális szinten végzett tervezési és feltérképezési folyamatokat, valamint meg kell határoznia az engedélyt megadó hatóságok becsült személyzeti, képzési, finanszírozási és műszaki igényeit.***

(8) ***A*** megújulóenergia-projektek gyorsabb ***bevezetését*** a megújuló energia ***integrált, többszintű*** tervezése ***és feltérképezése révén kell támogatni, amelyet*** a tagállamok ***a helyi és regionális önkormányzatokkal strukturált együttműködésben valósítanának meg.*** A tagállamoknak meg kell határozniuk azokat a szárazföldi, ***felszíni, felszín alatti*** és tengeri területeket, amelyek az (EU) 2018/2001 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében meghatározott, a megújuló energiára vonatkozó, 2030-ra teljesítendő felülvizsgált célkitűzéshez való nemzeti vállalásaik, ***illetve az (EU) 2021/1119 rendelet 15a., cikkében, 22a. cikkében, 23. cikkének (1) bekezdésében, 24. cikkének (4) bekezdésében és 25. cikkének (1) bekezdésében kitűzött alcélok, valamint a rendelet 2. cikkében meghatározott klímasemlegességi célkitűzés*** teljesítése érdekében telepítendő, megújuló forrásokból származó energiát előállító erőművek telepítéséhez szükségesek. Ezeknek a területeknek tükrözniük kell azok becsült ütemtervét és teljes tervezett beépített teljesítményét, és e területeket a tagállamoknak az (EU) 2018/1999 rendelet 14. cikke szerinti ***frissített*** nemzeti energia- és klímaterveiben meghatározott megújulóenergia-technológiák szerint kell azonosítani. A szükséges földterületek, ***felszíni, felszín alatti*** területek, belvizek és tengeri területek meghatározásakor figyelembe kell venni a megújuló energiaforrások rendelkezésre állását és a különböző szárazföldi és tengeri területek által a különböző technológiák megújulóenergia-termelése tekintetében kínált lehetőségeket, a tagállam egészében és különböző régióiban várható energiaigényt, ***figyelembe véve az energia- és rendszerhatékonyságot***, valamint a vonatkozó hő- és hűtőhálózati és hálózati infrastruktúra, ***energiatárolási, többek között hőtárolási*** és egyéb rugalmassági eszközök rendelkezésre állását, szem előtt tartva a megújuló energia növekvő mennyiségének biztosításához szükséges kapacitást, ***a polgárok egyéni és kollektív termelő-fogyasztóként és a megújulóenergia-közösségeken keresztül az energiarendszerbe való, aktív bevonásának lehetőségét. Ezen túlmenően a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a 16. cikk (1) és (2) bekezdésében említett, megújuló energiaforrásokból energiát termelő üzemek építésére, átalakítására és üzemeltetésére vonatkozó közigazgatási engedélyek az illetékes hatóság vagy hatóságok által az azon terület földhasználatának meghatározására vonatkozóan lefolytatott eljárás eredményére vonatkozó végleges döntésnek minősüljenek, ahol az erőművek elhelyezkednek.***

(9) A tagállamoknak a megújuló energiaforrások ***hasznosításának felgyorsítására*** alkalmas célterületekként kell kijelölniük azokat a területeket, amelyek különösen alkalmasak megújulóenergia-projektek fejlesztésére – különbséget téve a technológiák között –, és ahol a megújuló energiaforrások adott típusának bevezetése során nem várható jelentős hatás ***a környezeti és élelmiszerbiztonsági szempontokat a mezőgazdasági termelés tekintetében. A megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására kijelölt célterületeknek különösen alkalmasnak kell lenniük megújuló energiaforrásokból energiát termelő üzemek telepítésére. A biomassza-tüzelőberendezéseket azonban ki kell zárni a megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas célterületek köréből, kivéve az EUMSZ 349. cikkében említett legkülső régiókban található létesítményeket, amelyek esetében egyedi igények miatt kivételeket lehet figyelembe venni.*** A megújuló energiaforrások ***hasznosításának felgyorsítására*** alkalmas célterületek kijelölésekor a tagállamoknak kerülniük kell a védett területeket, és fontolóra kell venniük a helyreállítási terveket. ***Megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas célterületeket kell létrehozni legalább szélturbinák és naperőművek, valamint biometán-előállító üzemek számára.*** A tagállamok kijelölhetnek a megújuló energiaforrások ***hasznosításának felgyorsítására*** alkalmas célterületeket a megújulóenergia-erőművek egy vagy több típusához, és fel kell tüntetniük a megújuló energiának ***a megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas egyes célterületeken*** előállítható típusát vagy típusait.

(9a) ***Az élelmiszer-termelésnek elsőbbséget kell élveznie az energiatermeléssel szemben, és az energiatermelésnek nem szabad az élelmiszer-termelés vagy a terméshozam csökkenéséhez vezetnie, de a két tevékenységnek együtt kell működnie és ki kell használnia a szinergiákat. Ehhez elő kell segíteni a megújulóenergia-termelést annak különféle formáiban, a mezőgazdák által könnyen elérhető helyszíneken, a gazdaságok igényeihez igazodó módon. A tagállamoknak el kell kerülniük, hogy a termékeny mezőgazdasági területeket, valamint a jó minőségű agrár-élelmiszeripari termékeket és a helyi tájhoz és kultúrához különlegesen kapcsolódó termékeket előállító mezőgazdasági területeket a megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas célterületként jelöljék ki. A megújuló energiaforrásokat, például a biometán-termelést a mezőgazdasági területek közvetlen közelében elhelyezkedő területeken, konkrétan a gazdaságok közelében és a gazdaságok területén, illetve a gazdaságok területén belüli nem mezőgazdasági területeken ösztönözni kell. A megújuló energiaforrások***

hasznosításának felgyorsítására alkalmas célterületeknek elsősorban a végfelhasználók közelében vagy a meglévő infrastruktúrával rendelkező területek közelében, valamint olyan helyszíneken kell lenniük, ahol a maradékáramok vagy a mezőgazdasági hulladékok megújuló energia előállítására használhatók fel.

(10) A 2001/42/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv ([6]) megállapítja, hogy a környezeti vizsgálat a környezeti szempontoknak a tervek és programok előkészítésébe és elfogadásába történő beépítésének fontos eszköze. A megújuló energiaforrások ***hasznosításának felgyorsítására*** alkalmas célterületek kijelölése érdekében a tagállamoknak tervet (vagy terveket) kell készíteniük, amely tartalmazza (amelyek tartalmazzák) a célterületek azonosítását, ***vagy*** az egyes ***megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas*** célterületeken megvalósítandó projektekre alkalmazandó szabályokat és mérséklési intézkedéseket. ***E területek méretének arányosnak kell lennie az (EU) 2018/2001 irányelvben és az (EU) 2018/1999 rendelet 14. cikke szerint aktualizált nemzeti energia- és éghajlat-politikai tervekben a megújuló energiákra és részcélokra vonatkozóan meghatározott célkitűzésekkel.*** A tagállamok készíthetnek egyetlen tervet, amely ***a megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas összes célterületre*** és megújuló technológiára vonatkozik, vagy technológiaspecifikus terveket, amelyek egy vagy több, ***a megújuló energia hasznosításának felgyorsítására alkalmas*** területet azonosítanak. Minden tervet a 2001/42/EK irányelvben meghatározott feltételekkel összhangban végzett környezeti vizsgálatnak kell alávetni annak érdekében, hogy felmérjék az egyes megújulóenergia-technológiák hatásait a tervben kijelölt érintett területekre. A 2001/42/EK irányelvvel összhangban e célból végzett környezeti vizsgálat lehetővé tenné a tagállamok számára, hogy integráltabb és hatékonyabb tervezési megközelítést alkalmazzanak, és stratégiai szinten a tervezési folyamat korai szakaszában figyelembe vegyék a környezeti szempontokat. Ez hozzájárulna a különböző megújuló energiaforrások elterjesztésének gyorsabb és észszerűbb módon történő fokozásához, miközben minimalizálná e projektek negatív környezeti hatásait.

(11) A megújuló energiaforrások ***hasznosításának felgyorsítására alkalmas*** célterületeket kijelölő terv vagy tervek elfogadását követően a tagállamoknak figyelemmel kell kísérniük a tervek és programok végrehajtásának jelentős környezeti hatásait, többek között annak érdekében, hogy korai szakaszban ▌azonosítsák a káros hatásokat, és a 2001/42/EK irányelvvel összhangban megfelelő korrekciós intézkedéseket tudjanak hozni.

(12) Az Egyesült Nemzetek Szervezete Európai Gazdasági Bizottsága (ENSZ EGB) a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló egyezményének ([7]) (a továbbiakban: Aarhusi Egyezmény) a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló rendelkezéseit, különösen a nyilvánosság részvételére és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosítására vonatkozó rendelkezéseit ▌továbbra is alkalmazni kell.

(12a) A megújulóenergia-projektek társadalmi elfogadottságának növelése, valamint a polgárok és a helyi közösségek saját energiatermelésre és -fogyasztásra való képessé tétele érdekében a tagállamoknak megfelelő intézkedéseket kell hozniuk, hogy megfelelően tájékoztassák a polgárokat az új projektekről, és hogy előmozdítsák és megkönnyítsék az e projektekben való részvételüket, többek között a megújulóenergia-közösségeken keresztül.

(13) A megújuló energiaforrások ***hasznosításának felgyorsítására*** alkalmas célterületek kijelölésének azt kell biztosítania, hogy az e területekről származó megújulóenergia-termelés a megújuló energiaforrást hasznosító meglévő erőművekkel, az ilyen területeken kívüli megújuló energiaforrást hasznosító jövőbeli erőművekkel és együttműködési mechanizmusokkal együtt elegendő legyen ahhoz, hogy el lehessen érni az (EU) 2018/2001 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében kitűzött, a megújuló energiára vonatkozó uniós célkitűzéshez való tagállami hozzájárulást.

(14) A megújuló energiaforrások ***hasznosításának felgyorsítására*** kijelölt célterületeken a tagállamok által készített tervben vagy tervekben meghatározott szabályoknak és intézkedéseknek megfelelő megújulóenergia-projektek esetében vélelmezni kell, hogy azok nem gyakorolnak jelentős hatást a környezetre. Ezért mentességet kell biztosítani a 2011/92/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv ([8]) értelmében vett projektszintű egyedi környezeti

([6]) Az Európai Parlament és a Tanács 2001/42/EK irányelve (2001. június 27.) bizonyos tervek és programok környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról (HL L 197., 2001.7.21., 30. o.).

([7]) A Tanács 2005/370/EK határozata (2005. február 17.) a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló egyezménynek az Európai Közösség nevében való megkötéséről (HL L 124., 2005.5.17., 1. o.).

([8]) Az Európai Parlament és a Tanács 2011/92/EU irányelve (2011. december 13.) az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról (HL L 26., 2012.1.28., 1. o.).

hatásvizsgálat elvégzése alól, kivéve azon projektek esetében, amelyek várhatóan jelentős hatással lesznek a környezetre egy másik tagállam területén, vagy ha egy tagállam, amelyre a projekt várhatóan jelentős hatással lesz, azt kérelmezi. Az országhatáron átterjedő környezeti hatások vizsgálatáról szóló, 1991. február 25-i ENSZ-EGB Espooi Egyezmény szerinti kötelezettségeket továbbra is alkalmazni kell azokra a tagállamokra, amelyek esetében a projekt várhatóan jelentős, országhatárokon átterjedő hatást fejt ki egy harmadik országban.

(15) A megújuló energiaforrások ***hasznosításának felgyorsítására*** alkalmas célterületek kijelölésének lehetővé kell tennie, hogy az e területeken található, megújuló energiaforrást hasznosító erőművek, hálózati csatlakozásuk, valamint közös elhelyezésű energiatároló létesítmények élvezhessék a kiszámíthatóság és az egyszerűsített közigazgatási eljárások előnyeit. Különösen a megújuló energiaforrások ***hasznosításának felgyorsítására*** kijelölt célterületeken megvalósuló projektek esetében gyorsított közigazgatási eljárásokat kell alkalmazni, ideértve a hallgatólagos beleegyezést arra az esetre, ha az illetékes hatóság a megállapított határidőn belül nem válaszol valamely adminisztratív lépésre, kivéve, ha az adott projektet környezeti hatásvizsgálatnak vetik alá. E projektek esetében az eljárás várható kimenetelét illetően egyértelműen meghatározott határidőket és jogbiztonságot kell biztosítani. A megújuló energiaforrások ***hasznosításának felgyorsítására*** kijelölt célterületeken megvalósítandó projektekre irányuló kérelmek benyújtását követően a tagállamoknak el kell végezniük az ilyen kérelmek gyors átvilágítását annak megállapítása érdekében, hogy az ilyen projektek bármelyike nagy valószínűséggel okoz-e olyan jelentős, előre nem látható káros hatásokat a helyszínük szerinti földrajzi terület környezeti érzékenységére tekintettel, amelyeket ***a megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas célterületeket*** kijelölő tervnek vagy terveknek a 2001/42/EK irányelvnek megfelelően elvégzett környezeti vizsgálata során nem azonosítottak. Az átvilágítási folyamat végén jóváhagyottnak kell tekinteni valamennyi olyan projektet, amelynek a helyszíne a megújuló energiaforrások ***hasznosításának felgyorsítására*** kijelölt célterületeken található. A tagállamoknak csak abban az esetben kell az ilyen projektet környezeti hatásvizsgálatnak alávetni a 2011/92/EU irányelvnek és adott esetben a 92/43/EGK irányelvnek ([9]) megfelelően, az ilyen döntés indokolását követően, ha a tagállamok egyértelmű bizonyítékokkal rendelkeznek annak feltételezésére, hogy egy adott projekt nagy valószínűséggel ilyen jelentős, előre nem látható káros hatásokkal jár. Tekintettel arra, hogy fel kell gyorsítani a megújuló energiaforrások elterjesztését, az ilyen vizsgálatot hat hónapon belül el kell végezni.

(15a) A tagállamok megállapodtak egy összefüggő európai Natura 2000 hálózat kialakításáról azáltal, hogy a Bizottságnak a 92/43/EGK irányelv 4. cikkének (2) bekezdése értelmében megfelelő közösségi jelentőségű természeti területekre és a 2009/147/EK irányelv ([10]) ***alapján kijelölt különleges védelmi területekre vonatkozó javaslatot nyújtottak be. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy azokat a területeket, amelyek a 2009/147/EK irányelvben és a 92/43/EGK irányelvben meghatározott tudományos kritériumok alapján szerepelnek a nemzeti jegyzékükben, ne jelöljék ki megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas célterületnek, kivéve az e területeken található mesterséges és épített felületeket, például a tetőket, a parkolókat vagy a közlekedési infrastruktúrát.***

(16) Tekintettel arra, hogy fel kell gyorsítani a megújuló energiaforrások elterjesztését, a megújuló energiaforrások ***hasznosításának felgyorsítására*** alkalmas célterületek azonosítása nem akadályozhatja meg a megújulóenergia-projektek folyamatban lévő és jövőbeli telepítését a megújuló energia elterjesztésére rendelkezésre álló valamennyi területen. Az ilyen projektekre továbbra is vonatkoznia kell a 2011/92/EU irányelv szerinti, célzott környezeti hatásvizsgálat elvégzésére irányuló kötelezettségnek, és azokat alá kell vetni a megújuló energiaforrások ***hasznosításának felgyorsítására alkalmas*** célterületeken kívüli megújulóenergia-projektekre előírt eljárásoknak. Az engedélyezésnek az (EU) 2018/2001 irányelvben meghatározott, a megújuló energiára vonatkozó cél eléréséhez szükséges mértékben történő felgyorsítása érdekében egyszerűsíteni és észszerűsíteni kell a megújuló energiaforrások ***hasznosításának felgyorsítására alkalmas*** célterületeken kívüli projektekre alkalmazandó eljárásokat is az eljárás valamennyi lépésére, ideértve a projektenkénti célzott környezeti hatásvizsgálatokat is, vonatkozó egyértelmű maximális határidők bevezetésével.

(17) A területek megújulóenergia-termelésre való többcélú hasznosításával és a szárazföldi és tengeri területek egyéb hasznosításával (például élelmiszer-termelésre, természetvédelemre vagy helyreállításra) enyhíthetők a földhasználati és tengerhasználati korlátok. Ebben az összefüggésben a területrendezés ***lényeges*** eszköz a szárazföldi és tengeri területek hasznosítását szolgáló szinergiák korai szakaszban történő azonosításához és irányításához. A tagállamoknak fel kell tárniuk, lehetővé kell tenniük és előnyben kell részesíteniük az elfogadott területrendezési intézkedések eredményeként azonosított területek többcélú hasznosítását.

(18) A megújuló energiaforrást hasznosító erőművek építése és üzemeltetése a 92/43/EGK irányelv vagy a ***2009/147/EK*** irányelv szerinti madarak és más védett fajok esetenkénti elpusztításához vagy zavarásához vezethet. Az ilyen elpusztítás vagy zavarás azonban ezen irányelvek értelmében nem tekinthető szándékosnak, ha a projekt a kivitelezése és működése során ***megtesz minden szükséges*** mérséklési ***intézkedést*** az ütközések elkerülése vagy a zavarás megelőzése érdekében, és ha megfelelő ellenőrzést végez az ilyen intézkedések hatékonyságának értékelése

([9]) A Tanács 92/43/EGK irányelve (1992. május 21.) a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről (HL L 206., 1992.7.22., 7. o.).

([10]) ***Az Európai Parlament és a Tanács 2009/147/EK irányelve (2009. november 30.) a vadon élő madarak védelméről (HL L 20., 2010.1.26., 7. o.).***

céljából, továbbá az összegyűjtött információk fényében megteszi a szükséges további intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy az érintett fajok populációját ne érje jelentős negatív hatás.

(19) A megújuló energiaforrást hasznosító új ***és innovatív*** erőművek telepítése mellett a megújuló energiaforrást hasznosító meglévő erőművek átalakítása jelentős mértékben hozzájárulhat a megújuló energiára vonatkozó célkitűzések eléréséhez. Mivel a megújuló energiaforrást hasznosító meglévő erőműveket általában olyan helyszíneken építették fel, amelyek jelentős megújulóenergia-potenciállal rendelkeznek, az átalakítás biztosíthatja e helyszínek folyamatos használatát, miközben csökkenti annak szükségességét, hogy új telephelyeket jelöljenek ki a megújulóenergia-projektek céljára. Az átalakítás olyan további előnyökkel is jár, mint például a hálózati csatlakozás megléte, a társadalmi elfogadottság valószínűleg nagyobb mértéke, és a környezeti hatások ismerete. A megújulóenergia-projektek átalakítása a meglévő projektek különböző fokú megváltoztatásával vagy bővítésével jár. A megújulóenergia-projektek átalakítására vonatkozó engedélyezési eljárásnak – ideértve a környezeti vizsgálatokat és az átvilágítást is – az eredeti projekthez képest bekövetkezett változtatásból vagy bővítésből eredő lehetséges hatásokra kell korlátozódnia.

(20) Az (EU) 2018/2001 irányelv egyszerűsített engedélyezési eljárásokat vezet be az erőmű-átalakításra vonatkozóan. Annak érdekében, hogy reagálni lehessen a megújuló energiát hasznosító meglévő erőművek átalakításának egyre növekvő szükségességére, és teljes mértékben ki lehessen használni az átalakítás kínálta előnyöket, helyénvaló még rövidebb eljárást bevezetni a megújuló energiaforrások ***hasznosításának felgyorsítására alkalmas*** célterületeken található megújuló energiaforrást hasznosító erőművek átalakítására, ideértve egy rövidebb átvilágítási eljárást is. A megújuló energiaforrások ***hasznosításának felgyorsítására alkalmas*** célterületeken kívül található megújuló energiát hasznosító meglévő erőművek átalakításához a tagállamoknak egyszerűsített és gyors engedélyezési eljárást kell biztosítaniuk, amelynek az átfutási ideje nem haladhatja meg az egy évet, ugyanakkor figyelembe kell venniük az európai zöld megállapodás „károkozás elkerülése” elvét.

(20a) A meglévő megújulóenergia-erőművek átalakításának előmozdítása és felgyorsítása érdekében célszerű azonnal kidolgozni a hálózati csatlakoztatásra vonatkozó egyszerűsített eljárást, amennyiben az átalakítás az eredeti projekthez képest csak korlátozott növekedését eredményez a teljes kapacitásban. **[Mód. 20]**

(20b) A napenergiát hasznosító létesítmények átalakítása növeli a hatékonyságot és a kapacitást anélkül, hogy növekedne az elfoglalt terület. Az átalakított létesítmény tehát az eredetihez képest nem gyakorol eltérő hatást a környezetre feltéve, hogy a folyamat során nem használnak fel több területet, és az eredetileg előírt környezetvédelmi kárenyhítő intézkedéseket továbbra is végrehajtják. **[Mód. 21]**

(21) A napenergiát hasznosító berendezések telepítése, valamint a kapcsolódó ***tárolás, ideértve a hő- és energiatárolást is,*** közös elhelyezésű tárolás és hálózati csatlakozás a napenergia-termeléstől eltérő célokra létrehozott meglévő vagy jövőbeli építményeken – a mesterséges vízfelületek kivételével –, mint például a tetők, parkolók, utak és vasutak, jellemzően nem vetnek fel aggályokat a területek egymással versengő használati módjaival vagy a környezeti hatásokkal kapcsolatban. Ezek a létesítmények ezért rövidebb engedélyezési eljárások előnyeit élvezhetik. ***Ez a javaslat gyorsított engedélyezési eljárást vezet be a napenergiát hasznosító berendezéseknek, valamint a kapcsolódó közös elhelyezésű tárolóknak és hálózati csatlakoztatásnak a napenergia-termeléstől eltérő célokra létrehozott meglévő vagy jövőbeli mesterséges struktúrákon történő telepítésére. Emellett egyedi eltérést vezet be a létesítmények számára a 2011/92/EU irányelv szerinti környezeti vizsgálatok elvégzésének szükségessége alól, az alapján, hogy azok valószínűleg nem vetnek fel aggályokat a területek egymással versengő használati módjaival vagy a környezeti hatásokkal kapcsolatban. A saját megújulóenergia-fogyasztókká válás érdekében kis, decentralizált napenergia-létesítményekbe való beruházás az egyik leghatékonyabb módja annak, hogy az energiafogyasztók csökkentsék energiaszámláikat és az áringadozásnak való kitettségüket. A decentralizált létesítmények, többek között az egyéni vagy kollektív közös saját fogyasztók számára vagy helyi megújulóenergia-közösségek keretében szintén hozzájárulnak az általános földgázkereslet csökkentéséhez, a rendszer ellenálló képességének növeléséhez és az Unió megújuló energiára vonatkozó céljainak eléréséhez. Az 50 kW vagy annál kisebb elektromos teljesítményű létesítmények valószínűleg nem gyakorolnak jelentős káros hatást a környezetre vagy a hálózatra, és nem vetnek fel biztonsági aggályokat. Emellett a termelő-fogyasztók kisebb létesítményei általában nem igényelnek kapacitásbővítést a hálózati csatlakoztatási ponton. Tekintettel az ilyen létesítmények korlátozott környezeti hatásaira és a fogyasztókat érintő azonnali előnyeire, helyénvaló tovább egyszerűsíteni a rájuk vonatkozó engedélyezési eljárást azáltal, hogy a folyamat részévé teszik a hallgatólagos***

2022. december 14., szerda

beleegyezés elvén alapuló közigazgatási eljárást, előmozdítva és felgyorsítva e létesítmények telepítését annak érdekében, hogy hasznuk már rövid távon kiaknázható legyen. **[Mód. 22]**

(21a) A hőszivattyú olyan technológia, amely a megújuló energiát hasznosító fűtési és hűtési rendszerek környezeti energiával – többek között szennyvíztisztító telepekből származó energiával – és geotermikus energiával üzemel. Lehetővé teszik a hulladékhő és a hulladék hűtőenergia fűtésre és hűtésre való felhasználását is. A használt megújuló energiaforrások, például a környezeti energia, a geotermikus energia, valamint az ipari és szolgáltatási ágazatokból származó saját és hulladékhő – többek között adatközpontok – gyors telepítése lehetővé teszi, hogy a földgázt és más fosszilis tüzelőanyagokon alapuló kazánokat megújuló fűtési megoldásokkal váltsák fel, miközben növelik az energiahatékonyságot. Ez felgyorsítja a földgáz fűtési célú felhasználásának csökkentését mind az épületekben, mind az iparban. A hőszivattyúk telepítésének és használatának felgyorsítása érdekében helyénvaló célzott, rövidebb engedélyezési eljárásokat bevezetni az ilyen létesítmények számára, beleértve a kisebb hőszivattyúk hálózati csatlakozására vonatkozó egyszerűsített eljárást is, kivéve, ha a nemzeti jog nem ír elő ilyen eljárást. A hőszivattyúk gyorsabb és egyszerűbb telepítése, a megújuló energiaforrások fokozott használata a fűtési ágazatban, amely az Unió energiafogyasztásának közel felét teszi ki, hozzájárul az ellátás biztonságához, és a nehezebb piaci helyzet kezeléséhez. **[Mód. 23]**

(22) A megújuló energiaforrások elengedhetetlenek az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez, az energiaárak csökkentéséhez, az Unió fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségének csökkentéséhez és az Unió ellátásbiztonságának biztosításához. A vonatkozó uniós környezetvédelmi jogszabály alkalmazásában a tagállamoknak – a szükséges eseti értékelések keretében, amelyek célja annak megállapítása, hogy egy megújuló energiát termelő erőmű, annak a hálózathoz való csatlakozása, maga a hálózat vagy a tárolóeszközök egy adott esetben kiemelkedően fontos közérdeket képviselnek-e – vélelmezniük kell, hogy ezek az erőművek és azok kapcsolódó infrastruktúrája kiemelkedően fontos közérdeket képviselnek, és a közegészséget és a közbiztonságot szolgálják, kivéve, ha egyértelmű bizonyíték van arra, hogy ezek a projektek olyan jelentős káros hatást gyakorolnak a környezetre, amelyet nem lehet enyhíteni vagy kompenzálni. Ha az ilyen erőműveket kiemelkedően fontos közérdeknek, és a közegészséget és közbiztonságot szolgálónak tekintik, az lehetővé teszi az ilyen projektek egyszerűsített értékelését.

(23) Az ezen irányelvben megállapított rendelkezések zökkenőmentes és hatékony végrehajtásának biztosítása érdekében a Bizottság a Technikai Támogatási Eszközön ([11]) keresztül támogatja a tagállamokat, amely testre szabott technikai szakértelmet biztosít a reformok megtervezéséhez és végrehajtásához, ideértve a megújuló energiaforrásokból előállított energia felhasználásának növelését, az energiarendszer jobb integrációjának előmozdítását, a megújuló energia előállítására szolgáló erőművek telepítésére különösen alkalmas konkrét területek meghatározását, valamint a megújuló energiát hasznosító erőművek engedélyezési keretének és engedélyezési eljárásainak észszerűsítését. A technikai támogatás magában foglalja például az igazgatási kapacitás megerősítését, a jogszabályi keretek harmonizálását és a releváns bevált gyakorlatok megosztását.

(23a) A Bizottságnak az állami támogatási szabályoktól való eltérés egyedi rendszeréről is rendelkeznie kell annak érdekében, hogy a tagállamok megfelelően alakíthassák ki a megújuló energiaforrásokra, a saját termelésre, illetve az energiahatékonyságra irányuló beavatkozásokra és beruházásokra irányuló támogatási intézkedéseket.

(24) Az (EU) 2018/2001 irányelvet ezért ennek megfelelően módosítani kell.

▌

(25a) A napenergia-használat vissza nem térítendő támogatásokon és egyéb támogatási rendszereken keresztül történő ösztönzése nem zárhatja ki eleve az ilyen energia magán-, kereskedelmi és mezőgazdasági forrásokból a hálózat számára történő értékesítését.

(25b) A mezőgazdasági ágazat kulcsszerepet játszhat a vidéki területek és a vidéki közösségek energetikai átállásában, különös tekintettel a termelés decentralizált jellegére. A napenergia másodlagos tevékenységként történő előállításának lehetősége ezért nem korlátozódhat a saját fogyasztásra, hanem azt például más termelési típusokkal kombinálva is figyelembe lehet venni. A tagállamoknak célzott finanszírozási mechanizmusok révén ösztönözniük kell a mezőgazdasági termelőket a mezőgazdasági üzemekben napenergiát hasznosító létesítmények telepítésére, különösen az új mezőgazdasági épületekre vonatkozó mezőgazdasági napenergia-projektek fejlesztésére és a biometán-termelésre annak érdekében, hogy lehetővé tegyék a megújuló energiák szélesebb körű fejlesztését, miközben további jövedelmet biztosítanak a mezőgazdasági termelők számára. A mezőgazdasági üzemekben működő kis méretű energiatermelő létesítményekben nagy lehetőségek rejlenek a gazdaságon belüli körforgásosság növelésére azáltal, hogy a gazdaság hulladékait és maradványanyagait, mint például a trágyát

([11]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/240 rendelete (2021. február 10.) a Technikai Támogatási Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 1. o.).

2022. december 14., szerda

hővé és villamos energiává alakítják, és fontos előmozdítani és ösztönözni a mezőgazdasági termelőket az e technológiákba való beruházásra. A vidéki területeken erőteljesen ösztönözni kell a hálózat megerősítését, hogy a mezőgazdasági üzemek a decentralizált villamosenergia-termelésen keresztül adott esetben ténylegesen hozzá tudjanak járulni az energetikai átálláshoz. Előnyben kell részesíteni azokat a földrajzi helyeket, ahol nagy a besugárzás, mivel a szolárpanelek nyersanyagai korlátozott erőforrást jelentenek. Ezenkívül a mezőgazdasági termelőket és képviseleti szervezeteiket be kell vonni a megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas célterületek kijelölésébe.

▌

(30) Mivel ezen irányelv célját, vagyis az üvegházhatású gázok kibocsátása, az energiafüggőség és az energiaárak csökkentését a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban a fellépés hatóköre miatt e célok jobban megvalósíthatók, az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez az irányelv nem lépi túl az e célok eléréséhez szükséges mértéket.

(31) A tagállamoknak és a Bizottságnak a magyarázó dokumentumokról szóló, 2011. szeptember 28-i együttes politikai nyilatkozatával ([12]) összhangban a tagállamok vállalták, hogy az átültető intézkedéseikről szóló értesítéshez indokolt esetben egy vagy több olyan dokumentumot mellékelnek, amely megmagyarázza az irányelv elemei és az azt átültető nemzeti jogi eszközök megfelelő részei közötti kapcsolatot. Ezen irányelv tekintetében a jogalkotó úgy ítéli meg, hogy az ilyen dokumentumok továbbítása indokolt, különösen az Európai Bíróság által a Bizottság kontra Belgium ügyben (C-543/17. sz. ügy) hozott ítéletet ([13]) követően,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

Az (EU) 2018/2001 irányelv módosítása

Az (EU) 2018/2001 irányelv a következőképpen módosul:

1. A 2. cikk a következő ***pontokkal egészül ki***:

„9a. A »megújuló energiaforrások ***hasznosításának felgyorsítására alkalmas*** célterület« olyan konkrét szárazföldi vagy tengeri helyszín, amelyet egy tagállam a megújuló energiaforrásokból energiát termelő▌ létesítmények, valamint az ezekhez kapcsolódó hálózat ***felgyorsított*** telepítésére különösen alkalmasnak ***jelölt ki prioritásként, figyelembe véve a hálózathoz és a kapcsolódó energiahálózatokhoz való csatlakozásukhoz szükséges eszközöket***. **[Mód. 3 és 38]**

(9b) »napenergiát hasznosító berendezések«: olyan berendezések, amelyek a napenergiából származó energiát hő- vagy villamos energiává alakítják át, különös tekintettel a napenergiát hasznosító és a fotovoltaikus napenergiát hasznosító berendezésekre." **[Mód. 24]**

▌

3. A 15. cikk a következő ▌ bekezdéssel egészül ki:

„(2a) A tagállamok előmozdítják az ***innovatív*** megújulóenergia-technológiák, ***többek között a termelés, megosztás és tárolás technológiáinak tesztelését*** kísérleti projektek keretében, valós körülmények között, korlátozott ideig, az alkalmazandó uniós jogszabályokkal összhangban és az ***energiarendszer*** biztonságos működését biztosító és a belső piac működésére gyakorolt aránytalan hatások elkerülését szolgáló biztosítékok nyújtásával, az illetékes hatóság felügyelete alatt▌. ***A 17. cikk sérelme nélkül a tagállamok biztosítják, hogy az ilyen innovatív megújulóenergia-technológiák engedélyezési eljárása legalább olyan gyors legyen, mint a megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas célterületek esetében.***"

([12]) HL C 369., 2011.12.17., 14. o.
([13]) A Bíróság 2019. július 8-i ítélete, Bizottság kontra Belgium, C-543/17, ECLI: EU: C:2019:573.

2022. december 14., szerda

4. Az irányelv szövege a következő ***cikkekkel*** egészül ki:

„15b. cikk

A megújuló energiára vonatkozó 2030-as célkitűzés és a klímasemlegességi célkitűzéshez való nemzeti hozzájárulás érdekében szükséges területek integrált többszintű feltérképezése és tervezése

(1) A tagállamok … [a hatálybalépést követő 1 éven belül]-ig ***az összes érintett nemzeti, regionális és helyi hatósággal együttműködve integrált többszintű feltérképezést és tervezést hajtanak végre a megújuló energiaforrások teljes területükön történő hasznosítására vonatkozóan a hazai potenciál és a telepítésükhöz rendelkezésre álló földterületek, felszíni, felszín alatti és tengeri területek azonosítása érdekében***. ***A tagállamok meghatározzák továbbá*** a megújuló energiaforrásokból előállított energia előállításához ***szükséges beépített kapacitást, valamint szárazföldi, felszíni, felszín alatti és tengeri területeket, valamint az azokhoz kapcsolódó infrastruktúrát, például a hálózati és tárolólétesítményeket, beleértve a hőtárolást is,*** amelyekre az ezen irányelv 3. cikkével összhangban a megújuló energiára vonatkozó 2030-as célkitűzéshez való nemzeti hozzájárulásuk, ***valamint az (EU) 2021/1119 rendelet 15a. cikkében, 22a. cikkében, 23. cikkének (1) bekezdésében, 24. cikkének (4) bekezdésében és 25. cikkének (1) bekezdésében meghatározott részcélok teljesítéséhez, valamint a klímasemlegesség 2050-ig történő, az említett rendelet 2. cikkével összhangban történő eléréséhez van szükség***. Ezeknek a területeknek arányban kell állniuk ▌***az (EU) 2018/1999 rendelet 14. cikke és 15. cikkének (6) bekezdése szerint aktualizált*** nemzeti energia- és éghajlat-politikai **tervekben**, ***valamint a tengeri területrendezési tervekben – beleértve a 2014/89/EU irányelv*** [14] ***8. cikkében említett terveket is*** – a megújulóenergia-***technológiára vonatkozó becsült pályákkal és teljes tervezett beépített kapacitással***.

(2) Az (1) bekezdésben említett területek meghatározásakor a tagállamok figyelembe veszik a következőket:

a) a megújuló energiaforrások rendelkezésre állása és a különböző technológiákban rejlő megújulóenergia-termelési potenciál a szárazföldi és tengeri területeken;

b) a várható ***nemzeti és regionális*** energiaigény***, figyelembe véve az aktív keresletoldali válasz lehetséges rugalmasságát és a várható energiahatékonysági előnyöket és energiarendszer-integrációt***;

c) a releváns ***energiahálózatok,*** hálózati infrastruktúra, tárolási és egyéb rugalmassági eszközök rendelkezésre állása vagy az ilyen hálózati infrastruktúra és tárolás létrehozásának ***vagy korszerűsítésének*** lehetősége.

ca) a megújulóenergia termelő-fogyasztók és a megújulóenergia-közösségek bevonásában rejlő lehetőségek, a 21. és 22. cikk szerinti értékelésnek megfelelően;

cb) a nyitott, inkluzív és hatékony nyilvános konzultációk eredményei, az érintett helyi hatóságok és valamennyi érdekelt fél bevonása annak biztosítása érdekében, hogy a közvéleményt figyelembe vegyék a 15b. és 15c. cikkben említett területek meghatározásakor;

cc) megújuló energiaforrásokkal kapcsolatos projektek a várható új mesterséges struktúrákon, például parkolókon, utakon, vasutakon és ipari területeken;

cd) a megújulóenergia-projektekkel kapcsolatos várható ipari fejlődés és foglalkoztatás az érintett helyi közösségekben;

(3) A tagállamok előnyben részesítik az (1) bekezdésben foglalt kötelezettség eredményeként azonosított területek többcélú hasznosítását***, feltéve, hogy a megújuló energiaforrásokból energiát termelő üzemek telepítése összeegyeztethető a már létező felhasználásokkal***.

(3a) A megújuló energiaforrásokból energiát termelő erőművek telepítéséhez szükséges földterületek, felszín feletti és alatti területek és tengerterületek azonosításakor a tagállamok egy olyan mechanizmust alkalmaznak, amely támogatja a szükséges, megújuló energián alapuló távfűtési hálózat és villamosenergia-hálózat fejlesztését a teljes mértékben integrált energiarendszer biztosítása érdekében.

---

[14] ***Az Európai Parlament és a Tanács 2014/89/EU irányelve (2014. július 23.) a tengeri területrendezés keretének létrehozásáról (HL L 257., 2014.8.28., 135. o.).***

2022. december 14., szerda

(3b) Amennyiben a nagy biometán-előállító üzemeket nemzeti szinten a 2008/98/EK irányelv II. mellékletének 11. pontjában felsorolt hulladékhasznosítási műveleteket végző létesítményként határozzák meg, a tagállamok ezeket az erőműveket megújuló energiaforrásnak is tekinthetik szerepeltethetik a megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas célterületek kijelölésekor.

(3c) A tagállamok rendszeresen felülvizsgálják és frissítik az e cikk (1) bekezdésben említett területeket, legalább a nemzeti éghajlat- és energiapolitikai tervek (EU) 2018/1999 rendelet 14. cikke szerinti aktualizálásával összefüggésben.

(3d) A tagállamok ösztönzést és támogatást nyújtanak a helyi és regionális önkormányzatok számára a városok, a megújuló energia termelő-fogyasztói és a megújulóenergia-közösségek által előállított megújuló energiára vonatkozó teljesítési pályák vagy célkitűzések kidolgozásához.

»15c. cikk

A megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas célterületek

(1) A tagállamok [a hatálybalépést követő 2 éven belül] ***a helyi és regionális hatóságaikkal koordinálva*** tervet vagy terveket fogadnak el, amely(ek)ben a 15b. cikk (1) bekezdésében említett területeken belül kijelölik a megújuló energiaforrások egy vagy több típusa tekintetében az ilyen energiaforrások ***hasznosításának felgyorsítására*** alkalmas célterületeket. ***E területek méretének arányban kell állnia az ezen irányelvben és az (EU) 2018/1999 rendelet 14. cikke szerint naprakésszé tett nemzeti energia- és éghajlat-politikai tervekben a megújuló energiaforrásokra vonatkozóan meghatározott célkitűzésekkel és részcélokkal. A megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas célterületeket*** kijelölő tervben vagy tervekben a tagállamok:

a) Kellően homogén szárazföldi és tengeri területeket jelölnek ki, ahol a megújuló energia adott típusának vagy típusainak elterjesztése várhatóan nem jár jelentős környezeti hatásokkal, tekintettel a kiválasztott terület sajátosságaira. ***A szárazföldi és tengeri területek összfelszínének jelentősen hozzá kell járulnia az ezen irányelv 15b. cikkének (1) bekezdésében meghatározott, a megújuló energiaforrásokra vonatkozó 2030-as célkitűzés eléréséhez szükséges területi követelményekhez, és szerepelnie kell az (EU) 2018/1999 rendelet 14. cikke szerint naprakésszé tett nemzeti energia- és éghajlat-politikai tervekben.*** Ennek során a tagállamok:

i. előnyben részesítik a mesterséges és épített felületeket, például ***az épületek tetőit és homlokzatait***, a közlekedési infrastruktúra területeit ***és közvetlen környezetüket***, a parkolóterületeket, ***a mezőgazdasági üzemek területét,*** a hulladéktelepeket, az ipari telephelyeket, a bányákat, ***és adott esetben a mesterséges és épített felületeket, például*** a települési szennyvíztisztító telepeket***, a mesterséges tavakat, a szárazföldi víztesteket vagy tározókat,*** valamint a mezőgazdasági célra nem használható leromlott talajú földterületeket;

ii. kizárják a Natura 2000 területeket, a természetvédelmi parkokat és rezervátumokat, ***a legjobb elérhető adatok szerint*** azonosított madárvonulási útvonalakat ***és a tengeri emlősök vonulási útvonalait és az ökológiai folyosókat***, valamint az érzékenységi térképek és a következő pontban említett eszközök alapján azonosított egyéb területeket, kivéve az ilyen területeken található mesterséges és épített felületeket, például a tetőket, parkolókat vagy közlekedési infrastruktúrát;

iii. valamennyi megfelelő eszközt és adatkészletet***, köztük adott esetben egyedi helyszíni felméréseket*** felhasználnak azon területek azonosítására, ahol a megújuló energiaforrásokat hasznosító erőművek nem járnak jelentős környezeti hatással, ideértve a vadon élő állatok és növények érzékenységének feltérképezését is***, miközben figyelembe veszik a rendelkezésre álló adatokat egy koherens Natura 2000 hálózat kialakításával összefüggésben, amelyek elegendőek mind a 92/43/EGK tanácsi irányelv*** [15] ***szerinti élőhelytípusok és fajok, mind a 2009/147/EK irányelv*** [16] ***szerinti madarak és élőhelyük tekintetében***;

iv. felszámolják az adminisztratív akadályokat, és elegendő jól képzett személyzetet és adminisztratív erőforrást különítenek el;

b) Megfelelő szabályokat állapítanak meg a megújuló energiaforrások ***hasznosításának felgyorsítására*** alkalmas célterületekre vonatkozóan, ideértve a megújuló energiaforrásokat hasznosító erőművek, a közös elhelyezésű energiatároló létesítmények, valamint a hálózathoz való csatlakozásukhoz szükséges eszközök telepítésére vonatkozóan elfogadandó mérséklési intézkedéseket is, az esetlegesen felmerülő negatív környezeti hatások

---

([15]) ***A Tanács 92/43/EGK irányelve (1992. május 21.) a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről (HL L 206., 1992.7.22., 7. o.).***

([16]) ***Az Európai Parlament és a Tanács 2009/147/EK irányelve (2009. november 30.) a vadon élő madarak védelméről (HL L 20., 2010.1.26., 7. o.).***

2022. december 14., szerda

elkerülése vagy – ha ez nem lehetséges – jelentős csökkentése érdekében. A tagállamok ▌ biztosítják, hogy megfelelő mérséklési intézkedéseket alkalmazzanak a 92/43/EGK irányelv 6. cikkének (2) bekezdésében és 12. cikkének (1) bekezdésében, a 2009/147/EK irányelv 5. cikkében, valamint a 2000/60/EK irányelv 4. cikke (1) bekezdése a) pontjának i.▌ alpontjában ***meghatározott kötelezettségek végrehajtásának biztosítása, valamint a 2000/60/EK irányelv 4. cikkének (1) bekezdésével összhangban az állapotromlás elkerülése és a jó állapot vagy ökológiai potenciál elérése*** érdekében. E szabályoknak a megújuló energiaforrások ***hasznosításának felgyorsítására*** alkalmas, azonosított célterületek sajátosságaira, az egyes területeken telepítendő megújulóenergia-technológiára vagy technológiákra, valamint az azonosított környezeti hatásokra kell irányulniuk. A 16a. cikk (4) és (5) bekezdésének sérelme nélkül, az egyedi projektek ilyen szabályoknak való megfelelése és a megfelelő mérséklési intézkedések egyedi projektek általi végrehajtása azt a vélelmet vonja maga után, hogy a projektek nem sértik ezeket a rendelkezéseket. Amennyiben a 92/43/EGK tanácsi irányelv és a 2009/147/EK irányelv alapján védett fajok elpusztításának vagy zavarásának, illetve bármely más környezeti hatásnak a lehető legnagyobb mértékű megelőzésére irányuló új mérséklési intézkedéseket a hatékonyságuk tekintetében nem tesztelték széles körben, a tagállamok korlátozott időtartamra engedélyezhetik ezek alkalmazását egy vagy több kísérleti projektben, feltéve, hogy az ilyen intézkedések hatékonyságát szorosan figyelemmel kísérik, és haladéktalanul megteszik a megfelelő lépéseket, amennyiben azok nem bizonyulnak hatékonynak. ***A szél- vagy naperőművek telepítésére már kijelölt területeket a tagállamok a meglévő területrendezési tervek figyelembevételével a 15c. cikk követelményeinek való megfelelés érdekében a megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas célterületté nyilváníthatják.***

A tagállamok a tervben ismertetik a megújuló energiaforrások ***hasznosításának felgyorsítására*** alkalmas egyes kijelölt célterületeknek az a) pontban meghatározott kritériumok alapján történő azonosítása, valamint a megfelelő mérséklési intézkedések meghatározása céljából végzett értékelést.

(2) A megújuló energiaforrások ***hasznosításnak felgyorsítására*** alkalmas célterületeket kijelölő tervet vagy terveket elfogadásuk előtt a 2001/42/EK irányelvben meghatározott feltételekkel összhangban elvégzendő környezeti vizsgálatnak kell alávetni, és – ***ha várhatóan jelentős hatást gyakorolnak a Natura 2000 területekre*** – a 92/43/EGK irányelv 6. cikkének (3) bekezdésével összhangban megfelelő vizsgálatnak kell alávetni.

(2a) A 15b. cikk (1) bekezdésében említett tengeri területek azonosítása során az e cikk szerinti kijelölésnek összhangban kell állnia a 2014/89/EU irányelvvel a tengeri területrendezés összefüggésében a megújuló energiaforrások hasznosítására szolgáló helyszínek kijelölésekor alkalmazott ökoszisztéma-alapú megközelítést illetően. A tengeri területrendezés folyamata során a tagállamoknak a 2030-ra, 2040-ra és 2050-ra vonatkozó éghajlat-politikai célokkal összhangban növelniük kell a megújulóenergia-termelésre kijelölt területet.

(3) A megújuló energiaforrások ***hasznosításának felgyorsítására*** alkalmas célterületeket kijelölő tervet vagy terveket nyilvánosságra kell hozni, és az ***új kapacitások elektronikus formátumban való rögzítése érdekében*** rendszeresen ***aktualizálni*** kell, legalább a nemzeti energia- és klímaterveknek az (EU) 2018/1999 rendelet 14. cikke szerinti aktualizálása összefüggésében ***és biztosítva a szinergiákat a 2014/89/EU irányelvvel***.«

»15d. cikk

A nyilvánosság részvétele

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a megújuló energiaforrásokat hasznosító erőművek telepítéséhez szükséges szárazföldi és tengeri területeket meghatározó és a megújuló energiaforrások területeit kijelölő – a 15a., 15b. és 15c. cikkben említett – tervek elkészítése nyílt, inkluzív, jól időzített és hatékony legyen, a nyilvánosság pedig időben és ténylegesen lehetőséget kapjon a tervek kidolgozásában való részvételre.

(2) A tagállamok azonosítják a tervek által érintett vagy valószínűleg érintett, illetve a tervekben érdekelt nyilvánosságot, beleértve a természetes vagy jogi személyeket vagy azok társulásait, szervezeteit vagy csoportjait, figyelembe véve ennek az irányelvnek a célkitűzéseit, valamint az irányelv végrehajtásának az egyéb uniós eszközök hatálya alá tartozó területekre gyakorolt lehetséges hatásait. A tagállamok biztosítják, hogy az említett nyilvánosságot elektronikus úton, hirdetmény útján vagy más megfelelő módon tájékoztassák.« *” [Mód. 14]*

2022. december 14., szerda

6. A 16. cikk helyébe a következő szöveg lép:

„*16. cikk*

Az engedélyezési eljárás menete és alapelvei

(1) Az engedélyezési eljárás kiterjed a megújuló forrásokból származó energiát előállító erőművek, ***köztük*** a ***különböző megújuló energiaforrásokat kombináló hibrid erőművek***, ***az energiatárolás, ideértve a villamos*** és ***hőenergiát tároló létesítményeket, valamint*** a hálózathoz való csatlakozásukhoz ***és a megújuló energiaforrások, hőszivattyúk, távfűtési és távhűtési hálózatokba való integrálásához*** szükséges eszközök építéséhez, átalakításához és üzemeltetéséhez szükséges valamennyi releváns közigazgatási engedélyre. ***Kiterjed*** a ***kapcsolódó energiahálózatokra vonatkozó engedélyekre*** és ***szükség esetén*** a környezeti ***vizsgálatokra*** is. Az engedélyezési eljárás magában foglal minden lépést, a kérelem érvényességének a (2) bekezdésben foglaltak szerinti elismerésétől egészen az illetékes hatóság vagy hatóságok által az eljárás eredményéről hozott végleges határozatról szóló értesítésig. **[Mód. 25]**

(1a) A tagállamok biztosítják, hogy a képzett személyzet finanszírozása, valamint illetékes hatóságaik nemzeti, regionális és helyi szintű továbbképzése és átképzése arányos legyen az ezen irányelv 15b. cikkében azonosított általános megújulóenergia-szükségletek teljesítésével, valamint az (EU) 2018/1999 rendelet 14. cikke szerint aktualizált nemzeti energia- és klímaterveikben előirányzott, tervezett telepített megújulóenergia-termelési kapacitással. A tagállamok a kérelmezési és engedélyezési eljárásokhoz kapcsolódó valamennyi díjat a képzett személyzet további finanszírozása és az illetékes engedélyező hatóság kapacitásának javítása céljára különítik el. A tagállamok az engedélyezési eljárás megkönnyítése érdekében támogatást, többek között technikai és pénzügyi támogatást nyújtanak a regionális és helyi hatóságoknak.

(2) Az illetékes hatóság a kérelem kézhezvételét követően a megújuló energiaforrások ***hasznosításának felgyorsítására alkalmas*** célterületeken elhelyezkedő erőművek esetében legfeljebb tizennégy ***munkanapon*** belül, az ilyen célterületeken kívül elhelyezkedő erőművek esetében legfeljebb egy hónapon belül érvényesíti a kérelmet, vagy amennyiben a projektgazda nem küldte el a kérelem feldolgozásához szükséges valamennyi információt, akkor felkéri a projektgazdát, hogy az e kéréstől számított tizennégy ***munkanapon*** belül nyújtson be hiánytalan kérelmet. Ha a projektgazda e határidőn belül nem nyújt be hiánytalan kérelmet, az illetékes hatóság írásban elutasíthatja a kérelmet. Elutasítás esetén az illetékes hatóság megindokolja döntését. A projektgazda az elutasítást követően bármikor új kérelmet nyújthat be. Az engedélyezési eljárás kezdete az a nap, amelyen az illetékes hatóság elismeri a kérelem érvényességét.

(3) A tagállamok létrehoznak vagy kijelölnek egy vagy több ügyintézési pontot***, és a 18. cikk (6) bekezdésének megfelelően tájékoztatást nyújtanak***. Ezen ügyintézési pontok a kérelmező kérésére a teljes közigazgatási engedélykérelmezési és engedélyezési eljárás során iránymutatással és segítséggel szolgálnak. Biztosítani kell, hogy a kérelmezőnek a teljes eljárás során végig csak egyetlen ügyintézési ponttal kelljen kapcsolatban lennie. Az ügyintézési pont átlátható módon segíti a kérelmezőt a közigazgatási engedélykérelmezési eljárás során, ideértve a környezettel kapcsolatos lépéseket is, egészen az illetékes hatóságok által az eljárás végén meghozott egy vagy több döntés közléséig, megad számára minden szükséges tájékoztatást, és adott esetben bevon más közigazgatási hatóságokat is. Az ügyintézési pont biztosítja az ezen irányelvben az engedélyezési eljárásokra vonatkozóan meghatározott határidők betartását. A kérelmező az összes idevágó dokumentumot benyújthatja digitális formában. A tagállamok [a hatálybalépést követő 2 éven belül] biztosítják, hogy valamennyi eljárás lefolytatása elektronikus formában történjen. ***A tagállamok a nyilvánosság számára hozzáférhetővé teszik az engedélyezési eljárásra vonatkozó információkat.***

(4) Az ügyintézési pontnak eljárási kézikönyvet kell a megújuló energiát előállító erőművek fejlesztői rendelkezésére bocsátania, külön figyelmet szentelve a kisléptékű projekteknek és a ***megújuló energiaforrások termelő-fogyasztóinak, a megújulóenergia-közösségeknek, a kollektív és egyéni projekteknek is, valamint segítséget és iránymutatást kell nyújtania számukra a megújuló energiaforrásokra vonatkozó támogatási rendszerek keretében nyújtott támogatások igénybevételének adminisztrációs folyamata során***, továbbá e kézikönyvet online is elérhetővé kell tennie. Az online tájékoztatónak fel kell tüntetnie a kérelmező kérelme szempontjából releváns ügyintézési pontot. Ha valamely tagállamnak több ügyintézési pontja van, az online tájékoztatónak fel kell tüntetnie a kérelmező kérelme szempontjából releváns ügyintézési pontot.

(5) A tagállamok biztosítják, hogy könnyen hozzáférhető egyszerű eljárások – például adott esetben alternatív vitarendezési mechanizmusok – álljanak a kérelmezők rendelkezésére az engedélyezési eljárással, valamint a megújuló energiaforrást hasznosító erőművek építésére és üzemeltetésére vonatkozó engedélyek kiadásával kapcsolatos jogviták rendezése céljából.

2022. december 14., szerda

(6) A 16a., 16b. és 16c. cikkben meghatározott határidők a bírósági fellebbezési és egyéb jogorvoslati eljárások, és más, bíróság vagy törvényszék előtt folyamatban lévő eljárások, valamint alternatív vitarendezési mechanizmusok, beleértve a panaszkezelési eljárásokat, a nem bírósági útra tartozó fellebbezéseket és jogorvoslatokat, sérelme nélkül alkalmazandók és ezen eljárások időtartamával meghosszabbíthatók.

(7) A tagállamok biztosítják, hogy a megújuló energiát előállító erőmű vagy annak kapcsolódó hálózati csatlakozása ***és a megújuló energiaforrásoknak a rendszerbe történő integrálásához szükséges energiainfrastruktúra-hálózatok fejlesztéséhez szükséges, az (1) bekezdésében leírt eszközök*** fejlesztésére irányuló projekttel kapcsolatos közigazgatási és bírósági fellebbezésekre – ideértve a környezetvédelmi szempontokkal kapcsolatosakat is – a megfelelő nemzeti, regionális és helyi szinten rendelkezésre álló leggyorsabb közigazgatási és bírósági eljárás vonatkozzon.

Az (1) bekezdésben említett engedélyezési eljárás szükség esetén kiterjed minden releváns közigazgatási engedélyre, amikor az ipari létesítmények megújuló energia használatára térnek át.

(7a) A Bizottság jelentéstételi eljárásokat dolgoz ki a tagállamok számára az engedélyezési gyakorlatuk, az engedélyezési eljárás átlagos időtartama, valamint az e cikkben és a 16a. és 16b. cikkben meghatározott engedélyezési követelményeknek való megfelelés biztosítására szánt emberi és pénzügyi erőforrások értékelése céljából.

Az Európai Bizottság értékelését közzé kell tenni. A Bizottság korrekciós intézkedéseket javasolhat annak érdekében, hogy támogassa a tagállamokat az engedélyezési eljárás végrehajtásában azáltal, hogy segíti őket engedélyezési eljárásaik megreformálásában és egyszerűsítésében.

(7b) E cikk (1) bekezdése és a 16a. és a 16b. cikk rendelkezései a hálózati rendszerfejlesztők párhuzamos engedélyezési eljárására is alkalmazandók a megújulóenergia-termelő létesítménynek a rendszerbe történő integrálásához szükséges kapcsolódó energiaeszközök, valamint a hálózathoz való csatlakozásukhoz szükséges azon eszközök tekintetében, amelyek nem integráltak az adott megújulóenergia-erőmű (1) bekezdés szerinti engedélyezési eljárásába."

(7) A szöveg a következő ▌ ***cikkekkel*** egészül ki:

„16a. cikk

A megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas célterületekre vonatkozó engedélyezési eljárás

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a 16. cikk (1) bekezdésében említett engedélyezési eljárás időtartama ne haladja meg ***a kilenc hónapot*** a megújuló energiaforrások ***hasznosításának felgyorsítására*** alkalmas célterületeken megvalósítandó projektek esetében***, ideértve azok kapcsolódó energiahálózati elemeit és hálózati csatlakozásait is***. Amennyiben különleges körülmények alapján megfelelően indokolt, az említett ***kilenc hónapos*** időszak legfeljebb három hónappal meghosszabbítható. Ilyen esetben a tagállamok egyértelműen tájékoztatják a projektgazdát a meghosszabbítást indokoló különleges körülményekről.

(2) A megújuló energiaforrások ***hasznosításának felgyorsítására*** alkalmas célterületeken megvalósítandó erőmű-átalakításokra***, ideértve azokat az átalakításokat is, amelyek a létesítmény által elfoglalt terület növelése nélkül növelik a létesítmény kapacitását és a kapcsolódó energiahálózat-fejlesztési szükségleteket,*** és a 150 kW-nál kisebb elektromos kapacitással rendelkező új létesítményekre, ▌ energiatároló létesítményekre***, ideértve a villamos és hőenergiát tároló létesítményeket,*** valamint azok hálózati csatlakozására vonatkozó engedélyezési eljárás időtartama nem haladhatja meg a hat hónapot. Amennyiben különleges körülmények alapján megfelelően indokolt – például kényszerítő biztonsági okok miatt, ha az erőmű-átalakítási projekt jelentős hatással van a hálózatra vagy a létesítmény eredeti kapacitására, méretére vagy teljesítményére – az említett ***hathónapos*** időszak legfeljebb három hónappal meghosszabbítható. A tagállamok egyértelműen tájékoztatják a projektgazdát a meghosszabbítást indokoló különleges körülményekről.

(2a) Amennyiben az átalakítás nem eredményezi a megújulóenergia-erőmű kapacitásának 15 %-ot meghaladó növekedését, és a bármely lehetséges környezeti hatásnak a 2b bekezdés szerinti értékelése szükségességének sérelme nélkül, az átviteli vagy az elosztóhálózathoz való csatlakoztatást a kérelemnek az érintett szervhez való benyújtását követő egy hónapon belül engedélyezni kell, kivéve, ha indokolt biztonsági aggályok merülnek fel, vagy fennáll a rendszerelemek műszaki összeférhetetlensége.

2022. december 14., szerda

(2b) Amennyiben a napenergiát hasznosító berendezések átalakítása nem jár további terület használatával, és megfelel az eredeti létesítményre vonatkozóan megállapított, alkalmazandó környezetvédelmi kárenyhítő intézkedéseknek, a projekt adott esetben mentesül az annak meghatározásával kapcsolatos követelmény alól, hogy a projekthez szükség van-e a 2011/92/EU irányelv 4. cikke szerinti környezeti hatásvizsgálatra.

***(2c) Amennyiben a megújulóenergia-erőmű, illetve a megújuló energia villamosenergia-rendszerbe való integrálásához szükséges kapcsolódó hálózati infrastruktúra átalakítása esetében meg kell határozni, hogy a projekthez szükség van-e környezeti hatásvizsgálati eljárásra vagy a 2011/92/EU irányelv 4. cikke szerinti környezeti hatásvizsgálatra, az előzetes meghatározásnak és/vagy a környezeti vizsgálatnak csak az eredeti projekthez képest bekövetkező változtatásból vagy bővítésből eredő lehetséges hatásokra kell korlátozódnia.* [Mód. 26]**

***(2d) A fenti engedélyezési eljárások során hozott határozatokat nyilvánosságra kell hozni.* [Mód. 31]**

(3) ***E cikk*** (4) és (5) ***bekezdésének*** sérelme nélkül, eltérve a 2011/92/EU irányelv 4. cikkének (2) bekezdésétől, ***az I. melléklet 6. pontjának b) alpontjától, a megújuló hidrogén előállítása tekintetében, és*** a II. melléklet 3. pontjának a), b), d), h) és i) alpontjától és 6. pontjának c) alpontjától – azokat önmagukban vagy az említett melléklet 13. pontjának a) alpontjával összefüggésben értelmezve –, amennyiben megújulóenergia-projektekre vonatkoznak, az adott technológia tekintetében a megújuló energiaforrások ***hasznosításának felgyorsítására alkalmas*** célterületeken a biomasszaégető-művek kivételével a megújuló energiaforrást hasznosító erőművekre, ideértve ***a különböző megújuló energiaforrásokat együttesen használó hibrid erőműveket és a legfeljebb 10 MW beépített teljesítményű vízierőműveket, valamint*** az erőművek átalakítását is, a közös elhelyezésű energiatároló létesítményekre és azok hálózati csatlakozására***, a kapcsolódó átviteli és elosztó hálózatokra, valamint a megújuló energiaforrások rendszerbe történő integrálásához szükséges villamosenergia-hálózatok fejlesztéséhez szükséges eszközökre*** irányuló új kérelmek ***esetén a kapcsolódó energiahálózatok*** mentesülnek a 2011/92/EU irányelv 2. cikkének (1) bekezdése szerinti célzott környezeti hatásvizsgálat elvégzésének kötelezettsége alól, feltéve, hogy ezek a projektek megfelelnek ***az ezen irányelv 15c. cikke*** (1) bekezdésének b) pontjával összhangban meghatározott szabályoknak és intézkedéseknek. A 2011/92/EU irányelv alkalmazása alóli fenti mentesség nem vonatkozik azokra a projektekre, amelyek – az említett irányelv 7. cikkében foglaltak szerint – várhatóan jelentős hatással lesznek a környezetre egy másik tagállam területén, vagy ha egy tagállam, amelyre a projekt várhatóan jelentős hatással lesz, azt kérelmezi. **[Mód. 27]**

A 92/43/EGK irányelv 6. cikkének (3) bekezdésétől eltérve, az első albekezdésben említett erőműveket nem kell vizsgálni a Natura 2000 területekre gyakorolt hatásaik tekintetében***, feltéve hogy a létesítmények jelentős hatásainak hiányát az ezen irányelv 15. cikke c) pontjának (2) bekezdésével összhangban elvégzett, megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas célterületet kijelölő tervek megfelelő vizsgálata alapján bizonyították***. **[Mód. 15]**

(4) A tagállamok illetékes hatóságai elvégzik a (3) bekezdésben említett kérelmek átvilágítását. Az átvilágítás célja annak megállapítása, hogy az ilyen projektek bármelyike nagy valószínűséggel okoz-e olyan jelentős ▌káros hatásokat a helyszínük szerinti földrajzi területek környezeti érzékenységére tekintettel, amelyeket a ***megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas*** célterületeket kijelölő tervnek vagy terveknek a 2001/42/EK irányelvnek és adott esetben a 92/43/EGK irányelvnek megfelelően elvégzett környezeti vizsgálata során nem azonosítottak. A projektek átalakítása tekintetében elvégzett átvilágításnak az eredeti projekthez képest bekövetkezett változtatásból vagy bővítésből eredő lehetséges hatásokra kell korlátozódnia.

Az ilyen átvilágítás céljából a projektgazda tájékoztatást nyújt a projekt jellemzőiről, ***a környezetre gyakorolt lehetséges hatásáról,*** arról, hogy az megfelel-e a 15c. cikk (1) bekezdésének b) és c) pontja szerint meghatározott szabályoknak és intézkedéseknek, a ***megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas*** konkrét célterületre vonatkozóan, a projekt keretében elfogadott kiegészítő intézkedésekről, valamint arról, hogy ezek az intézkedések hogyan kezelik a környezeti hatásokat. Az ilyen átvilágítást – a 150 kW-nál kisebb elektromos teljesítményű létesítményekre vonatkozó kérelmek kivételével – a megújuló energiát hasznosító új erőművekre vonatkozó kérelmek benyújtásától számított 30 napon belül be kell fejezni. Az ilyen létesítmények és az erőművek átalakítására irányuló új kérelmek esetében az átvilágítási szakaszt 15 napon belül be kell fejezni.

2022. december 14., szerda

(5) Az átvilágítási folyamatot követően a (3) bekezdésben említett kérelmeket környezetvédelmi szempontból anélkül kell engedélyezni, hogy az illetékes hatóságtól kifejezett határozat meghozatalát kellene kérelmezni, kivéve akkor, ha az illetékes hatóság kellően indokolt és egyértelmű bizonyítékokon alapuló közigazgatási határozatot fogad el arról, hogy valamely konkrét projekt nagy valószínűséggel olyan jelentős ▌káros hatásokat okoz a helyszínük szerinti földrajzi terület környezeti érzékenységére tekintettel, amelyek a megújuló energiaforrások ***hasznosításának felgyorsítására*** alkalmas célterületeket kijelölő tervben vagy tervekben azonosított vagy a projekt kapcsán a projektgazda által javasolt intézkedésekkel nem enyhíthetők. Az ilyen határozatot a nyilvánosság számára hozzáférhetővé kell tenni. Az ilyen projekteket a 2011/92/EU irányelvvel összhangban vizsgálatnak, és adott esetben a 92/43/EGK irányelv 6. cikkének (3) bekezdése szerinti vizsgálatnak kell alávetni, amelyet az átvilágítási határozatot követő hat hónapon belül el kell végezni.

(6) Az (1) és (2) bekezdésben említett kérelemengedélyezési eljárás során, ha az illetékes közigazgatási szervek a megállapított határidőn belül nem válaszolnak, a konkrét adminisztratív lépéseket ***a projektgazda kérésére*** jóváhagyottnak kell tekinteni, kivéve azokat az eseteket, amikor az adott projektet az (5) bekezdéssel összhangban környezeti hatásvizsgálatnak vetik alá. Az ennek eredményeként hozott valamennyi határozat nyilvánosan hozzáférhető lesz.

(6a) A tagállamoknak meg kell osztaniuk és hasznosítaniuk kell az engedélyezési folyamat bevált gyakorlatait."

▌*„16b. cikk*

A megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas célterületeken kívüli projektekre vonatkozó engedélyezési eljárás

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a 16. cikk (1) bekezdésében említett engedélyezési eljárás időtartama ne haladja meg a ***18 hónapot***. ***Ez az időszak a megújuló energiaforrásokat hasznosító hibrid erőművekre és a hozzájuk kapcsolódó energiahálózatokra vonatkozik*** a megújuló energiaforrások ***hasznosításának felgyorsítására alkalmas*** célterületeken kívüli projektek esetében. Amennyiben különleges körülmények alapján megfelelően indokolt, az említett ***18 hónapos*** időszak legfeljebb három hónappal meghosszabbítható. Ilyen esetben a tagállamok egyértelműen tájékoztatják a projektgazdát a meghosszabbítást indokoló különleges körülményekről.

(2) Amennyiben a 2011/92/EU irányelv vagy a 92/43/EGK irányelv értelmében környezeti vizsgálatot kell végezni, azt egyetlen eljárás keretében kell elvégezni, amely egyesíti az adott projektre vonatkozó összes releváns vizsgálatot. Amennyiben ilyen környezeti hatásvizsgálatra van szükség, az illetékes hatóság – figyelembe véve a projektgazda által szolgáltatott információkat – véleményt ad ki a projektgazda által a környezeti hatásvizsgálati jelentésbe bele foglalandó információk köréről és részletességéről, amelyeknek a köre nem terjeszthető ki. Amennyiben az egyedi projektek ***elfogadtak minden szükséges*** mérséklési intézkedést, a 92/43/EGK irányelv 12. cikkének (1) bekezdése és a 2009/147/EK irányelv 5. cikke alapján védett fajok elpusztítása vagy zavarása nem tekinthető szándékosnak. Amennyiben a 92/43/EGK tanácsi irányelv és a 2009/147/EK irányelv alapján védett fajok elpusztításának vagy zavarásának, illetve bármely más környezeti hatásnak a lehető legnagyobb mértékű megelőzésére irányuló új mérséklési intézkedéseket a hatékonyságuk tekintetében nem tesztelték széles körben, a tagállamok korlátozott időtartamra engedélyezhetik ezek alkalmazását egy vagy több kísérleti projektben, feltéve, hogy az ilyen intézkedések hatékonyságát szorosan figyelemmel kísérik, és haladéktalanul megteszik a megfelelő lépéseket, amennyiben azok nem bizonyulnak hatékonynak. A megújuló energiaforrások ***hasznosításának felgyorsítására*** alkalmas célterületeken kívül megvalósítandó projektátalakításokra***, ideértve azokat az átalakításokat is, amelyek a létesítmény által elfoglalt terület növelése nélkül növelik a létesítmény kapacitását és a kapcsolódó energiahálózat-fejlesztési szükségleteket,*** és a 150 kW-nál kisebb elektromos kapacitással rendelkező új létesítményekre, a közös elhelyezésű energiatároló létesítményekre, valamint azok hálózati csatlakozására vonatkozó engedélyezési eljárás időtartama nem haladhatja meg ***a hat hónapot***, ideértve a környezeti vizsgálatokat is, amennyiben azok elvégzését a vonatkozó jogszabály előírja. Amennyiben különleges körülmények alapján megfelelően indokolt, ez ***a hathónapos*** időszak legfeljebb három hónappal meghosszabbítható. A tagállamok egyértelműen tájékoztatják a projektgazdákat a meghosszabbítást indokoló különleges körülményekről. **[Mód. 28]**

A tagállamok elősegítik a megújuló energiaforrások ***hasznosításának felgyorsítására alkalmas*** célterületeken kívül elhelyezkedő projektek átalakítását annak biztosításával, hogy amennyiben az uniós környezetvédelmi jogszabályok előírják egy projekt környezeti vizsgálatát, az ilyen vizsgálat az eredeti projekthez képest bekövetkezett változtatásból vagy bővítésből eredő lehetséges hatásokra korlátozódjon.

(2a) Amennyiben az átalakítás nem eredményezi a megújulóenergia-erőmű kapacitásának 15 %-ot meghaladó növekedését, és a bármely lehetséges környezeti hatásnak a 2b. bekezdés szerinti értékelése szükségességének sérelme nélkül, az átviteli vagy az elosztóhálózathoz való csatlakoztatást a kérelemnek az érintett szervhez való benyújtását követő egy hónapon belül engedélyezni kell, kivéve, ha indokolt biztonsági aggályok merülnek fel, vagy fennáll a rendszerelemek műszaki összeférhetetlensége.

2022. december 14., szerda

(2b) Amennyiben a napenergiát hasznosító berendezések átalakítása nem jár további terület használatával, és megfelel az eredeti létesítményre vonatkozóan megállapított, alkalmazandó környezetvédelmi kárenyhítő intézkedéseknek, a projekt adott esetben mentesül az annak meghatározásával kapcsolatos követelmény alól, hogy a projekthez szükség van-e a 2011/92/EU irányelv 4. cikke szerinti környezeti hatásvizsgálatra.

(2c) Amennyiben a megújulóenergia-erőmű, illetve a megújuló energia villamosenergia-rendszerbe való integrálásához szükséges kapcsolódó hálózati infrastruktúra átalakítása esetében meg kell határozni, hogy a projekthez szükség van-e környezeti hatásvizsgálati eljárásra vagy a 2011/92/EU irányelv 4. cikke szerinti környezeti hatásvizsgálatra, az előzetes meghatározásnak és/vagy a környezeti vizsgálatnak csak az eredeti projekthez képest bekövetkező változtatásból vagy bővítésből eredő lehetséges hatásokra kell korlátozódnia.

(2d) Az engedélyezési eljárások során hozott határozatokat nyilvánosságra kell hozni. **[Mód. 29]**

▌

16c. cikk

A napenergiát hasznosító berendezések mesterséges építményeken történő telepítésének engedélyezési eljárása

(1) A tagállamok biztosítják, hogy ***az ezen irányelv*** 16. ***cikkének*** (1) bekezdésében említett, a napenergiát hasznosító berendezések – ideértve ***a tetőn elhelyezett létesítményeket, a közös elhelyezésű energiatároló létesítményeket,*** az épületekbe beépített, napenergiát hasznosító berendezéseket is – meglévő vagy jövőbeli mesterséges építményeken – a mesterséges vízfelületek kivételével – történő telepítésére vonatkozó engedélyezési eljárás időtartama ne haladja meg ***az egy*** hónapot, feltéve, hogy az ilyen építmények elsődleges célja nem a napenergia-termelés. ***Az 50 kW-os vagy annál kisebb teljesítményű napenergia-berendezések, köztük a saját megújulóenergia-fogyasztók, a közösségként eljáró termelő-fogyasztók és megújulóenergia-közösségek esetében a tagállamok az ezen irányelv 17. cikkében meghatározott egyszerű bejelentési eljárásról rendelkeznek.*** A 2011/92/EU irányelv 4. cikkének (2) bekezdésétől és II. mellékletének 3. pontja a) és b) alpontjától eltérve – azokat önmagukban vagy az említett melléklet 13. pontjának a) alpontjával összefüggésben értelmezve –, a napenergiával működő berendezések ilyen telepítése ***esetén*** adott esetben ***nem kötelező*** a 2011/92/EU irányelv 2. cikkének (1) bekezdése szerinti célzott környezeti ***hatásvizsgálatot elvégezni***. **[Mód. 30cp]**

A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a még érvényben lévő építési követelményeket megszüntessék. A tagállamok ütemtervet is kidolgoznak az egyéb akadályok felszámolására és a napenergiát hasznosító berendezések telepítésének felgyorsítására. **[Mód. 30cp]**

(1a) A tagállamok biztosítják, hogy az épületekbe beépített napenergia-berendezések telepítése esetén ne legyen kötelező a 2011/92/EU irányelv 2. cikkének (1) bekezdése szerinti környezeti hatásvizsgálat elvégzése és építési engedélyek beszerzése."

▌

„16d. cikk

Kiemelkedően fontos közérdek

A tagállamok [a hatálybalépést követő három hónapon belül] a klímasemlegesség eléréséig biztosítják, hogy az engedélyezési eljárás során a megújuló energiaforrásokból energiát előállító erőművek, azok hálózati csatlakozása és maga a kapcsolódó hálózat, valamint a tárolóeszközök tervezése, építése és üzemeltetése a 92/43/EGK irányelv 6. cikkének (4) bekezdése és 16. cikke (1) bekezdésének c) pontja, a 2000/60/EK irányelv 4. cikkének (7) bekezdése és a 2009/147/EK irányelv 9. cikke (1) bekezdésének a) pontja alkalmazásában az egyedi esetekben fennálló jogi érdekek kiegyensúlyozása során kiemelkedően fontos közérdekűnek, és a közegészséget és a közbiztonságot szolgálónak vélelmezettek legyenek. ▌

Legkésőbb [ezen irányelv hatálybalépésétől] számított egy hónapon belül a Bizottság a jogbizonytalanság csökkentése érdekében iránymutatást ad ki arra vonatkozóan, hogy miként kell végrehajtani ezt a cikket az uniós jog meglévő követelményeivel és az Európai Unió Bíróságának vonatkozó ítéleteivel összhangban. **[Mód. 17]**

16e. cikk

A hőszivattyúk szélesebb körű alkalmazásának felgyorsítása

(1) A hőszivattyúk telepítésére vonatkozó engedélyezési eljárás időtartama nem haladhatja meg az egy hónapot.

(2) Az átviteli vagy elosztóhálózathoz való csatlakoztatás az érintett szervnek küldött értesítést követően megengedett a következők tekintetében:

a) legfeljebb 12 kW elektromos teljesítményű hőszivattyúk; és

b) az (EU) 2018/2001 irányelv 2. cikkének (14) bekezdése szerint a megújulóenergia-fogyasztók, a közösségben eljáró saját megújulóenergia-fogyasztók és megújulóenergia-közösségek által telepített, legfeljebb 50 kW elektromos teljesítményű hőszivattyúk, feltéve, hogy a saját megújulóenergia-fogyasztó megújulóenergia-termelő létesítményének teljesítménye eléri a hőszivattyú teljesítményének legalább 60 %-át, kivéve, ha indokolt biztonsági aggályok merülnek fel vagy a rendszerelemek műszaki összeegyeztethetetlensége áll fenn.

(3) Az engedélyezési eljárások során hozott határozatokat nyilvánosságra kell hozni.

16f. cikk

A tagállamok jelentést tesznek a Bizottságnak a következőkről:

a) a megújuló energiaforrásokból energiát termelő létesítményekre vonatkozó engedélyezési eljárások időtartama a megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas célterületeken és azokon kívül is;

b) a 16d. cikknek az engedélyezési eljárás és a jogi eljárások időtartamára gyakorolt hatása.

A Bizottság értékeli a tagállamok által szolgáltatott információkat, és szükség esetén javaslatot tesz a vonatkozó jogszabályok módosítására."

4. cikk

Átültetés a nemzeti jogba

(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az 1. cikk (10) pontjának legkésőbb [ezen irányelv hatálybalépésétől számított ***egy*** hónapon belül] megfeleljenek. **[Mód. 35]**

A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az 1. cikk (1), (2), (3), (4), (6), (8) és (9) pontjának és a 3. cikknek legkésőbb [ezen irányelv hatálybalépésétől számított ***hat hónapon*** belül] megfeleljenek. **[Mód. 36]**

A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az 1. cikk (5) és (7) pontjának és a 2. cikknek legkésőbb [ezen irányelv hatálybalépésétől számított ***egy*** éven belül] megfeleljenek. **[Mód. 37]**

E rendelkezések szövegét haladéktalanul megküldik a Bizottságnak.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

(2) A tagállamok közlik a Bizottsággal belső joguk azon főbb rendelkezéseinek szövegét, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

5. cikk

Hatálybalépés

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

6. cikk

Címzettek

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt ▌

az Európai Parlament részéről	*a Tanács részéről*
az elnök	*az elnök*

ISSN 1977-0979 (elektronikus kiadás)
ISSN 1725-518X (nyomtatott kiadás)

Az Európai Unió
Kiadóhivatala
L-2985 Luxembourg
LUXEMBURG

HU